

REMZİ KİTABEVİ

W. Shakespeare

IV. HENRY

W. Shakespeare

IV. HENRY

IV. HENRY

W. Shakespeare

IV. HENRY

Türkçesi:
Bülent Bozkurt

Remzi Kitabevi

Ankara Caddesi, 93 — İstanbul

Çeviri, kısaltmasız olarak aşağıdaki metinden yapılmıştır:
William Shakespeare, *King Henry IV, Part I and Part II*,
edited by A.R. Humphreys (London: Methuen and Co.
Ltd., 1967).

Ayrıca, aşağıdaki basımlardan da yararlanılmıştır:
William Shakespeare, *King Henry IV, Part I and Part II*,
edited by Peter Hollindale (London: Macmillan, 1975).
William Shakespeare, *König Heinrich der Vierte*, übersetzt
von August Wilhelm von Schlegel, herausgegeben von
Dietrich Klose, Philip Reclam Jun. Stuttgart, 1978.

Kapak: Ömer Erduran

ISBN 975-14-0345-6
KTB 92.34.Y.0030.0467

Remzi Kitabevi A.Ş.
Selvili Mescit S.3 Cağaloğlu-İstanbul,
Tel. 522 05 83 - 522 72 48

Evrım Matbaacılık Ltd. Şti.
Selvili Mescit S.3 Cağaloğlu-İstanbul, 1992

İçindekiler

IV. Henry ve Falstaff, 7

Oyunun Özeti, 9

Çeviriye İlişkin Açıklamalar, 10

IV. Henry, I. Bölüm, 13

Notlar, 133

IV. Henry, II. Bölüm, 135

Notlar, 268

IV. HENRY VE FALSTAFF

Shakespeare'in, IV. Henry'yi 1596-7 yıllarında Yazarın II. Richard'la başlayan tarihsel oyunlar dizisinin en önemli oyunlarından biri olan IV. Henry, özellikle Falstaff sayesinde her zaman beğenilen bir oyun olmuştur.

Bu oyun için Shakespeare'in yararlandığı kaynaklar arasında başlıcaları, tarihçi Holinshed'in *İngiltere, İrlanda ve İskoçya Tarihi* ile Samuel Daniel'in epik yapıtı *Lancaster ve York Hanedanları Arasındaki İç Savaşın İlk Dört Kitabı*. Shakespeare'in, Prens Hal'in başıbozuk davranışları ile ilgili ayrıntıları, yazarı belli olmayan V. Henry'nin *Büyük Zaferleri* adlı oyundan aldığı; Falstaff karakterini ise, yine bu oyundaki kişilerden biri olan Sir John Oldcastle'dan esinlenerek oluşturduğu, hatırlarsak, başlangıçta Falstaff yerine bu adı kullandığı anlaşıyor. Ancak, yazarın bu yüzden başı derde girmiş. Gerçek Sir John Oldcastle'ın ailesi, soylu atalarının bir serseri rolünde sunulmasından hoşlanmamışlar ve etkilerini kullanarak bu karakterin adının değiştirilmesini sağlamışlar.

IV. Henry, Shakespeare'in "şaşırtarak düşündüren" sanatının belirgin örneklerinden biri. Okur/seyirci, bir kez daha insan yaşamının belli bir zaman dilimi içinde damıtılarak, en can alıcı yönleriyle sunulmasını ırkilerek ve neden ırkıldığını kendine hep sorarak izliyor. Her gün yaşadığımız, dünya tarihinden bildiğimiz, bildiğimizi sandığımız olaylar, insanoğlunun davranış biçimleri bu oyunda yine o gizemli, çarpıcı, tılsımlı özüne indirgeniyor. Zaman zaman, "Evet, evet, yaşam işte bu!" diyor okur/seyirci; daha sıkça ise "Demek buymuş, demek böyleymiş!" dediğini duyuyor kendi kendine, nerdeyse farkında olmadan.

Oyunun başlıca temaları arasında, savaş ve savaş ortamının insanları üzerindeki etkisi, genel olarak ahlak, insanoğlunun kişisel çıkarını kollayarak yaşamını sürdürme içgüdüleri, değişik düzlemlerde çıkar çatışmaları, politika (özellikle politikada "çarketme" olgusu), cesaret ve korku, öfke ve haset, sevgi ve hırs, onur ve ikiye bölünmüşlük; varoluşun ba-

kış açısına göre komik veya acıklı olabilen yanları; insan yaşamında değişim/dönüşüm görünüşleri, nedenleri, sonuç ve etkileri ve çok genel anlamda insanlık komedyası sayılabilir.

Sir John Falstaff, ya da kısa adıyla Falstaff, Shakespeare'in yarattığı en ilginç komik karakterlerinden biri. Dünya tiyatro tarihinin de dik-kate değer oyun kişilerinden biri olan Falstaff henüz Türkiye'de tanınmıyor. Bu, değişik açılardan büyük bir kayıp: Türk seyircisi böyle çok yönlü bir kişiyi tanıyarak onu değerlendirme ve değişik yön ve çağrışımlarıyla kültürüne katma fırsatından yoksun kalmış; tiyatrolar repertuarlarını IV. Henry gibi bir oyunla ve bu oyunu çoğu seyircinin gözünde beğenilir kılan bir rolle zenginleştirememişler; pek çok aktör belki de kendilerine ün kazandırabilecek bir rolü oynama fırsatı elde edememiş.

IV. Henry ve Windsor'un Şen Kadınları oyunlarında görülen Falstaff'ın, Shakespeare'in çağında da seyirciler tarafından çok sevildiği anlaşılıyor. Hatta, Shakespeare, "istek üzerine," Falstaff'a başka oyunlarda da yer vermeyi düşünmüş, ancak daha sonra, bilinmeyen nedenlerle (belki de rolü oynayan aktör öldüğü veya kumpanyadan ayrıldığı için) vazgeçmiş.

IV. Henry'nin önemli karakterlerinden biri, belki de en önemlisi, olan Falstaff zevk, sefa ve seks düşkünü, zeki ve kurnaz, dilli ve hazırcevap, bencil ve utanmaz, yalancı ve palavracı, işini bilen ve düzenbaz, kendine olan teveccühü sınırsız bir kişi. En belirgin özelliği ise, benzeri az bulunur bir komedi unsuru olmasında yatıyor: Kendisi bir güldürü ustası; bilinçli olarak güldürmeyi amaçlamadığı zamanlarda da son derece komik olabiliyor. Aynı zamanda, başka insanlardaki komedi potansiyelinin de açığa çıkmasına yarayan bir ayıraç. Kendi hakkın-da şöyle diyor:

Herkesin derdi benimle. Harcı ahmaklıkla karılmış bu insan denen varlığın beyni, benim yarattığımdan ya da benimle yaratılandan öte, güldürüye yakın bir şey yaratabilmekten aciz. Kendim zeki olmaktan başka, herkesteki zekânın da kaynağı ve nedeniyim...

Falstaff aynı zamanda yaşam sevinciyle ve yaşama isteğiyle dolup taşan; ama zaman zaman ürkütücü ve sevimsiz de olabilen yanlarıyla "insanlığı" da ortaya çıkan bir kişi. Belki bir "masal bukailemunu" gibi pek çok kalıba girebilen yapısında, varlığını her koşulda sürdürebilme-

sine elveren gizemli bir mekanizmaya sahip olan Falstaff, okur ve seyircilerini nerdeyse ölümsüzlüğüne inandıracakken, beklenmedik bir anda ve şekilde dönen talihi yüzünden yediği darbelerle sonuçta derin bir "insanlık komedyası" sergiliyor.

Falstaff rolünü İngiltere ve dünya tiyatro tarihinde pek çok ünlü aktör oynamış. Rolü oynayan İngiliz ve Amerikalı aktörlerden başlıcaları şunlar: Thomas Betterton (1700), James Quin (1722'den 1751'e kadar oynamış), J.P. Kemble (1803-4), Beerbohm Tree (1896), Robert Atkins (1920-1950), Ralph Richardson (1945) ve Orson Welles.

OYUNUN ÖZETİ

Türk okurunun İngiltere tarihine aşina olmadığı düşünülerek, olayların daha kolaylıkla izlenebilmesi için, oyunun her iki bölümünün de kısa birer özeti verilmiştir.

IV. Henry, 1. Bölüm

Bu bölüm IV. Henry'nin hükümdarlığının ilk yıllarını konu alır. Güçlü Northumberland Kontu'nun oğlu Henry Percy, öteki adıyla ünlü Hotspur, başkaldıran İskoç Baronlarını yenilgiye uğratar. Ancak, Galli asi Owen Glendower tarafından tutsak alınan akrabası Edmund Mortimer fidye ödenerek kurtarılmadıkça, kendi aldığı tutsakları Kral'a bırakmayı reddeder.

Mortimer da Krallık tahtının varislerinden olduğu için, kendisine karşı tehdit oluşturabileceği düşüncesiyle, Kral Henry onu kurtarmayı kabul etmez. Bu duruma öfkelenen Percy ailesi asilere katılır.

Bu arada, Kral'ın oğlu ve tahtın varisi Veliaht Prens Hal, Falstaff'ın önderliğindeki bir başıbozuk takımıyla birlikte serkeşlik ederek babasını sürekli kızdırmaktadır. Ancak, Prens Hal ayaklanma haberini alınca babasının kuvvetlerinden bir kısmının komutasını üstlenir ve asilerin Shrewsbury muharebesinde (1403) yenilgiye uğratılmasında büyük pay sahibi olur; ayrıca, muharebe sırasında babasının hayatını kurtarır ve Hotspur'ü öldürür.

IV. Henry, 2. Bölüm

Asilerin en ünlü komutanlarından olan Hotspur öldüğü halde, ayaklanma Kont Northumberland'in önderliğinde sürmektedir. Bu arada Hal yine, Falstaff ve öteki başıbozuklar takımının yanına dönmüştür.

Northumberland davadan vazgeçerek asileri terkedince, öteki önderler Kral'ın küçük oğlu John Lancaster'le barış görüşmesi yaparlar. Lancaster asilere, dağılıdarsa sorunlarının ele alınacağına ve haksızlıkların giderileceğine ilişkin söz verir. Asi önderler Prens John'un sözü üzerine ordularını dağıtırlar. Prens sözünden dönerek hepsinin öldürülmesi emrini verir.

Düşmanın yenildiği haberi Kral Henry'ye ölüm döşeginde ulaşır. Kral'ın ölümünden sonra yerine V. Henry olarak Prens Hal geçer. Prens Hal'in ilk işi geçmişine bir çizgi çekmek ve bu arada Falstaff'ı yanından kovarak cezalandırmak olur.

ÇEVİRİYE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Bu çeviride "sahne dili" kullanmaya özel bir öncelik vermedim. Söylenmesi kolay, sahnede etkili olacak ifadelerden çok, biraz dolaşık ve karmaşık da olsa, oyundaki kişilerin söylediğine en yakın ifadeler seçtim. Ancak, çevirinin küçük düzenlemelerle sahne için de uygun bir şekilde sokulabileceğini sanıyorum.

Yine çeviride, elden geldiğince, yorumdan, açıklamadan, özetlemeden, uyarlamadan ve "Türkçeleştirme"den kaçındım. İngilizce deyiş, deyim ve ifadeler yerine, eğer çok anlamsız ve biçimsiz karşılıklar çıkmıyorsa, Türkçe deyiş ve deyimler kullanmadım. Bu uğurda, gerektiğinde "güzel," "akıcı," "şiirsel" ve hatta kolay anlaşılır anlatımı da feda etmekten çekinmedim. Sözelimi, oyunda Falstaff, Prens için "Akıllı Tewkesbury hardalı kadar koyu kıvamlı," diyor; bu ifadeyi "et kafa," "aklı kıt," v.b. olarak da çevirebilirdim. Ancak, oyundaki bir kişinin ne dediği, dediği biçimde anlaşılıyorsa, ne demek istediğini "Türkçe-

leştirerek” açıklamadım. Yine de, bütün bunlar, iyi ve güzel bir çeviri ortaya çıkarmak için her türlü çabayı harcamadım anlamına gelmez. Kötü çevirinin de hiçbir savunması ve gerekçesi olamaz.

İyi ve güzel çeviriden anladığım, Shakespeare’in Shakespeare olduğunu (yabancı bir kültürün, yabancı anlatım biçimleri, yabancı kavramlar kullanan, yabancı çağrışımlarla düşünen bir temsilcisi olduğunu), bir Türk yazarı veya tiyatro adamı olmadığını akıldan çıkarmadan, sanatını, onun ustalığına en yakın biçimde aktarmak oldu.

Burada elbette, Shakespeare’den uyarlama yapılamaz, veya uyarılmanın değeri olmaz gibi bir imada bulunmuyorum. Ben yalnızca, neyi amaçladığımı ve çevirinin hangi ölçütlerle değerlendirilmesi gerektiğini belirtiyorum. Shakespeare’den uyarlamalar da yapılabilir ve uyarlama olarak değerlendirilir. Shakespeare’in kendisinin de son derece usta bir uyarlamacı olduğu bilinmektedir.

Metinde bazı bölümlerin anlamı karanlık veya bulanıksa, buraları netleştirmeye, açıklamaya çalışmadım; ancak, notlar vasıtasıyla bu noktalardan bir bölümüne dikkat çektim.

Shakespeare’in kullandığı dildeki “ritmi” ve “müzikaliteyi” benzer yöntemlerle oluşturmaya çalışmadım. Çünkü, Türkçe’de benzer yöntemler olduğu inancında değilim. Eğer sonuçta herhangi bir “ritm” ortaya çıktıysa, bu tümüyle Türkçe’nin kendi ritmi olmuştur. İngilizce, Türkçe’den çok daha ağırlıklı olarak vurguya dayalı bir dildir. Shakespeare de vurgu ve ses öğelerini büyük bir ustalıkla, zaman zaman neredeyse bir senfoniden bölümler yaratıyormuşçasına, kullanır. Kullandığı temel “ritm” ise, birbirini izleyen bir vurgusuz hece ile bir vurgulu heceden oluşan “iamb” kalıbının tekrarlanması esası üzerine kurulmuştur. Türkçe’de böyle bir kalıp – ve İngilizce’deki ile kıyaslanabilecek bir ses ve vurgu düzeni – olmadığından, benzeri bir etki yaratmaya çabalamadım. Böyle bir çabanın da başarılı olacağı kanısında değilim.

Şiirle düzyazıyı ayıran özelliklerden birisi de, şiirde anlam biriminin dize, düzyazıda ise cümle olmasıdır. Ben de, biraz bu noktadan hareketle, oyunun şiir niteliğindeki bölümlerini dizeler şeklinde aktardım. İfadelerin alt alta yazılması tabii ki ortaya şiir çıkması için yeterli değil; ancak şiir görünümü vermesi, kaynak metnin şiir olduğunun okur tarafından sürekli bilinmesi açısından yararlı. Ayrıca, Shakespeare gibi bir yazarın sahne dilindeki anlam birimlerinin ve önemleriyle önemsizin birbirinden daha kolay ayrılmasına yardımcı olabiliyor.

Kaynak metinde sık sık geçen "cousin" terimi, yerine göre kuzen, yeğen anlamı taşıdığı gibi, yalnızca yakınlık ifade eden bir söz olarak da kullanılmıştır. Türkçe'de de aynı esnekliğin korunabilmesi için bu terim "kuzen" olarak karşılanmıştır.

Dipnotlarda da açıklandığı gibi, oyunda geçen çeşitli para birimlerinin Türkçe karşılığı (lira, kuruş, v.b.), karışıklığa yol açabileceğinden, verilmemiş, bu birimler (pound, mark, groat, penny, v.b.) aynen korunmuştur. Çoğu yerde, kullanılan para birimlerinin ne ifade ettiği aşağı yukarı anlaşılmaktadır.

Shakespeare, bu oyunda olayların geçtiği yere ilişkin bilgi vermez. Ayrıca oyunun orijinal "Quarto" baskısında sahne düzenine, aktörlerin giriş ve çıkışına v.b. ilişkin fazla bir açıklama da yoktur. Oyunun günümüz basımlarında verilen bilgiler, oyun içindeki ipuçlarına ve günümüze ulaşan bilgi ve belgelere dayanarak çeşitli editörlerce yapılan tahminleri yansıtıyor. Çeviride bu konuda genel olarak "(New) Arden Shakespeare" esas alınmıştır.

IV. HENRY

1. Bölüm

KİŞİLER

KRAL IV. HENRY

HENRY: Gal Prensi, Kral'ın büyük oğlu

LORD JOHN LANCASTER: Kral'ın küçük oğlu

WESTMORELAND KONTU

SIR WALTER BLUNT

THOMAS PERCY: Worcester Kontu

HENRY PERCY: Northumberland Kontu

HENRY PERCY (HOTSPUR lakaplı): H. Percy'nin oğlu

EDMUND MORTIMER: March Kontu

ARCHIBALD: Douglas Kontu

OWEN GLENDOWER

SIR RICHARD VERNON

RICHARD SCROOP: York Başpiskoposu

SIR MICHAEL: York Başpiskoposu'nun arkadaşı

SIR JOHN FALSTAFF

POINS

PETO

BARDOLPH

GADSHILL

LADY PERCY: Hotspur'ün eşi, Mortimer'ın kardeşi

LADY MORTIMER: Glendower'ın kızı, Mortimer'ın eşi

MEYHANECİ KADIN: Bayan (Mistress) Quickly (Yabandomuzu Kellesi Meyhanesinin sahibi)

Lordlar, Görevliler, Emniyet Müdürü, Barmen, Mabeyinci, Garsonlar, Muhafızlar, Seyis, Haberciler, Yolcular, Saraylılar

OLAYLARIN GEÇTİĞİ YERLER: İngiltere ve Gal

BİRİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(Londra. Saray.)

(Kral, Lord John Lancaster, Kont Westmoreland, Sir Walter Blunt ve ötekiler girer.)

KRAL

Ne denli sarsılmış, dertle solmuş olsak da,
Uzak sahillerde, yeni savaşlar başlamadan
Yeterince vakit buluruz elbet bekleyecek,
Ürkmüş barış biraz durup soluk alsın diye.
Bu toprağın susuzluktan kurumuş ağzı, artık asla
Dudaklarını kendi çocuklarının kanıyla ıslatmayacak.
Savaşın siperleri tarlalarını oyuk oyuk eşmeyecek;
Düşman atları bundan böyle hiçbir zaman ezmeyecek
Güzelim çiçeklerini. Karşılıklı çakan o gözler,
Huzursuz bir gökyüzünde serseri göktaşları gibi,
Hepsi aynı kökten, aynı kaynaktan çıkma,
Daha dün sanki çılgına dönmüşçesine kapışmış,
Her biri kendinden geçip birbirini kesmişse de;
Şimdi yan yana, omuz omuza, uyumlu saflarla,
Aynı yönde yürüyecek artık ve bundan böyle asla,
Tanışa, hısıma, dosta karşı çarpışmayacak.
Savaşın keskin kenarı, kınına yanlış konmuş bıçak gibi,
Artık sahibini kesmeyecek. Öyleyse dostlarım,
İsa'nın mezarına ulaşmadan durmak yok şimdi bize
– Ki biz, onun askerleri,
Onun kutsal haçı altında toplanmış
Ve savaşmaya and içmişiz –

İlk işimiz, silahları analarının karnında kalıba dökülmüş
 İngiliz askerlerinden bir ordu kurmak
 Ve o inançsızları kutsal topraklardan kovmak:
 Bin dört yüz yıl önce, bizler uğruna hiç çekinmeden
 O yürek sızlatan çarınha gerilen kutsanmış ayakların
 Boydan boya basıp geçtiği güzelim topraklardan...
 Ama bu düşüncemiz şimdi on iki ayını doldurdu
 Ve bir defa daha, "gidiyoruz," demenin anlamı yok.
 Buluşmamızın nedeni başka. Evet, haydi şimdi
 Seni dinleyelim, soylu yakınım Westmoreland,
 Bu önemli ve acil durumla ilgili olarak
 Dün gece kurulumuz nasıl bir karar aldı?

WESTMORELAND

Efendim, bu acil konu gündemin ilk maddesiydi
 Ve görev dağılımının çoğu yapılmıştı.
 Ama dün gece, aksilik, ansızın iş karıştı,
 Kötü haber yüklü bir haberci çıkageldi Gal'den.
 Hem de ne haberler! Üstelik en kötüsü de şu ki,
 Soylu Mortimer, Herefordshire askerlerinin önünde,
 Başıbozuklara önderlik eden Glendower'la çarpışırken
 Bu Gallinin acımasız ellerine tutsak düşmüş;
 Bin askeri de kılıçtan geçirilmiş;
 Galli kadınlarsa, askerlerin cansız bedenlerine
 Öyle şeyler yapmışlar; öylesine değişmiş ki cesetler
 Kadınların canavarca, hayasızca işlerinden;
 Utançtan dilim varmıyor olan biteni anlatmaya.

KRAL

Görünüşe bakılırsa, bu çarpışma haberleri
 Kutsal Ülke'yle ilgili planlarımızı aksatacak.

WESTMORELAND

Öteki haberleri de düşünürsek, sayın Lordum,
 Ne yazık ki haklısınız, herhalde aksatacak.
 Çünkü daha tatsız ve kötü bir haber de kuzeyden geldi:
 Kutsal Haç gününde, o delifişek Hotspur'le,
 O genç Harry Percy'yle,
 Kahramanlığı ve değeri kanıtlanmış

Yiğit İskoç Archibald, Holmedon'da karşılaşmış.
 Atılan silahlara ve çarpışmanın şekline bakılırsa,
 Orda acı ve kanlı bir saat geçirmişler.
 Ancak, haberi getiren, çatışmanın en kızgın anında
 Atına atlayıp dönmek zorunda kaldığından,
 Sonucu görememiş.

KRAL

İşte sadık ve yorulmak bilmez bir dost;
 Atından yeni inmiş,
 Holmedon'la sarayımız arasında kalan
 Her toprağın tozuna bulanmış Sir Walter Blunt,
 Bize güzel ve hayırlı haberle geldi.
 Kont Douglas bozguna uğratılmış. Sir Walter,
 On bin yiğit İskoç'la yirmi iki şövalyenin
 Holmedon ovasında kan içinde yattığını görmüş.
 Hotspur'ün aldığı tutsaklara gelince, aralarında
 Yenilen Douglas'ın büyük oğlu, Fife Kontu Mordake,
 Ve ayrıca, Atol Kontu ile Murray Kontu ve,
 Auguys ve Mentit Kontları da var.
 Onur verici bir ganimet değil de ne bu?
 Ne dersin kuzenim, heybetli bir ödül, ha?

WESTMORELAND

Doğrusu,
 Bir prens için övünmeye değer bir zafer.

KRAL

Ama işte bu sözlerinle beni üzüyorsun
 Ve günah işletiyorsun.
 Çünkü Lord Northumberland'ın
 Ne denli hayırlı bir evlat sahibi olduğunu görünce
 Kıskanmadan edemiyorum.
 Öyle bir evlat ki, şan ve şeref dendiğinde
 Akla onun adı geliyor;
 Ormandaki en dik ağaç o sanki;
 Talihin tek gözdesi ve gururu.
 Oysa ben onun övgülerine baktıkça,
 Oğlum Harry'nin alnındaki

Başboşluk ve şerefsizlik damgasını görüyorum.
 Ah, keşke geceleri gezen perilerden biri,
 Bebeklerimizi daha kundaktayken değiştirseydi
 Ve benimkine Percy, onunkine de Plantagenet deseydi!
 Onun Harry'si benim, benimki onun olurdu.
 Neyse, en iyisi onu hiç düşünmemek.
 Şu genç Percy'nin kibirine ne diyorsun kuzen?
 Çarpışmada aldığı tutsakları kendine alıkoymuş;
 Bana da haber yollamış, diyor ki:
 Fife Kontu Mordake dışında tutsak göndermeyecekmiş.

WESTMORELAND

Amcası Worcester'ın aklı bu, başkası olamaz.
 Bildiği her yolla size karşı çıkıyor;
 Bundan kendine pay çıkarıp şişinmesi bir yana,
 Gençleri de otoritenize karşı kışkırtıyor.

KRAL

Ama çağırttım onu; gelip hesap verecek.
 Kudüs'e yapılacak kutsal seferin planlarını da
 Bu işler yüzünden biraz ertelemeliyiz.
 Kuzen, gelecek çarşamba kurulumuzu
 Windsor'da topluyoruz. Lordlara da bildirin.
 Ama siz derhal buraya geri dönün.
 Çünkü, öfkemiz biraz yatışsın da,
 Söylenecek ve yapılacak çok şey var.

WESTMORELAND

Olur efendim.

(Çıkarlar.)

İ k i n c i S a h n e

(Londra. Prens'in Odalarından Biri)

(Gal Prensi ve Sir John Falstaff girer.)

FALSTAFF

Baksana Hal, saat kaç oldu evladım?

PRENS

Durmadan o şarabı içip akşam yemeğinden sonra düğmelerini çözmekten, öğleden sonraları banklar üzerinde yan gelip kestirmekten kafan öyle kalınlaştı ki, gerçekten bilmen gereken şeyi sormayı unutuyorsun. Günün vaktiyle senin ne ilgin var be adam! Ama bak, eğer saatler şarap kadehi olsaydı; dakikalar tavuk budu, duvar saatleri sürtüklerin dili, saat kadrancıları genelev işareti, sevgili güneşimiz de, alev rengi tafta uçkuruyla gözünü döndüren ateşli bir yosma olsaydı, işte o zaman, günün vaktini niye soruyorsun demezdim sana.

FALSTAFF

Aşkolsun Hal, doğrusu beni iyi tanıyorsun yani. Malum, biz yankesiciler ayın ve yedi yıldızın ışığında çalışırız; yani, o gezgin atlı, yakışıklı Phoebus'un değil. Hem, sevgili yavrum, aman ha kral olduğun zaman, ki Tanrı siz haşmetli efendimizi – yani, Majestelerini diyecektim, çünkü haşmetiniz olmayacak –

PRENS

Ne, nedenmiş o?

FALSTAFF

Yani öyle yağ yumurta filan yerken belli olmayacak demek istedim.

PRENS

Ee, ne olmuş? Hadi hadi, toparla şunu.

FALSTAFF

Bak sevgili yavrum, kral olduğun zaman dikkat et, gecenin sadık nöbetçileri olan bizlere gündüz soyguncuları demesinler. Diana'nın korucularıyız biz; gölgelerin efendileri, ayın gözdeleri. Herkes desin ki, bunlar iyi insanlar; çünkü, tıpkı denizler gibi, bizim huyumuzu da soylu ve bakire efendimiz ay hanım belirler; biz de işimizi onun bakışları altında görürüz.

PRENS

Bak çok güzel söyledin. Tam da yerine oturdu. Dedğin gibi, biz ayın adamlarının kaderi, tıpkı ayın yönetimindeki deniz gibi gelgit olur. Mesela; pazartesi gecesi ince bir maharetle kapılan bir kese altın, salı sabahı büyük bir sefaletle harcanıverir; "çıksın pa-

ralar!" der kazanır, "gelsin biralalar!" der kaybedersin. Bir bakarsın, merdivenin alt basamağı kadar alçalmışız; ama çok geçmeden kendimizi darağacı hizasına yükselmiş buluveririz.

FALSTAFF

Tanrım hakkı için doğru evlat; ama söylesene şu bizim meyhaneci kadın çok tatlı bir yosma değil mi?

PRENS

Hem de Hybla balından daha tatlı, kale dibinin koca dayısı seni! Ama her gün deri ceket görmek de çekilmez ha!

FALSTAFF

Hoppala! Bu da nerden çıktı kaçık oğlan? Bu bilmeceli bulmacalı laflar da ne oluyor? Deri ceketten bana ne yahu?

PRENS

O zaman, şu bizim meyhaneci kadından bana ne?

FALSTAFF

Ne yani, kadının vizitesini kaç defa sormadın mı?

PRENS

Ben sana hiç kendi payını öde dedim mi?

FALSTAFF

Yoo, hakkını vermek gerek. Hesabını hep sen gördün.

PRENS

Değil mi ya! Kesem elverdiğince hesabını gördüm. Elvermediği zaman da kredimi kullandım.

FALSTAFF

Öyle öyle. Ama yakında kral olmak alnında yazmasaydı, senin hesaplar ne kadar deftere yazılırdı bilmem. Her neyse, sevgili yavrum, sen kral olduğunda İngiltere'de hâlâ darağacı olacak mı? Yürekli girişimler hâlâ yasa denen o küflenmiş soytarı yüzünden boşa çıkacak mı? Kral olursan sakın hırsız mırsız asayım deme.

PRENS

Yoo, sen asacaksın.

FALSTAFF

Ben mi? Harika! Hey Tanrım, benden iyi yargıç mı olur!

PRENS

Bak, daha ilk yargında yanıldın. Ben hırsızları sen asacaksın demiştim. Senden âlâ cellat olmaz.

FALSTAFF

İyi iyi, anladık. Aslında, fena iş de sayılmaz; sarayda terfi beklemekten iyidir.

PRENS

Biraz avanta bulup üst baş düzmek için mi?

FALSTAFF

Evet, üst baş düzüp celladın gardrobunu zenginleştirmek için. Hay Allah, nedense bir tekir kedi ya da kapana kısılmış ayı kadar dertliyim.

PRENS

Ya da, geçkin bir aslan veya ozanın sazi kadar.

FALSTAFF

Aah, ya da Lincolnshire gaydasının iniltisi kadar.

PRENS

Bir tavşana ne dersin, ya da Moorditch'in hüznüne? ⁽¹⁾

FALSTAFF

Yavan benzetmeler bulmakta üstüne yoktur. Üstelik de dünyanın en kıyaslamacı aşağılık ve tatlı genç prensisindir. Neyse Hal, lütfen artık bu sudan işleri bir yana bırakalım. Ne yapsak da, Tanrının yardımıyla kendimize şöyle namusluca bir şöhret edinsek. Geçen gün Meclis'teki yaşlı lordlardan biri yolda bana seni çekiştirdi, ama aldırmadım; aslında çok akıllıca konuşuyordu, ama ben kulak vermedim; yine de akıllıca konuşuyordu, hem de sokakta.

PRENS

İyi yapmışsın. Yollar akıl olup haykırsa, kulak veren çıkmaz demişler.

FALSTAFF

Kutsal kitabı böyle çarpıtmaktan belanı bulacaksın. Evliya'yı bile ayartırsın sen. Senin yüzünden çok bozuldum Hal. Tanrı seni affetsin. Seni tanımadan önce çok saftım. Oysa şu halime bak şimdi: Kötülerden hiç farkım yok. Bu hayattan vazgeçmeliyim – geçeceğim de. Vazgeçmezsem alçağın biriyim. Şu Hristiyan âleminde bir kral oğlu uğruna lanetlenmeye hiç niyetim yok.

PRENS

Yarın nerde işe çıkarım dersin, Jack?

FALSTAFF

Hay Allah! Nerde istersen be evlat. Ben varım. İşten kaçan asıl-maya layık alçağın biridir.

PRENS

Ah ne güzel bir gelişme! Tanrı hizmetinden yankesiciliğe dönüş!

FALSTAFF

Ne olmuş yani; bu benim mesleğim Hal. İnsanın mesleğinde çalışması günah mı?

(*Poins girer.*)

Poins! Bakalım Gadshill'in bir planı var mı? Ah, insanı erdemleri kurtarıyor olsaydı, cehennemde bu herif için yeterince sıcak delik bulunur muydu acaba? Namuslu bir vatandaşa "Dur!" diyenler arasında bundan alçağı görülmemiştir.

PRENS

İyi günler Ned.

POINS

İyi günler sevgili Hal. Sayın Pişman ne diyor? Ne diyor Sir John Şarapçı – ve Şekerci? Jack! Geçen Kutsal Cuma, bir bardak Ma-deyra şarabıyla bir tavuk buduna ruhunu şeytana satmıştın; nasıl, anlayabildiniz mi kendisiyle?

PRENS

Sir John'un sözü söz. Şeytan hakkını alacak. Atasözünün dediğinden çıkar mı o hiç! Şeytanın hakkını şeytana verecektir.

POINS

Hey dostlar, dostlar; yarın sabah saat dörtte, Gadshill'de hacılar Canterbury'ye zengin sunaklar götürecek; tüccarlar da tombul keselerle Londra'ya gidiyor. Hepinize maske getirdim; atınız da var. Gadshill bu gece Rochester'da kalacak. Yarın gece için Eastcheap'de yemek ayırttım. Gözü kapalı yaparız bu işi. İster gelin, kesenizi alınla doldurun; ister kalın belanızı bulun.

FALSTAFF

Bana bak Yedward; eğer ben evde kalır gitmezsem, gideni asarım.

POINS

Yok yaa, tonton!

FALSTAFF

Hal, sen var mısın?

PRENS

Kim, ben mi? Soygun ha! Ben ve çalmak! Yoo!

FALSTAFF

Çarpacağımız on şilin de olsa, kavgadan kaçarsan, ne şeref var sende, ne erkeklik, ne dostluk. Kral soyundan geldiğin de şüpheli.

PRENS

Eh, pekâlâ, bir çılgınlık yapalım.

FALSTAFF

Şimdi oldu!

PRENS

Yine de, ne olursa olsun, ben kalıyorum.

FALSTAFF

O zaman, sen kral olduğunda beni de hain bil.

PRENS

Beni ilgilendirmez.

POINS

Sir John, bak sen prensi bana bırak: Ona öyle gerekçeler bulurum ki, kesin gelir.

FALSTAFF

Eh, Tanrı senin diline kuvvet versin, ona da laftan anlayacak kulak. Böylece hem senin sözün yerine ulaşsın, hem de o duyduğundan dersini çıkarsın. Gerçek prens de, sırf eğlencesine, sahte hırsız olsun. Zamanın kimsesiz kalan kötülüklerine de biri sahip çıkmış olur hiç değilse. Hadi hoşçakalın, beni Eastcheap'de bulursunuz.

PRENS

Sen de hoşçakal, geçkin bahar! Sen de, pastırma yazı.

(Falstaff çıkar.)

POINS

Hadi, benim canım Lordum, geliver yarın şu sefere. Bir oyun tasarladım, ama yalnız beceremem. Falstaff, Bardolph, Peto ve Gadshill, pusuya düşenleri soyacaklar – siz ve ben orda olmayacağız: Onlar malı alınca, biz de onları soymazsak, şu kelleme kes al.

PRENS

Onlardan nasıl ayrılacağız ki?

POINS

Ya onlardan önce ya da sonra yola çıkarız. Bir buluşma yeri söyle. Gitmeyiveririz olur biter. O zaman kendi başlarına kalırlar. İşi bitirince tepelerine bineriz.

PRENS

İyi de, bizi atımızdan, kılığımızdan, eşyalarımızdan tanırlar.

POINS

Atlarımızı göremeyecekler. Ormanda bağlarını onları. Ayrılır ayrılmaz maskelerimizi de değiştiririz. Giysilerimizin üstüne birer de aba geçirdik mi, tamam bayım.

PRENS

Onlarla başa çıkabilir miyiz?

POINS

İkisi, tanıdığım en safkan tabansız ödlektir. Üçüncüye gelince, gereğinden bir saniye fazla dövüşürse, kılıcımı şurda bırakırım. İşin keyfi de, o tombul şaşkaloz yemekte akıl almaz palavralarını sıkmaya başlayınca çıkacak. Nasıl en az otuz kişiyle çarpışmış; ne darbeler almış, nasıl sıkışmış, nasıl kurtulmuş, hepsi dökülecek ortaya.

PRENS

Pekâlâ, oldu bu iş. Ne gerekiyorsa bul; yarın gece Eastcheap'e gel. Yemeğe oradayım. Hadi güle güle.

POINS

Sağolun Lordum.

(Çıkar.)

PRENS

Hepinizi tanıyorum ve diyelim ki şimdilik

Azgın serserilikte yoldaşınızım.

Aslında güneşi örnek aldım kendime:

O da hastalıklı bulutlara izin veriyor

Güzelliğini alemde gizlesinler diye;

Onu bunaltan iğrenç ve çirkin dumanlardan

Canı istediğinde sıyrılıp çıkınca,
 Kendi öz benliğine dönüverince,
 Onu görmeyenler daha bir şaşsın diye.
 Yılın her günü bayram olsaydı.
 Eğlenmek, çalışmaktan sıkıcı olurdu.
 Oysa araları uzayınca, bayramlar özlenir oluyor;
 Özel günlerin seyrek geleni kıymetli olur.
 İşte ben de bu serseriliği sıyrıp attığımda
 Ve hiç vermediğim sözleri tuttuğumda,
 Benliğim sözlerimden ayrı ne denli üstünse,
 O denli boşa çıkacak tüm beklentiler
 Ve donuk zemin üstünde parlak metal gibi,
 Kusurlarımın üstünde ışıldayan erdemlerim
 Değerini gösterecek. Altında olmayanlardan
 Daha çok göze çarpacak, diklenmeleri çekecek.
 En beklenmedik anda kimliğim değişince,
 İşlediğim kusurlar da sanata dönüşecek.
 (Çıkar.)

Ü ç ü n c ü S a h n e

(Windsor. Meclis Toplantı Odası)

(Kral, Northumberland, Worcester, Houspur, Sir Walter Blunt ve ötekiler girer.)

KRAL

Çok serinkanlı ve hoşgörülü davrandım,
 Yaptıklarınıza pek aldırmadım;
 Siz de bunu anladınız ki,
 Sabrımı hep zorladınız: Ama şunu bilin,
 Esnek ve yumuşak olmak yok artık;
 Duygulara kulak vermek yok.
 Çünkü, bu yüzden sizden saygı görmedim. Anlaşılan,
 Saygı görmek için kral gibi davranmak,
 Güçlü ve ürkütücü olmak gerek.

WORCESTER

Sayın efendimiz, bizim soyumuz,
Yüce kişiliğinizden bu azarı hak etmedi;
Hele o yüceliğe, kendi ellerimizle
Onur kattığımız düşünülürse.

NORTHUMBERLAND

Lordum ...

KRAL

Worcester, çekil karşımdan; çünkü,
Gözlerinde hınç ve isyan görüyorum.
Tavrın da cüretkâr ve laubali;
Uyruklarının hırslanmasına ve aksiliğine
Kralların tahammülü yoktur.
Şimdi gidebilirsin.
Sana ve düşüncelerine gerek duyduğumuzda
Haber veririz.

(*Worcester çıkar.*)

(*Northumberland'a*)

Siz bir şey söylüyordunuz.

NORTHUMBERLAND

Evet Sayın Lordum,
Harry Percy, Holmedon'da aldığı
Ve sizin adınıza istenen tutsakları
Göndermem diye o kadar da diretmemişti.
Burada suçlu ya hasetlik, ya yanlışlık,
Ama oğlum değil.

HOTSPUR

Efendim, ben sizden tutsak esirgemedim.
Ama, aklımda kaldığına göre, çarpışmadan sonra,
Dövüşmekten bitkin, hırsla titriyorken;
Soluk soluğa kılıcıma dayanmışken;
Yanımda bir lord belirdi; takıp takıştırmış,
Yeni güvey kılıklı, sakalı yeni kırpılmış çenesiyle
Taze biçilmiş tarla misali biri.

Şapkacılar gibi koku sürünmüştü;
İki parmağının arasında bir pudra kutusu ⁽²⁾
İkide bir burnuna götürüyor sonra da geri çekiyordu.
Geri çekince öfkelenen burnu
Pudra yeniden ona geldiğinde öfkeyle tıslıyordu.
Adam durmadan gülücükler yapıp konuşuyordu.
Askerler cesetleri kaldırırken,
Kendi soylu bedeni ile rüzgâr arasına
Çirkin bir ceseti soktukları için onlara,
Cahil başıbozuklar, görgüsüzler, diyordu.
Bir sürü çıtkırıldım sözlerle bana laf atarken,
O arada sizin adınıza tutsaklarımı da istedi.
Bir yandan soğuyan yaralarım sızlarken,
Bu züppe papağan da üstüme gelince,
Öfke ve hırdan kendimi tutamadım,
Rasgele bir cevap verdim.
Ne dedim bilmiyorum. Çünkü,
Karşımda öyle kokulu, pırıl pırıl durup,
Nedimeler gibi, tüfeklerden, davullardan,
Yaralardan söz ediyordu. Tanrı beni korusun,
Derin yara için dünyanın en iyi ilacı
Balina yağıymış; zavallı dünyamızın karnını,
Kaç yiğiti alçakça yok eden
Şu barut denen iğrenç şeyi çıkarmak için deşmek
Ne kadar acıklıymış. Şu pis tüfekler olmasa
Kendisi de asker olurmuş, falan.
Bunca boş laftan sonra, dediğim gibi,
Ben de gelişigüzel bir cevap verdim.
Lütfen size anlattıklarını ciddiye alıp,
Majesteleriyle benim sadakatim arasına dikilen
Bir suçlama olarak görmeyin.

BLUNT

Duruma bakılırsa, Sayın Lordum,
Böyle bir adama, böyle bir yerde,
O gün, Lord Harry Percy ne demişse,
Her sözü dirilmemek üzere ölebilir;

Ne suçlama kalır, ne haksızlık;
Değil mi ki, demedim diyor.

KRAL

Ama tutsaklar hâlâ onda.
Bize de şart koşuyor:
Kendi kesemizden derhal fidyesini ödeyip,
Budala kayınbiraderi Mortimer'ı kurtaraymışız.
Ki bu adam, o büyük sihirbaza,
Tanrı belası Glendower'a karşı sürdüğü askerlerinin
Canını bilerek feda etti.
Duyduğumuza göre Mortimer geçenlerde de,
Onun kızıyla evlenmiş. Yani şimdi kasalarımız,
Bir hain için mi boşalsın?
Korkaklar yenilip teslim olmuşlarsa,
Korkunun bedelini biz mi ödeyelim.
Yoo, kara dağlarda acından ölse de,
Hain Mortimer'a fidiye olsun diye
Benden tek kuruş isteyecek kimse
Benim dostum değildir.

HOTSPUR

Hain Mortimer mı!
Suç onda değil ki, sayın efendim,
Savaşın cilvesi bu. Kanıt gerekliyse,
Nazlı Severn Nehri'nin otluk kıyısında,
Büyük Glendower'la bir saat süreyle
Teke tek vuruşarak aldığı
Açık ağızlar gibi kahramanlık yaraları için,
Tek bir dilin konuşması yeter.
Üç kere durup soluk aldılar;
Üç kere karşılıklı anlaşıp,
Severn'in sel gibi akan suyundan içtiler.
Öyle ki, onların kanlı bakışlarından ürken su
Titreyen kamışların arasına sokuldu
Ve bu yiğit dövüşçülerden akan kana bulanmış
Bukle bukle başını kıyıda bir girintiye gizledi.
Mortimer'ın aldığı ölümcül yaralar ardında, hiçbir zaman

Havasızca düzenbazlık yatmamıştır;
Hıyanet damgası da vurulamaz bu insana.

KRAL

Yanıyorsun Percy, yanıyorsun!
Glendower'la hiç dövüşmedi.
Şeytanla teke tek dövüşmek,
Owen Glendower'la dövüşmekten kolaydır.
Utanma yok mu sende! Ama artık, bayım,
Bırak, Mortimer'dan söz etme bana.
En kısa zamanda tutsaklarınızı gönderin,
Yoksa benden alacağınız haberler
Hiç de hoşunuza gitmeyecek. Lord Northumberland,
Oğlunuzla birlikte gidebilirsiniz.
Tutsakları gönderin, yoksa karışmam.
(Kral, Blunt ve maiyetiyle çıkar.)

HOTSPUR

Şeytanın kendisi gelip kükrese
Yine göndermem. Yetişip söyleyeceğim bunu,
Kellem tehlikeye girse de,
Yüreğim serinler hiç değilse.

NORTHUMBERLAND

Ne! Öfke başına vurmuş. Dur,
Bak, amcan geliyor.

(Worcester girer.)

HOTSPUR

Mortimer'dan söz etmek ha!
Tanrı aşkına, ederim.
Onunla birleşmezsem lanet olsun ruhuma!
Evet, bu damarlar onun için boşalacak;
Kanım damla damla toprağa aksa da,
Mortimer'ı düştüğü yerden alıp
Bu nankör ve yüreği çürümüş kralın
Bulunduğu yere kadar kaldıracam.

NORTHUMBERLAND

Kral yeğenini çılgına çevirdi.

WORCESTER

Benden sonra kim başlattı tartışmayı?

HOTSPUR

Tüm tutsaklarımı istiyormuş!

Karımın kardeşi için gerekli fidye işini açınca

Yüzü sarardı ve öldürücü gözlerle baktı bana;

Mortimer'ın adını duysa ürperiyor.

WORCESTER

Haksız da değil. Ölen Kral Richard,

Tahta onu vâris göstermemiş miydi?

NORTHUMBERLAND,

Tabii, kulağımla duydum.

Hemen sonra, zavallı kral

– Ona yaptıklarımız için Tanrı bizi affetsin –

İrlanda seferine çıkmış, yarıda kesip dönmüş,

Tahtından indirilmiş ve sonra da öldürülmüştü.

WORCESTER

Bu yüzden de, tüm dünyanın gözünde

Küçük düştük ve aşağılandık.

HOTSPUR

Hey, durun lütfen! Yani Kral Richard,

Edmund Mortimer'ı tahta vâris mi gösterdi?

NORTHUMBERLAND

Evet. Kulağımla duydum.

HOTSPUR

Yaa, şimdi anlaşıldı, kuzeni Kralın,

Onu kara dağlarda niye aç bırakmak istediği.

Ama bu unutkan adamın kafasına tacı koyan siz,

Onun uğruna cinayete yardım ve suç ortaklığı damgasını

Taşıyabilecek misiniz?

Bu işte aracı, ya da aşağılık yordakçı olarak;

İşin urganı, basamakları ve hatta celladı olarak

Başınıza yağacak lanetlere dayanabilecek misiniz?

Oo, bu kurnaz Kralın ardında ne duruma düştüğünüzü

Göstereyim derken bu denli alçaldığımı için beni bağışlayın.

İnsanlar sizin gibi soylu ve güçlü kişilerden söz ederken
 – Tanrı yaptıklarınızı bağışlasın –
 Utançla, “Haksızlığa arka çıktılar,
 Richard adlı güzelim gülü söktüler
 Yerine Bolingbroke denen bu diken, bu hastalıklı sapı diktiler,” mi diyecek?
 Geleceğin tarih sayfalarına bu sözler mi girecek?
 “Uğruna bu utanç dolu işleri yaptıkları kişi
 Onları aldattı ve başından silkip attı,”
 Dediklerinde sıkılmayacak mısınız?
 Bakın, sarsılan onurunuzu kurtarmaya hâlâ vakit var;
 Dünyanın gözünde adınız yine temize çıkabilir.
 Bu burnu havada,
 Herkesi hor gören kraldan öcünüzü alın.
 Bunun için de, bence ...

NORTHUMBERLAND

Yeter kuzen, sus artık.
 Bak şimdi, madem bu işi bu kadar dert ediniyorsun,
 Sana gizli bir kitabın kapağını aç
 Büyük ve tehlikeli bir plan okuyacağım:
 Öylesine dehşet ve tehlike dolu ki,
 Gürül gürül akan bir suyu
 Kılıçtan bir köprü üzerinde geçmekten farksız

HOTSPUR

Aşağı bir düşersen, batsan da, yüzsen de elveda!
 Tehlike yolu doğu-batı yönündeyse
 Ve şeref kuzeyden güneye iniyorsa,
 Kapışma kaçınılmaz.
 Oo, aslanı yerinden kaldırmak
 Tavşanı ürkütme benzemez.

NORTHUMBERLAND

Büyük işler yapma hayali bu adamı dayanılmaz kılıyor.

HOTSPUR

Tanrı adına, bence ayın soluk yüzünden
 Pırıl pırıl şerefi çekip almanın bir zorluğu yok;

Denizin dipsiz derinliklerine dalmak
 Ve boğulmakta olan şerefi
 Saçlarından tutup çıkarmak da kolay.
 Yeter ki, onu ordan kim kurtardıysa
 İşin onuru da ortaksız onun olsun.
 Ama bu paylaşma denen şey tatsız.

WORCESTER

Yine gerçeklerden koptu ve hayallere daldı.
 Sevgili kuzen, biraz beni dinler misin.

HOTSPUR

Beni bağışlayın.

WORCESTER

Tutsak aldığın o soylu İskoçlar ...

HOTSPUR

Hepsi bende kalacak;
 Tanrı adına, birini bile alamaz;
 Ruhunun kurtuluşu onlara bağlı olsa bile,
 Yemin ederim bende kalacak hepsi.

WORCESTER

Beni dinlemeden alıp başını gidiyorsun.
 Kalacak dediğin tutsaklar ...

HOTSPUR

Kalacak dedim, o kadar!
 Mortimer'ı kurtaramazmış!
 Bana Mortimer'dan söz etme, dedi.
 Ama onu uykuda yakalayıp
 Kulağına "Mortimer!" diye haykıracağım.
 Bir papağan alıp
 Yalnız "Mortimer!" demesini öğreteceğim;
 Sonra da kendisine vereceğim ki
 Öfkesi hep canlı kalsın.

WORCESTER

Bak dinle kuzen ...

HOTSPUR

Bundan böyle, and olsun yapacağım tek iş var:

Bolingbroke'un üstüne gidip onu sinir etmek.
 O teneke kılıçlı prense gelince:
 Neyse ki onu babası da sevmiyor
 – Ve başına bir şey gelse hoşuna giderdi –
 Yoksa onu da bir testi birayla zehirlerdim.

WORCESTER

Hoşçakal yakınım;
 Dinlemeye daha yatkın olduğunda
 Konuşsak daha iyi seninle.

NORTHUMBERLAND

Hey, arı sokmuş huysuz kadınlar gibi
 Ne yaygara edip duruyorsun;
 Kulağını aç da biraz da başkalarını dinle!

HOTSPUR

Ah, ne yapayım,
 Bu adi düzenbaz Bolingbroke'un adını duyduğum anda,
 Kırbaç yemiş gibi oluyorum;
 İsrırganlar dalıyor, karıncalar ısırıyor her yanıma.
 Richard'ın zamanında – neydi o yerin adı?
 Allah kahretsin! Gloucestershire'da hani
 – Kaçık Dük amcası York'u orda tutuyordu –
 İşte ilk defa orda,
 O Bolingbroke denen gülücükler kralı önünde diz kırmıştım;
 Lanet olsun, hani siz ve o Ravenspurgh'dan dönmüştünüz.

NORTHUMBERLAND

Berkeley şatosu.

HOTSPUR

Tamam işte.
 Bu yaltakçı tazı ne de nazikti o gün!
 Şeker bal akıyordu ağzından!
 Çocukluğumdan belliymiş büyüyünce böyle olacağım!
 "Sevgili Harry Percy"ler, "sayın kuzen"ler!
 Şeytan görsün böyle ikiyüzlülerin suratını.
 Tanrı beni bağışlasın.
 Lütfen konuş amca, bitti benim sözüm.

WORCESTER

Yo yo, bitmediyse devam et;
Biz istediğin kadar bekleriz.

HOTSPUR

Yo hayır, bitti.

WORCESTER

Eh o zaman İskoç tutsaklara gelelim;
Onları hemen fidyesiz gönder
Ve yalnızca Douglas'ın oğlu aracılığıyla
İskoçya'dan asker topla.

(*Northumberland'a*)

Siz de, lordum,
Oğlunuz İskoçya'da bu işi yaparken,
Gizlice, o soylu ve sevilen din adamı,
Başpiskopos'a sokulmaya bakın.

HOTSPUR

York Başpiskoposuna değil mi?

WORCESTER,

Evet, kardeşi Lord Scroop'un idamını
Hâlâ içine sindiremiyor.
Bu bir tahmin değil,
Ne de yalnız benim düşüncem;
Biliyorum ki bu iş
Tartışılıyor, planlanıyor, kotarılıyor.
Artık bir fırsat çıkması yeterli.

HOTSPUR

Kokuyu aldım bile! Göreceksiniz olacak bu iş!

NORTHUMBERLAND

Her zaman, daha avı görmeden köpekleri salarsın.

HOTSPUR

Bundan iyi plan olamaz:
Demek İskoçya ve York birlikleri
Mortimer'a katılacak, ha!

WORCESTER

Başkaldıralım derken başımızdan olmamak için
 Çabuk davranmakta yarar var.
 Çünkü, biz ne kadar bir şey belli etmesek de,
 Kral her zaman kendini bize borçlu görecek
 Ve borcunu ödeyene dek de
 Durumdan hoşnut değiliz sanacak.
 Yumuşak bakışlarını bizden esirgemeye
 Şimdiden başladı bile, farkındaysanız.

HOTSPUR

Doğru, doğru; öcümüzü alalım.

WORCESTER

Kuzen, hoşçakal. Bu konuda
 Mektuplarımda vereceğim talimatı aşma.
 Zamanı gelince, ki çok yakın,
 Gizlice Glendower ve Lord Mortimer'ı göreceğim.
 Orada sen, Douglas ve birliklerimiz
 Planıma uygun şekilde toplanır,
 Şu an oldukça belirsiz olan kaderimizi
 Kendi güçlü kollarımızla taşıyız.

NORTHUMBERLAND

Hoşçakal sevgili kardeşim,
 İnanıyorum ki başaracağız.

HOTSPUR

Güle güle amca. Ah, şu saatler geçse de,
 Kavgalarla, naralarla başlasa eğlencemiz.

(Çıkarlar.)

İKİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(*Rochester. Bir Han Aulası.*)

(*Elinde fenerle bir Hamal girer.*)

1. HAMAL

Aaah! Sabahın dördü olmadıysa asılmaya razıyım. Büyük Ayı yemi bacayı aşmış bile, ama atlar hâlâ yüklenmedi. Hey Seyis!

SEYİS

(*İçerden.*)

Geldim, geldim.

1. HAMAL

Yahu Tom, şu beygirin eğeri biraz döv de yumuşasın. Eğerin kaşını da biraz keçeyle besleyiver. Zavallı hayvanın sırtı cılk yara içinde.

(*Başka bir Hamal girer.*)

2. HAMAL

Fasulyelerle bezelyeler burda sudan çıkmış köpek gibi ıslak.⁽³⁾ Bunları yem diye yiyecek zavallı hayvanların midesini kurtlandırmanın en kolay yolu da bu. Robin Ostler öleli bu evin altı üstüne geldi.

1. HAMAL

Yulaf fiyatları yükseldikten sonra zavallı adam artık iflah etmedi. Ölümü bundan oldu.

2. HAMAL

Londra'da bu Allahın belası yerden daha pireli han yoktur herhalde. Isırıkta her yanımla yapan balığı gibi benek benek oldu.

1. HAMAL

Sazan da bir şey mi! Allah kahretsin, ilk horozdan beri beni ısır-
dıkları kadar güzel ısırılmış bir kral bile görülmemiştir dünyada.

2. HAMAL

Eee, herifler bize lazımlık vermeyince, biz de ocağa işiyoruz. Tabii
pire de çişte karınca gibi ürüyor.

1. HAMAL

Hey Seyis, gelsene buraya; idamlık herif, gel dedim!

2. HAMAL

Charing Cross'a kadar bir kalıp pastırmayla iki bağ zencefil götür-
mem lazım.

1. HAMAL

Tüh yahu, benim sepetteki hindiler açlıktan ölüyor. Hey Seyis,
Allah belanı versin! Kafanda göz yok mu? Duymuyor musun? Ka-
fanı kırıp dünyaya bir iyilik ettirme bana şimdi! Gelsene ipte sal-
lanası herif! Hizmet nerde, sen nerde!

(*Gadshill girer.*)

GADSHILL

İyi günler hamallar, saat kaç?

1. HAMAL

Herhalde ikidir.

GADSHILL

Şu fenerinizi verin de ahıra gidip atıma bir bakayım.

1. HAMAL

Hey, ağır ol bakalım!

Ben bu numaraları iyi bilirim.

GADSHILL

Ne olur, seninkini versene.

2. HAMAL

Olur, bir gün verimiz. Feneri ver, demez mi! İpe gidecek olsan ge-
ne vermem.

GADSHILL

Yahu hamal, Londra'ya ne zaman gelmeye niyetlisiniz?

2. HAMAL

Mumlar yanıp yatma vakti gelince. ⁽⁴⁾ Hadi komşu Mugs, beyleri kaldıralım bir an önce yola düşsünler; epey yükleri de var.

(Hamallar çıkar.)

GADSHILL

Hey Mabeyinci!

(Mabeyinci girer.)

MABEYİNCİ

"Hop dedik," demiş yankesici.

GADSHILL

Tıpkı, "Hop dedik!" diyen mabeyinci gibi. Çalıştırmakla çalışmak ne kadar farklıysa, sen de yankesiciden o kadar farklısın. Sen işin planını yaparsın, hepsi o.

MABEYİNCİ

İyi günler Bay Gadshill. Sana dün akşam söylediğim doğrudu. Kent civarından varlıklı bir çiftçi var burda. Üstünde üç yüz marklık altın taşıyor. Dün akşam yemekte duydum; yanındakilerden birine söylüyordu. Adam sanki vergi memuru; hem de oldukça yüklü – Allah bilir neyle! Kalktılar bile ve yağda yumurta ısırladılar. Az sonra giderler.

GADSHILL

Eh o zaman Aziz Nikolas'ın çıraklarına⁽⁵⁾ rastlamazlarsa kellemini alabilirsin.

MABEYİNCİ

Yoo istemem. Sen o kelleyi cellada sakla daha iyi. Aziz Nikolas'a tapışın tam bir sahtekâr işi çünkü.

GADSHILL

Cellattan söz etme bana! Bir gün asılacak olursam, darağacında bir çift şişko sallanıyor göreceksin. Çünkü ben asıldığımda Sir John da yanımda olacak; eh, o da pek iskelet sayılmaz, malum. Hem bizim çetede hiç aklına gelmeyecek başka adamlar da var. Sırf eğlence olsun diye mesleğe sosyete katıyorlar. Soru filan sormaya kalkışan olursa, bu adamlar nasıl olsa kendi başları belaya girmesin diye bizi de temize çıkarırlar. Öyle evsiz barksız aylaklar-

la, adi kapkaççılarla; patırtıcı, ayyaş, burma bıyıklı serseri solucanlarla işim yok benim. Soylular ve beyefendilerle, belediye başkanlarıyla, kodamanlarla dolaşırım ben. Birbirine arka çıkar onlar. – Önce vurur, sonra konuşur ⁽⁶⁾, önce konuşur, sonra içer ⁽⁷⁾, önce içer, sonra dua ederler ⁽⁸⁾. Hay Allah, tabii bu palavra! Hepsi de azizleri olan vatandaşa ara soğutmasız dua ederler, aynı zamanda da onun sırtında gezip sürekli tekmelemeyi de ihmal etmezler.

MABEYİNCİ

Ne? Vatandaşı mı tekmelerler? Peki, tekmeyi yiyince vatandaş bağırır mı?

GADSHILL

Bağırmasına bağırır, ama ne yapsın; kanun adamlarımız onu içirip uyuşturmuş bile. Hiç tehlikesi yoktur bizim için. Efsunluyuz biz, görünmeden yürürüz.

MABEYİNCİ

Bence siz görünmezliğinizi efsundan çok geceye borçlusunuz.

GADSHILL

Ver elini o zaman. Sen de işten payını alacaksın. Benden sana namuslu adam sözü.

MABEYİNCİ

Namussuz hırsız sözü desen daha iyi.

GADSHILL

Hadi hadi; insan değil mi, hepsi aynı. Seyise söyle, ahırdan benim atı getirsin. Hoşçakal kuş beyinli!

(Çıkıyorlar.)

İ k i n c i S a h n e

(Gad's Hill. Şehirlerarası Yol.)

(Prens, Poins ve Peto girer.)

POINS

Hadi çabuk saklan, saklan! Falstaff'ın atını yürüttüm, sinirinden çatlayacak nerdeyse.

PRENS

Çekil hadi!

(Saklanırlar.)

FALSTAFF

Poins! Poins! Seni idamlık! Poins!

PRENS

(Ortaya çıkar.)

Kes sesini tombul böbrekli hayta! Bu ne şamata!

FALSTAFF

Poins nerde, Hal?

PRENS

Şu tepeye çıkmıştı. Ben gidip bir bakayım.

(Gider.)

FALSTAFF

Bunun gibi hırsızlarla soyguna çıkma da kör talih işte. Herif atımı aldı gitti; nereye bağladı kimbilir. İki ayağımın üstünde dört ayak⁽⁹⁾ daha yürürsem kesin sakat kalırım. Eğer o alçağı öldürmekten asılmazsam, kesin ecelimle ölürüm artık. Şu yirmi iki yıldır her saat onunla bağı koparmaya yemin ettim; ama şeytan tüyü var alçak herife. Onu seveyim diye bana ilaç içirmediyse ne olayım! Tabii ya, ilaç içirdi bana! Poins! Hal! İkinizin de canı çıksın! Bardolph! Peto! Ölürüm de bir adım daha atmam. Heriflere bak yahu! Kafamı kızdıracaklar, doğru yola dönüp bu serserileri terk edeceğim; ne halleri varsa görsünler. Sekiz yardalık kaba yol, benim için yaya yetmiş mil demek. Bu taş yürekli hainler de biliyor bunu elbet. Soyguncularda bile dostluk kalmadı artık.

(Islık çalarlar.)

Atımı verin Allahın belası alçaklar; verin atımı kafası kopasıcılar.

PRENS

(Öne gelir.)

Sus, seni yağlı bağırsak! Yat şuraya, kulağını koy da dinle bakalım yolcuların ayak sesi var mı?

FALSTAFF

Beni geri kaldırmak için levye filan var mı? Babanın hazinesindeki paraların tümünü verseler bu vücudu kaldırıp o kadar yolu yayan gitmem bir daha. Hem, bana niye böyle eziyet ediyorsun?

PRENS

Yalan söyleme, kendine eziyet eden sensin.

FALSTAFF

N'olur, Prens Hal, loral oğlu, atımı bulsana.

PRENS

Hadi ordan, beni seyis mi sandın?

FALSTAFF

Git kendini dizbağınla as, veliaht efendi. Bu yüzden yakalanırsam seni de gammazlarım. Hepinize en adisinden türkü yaktırmazsam, bir kupa şarap bana zehir olsun. Şakının da iyice tadını kaçırđılar. Lanet olsun!

(Gadshill ve Bardolph girer.)

GADSHILL

Kalk bakalım!

FALSTAFF

Kalktım, ama zor oldu.

POINS

Hey, bu bizimki. Sesinden tanıdım.

(Peto'yla birlikte gizlendikleri yerden çıkarlar.)

Bardolph, ne haber?

BARDOLPH

Hadi, hadi, takın maskeleri; Kralın parası tepeden iniyor ve Kralın hazinesine gidiyor.

FALSTAFF

Yalancı; Kralın meyhanesine gidiyor!

GADSHILL

Hepimize yeter bu.

FALSTAFF

Evet, hepimizi astırmaya!

PRENS

Baylar, dördünüz onları dar yolda karşılayın. Ned Poins'le ben aşağıdan yürünüz; sizden kurtulurlarsa, bizdeler.

PETO

Kaç kişi olacak bunlar?

GADSHILL

Sekiz on kişi.

FALSTAFF

Hay Allah! Ya onlar bizi soyarsa?

PRENS

Bu ne korku, Sir John Şişgöbek?

FALSTAFF

Büyükbaban John Sıska'ya benzemem, ama ödleğ değilim.

PRENS

Eh, göreceğiz bakalım.

POINS

Hey Jack, atın çitin arkasında. Ararsan orda bulursun. Hoşçakal ve sıkı dur.

FALSTAFF

Vay canına, vurabilirsen vur herife şimdi!

PRENS

Ned, giysilerimiz nerde?

POINS

İşte şurda, gel.

(Prens'le Poins çıkar.)

FALSTAFF

Hadi bakalım baylar, şansımız bol olsun. Herkes görevine.

(Yolcular girer.)

1. YOLCU

Gel hemşerim, çocuk atları aşağı götürür; biz biraz yürüyüp bacaklarımızı açalım.

HIRSIZLAR

Durun!

2. YOLCU

Aman Tanrım!

FALSTAFF

Vurun, indirin, kesin boğazını alçakların! Sizi gidi kahpe asalaklar, sizi besili hödükler; biz gençlerden hiç hazetmez bunlar! Alın aşağı! Soyun hepsini!

1. YOLCU

Ah, mahvolduk; gitti varımız yoğumuz!

FALSTAFF

Beter olun, şiş göbek enayiler; soyuldunuz ha? Cimri şişkolar sizi! Keşke bütün malınız burda olsaydı! Hadi bakalım yağ tulumları! Siz olmasanız gençler neyle yaşayacak? Sizi kodaman bozuntuları! Adamın cakasını bozarız biz!

(Adamları soyar ve bağlarlar. Çıkarlar.)

(Prens'le Pains kılık değiştirmiş olarak girer.)

PRENS

Hırsızlar namuslu yurttaşları bağladı. Şimdi seninle ben de hırsızları soyar, keyifle Londra'ya döneriz. Bir haftalık laf, bir aylık kakhaha çıkar bundan; ömür boyu da unutulmaz.

POINS

Hey saklan! Geliyorlar.

(Saklanırlar.)

(Hırsızlar girer.)

FALSTAFF

Hadi baylar, paylaşalım, sonra gün ağarmadan atlayıp sıvışalım burdan. Şu Prens'le Pains denen herifte de tam yaban ördeği yüreği varmış ha!

(Tam paylaşırken, Prens'le Pains üzerlerine atlar.)

PRENS

Çıkın paraları!

POINS

Alçaklar!

(Hepsi kaçır. Biraz direndikten sonra Falstaff da kaçır. Çaldıkları her şeyi bırakırlar.)

PRENS

Kolay oldu bu iş. Hadi şimdi atlara.
Hepsi kaçıştı hırsızların. Öyle korktular ki,
Birbirlerini bile polis sanıyorlar.
Yürü Ned – Falstaff ölüm terleri döküyor;
Yürürken de kuru toprağı yağlıyor.
Gülmekten vakit bulabilsem ona acırdım.

POINS

Ne böğürdü ama alçak şişko!
(Çıkarlar.)

Ü ç ü n c ü S a h n e

(Warkworth. Şato.)

(Elindeki mektubu okuyarak Hotspur girer.)

HOTSPUR

"Bana gelince, lordum, soyunuza duyduğum saygıdan, orda olmayı çok isterdim," – çok istermiş; niye istemedi öyleyse? Soyumuza duyduğu sevgiymiş; bu da kendi sopuna ne kadar düşkün olduğunu gösteriyor. Bakalım daha ne var: "Tehlikeli bir işe giriyorsunuz" – Değil mi ya! Soğuk almak, uyumak, içmek tehlikelidir. Ama bak, soytarı lordum, tehlike denen bu ısırgandan biz güvenlik denen bu çiçeği koparıyoruz. "Giriştiğiniz iş tehlikeli; sözünü ettiğiniz dostların kim olduğu belirsiz, zaman seçimi yanlış ve yaptığınız plan, karşınızdaki güçle kıyaslandığında, çok zayıf." Yaa, demek öyle! Ben de yine diyorum ki, sen de kuş beyinli, ödlele salâğın tekisin; üstelik yalancısın. Ne beyinsiz herif! Tanrım hakkı için, planımıza hiç diyecek yok, dostlarımız sadık ve güvenilir: Güzel bir plan, iyi dostlar, başarı şansı da yüksek: Mükemmel bir plan hem de, harika dostlar; adamın ahmaklığına bak! York Başpiskoposu tasarımızı beğendi, genel hareket planını da! Yemin ederim, şimdi yanında olsam, karısının yelpazeyle beynini deşer-

dim. Babam, amcam ve ben varız ya! Lord Edmund Mortimer, York Lordu ve Owen Glendower? Douglas da yok mu? Gelecek ayın dokuzunda, hazır durumda benimle buluşacaklarını yazmadılar mı ve bir kısmı şimdiden yola çıkmadı mı? Adam ilkel bir ahmak işte, hem de inançsız! Hımm! Şimdi içine korku düşmüş, yüreği soğumuşsa, krala gidip bütün planlarımızı açığa vursun da bak! Bu denli onurlu bir işe böyle bir lapacıyı karıştırdığım için, kendimi ikiye ayırıp parçaları birbiriyle kapıştırmam gerekir herhalde. Canı cehenneme, krala ne derse desin, biz hazırız. Ben bu gece çıkıyorum.

(*Lady Percy girer.*)

Oh, sen misin Kate? İki saat içinde senden ayrılmak zorundayım.

LADY PERCY

Oh, sevgili Lordum, niye böyle yalnızlığı seçtin?
 Suçum ne ki, iki haftadır
 Harry'min yatağından sürüldüm?
 Söyle bana, canım Lordum, nedir seni böyle
 Yemeğinden, eğlencenden, tatlı uykundan eden;
 Niye hep yere bakıyor
 Ve yalnızken hep ırkiliyorsun?
 Yanaklarındaki taze kan nereye gitti;
 Bana eşlik edip hoşça vakit geçireceğine,
 Niye aksileniyor, dalıp dalıp gidiyorsun?
 Huzursuz uykularında seni gözledim;
 Çetin savaşlar sayıkladığını duydum;
 Dolu dizgin koşan atına komutlar yağıdırıyor,
 "Haydi yiğitler, er meydanına," diye bağıırıyordun.
 Hücumlardan, çekilmelerden, siperlerden, çadırlardan,
 Tutsaklardan, fidyelerden, ölen askerlerden
 Ve yaman bir çarpışmada olan biten her şeyden söz ettin.
 Tüm ruhunla öylesine içindeydin savaşın,
 Öylesine etkileniyordun ki uykunda,
 Suyu karışmış ırmak gibi köpük köpük,
 Boncuk boncuk terler oluşuyordu alnında.
 Önemli bir karar anında, insanlar bir an nefesini tutar

Ve yüzlerindeki kaslar bir tuhaf gerilir ya,
 İşte senin yüzünde de bu ifade belirliyordu.
 Ah, nedir bunların anlamı?
 Lordumun içini sıkan ciddi bir şey var
 Ve bana söylemezse, beni sevmiyor demek.

HOTSPUR

Hey baksana!

(*Hizmetkâr girer.*)

Gilliams paketi alıp gitti mi?

HİZMETKÂR

Gitti Lordum, bir saat önce.

HOTSPUR

Kâhya atları Emniyet Müdürü'nden alıp getirdi mi?

HİZMETKÂR

Şimdi bir at getirdi Lordum.

HOTSPUR

Hangisini? Kesik kulak demir kır mı?

HİZMETKÂR

Evet Lordum.

HOTSPUR

O benim tahtım olacak artık;

Hemen bineceğim: Ah, ümit!

Kâhya'ya söyle çıkarsın atı.

(*Hizmetkâr çıkar.*)

LADY PERCY

Bir dakika dinler misin Lordum?

HOTSPUR

Ne var bayan, ne diyorsun?

LADY PERCY

Nedir seni böyle uzaklara götüren?

HOTSPUR

Ne olacak, atım, sevgilim, atım.

LADY PERCY

Hadi sen de, akli havada maymun!
Şansar bile senden daha huyludur.
Tanrı aşkına Harry, söyle,
Ne iş çeviriyorsun?
Galiba kardeşim Mortimer taht peşinde,
Seni de yanına istiyor. Ama gidersen ...

HOTSPUR

O kadar yolu kim yürür canım!

LADY PERCY

Hadi sen de papağan;
Soruma doğru dürüst cevap ver.
Bak, bana her şeyi söylemezsen
Küçük parmağını kırarım.

HOTSPUR

Çekil!
Git başımdan hadi! Aşkmış! Sevmiyorum seni!
Umurumda değilsin, Kate. Bu dünyada
Bebeklerle oynamaya, dudaklarla dövüşmeye yer yok;
Burunlar kanamalı, kafalar kırılmalı.
Bizim işimiz bu. Hey Tanrım! Atım nerde?
Ne var Kate? Ne istiyorsun benden?

LADY PERCY

Sevmiyor musun beni? Gerçekten mi?
İyi o zaman; sen sevmediğine göre,
Ben de kendimi sevmem. Beni sevmiyor musun?
Ne olur söyle, şaka mıydı sözlerin?

HOTSPUR

Hadi, uğurluyor musun beni?
Atıma atladığım anda yemin edeceğim,
Sana aşkım sonsuz diye. Ama bak Kate,
Bundan sonra bana sorma,
Nereye ya da niye gittiğimi.
Gitmek zorundaysam giderim; ve sonuç olarak,
Bu akşam ayrılıyorum, sevgili Kate.
Biliyorum akıllısın, ama ancak,

Harry Percy'nin eşi ne kadar akıllı olabilirse; sadıksın,
Ama kadınsın da. Sır tutmaya gelince,
Ağzı senden sıkı hiçbir kadın olamaz,
Çünkü, inanıyorum, bilmediğin şeyi kimseye söylemezsin.
İşte sana güvenim bu kadar, tatlı Kate.

LADY PERCY

Bu kadar ha!

HOTSPUR

Bir santim bile fazla değil. Şimdi bak Kate,
Ben nereye gidiyorsam, sen de geleceksin:
Bugün ben yola çıkıyorum, yarın sen.
Senin için uygun mu, Kate?

LADY PERCY

İster istemez.

(Çıkarlar.)

D ö r d ü n c ü S a h n e

(*Eastcheap. Yaban Domuzu Kellesi Meyhanesi.*)

(*Prens ve Poins girer.*)

PRENS

Ned, hadi çık o boğucu odadan da biraz gülelim senle.

POINS

Sen nerdeydin Hal?

PRENS

Üç dört et kafayla, yetmiş seksen ayyaşın yanında. Alçala alçala dibe vurdum. Üç garson yamağıyla da kan kardeşi oldum ha! Senli benliyiz hem de – Tom, Dick ve Francis. Yemin ettiler: Gal Prensi olsam da, kibarlar kralıymışım. Üstelik Falstaff gibi burnu havada değil, tam kafa dengiymişim; can dostu yani. İşte böyle diyorlar bana. Kral olduğumda, Eastcheap'de ne kadar iyi adam varsa arkamda olacakmış. Onların dilinde, "kafa çekme"ye "kızıl çalmak" diyorlar; içmeye ara verip soluk almaya kalkışınca, "Ho-op, devam edelim!" diye bağıyorlar. Yani çeyrek saatte öyle usta laştım ki, artık ömür boyu bir tenekeciyle kendi dilinde içebili-

rim. ⁽¹⁰⁾ Bak, Ned, bu işte benim yanımda olmamakla büyük onur kaybettin. Ama, tatlı Ned, ki adın tatlısın diye şu şekeri⁽¹¹⁾ getirdim sana – biraz önce bir garson yamağı vermişti bana. Herhalde ömründe konuştuğu laf, “Sekiz şilin altı peni,” ve “Sağolun,” sonra da tiz sesiyle, “Geldim, geldim efendim!” ya da “Yarım odasına bir tas şarap yaz!”dan öte gitmez. Hey Ned, Falstaff gelene kadar biraz eğlenelim: – Sen yan odada dur da, ben şu çırağa sorayım, bana o şekeri niye vermiş. Sen bu arada hep “Francis!” diye bağır ki adam da hep “Geldim!” desin. Geç şuraya, sana göstereyim.

(*Poins gider.*)

POINS

(*İçerden*)

Francis!

PRENS

Çok iyiydi.

POINS

(*İçerden*)

Francis!

(*Garson Francis girer.*)

FRANCIS

Hop tamam, geldim! Nar'a bak Ralph!

PRENS

Gelsene Francis!

FRANCIS

Buyrun Lordum?

PRENS

Çıraklıkta kaç yılın kaldı Francis?

FRANCIS

Aslında beş yılım, ama ben ...

POINS

(*İçerden*)

Francis!

FRANCIS

Hemen geldim bayım!

PRENS

Beş yıl! Vay canına! Tas tıngırtısına daha epey katlanacaksın; yahu Francis sende yürek yok mu; şu yamaklık işine boş verip tabanları yağlasana, ha?

FRANCIS

Oh, Lordum, olmaz olur mu! Tüm kitaplar üzerine yemin ederim...

POINS

(İçerden)

Francis!

FRANCIS

Geldim bayım!

PRENS

Yaşın kaç yahu, Francis?

FRANCIS

Dur bakayım, gelecek Michaelmas'ta ...

POINS

(İçerden)

Francis!

FRANCIS

Hemen! – Biraz bekleyin Lordum.

PRENS

Hey, bak Francis, bana verdiğin şeker bir penilik miydi?

FRANCIS

Ah, keşke iki olsaydı!

PRENS

Benden sana bin pound – hem de istediğin zaman alabilirsin.

POINS

(İçerden)

Francis!

FRANCIS

Hemen, hemen!

PRENS

Hemen mi, Francis? Yo, Francis; yarın Francis; ya da, perşembe-
ye; ya da, aslında ne zaman istersen. Ama Francis!

FRANCIS

Lordum?

PRENS

Peki şu deri ceketli, inci düğmeli, kırpık saçlı, akik yüzüklü, yün çoraplı, örgü dizbağlı, tatlı dilli, İspanyol kesesini soyacak mısın?⁽¹²⁾

FRANCIS

Sayın Lordum, efendim, kimi demiştiniz?

PRENS

O zaman aç kulağını: şu bulanık şarap var ya, bence onun üstüne içki yok. Tek sakıncası: beyaz keten ceketini kirletir. Oysa barbar ellerinde bunun hiç mi hiç önemi yok.

FRANCIS

Ne, ne?

POINS

(İçerden.)

Francis!

PRENS

Hadi gitsene, şapşal; bak seni çağırıyorlar!

(Burada her ikisi de Francis'i çağırır. Ne tarafa gideceğine karar vere-
meyen Francis şaşkın durumdadır.)

(Meyhaneci girer.)

MEYHANECİ

Hey, ne durup dinliyorsun orda! Müşterilere baksana!

(Francis çıkar.)

Lordum, bizim Sir John'la beş on kişi kapıda – içeri alayım mı?

PRENS

Biraz beklet, sonra aç kapıyı. Poins!

(Meyhaneci çıkar.)

Poins!

(Poins girer.)

POINS

Geldim efendim.

PRENS

Bak, Falstaff ve öteki hırsızlar kapıdaymış. Biraz eğlenelim mi?

POINS

Hem de cırcır böcekleri gibi! Ama yahu, şu meyhaneci çırağını niye böyle dalgaya almıştın? Yani, amaç neydi?

PRENS

Oyun olsun da, adem babadan bugüne dek oynanmış ne kadar oyun varsa bayılıyorum oynamaya.

(Francis girer.)

Saat kaç Francis?

FRANCIS

Hemen efendim, hemen!

(Çıkar.)

PRENS

Herife bak, bir kadından doğma olduğu halde, papağandan az konuşuyor? Bildiği tek iş, bir yukarı bir aşağı koşturmak; bildiği sözlerse, hesap almak için ne gerekiyorsa o kadar. Ben şu Percy gibi değilim, hani şu kuzeyin Hotspur'ü: Kahvaltıdan önce altı yedi düzine İskoç öldürüyor, ellerini yıkıyor, sonra karısına, "Bu hayat çok sakın, hareket istiyorum," diyormuş. O da, "Oh benim canım Harry'm, bugün kaçını öldürdün?" diyormuş. Harry de, "Şu atıma bir su ver," dedikten sonra, "on dört kadar", diyor, bir saat sonra da, "önemsiz", diye ekliyormuş. Falstaff'ı çağır hadi. Ben Percy'yi oynarım, o şişko domuz da karısı Bayan Mortimer'ı oynar. "Dik kafaya!" demiş ayyaş. Gelsin pizola; gelsin donyağı!

(Falstaff, Gadshill, Bardolph ve Peto, arkalarından da, elinde şarapla Francis girer.)

POINS

Vay Jack, nerelerdeydin?

FALSTAFF

Boynu altında kalası, soyuna kıran giresi ödleler! Amin! Bir tas şarap ver oğlum. Bu hayata daha fazla katlanmaktansa, çorap ör-
rim, yamarım, hatta tabanını bile takarım. Boynu kopasılar! Bir
tas şarap ver ulan! Kimsede namus kalmadı.

(İçer.)

PRENS

Titan'ın ⁽¹³⁾ – o yufka yürekli Titan'ın! – güneşin okşaya okşaya
erittiği bir kap tereyağını nasıl öptüğünü hiç görmedin mi? Gör-
düysen bir de şuna bak.

FALSTAFF

Alçak herif, bu şaraba kireç katılmış! ⁽¹⁴⁾ Herkes düzenbaz oldu
artık. Ama ödleler, kireç katılmış şaraptan da beterdir. Hain öd-
lekler! Git işine koca Jack; günü gelirse göçersin – erkeklik, mert-
lik diye bir şey varsa şu yeryüzünde yüzüme tükür! İngiltere'de
asılmadık üç iyi insan kaldı ve biri de şişko ve kocuyor. Tanrı yar-
dımcısı olsun herkesin. Kötü bir dünyada yaşıyoruz. Keşke doku-
macı olsaydım; ilahi filan okurdum hiç değilse. ⁽¹⁵⁾ Yine de, tüm
ödlelerin Allah belasını versin.

PRENS

Ne o, un çuvalı, n'oldu?

FALSTAFF

Kral oğlu! Seni tahta kılıçla krallığından kovalamazsam, adamlar-
rını da kaz sürüsü gibi önüme katamazsam, suratımda tüy bitmesin
bir daha. Gal Prensiymiş! Sen mi!

PRENS

Hey, toparlak kahpe, ne oluyor?

FALSTAFF

Ödle diyen kim? Allahın belası birine ödle der miyim hiç!
Ama sendeki tazı bacakları bende olsa bin pound verirdim. Bu
enseyle, arkadan görünüşün de hoş tabii. Dosta arka çıkmalı dedi-
ğin bu muydu? Adı batsın böyle arka çıkmanın. Önüme geçip yü-

züme bakacak adam lazım bana. Şarap ver! Bugün damla içtiysem yüzüme tükür.

PRENS

Hadi sen de! Daha dudağın bile kurumamıştır.

FALSTAFF

Ne olmuş yani.

(İçer.)

Ödleklerin canı cehenneme!

PRENS

Ne var yahu?

FALSTAFF

Ne mi var? Dördümüz bu sabah bin pound çarptık.

PRENS

Hani nerde Jack, nerde?

FALSTAFF

Nerde mi? Kaptılar: Zavallı dördümüze yüz kişi çıktı.

PRENS

Ne? Yüz kişi mi?

FALSTAFF

İki saat önce bir düzinesiyle kılıç kılıca gelmediysem, dünyanın en aşağılık adamıyım. Beni mucize kurtardı. Ceketten sekiz kere, pantolondan dört kere şişlendim. Kalkanım dilim dilim doğrandı. Kılıcım testereye döndü. İşte kanıtı! Hayatımın dövüşüydü! Ama işe yaramadı. Bütün ödleklerin Allah belasını versin. Söylesinler –doğruyu çarpıtan alçaktır ve iblistir.

PRENS

Konuşun beyler, nasıl oldu?

GADSHILL

Dördümüz sekiz on kişiyi ...

FALSTAFF

En az on altı Lordum.

GADSHILL

Bağladık.

PETO

Yo, yo, bağlamadık.

FALSTAFF

Bağladık adi herif, herbirini, yalanım varsa Yahudi olayım, hem de Musevi Yahudi!

GADSHILL

Paylaşıırken, altı yedisi daha üstümüze geldi.

FALSTAFF

Ötekileri çözüp birleştiler.

PRENS

Size karşı hepsi ha?

FALSTAFF

Hepsi mepsi bilmem. En az ellisiyle kapışmadıysam adam değilim. Koca Jack'in üstüne en az elli ikisi, elli üçü gelmediyse iki ayaklı yaratık değilim.

PRENS

Ah, yoksa kıydın mı zavallılara!

FALSTAFF

Hem ne kıymak! İkisini söğüşledim. İkisinin kesin hakkını verdim; keten giysili iki serseri. Bak Hal, yalanım varsa yüzüme tükür ve bana beygir de! Sen benim stilimi bilirsin – gardımı alıyorum ve kılıcımı uzatıyorum. Keten giysili dört serseri...

PRENS

Ne, dört mü? Hani iki demiştin.

FALSTAFF

Dört, Hal, dört demiştim.

POINS

Evet, evet, dört demişti.

FALSTAFF

Dörtlü safta gelip bana saldırdılar. Bense yedi kılıcı da kalkanımla şöyle karşılayıverdim.

PRENS

Yedi mi? Hani dört demiştin ya.

FALSTAFF

Keten giysili mi?

POINS

Keten giysili dört.

FALSTAFF

Yedi, şu kabza adına, yalanım varsa alçağım.

PRENS

Boşver, karışma şimdi, daha arkası var.

FALSTAFF

Dinliyor musun, Hal?

PRENS

Hem de pür dikkat, Jack.

FALSTAFF

Çok iyi; dinlemeye değer çünkü. Bu kerem giysili dokuz kişi...

PRENS

İki daha çıktı.

FALSTAFF

Ödleri kopunca ...

PRENS

Uçkurları düştü.

FALSTAFF

Gerilemeye başladılar. Bastırdım; ayak önde, kol uzanmış; şimşek gibi, on birin yedisinin hakkını verdim.

PRENS

Vay canına be! İkiyken on bir oldu!

FALSTAFF

Ama şeytanın işine bak ki, yeşil giymiş üç piçkurusu arkamdan saldırdı. Öyle karanlıktı ki, elini bile göremezdin.

PRENS

Bu yalanlar tıpkı onları doğuran babalarına benziyor: Dağ gibi azman ve her yanıyla ortada. Seni balçık beyinli işkembe, seni et kafa şarşal, adi sefil, vıcık yağ tulumu ...

FALSTAFF

Ne oluyor? Keçileri kaçırdın galiba. Doğruya doğru demişsek ne var yani?

PRENS

Karanlıkta elini göremezken bu adamların yeşil giydiğini nereden bildin, ha? Hadi söyle bakalım.

POİNS

Hadi Jack, söyle bakalım, söyle hadi.

FALSTAFF

Ne! Zorla ha! Bana ha! İşkence edip çarka bağlasanız, gene söyletemezsiniz zorla. Zorla söylemek ha! Dağdaki böğürtlenlerin topu söz olsa, birini alamazsınız ağızımdan. Bana ha!

PRENS

Günah işlemeyi bırakacağım artık. Bu al yanaklı alçak, bu yatak yassıltan, bu at çökerten, bu azman et yığını ...

FALSTAFF

Lanet! Seni sıska, seni yılan derisi, öküz dili kurusu, boğa çükü, çiroz balığı – ah, dil yetmez seni anlatmaya – seni terzi cetveli, kılıç kını, ok sadağı, seni tavı kaçmış kılıç bozuntusu!

PRENS

Biraz soluk al, yine devam edersin. Yavan benzetmelerin tükenince de beni dinle.

POİNS

İyi dinle Jack.

PRENS

Biz ikimiz, siz dördünüzün o dört kişiye saldırıp onları bağladığınızı ve sonra da soyduğunuzu gördük. Bak şimdi basit bir hikâye foyanı nasıl çıkaracak. Sonra biz ikimiz siz dördünüze çullandık ve çarptığınızı sizden çarptık ve hepsi de şimdi burda ve istersen görebilirsin; evet sen Falstaff tabanları büyük bir kıvraklıkla kaldırdın ve böğürerek aman diledin, hem kaçtın hem böğürdün, tıpkı danalar gibi. Sen ne adi bir herifsin ki, kılıcını öyle kırıdırıp, sonra da kavgada oldu diyorsun! Bakalım ne numara çevireceksin şimdi, ne uyduracaksın bu apaçık ayıbını örtmek için?

POINS

Hadi bakalım Jack, görelim yeni numaranı.

FALSTAFF

Tanrı şahittir, sizi sanki ben peydahlamışım gibi tanıdım. Bakın şimdi; veliahtı öldürmek bana mı düşer? Prense el mi kaldırıyordum yani? Bende Herkül yüreği olduğunu siz de bilirsiniz. Ama içgüdüye dikkat! Gerçek prens aslan bile ilişmez; içgüdü müthıştır. Benimki içgüdü korkaklığıydı. Ömür boyu benim için gurur verici bir anı olacak bu: ben, yiğit bir aslan; sen gerçek bir prens. Hey be, iyi ki para sizde. Hey kadın! Kapayın kapıları! Bu gece eğlenelim, yarın dua ederiz. Hadi yiğitler, koçlar, altın yürekli, gün dostluk günü. Hadi keyfedelim, bir oyun koyalım sahneye!

PRENS

Oldu, konusu da – senin kaçışın olsun!

FALSTAFF

Aman be, ne olur, beni seviyorsan yeter artık Hal!

(*Meyhaneci kadın girer.*)

MEYHANECİ KADIN

Oh Tanrım! Siz Lordum, Prens!

PRENS

Ne o sayın bayanım, ne diyordunuz?

MEYHANECİ KADIN

Şey, Lordum, kapıda saraydan soylu bir bey var; sizinle konuşacakmış; babanızdan geliyormuş.

PRENS

Kral soyuna geçmesine yetecek kadar para verin eline, sonra anama gönderin.

FALSTAFF

Nasıl bir adammış bu?

MEYHANECİ KADIN

Yaşlı biri.

FALSTAFF

Muhterem, gecenin bu saatinde niye yatakta değil? Cevabını veririm mi?

PRENS

Veriver Jack.

FALSTAFF

Şimdi sepetlerim onu.

PRENS

Ey baylar: iyi dövüştünüz ha; sen de Peto, sen de Bardolph; siz de aslansınız, içgüdünüzle kaçtınız. Gerçek prene dokunamazdınız tabii.

BARDOLPH

Onlar kaçınca ben de kaçtım.

PRENS

Öyleyse, Falstaff'ın kılıcı nasıl diş diş oldu?

PETO

Bıçağıyla kendi yaptı. Dövüşte olduğuna yemin edip seni inandıracığını söyledi. Bizi de kandırıp aynı şeyi yaptırdı.

BARDOLPH

Yaa; burnumuzu da kanasın diye ayırık otuyla gıdıklattı; sonra da üstümüze sürdürttü ve yiğit kanı diye yemin ettirdi. Yedi yılda yapmadığımı yaptım. Dolaplarını duydukça yüzüm kızardı.

PRENS

Alçak herif, on sekiz yıl önce bir tas şarap çalarken yakalanınca yüzüne al basmıştı; o gün bu gündür kendiliğinden kırmızıdır suratın. Bu ateş ve bu kılıç yanındayken niye kaçtın? Hangi içgüdünle?

BARDOLPH

Lordum, şu göktaşları, kuyruklu yıldızlar var ya...

PRENS

Var.

BARDOLPH

Sizce neyi gösteriyorlar?

PRENS

Sıcak ciğer, soğuk kese. (16)

BARDOLPH

Yani ateşli tip, Lordum, işin aslında.

PRENS

Yoo, yağlı ip, işin aslında. ⁽¹⁷⁾

(*Falstaff girer.*)

İşte sıksa Jack geliyor; adam bir deri bir kemik! Ne haber pamuk balyası? Kendi dizini görmeyeli kaç yıl oldu Jack?

FALSTAFF

Kendi dizimi mi? Ben senin yaşındayken belime kartal pençesi kavuşurdu Hal; Belediye Başkanı'nın mühür yüzüğüne sığabilir-dim. Kaderde çile olunca, sidik torbası gibi şişiyor insan. Sıkıntılı haber var. Sir John Bracy'ymiş babandan gelen. Sabaha saraya gi-deceksin. O kuzeyli azgın herif Percy'yle, Amamon'u ⁽¹⁸⁾ falakaya yatırdığını, Lucifer'in ⁽¹⁹⁾ boynuzlarını taktığını, Gal bıçağını şey-tana haç diye yutturup herifi imana getirdiğini iddia eden o Galli - neydi adamın adı?

POINS

Ha, Glendower.

FALSTAFF

Owen Owen, tamam. Ayrıca, kayınbiraderi Mortimer ve koca Northumberland ve o şen lskoçlar lskoç'u Douglas; hani atını yama-ca dikine vuran...

PRENS

Rüzgâr gibi at sürüp silahıyla uçan serçeyi vuran.

FALSTAFF

Tam gözünden vurdun.

PRENS

Ama o serçeyi hiç vuramamıştı.

FALSTAFF

Yine de adamda yürek var; sıkışınca kaçmıyor.

PRENS

Ne biçim adamsın; hani biraz önce rüzgâr gibi diyordun?

FALSTAFF

At üstünde dedik, guguk kuşu! Ama yayan bir adım atmaz geriye.

PRENS

Ever, Jack, içgüdü meselesi.

FALSTAFF

Doğru, içgüdü meselesi. Neyse, işte o da orda ve koca Northumberland ve Mordake ve bin mavi bereli ⁽²⁰⁾ daha. Worcester bu akşam sıvışmış; haberi duyunca babanın sakalı ağarmış; kokmuş balık fiyatına toprak alabilirsin şimdi.

PRENS

Yani, Haziran sıcağı geldiğinde, bu iç savaş sürerse kızları da kabara alır gibi düzineyle alacağız demek.

FALSTAFF

Vallahi doğru evlat, işimiz iş gibi görünüyor. Yahu baksana, ödün patlamıyor mu? Veliaht olduğuna göre, bu canavar Douglas, çılgın Percy ve iblis Glendower'dan beter düşman arasan bulunmaz. Yani, kanın donmuyor mu korkudan?

PRENS

Hem de hiç; sendeki içgüdü bende yok.

FALSTAFF

Neyse, yarın baban seni kötü haşlayacak; benim hatırım için şimdiden bir cevap düşün.

PRENS

Şimdi sen babam ol ve sürdüğüm hayatla ilgili beni sınava çek.

FALSTAFF

Öyle mi? Harika! Şu iskemle tahtım, şu hançer asam, şu yastık tacım olsun.

PRENS

Bence tahtın iskemleye, altından asan aktörün tahta hançerine, o değerli tacınsa zavallı bir dazlak kafaya benziyor.

FALSTAFF

Eh, sende duygu diye bir şey varsa, şimdi çok etkileneceksin. Bana bir kupa şarap ver de gözüm kızarsın, ağlamışım gibi. Müthiş coşkulu konuşmam gerek, aynı Kral Cambyzes ⁽²¹⁾ gibi.

PRENS

İşte dizim. ⁽²²⁾

FALSTAFF

İşte konuşmam. Geri durun soylular.

MEYHANECİ KADIN

Öf amma da eğlenceli ha!

FALSTAFF

Ağlama güzel ecem, gözyaşı dökme boşuna.

MEYHANECİ KADIN

Yüzündeki şu ifadeye bak!

FALSTAFF

N'olur dostlar, mahzun eceme yardım edin; gözleri tıkanı gözyaşından.

MEYHANECİ KADIN

Oh Tanrım, tıpkı o sevdiğim şaşkaloz oyuncular gibi yapıyor.

FALSTAFF

Kapa çeneni sevgili şarap testisi, kes sesini tatlı baş döndüren – Harry, vaktini sadece nerde geçirdiğini değil, kiminle geçirdiğini de merak ediyorum. Gerçi papatyaların üstüne ne kadar çok basarsan o kadar çok çıkarmış ama, gençliğini ne kadar çok harcarsan o kadar çabuk geçer. Annene bakılırsa, ki bence de biraz öyle, benim oğlumsun sen; ayrıca bu, gözlerindeki haince ifadeden ve alt dudakının şapşalca sarkışından da belli. Ama, eğer oğlumsan, ki işin inceliği burda, niye âlemin dilindesin? Gökyüzünün kutsal güneşi aylaklık edip vaktini böğürtlen yemekle mi geçirmeli? Sorulacak soru değil bu aslında. İngiltere'nin evladı soyguncu olup kese mi çarpmalı? Sorulacak soru bu, aslında. Bu kara zift – eski yazarların dediği gibi – adama çalınmayagörsün, bulaştı mı çıkmaz: Aynı senin yoldaş tuttuğun insanlar gibi. Bak Harry, içkili biri değil karşında konuşan, gözyaşı döken biri; keyif değil duygu, söz değil hüznün ağzından çıkan. Yine de ara sıra yanında namuslu biri gözüme çarpıyor, ama adını bilmiyorum.

PRENS

Nasıl biri bu sayın Majesteleri?

FALSTAFF

Şöyle kalantor, dolgun biri; şen görünüşlü, kibar gözlü, vakur tavırlı; elli yaşlarında, belki altmışına merdiven dayamış. Hah, ha-

tırladım: Adı Falstaff. Bu adamda kötülük varsa, aldanmışım demek; çünkü gözlerinden erdem akıyor. Ağaç meyvasından, meyva da ağacından belli olduğuna göre, hiç şüphe yok bu Falstaff 'da iş var. Onu tut, gerisini kov. Şimdi söyle bakalım yaramaz çocuk, bir aydır neredeydin?

PRENS

Kral konuştu ha? Hadi sen yerime geç, ben babam olayım.

FALSTAFF

Beni azlediyorsun demek. Eğer hem söz hem harekette, yaptığının yarısı kadar vakar ve haşmetle yapabilirsen kasaptaki tavşan gibi topuklarımdan as beni.

PRENS

Tamam, hazırım.

FALSTAFF

Ben de; hakemsiniz baylar.

PRENS

Hey Harry, nerden böyle?

FALSTAFF

Soylu Lordum, Eastcheap'ten.

PRENS

Çok ciddi şikâyetler duydum hakkında.

FALSTAFF

Allah kahretsin! Hepsi yalan! Bak şimdi ben genç prensi oynayınca nasıl gıdıklanacaksın!

PRENS

Küfür mü ediyorsun seni saygısız? Bir daha yanıma yaklaşma. Adına leke sürüldü. Şeytan, şişko bir moruk kılığında seni pençesine almış. Yoldaşın bir şarap fıçısı. Ne işin var bu hastalık yuvasıyla, bu kalbur gibi canavarla, bu safra ve salya yığınınla, bu azman şarap sarnıcıyla, bu işkembe çuvalıyla, bu içi doldurulmuş Mannigtreet öküzüyle, bu muhterem günahkârla, bu aksakallı fesatlıkla, bu geçkin haytayla, bu yıllanmış züppeyle? Şarap tadıp içmekten başka ne bilir? Tavuk kesip yeme dışında hüneri var mı? Kurnazlık dışında kafası çalışır mı? Fesatlıktan öte kurnazlığı

işe yarar mı? Hainlikten başkasına aklı erer mi? Var mı görünür bir değeri?

FALSTAFF

Çok hızlı gittiğiniz için kaçırdım; Majesteleri kimi kasteder acaba?

PRENS

Gençleri ayartan o alçak, namussuz, aksakallı moruk şeytan Falstaff'ı.

FALSTAFF

Lordum, tanıyorum onu.

PRENS

Biliyorum tanıdığını.

FALSTAFF

Ancak ondaki kötülük bendekinden fazla mı dersin bilemem. Yaşlı olmaya yaşlı – daha da yazık! Ak saçları da kanıtı. Ama efendim, sözüm meclisten dışarı, asla pezevenk değildir. Eğer şarapla şeker kusursa, Tanrı kötülerini başılsın. Yaşlanıp keyfetmek günahsa, bildiğim meyhanecilerin çoğu lanetli. Şişmanlık çirkinlikse, Firavun'un sıksa inekleri güzeldir herhalde. Yo, Lordum; Peto'yu kov, Bardolph'u, Poins'i kov; ama nazik, kibar, sadık Jack Falstaff'ı; yiğit Jack Falstaff'ı, yaşlandıkça daha da yiğitleşen Jack Falstaff'ı kovma, ayırma yanından; tombul Jack'i kovmak, dünyayı kovmak olur.

PRENS

Olsun. Kovdum.

(Bir kapı vurulur. Meyhaneci Kadın, Francis ve Bardolph çıkar.)

(Bardolph koşarak girer.)

BARDOLPH

Aman Lordum, Lordum, Emniyet Müdürü, yanında korkunç muhafızlarla kapıda.

FALSTAFF

Defol sersem! Oyuna geç. O Falstaff için söyleyecek çok şeyim var.

(Meyhaneci kadın girer.)

MEYHANECİ KADIN

O Tanrım; Lordum, Lordum!

PRENS

Hey hey, bugün şeytan kol geziyor galiba. Ne var, ne oluyor?

MEYHANECİ KADIN

Emniyet Müdürüyle bütün muhafızlar kapıda. Evi arayacaklarmış. Girsinler mi?

FALSTAFF

Dinle Hal! Saf altınla kalp para bir olur mu! Bak, mesela sen – göstermesen de...

PRENS

Sen de içgüdüsüz doğal bir ödle.

FALSTAFF

Yo, kabul edemem. İstersen sen de Müdürü ~~etme~~; ama istersen de, bırak girsin. N'olmuş yani, celladın arabasına en az başkaları kadar yakışmazsam yuh olsun beni yetiştirenlere! Yağlı ilmek de bir gün boynuma geçecekse, varsın bir an önce geçsin.

PRENS

Git perdenin arkasına saklan. Siz yukarı çıkın. Şimdi baylar, saf bir yüz ve temiz bir vicdan.

FALSTAFF

İkisi de bende var; ama biraz günleri geçti; saklansam daha iyi.
(*Prens'le Peto dışımda hepsi çıkar.*)

PRENS

Müdür girsin.

(*Emniyet Müdürü ve bir Polis Memuru girer.*)

Evet, Sayın Müdür, nedir benden istediğiniz?

EMNİYET MÜDÜRÜ

Bağışlayın Lordum; bir bağrışma oldu
Ve adamlar buraya girdi.

PRENS

Hangi adamlar?

EMNİYET MÜDÜRÜ

Biri çok ünlü Lordum. Koca, şişman bir adam.

MEMUR

Yağ tulumu gibi.

PRENS

Emin olun adam burda değil,
Çünkü ben ona bir iş vermiştim:
Ama size ben söz veriyorum,
Yarın akşam yemek vakti
Onu size veya bir başkasına
Suçu neyse hesap vermek üzere göndereceğim;
Şimdi artık gidebilirsiniz.

EMNİYET MÜDÜRÜ

Peki Lordum: İki kişi bu soygunda
Üç yüz mark kaybetti.

PRENS

Demek öyle. Eğer bu adamları soyduysa
Hesabını verecek; hadi güle güle.

EMNİYET MÜDÜRÜ

İyi geceler, Lordum.

PRENS

İyi sabahlar olsa gerek, ha?

EMNİYET MÜDÜRÜ

Doğru, Lordum, saat iki galiba.

(Polisle birlikte çıkar.)

PRENS

Bu yağlı soytarı, Paul kadar tanınmış. Hadi çağırın şunu.

PETO

Falstaff! Kütük gibi uyuyor, beygir gibi horluyor.

PRENS

Horlayışa bakın! Arayın ceplerini.

(Peto ceplerini arar ve bazı kâğıtlar bulur.)

Ne buldun?

PETO

Hiç, yalnızca ~~keş~~ıtt lordum.

PRENS

Bakalım neymiş. Hadi oku.

PETO

(Okur.)

Bir tavuk	2 şilin 2 peni
Sos	4 peni
Şarap, iki galon	5 şilin 8 peni
Yemek sonrası, sardalya ve şarap	2 şilin 6 peni
Ekmek	yarım peni

PRENS

Korkunç! Bu kadar şaraba yarım penilik ekmek ha! Başka da varsa sakla; daha uygun bir zamanda okuruz. Bırakın orda sabaha kadar uyusun. Sabah saraya gideceğim. Hepimiz savaşa gitmeliyiz. Sana da şerefli bir görev buluruz. Bu şişko serseme piyadelik yakıştır; iki yüz adımda da işi biter. Para faiziyle geri ödenecek. Sabah erken buluşalım. Hadi, iyi günler Peto.

PETO

İyi günler, Lordum.

(Çıkarlar.)

ÜÇÜNCÜ PERDE

Birinci Sahne

(Bangor. Başdiyakon'un Evi.)

(Hotspur, Worcester, Lord Mortimer, Owen Glendower girer.)

MORTIMER

Bu vaadler sağlam. Taraflar güvenilir.

Hayırlı bir başlangıç bu.

HOTSPUR

Lord Mortimer ve kuzen Glendower, oturunuz.

Ve Worcester amca. Hay Allah,

Haritayı unuttum.

GLENDOWER

Hayır, burda:

Otur, kuzen Percy; otur, kuzen Hotspur.

Lancaster ne zaman senin adını ansa,

Yüzü sararıyor ve derin bir iç çekişle,

Cennette olmanı diliyor.

HOTSPUR

Owen Glendower dindikçe de,

Senin cehennemde olmanı.

GLENDOWER

Hiç şaşmam; ben doğarken,

Gökler alev alev yanan şekillerle doluymuş,

Meşaleler gibi; ayrıca, doğduğum sırada,

Şu koca dünya korkudan temelinden sarsılmış.

HOTSPUR

Evet de, yılın o günü,

Sen doğmasan da,
Annenin kedisi yavrulamış olsa
Yine sarsılacaktı.

GLENDOWER

Doğduğumda dünya sarsıldı diyorum.

HOTSPUR

Senden korktu da sarsıldı diyorsan,
Dünya benden farklı düşünmüş, diyorum ben de.

GLENDOWER

Gökler alev almış, yer titriyordu ...

HOTSPUR

Gökleri yanıyor görünce ürkmüş yer,
Sen doğdun diye değil.
Doğa hastalandığında, sık sık,
Tuhaf patlamalarla kendini gösterir.
Bereketli toprak, sanki,
Karnında sıkışıp kalmış gazın basıncıyla,
Kasılır ve sancılanır.
Gaz çıkış yolu arayınca da,
Kocamış toprak nine
Sarsılıp gümbürdemeye başlar:
Kiliselerin çan kulelerini,
Yosun tutmuş burçları alaşağı eder.
Sen doğduğunda da, toprak ninemiz,
Gürül gürül geçirip sarsılmış.

GLENDOWER

Kuzen, böyle üstüme üstüme gelip de
Karşılık görmeyecek kişi aždır.
Bir kez daha söylüyorum, ben doğarken
Gökyüzü alev alev şekillerle doluydu.
Keçiler dağlardan kaçtı,
Sürüler kendinden geçip ürkmüş otlakları tepeledi.
Bu işaretler benim özelliğimi vurguluyor.
Hayatımdaki tüm olaylar da gösteriyor ki,
Sıradan biri değilim ben.

İngiltere, İskoçya, Gal kıyılarını döven denizlerin
Çizdiği sınırlar arasında kalan hangi canlı
Benim ustam olduğunu,
Bana bir şey öğrettiğini söyleyebilir?
Büyücülüğün inceliklerinde benimle yarışacak,
Gizemli deneylerde bana erişecek kişi
Anasından doğmadı daha.

HOTSPUR

Bence Galceyi sizden iyi konuşan da doğmadı.
Ben yemeğe gidiyorum.

MORTIMER

Sus, kuzen Percy, çıldırtacaksın onu.

GLENDOWER

Yeraltından ruh çağırırım ben.

HOTSPUR

Ben de çağırırım; kim olsa çağırır,
Ama gelen olur mu, sen ona bak.

GLENDOWER

Şeytana emretmeyi öğretebilirim sana.

HOTSPUR

Ben de sana onu utandırmayı öğretebilirim.
Doğruyu söyle, utandır şeytanı.
Onu çağıracak gücün varsa, çağır;
Mahcup edip göndermeyi bana bırak.
Hazır yaşıyorken doğruyu söyle ve şeytanı utandır.

MORTIMER

Hadi bırakın bu boş konuşmayı.

GLENDOWER

Henri Bolingbroke kuvvetlerime karşı
Üç kez saldırdı; üç kez Wye kıyısından
Ve dibi kumlu Severn'dan,
Sert havanın da yardımıyla papuçsuz gönderdim onu.

HOTSPUR

O kötü havada ve papuçsuz ha!
Şeytan hakkı için, şifayı bulmuştur adam.

GLENDOWER

Gelin, işte harita; üçlü birliğimize göre
Hisselerimizi bölelim mi?

MORTIMER

Başdiyakon bizim için
Üç eşit parçaya böldü bile onu:
Trent ve Severn'dan bu yana,
Güney ve doğuya İngiltere benim:
Onun batısı, Gal ve Severn'dan öte
Bölgedeki tüm verimli topraklar
Owen Glendower'ın: sana ise, sevgili kuzen,
Trent'in kuzeyinde kalan kısım düştü.
Üçlü sözleşmelerimiz hazırlandı.
Hepsini karşılıklı imzaladıktan sonra
– Ki bu işi bu gece yapabiliriz –
Yarın, kuzen Percy, sen ve ben
Ve sayın Lord Worcester yola çıkıp
Plana göre, Shrewsbury'de
Babanı ve İskoçları karşılayacağız.
Babam Glendower henüz hazır değil,
Zaten ona iki hafta ihtiyacımız yok.

(*Glendower'a*)

Bu arada siz de hazırlanın,
Dost ve adamlarınızı toplayın.

GLENDOWER

Çok geçmeden yanınızda olurum;
Hanımlarınızı da getiririm.
Veda etmeden kaçsanız iyi olur;
Yoksa eşlerinizden ayrılırken
Sel gibi gözyaşları akabilir.

HOTSPUR

Bence benim hissem, şurda Burton'ın kuzeyi,
Sizinkiler kadar büyük değil.
Bakın şu nehrin kıvrımına:
Toprağımdan nasıl yarımaya gibi

Koca bir parça kesip alıyor.
 Şuraya bir set yaptırdım mı,
 Trent'in gümüş suları, yeni yatağından
 Dosdoğru ve dümdüz akar;
 Kıvrım yok olur,
 İçindeki zengin vadi de bana kalır.

GLENDOWER

Ama kıvrım orda ve orda kalacak.

MORTIMER

İyi ama,
 Bak nasıl biraz ilerde,
 Bu kez öte yakadan,
 Senden aldığı kadar bir parçayı,
 Benden kesip alıyor.

WORCESTER

Ama biraz barut burayı tıkar
 Ve kuzeyden şu parçayı ayırır.
 Su da sonra dümdüz akar.

HOTSPUR

Doğru, biraz barut işi görür.

GLENDOWER

Hayır, ben değişmesinden yana değilim.

HOTSPUR

Ne demek bu?

GLENDOWER

Yapamazsınız demek.

HOTSPUR

Kim durduracak beni?

GLENDOWER

Ben, tabii ki.

HOTSPUR

Anlamadım dediğini. Galce konuş.

GLENDOWER

En az senin kadar İngilizce konuşabilirim.

İngiliz sarayında yetiştim ben.
Orda genç yaşta, arp için
Bir sürü İngilizce ezgi yazdım
Ve dile katkıda bulundum;
Senin hiçbir zaman yapmadığın bir şey.

HOTSPUR

Aman iyi ki yapmamışım!
Sürekli birbirinin eşi maniler döktürmektense,
Kedi yavrusu olup miyavlarım daha iyi.
Tornada dönen pirinç şamdanın sesini
Ya da kağıt gıcirtısını yeğlerim.
Özenti şiir kadar bana batan,
Dışımı kamaştıran şey yoktur;
Sütçü beygirinin zorlama nal sürtmesine benzer.

GLENDOWER

Peki, değişsin Trent'in yatağı.

HOTSPUR

Önemi yok. Hak eden dostuma
Bu toprağın üç katı feda olsun.
Ama bakın, iş pazarlığa kalırsa,
Tek bir saç teli için çekişirim.
Sözleşmeler hazır mı? Tamam mıyız?

GLENDOWER

Ay parlak; bu gece yola çıkabilirsiniz;
Sözleşmeleri hemen yazdırır,
Eşlerinize de ayrıldığınızı iletirim.
Kızım aklını kaçırarak galiba,
Öyle tapınıyor ki Mortimer'ına!

(Çıkar.)

MORTIMER

Ayıp, kuzen Percy, babamı çok üzüyorsunuz.

HOTSPUR

Elimde değil; bazen beni kızdırıyor:
Köstebekle karınca öyküleri,
Büyücü Merlin masalları anlatıp duruyor.

Yok ejderlermiş, yüzgeçsiz balıklarmış,
 Kesik kanatlı Griffin, tüysüz kuzgun,
 Şaha kalkmış kedi karşısında
 Korkudan pusmuş aslanmış, filan.
 Saçma sapan şeyler anlatıp,
 İnancımı da sarsıyor. Bak şimdi,
 Geçen gece beni yakaladı,
 En az dokuz saat şeytan adı saydı;
 Hepsi uşaklarıymış.
 Ben, "Hımm, vay canına!" dedim durdum;
 Ama bir kelimesini bile dinlemedim. İçi geçmiş beygir,
 Zevzek bir kadın kadar can sıkıcı;
 Ocağı içeri tüten evden beter.
 Yazlık evde pasta börek yiyip onu dinlemektense,
 Yeldeğirmeninde sarmısak peynirle yaşarım daha iyi.

MORTIMER

Aslında çok değerli biri:
 Çok okumuş; gizemli sanatlarda uzmanlaşmış;
 Aslan kadar gözüpek;
 Son derece iyi huylu;
 Hindistan madenleri kadar da cömert.
 Hem, sana bir şey söyleyeyim mi?
 Senin heyecanlı tavırlarını da anlayışla karşılıyor.
 Sen ona ters bir şey söylediğinde,
 Kendini tutuyor ve tepkilerine gem vuruyor.
 İnan ki, senin yaptığın gibi, onu böyle kışkırtıp
 Tehlike veya terslenmeyle karşılaşmadan
 Kurtulabilmiş birini tanımıyorum.
 Ama rica ederim bunu sık yapma.

WORCESTER

Doğrusu, Lordum, çok dik kafalısınız;
 Buraya geldiğinizden beri
 Onu çileden çıkarmak için yapmadığınızı kalmadı:
 Bence bu kusurunuzu düzeltmeye bakın.
 Bildiğinden şaşmamak bazen büyüklük, mertlik, yürek gösterir
 Ve sizde de hepsi alabildiğine var;

Ama bu tavır bazen de kaba öfke,
 Görgüsüzlük, aşırılık, kibir,
 Kurum ve küstahlık işaretidir.
 Bir soyluda bunların biri bile olsa,
 Tüm erdemlerini lekeler,
 Saygı filan bırakmaz adamlarında.

HOTSPUR

Eh, görgü dersimizi de aldık!
 Umarım kibarlığınız önümüzdeki günlerde de işe yarar.
 İşte eşlerimiz, vedalaşalım.

(*Glendower kadınlarla birlikte girer.*)

MORTIMER

İşte benim korkunç çilem de bu;
 Karım İngilizce bilmez, ben Galce.

GLENDOWER

Kızım ağlıyor, senden ayrılmak istemiyor;
 Asker olup savaşmak istiyor.

MORTIMER

Sayın pederim, söyleyin ona, teyzem Percy'yle,
 Size katılıp hemen arkamdan gelecek.

(*Glendower, Lady Percy'yle Galce konuşur, Lady Percy de Galce cevap verir.*)

GLENDOWER

Kendini bilmez şirret bir kadın bu, gözü dönmüş;
 Laftan anlayacak gibi değil.

(*Lady Percy Galce konuşur.*)

MORTIMER

Bakışlarını anlıyorum.
 O güzelim Galli gözyaşlarının
 Ne demek istediği belli. Utanmasam,
 Aynı dille cevap verirdim.

(*Lady Percy Galce konuşur.*)

MORTIMER

Anlıyorum öpüşlerini, sen de benimkileri;

Duygularımız anlaşıyor.
 Ama dilini öğrenmeden
 Bana rahat yok artık. Galce, senin ağzından,
 Yazlık bahçede ut çalıp şarkı söyleyen
 Güzeller güzeli bir ecenin
 Sesi kadar tatlı geliyor bana.

GLENDOWER

Bak, çözülürsen, çıldırabilir.

(*Lady Percy Galce konuşur.*)

MORTIMER

Ah, cehaletin ta kendisiyim ben!

GLENDOWER

Diyor ki, şu rahat hasırın üstüne uzan,
 Güzel başını kucağıma koy,
 Sevdiğin türküyü söyleyeyim;
 Göz kapakların Uyku Tanrısı'nın buyruğuna girsin;
 Uykuyla uyanış arası tatlı bir ağırlık gelsin kanına.
 Tıpkı, atları göklerde koşulan araba
 Gündoğusundan altın yolculuğuna başlamadan hemen önce
 Geceyle gündüz arasında olduğu gibi.

MORTIMER

Tüm kalbimle dinlerim onu;
 O arada anlaşma da hazır olmuş olur.

GLENDOWER

Güzel, çalgıcılarınız da,
 Burdan bin fersah uzakta havada bekliyor;
 Şimdi burda olurlar. Oturun.

HOTSPUR

Hadi Kate, ne de güzel yatarsın!
 Yat da, koyayım başımı kucağına.

LADY PERCY

Hadi ordan, şaşkın ördek!

(*Müzik çalar.*)

HOTSPUR

Vay canına, şeytan Galce anlıyormuş;

Neden böyle aksi olduğu şimdi anlaşıldı:

Meryem Ana hakkı için iyi müzisyenmiş de ondan.

LADY PERCY

O zaman sen hepten müzikle yoğrulmuş olmalısın

Aksilikten başka bildiğin yok çünkü.

Hadi hırsız, kes sesini de hanımdan Galce türküyü dinle.

HOTSPUR

Köpeğim İrlandaca ulusa daha iyi.

LADY PERCY

Kafan kırılısın istiyor musun?

HOTSPUR

Yoo.

LADY PERCY

Uslu dur zaman.

HOTSPUR

Olmaz, çünkü o kadın işi.

LADY PERCY

Hey Tanrım şuna yardım et!

HOTSPUR

... de şu Galli hanımın yatağına giriversin.

LADY PERCY

Ne dedin?

HOTSPUR

Sus, dinle.

(Burada kadın Galce türkü söyler.)

HOTSPUR

Hadi Kate, bir de sen söyle.

LADY PERCY

Hayır, olmaz vallahi!

HOTSPUR

Hayır, olmaz vallahi! Şekerci karısı gibi yemin edip duruyorsun.

"Hayır, vallahi olmaz!" "Canım çıksın ki!" "Allah göstermesin!"

"Şu dünyada gün görmeyeyim!" ...

Öyle narin ve nazenin ki ağzından çıkan sözler,
 Hiçbirinin ayağı yere basmıyor.
 Bak Kate, şöyle, hanımefendiler gibi,
 Ağız dolusu söyle söyleyeceğini;
 "Vallahi" gibi çıtkırıldım lafları da
 Kenar mahalle kibarlarına bırak.
 Hadi, şöyle şu türkünü.

LADY PERCY

Söylemiyorum.

HOTSPUR

Eh, o zaman ne terzi olabilirsin⁽²³⁾ ne de bülbül terbiyecisi.
 Anlaşmalar tamamsa iki saat içinde yola çıkabilirim. Hazır
 olunca beni çağırın.

(Çıkar.)

GLENDOWER

Hadi Lord Mortimer;
 Lord Percy ne kadar ateşliyse,
 Siz o kadar yavaşsınız.
 Sözleşmemiz tamamlanmış olmalı;
 Mühürümüzü basıp atlara atlayabiliriz.

MORTIMER

Hiç durmayalım.

(Çıkarlar.)

İ k i n c i S a h n e

(Londra. Saray.)

(Kral, Gal Prensi ve ötekiler girer.)

KRAL

Lordlar, izninizle,
 Gal Prensi'yle özel bir şey konuşmak istiyorum.
 Ama fazla uzaklaşmayın;
 Birazdan sizi yine çağıracağız.

(Lordlar çıkar.)

Kimbilir ne kusur işledim,
Nasıl gücendirdim ki Tanrı'yı,
Kendi kanım, etim kemiğimle
Cezayı layık gördü bana.
Senin yaşayışına baktığımda,
Görüyorum seni seçmiş Tanrı,
Attığım yanlış adımlara karşı
Sırtıma inen kırbaç olsun diye.
Yoksa, bu yakışıksız davranışlar,
Bu zavallı, sefil, aşağılık işler,
Bu ahmakça zevkler, bu adilikler,
Yapışık kardeşler gibi birlikte gezdiğin edepsiz dostlar,
Soylu kanınla nasıl bağdaşır;
Prens yüreğinle nasıl eşleşir?

PRENS

Saygıdeğer Majesteleri,
İşlediğim söylenen suçların çoğundan
Temize çıkarabilirim kendimi;
Keşke her suçtan
Aynı açık ve inandırıcı gerekçelerle sıyrılabilseydim.
Ama izin verin,
Büyük insanların çevresinden hiç eksik olmayan
Arsız dalkavuklarla aşağılık boşboğazların
Anlattıkları masalları çürüteyim;
Karşılığında ise, uçarı gençliğimden gelen
Gerçek kusurlarım bağışlasın.

KRAL

Seni Tanrı bağışlasın! Ama Harry,
Zevklerine şaşmamak elde değil.
Atalarının uçuş yoluna tümüyle aykırı yönde kanat çırpıyorsun.
Başboşluğun yüzünden Meclis üyeliğini kaybettin
Ve yerini kardeşin aldı.
Saray halkının ve soyumdan gelen prenslerin
Gönlünde yabancı kaldın.
Geleceğinle ilgili umutlar,

Beklentiler yıkıldı. Şimdi herkes kâhin olmuş
 Düşüşünü bekliyor artık.
 Eğer ben senin kadar bıraksaydım kendimi,
 Âlemin diline düşseydim,
 Vaktimi ayak takımıyla geçirseydim,
 Halk beni tahta çıkarır mıydı sanıyorsun?
 Krala sadık kalır, beni de,
 Adsız sıradan bir insan olarak,
 Sürgünde bırakırdı.
 Oysa seyrek görüldüğüm için,
 Ne zaman dışarı çıksam gözler bana dönerdi;
 Kuyruklu yıldız görmüş gibi,
 Herkes çocuklarına beni gösterirdi:
 "İşte bu o," derlerdi; bir kısmı da,
 "Hani, hangisi Bolingbroke?" diye sorardı.
 Böylece, Tanrı katındanmış gibi bir tavır takındım
 Ve öyle alçakgönüllü bir kimliğe büründüm ki
 İnsanların gönüllerinden sadakat,
 Dudaklarından, taçlı kralın önünde bile,
 Beni selamlayan çığlık ve haykırışlar kopardım.
 Kendimi hep böyle canlı ve diri tuttum.
 Varlığım, bir piskopos kaftanı gibi,
 Her görüldüğünde hayranlık uyandırdı.
 Ortaya çıkışlarım seyrek fakat görkemli olurdu.
 Yolu uzun süre gözlendiğinden,
 Gelişi heyecanla kutlanan bayramlar gibi.
 Tüysıklet Richard, yavan soytarılarla,
 Kav gibi, yanmasıyla sönmesi bir,
 Parlak zekâlarla geçirdi vaktini.
 Gülüp oynaşmaktan başka şey bilmeyen
 Sersemelere kapılıp
 Soylu adını ayağa düşürdü.
 Şanına yakışmayan davranışlarla
 Zıppçıktıların maskarası oldu.
 Sokaklarda dolaşıp halkın arasına karıştı.
 Her gün bal yiyen insan

Nasıl tatlıdan bıkarsa;
 Azın en azı ona çoğun en çoğu gelirse,
 Halk da ondan bıktı.
 Gerçekten görünmesi gerekince de;
 Haziran'da guguk kuşuna döndü:
 Ötüşüne aldırان olmadı.
 Hayran bakışlardan ışıklarını sıkça esirgeyen
 Güneş misali hükümdarlarda olduğunun aksine;
 Göre göre bıkmış ve kanıksamış gözler,
 Onda görülecek şey bulmadı.
 Hatta, rehavet içinde ağırlaşan gözkapaklarıyla,
 Yüzüne karşı uyukladılar.
 Karşılarındaki düşmanmış gibi,
 Bulutlu suratlar takındılar;
 Sanki onun varlığıyla doymuş,
 Dolmuş ve tıkanmış gibi davrandılar.
 İşte Harry, sen de şimdi tıpkı öylesin:
 Seraserilerle dolaşa dolaşa
 Prens kimliğini kaybettin.
 Gözler seni görmekten bıktı;
 Seni daha sık görmek isteyen benimkiler hariç.
 Onlar da şimdi, elimde olmadan,
 Aptalca duygularla nerdeyse kör olacak.

PRENS

Bundan sonra, haşmetli lordum,
 Daha çok kendim olacağım.

KRAL

Sen şimdi herkes için neysen, ben Fransa'dan,
 Sürgünden döndüğümde, Richard da oydu
 Ve ben o gün neydiysen, şimdi Percy o.
 Krallık mührüm ve ruhum adına yemin ederim,
 O, bu tahta,
 Senin gibi gölge veliahttan daha layık.
 Hiçbir haklı gerekçesi yokken
 Ordularını savaş alanlarına sürüyor;
 Başını aslanın ağzına uzatıyor.

Yaşı seninkinden fazla olmadığı halde,
 Koca lordları ve muhterem piskoposları peşine takıp
 Kanlı savaflara ve şiddetli çatışmalara sürüklüyor.
 Baksana, ünlü Douglas karşısında
 Ne ölümsüz bir onur kazandı!
 O ki, kahramanlıklarıyla,
 Gözüpekliğiyle ve savaş alanında kazandığı şanla,
 Tüm Hıristiyan âleminde
 Kendisiyle boy ölçüşecek asker olmadığını
 Herkese göstermiştir.
 Hotspur denen bu kundaktaki Mars,
 Bu bebek savaşçı, girdiği çatışmalarda
 Büyük Douglas'ı bozguna uğrattı;
 Onu tutsak aldı, sonra salıverdi, dost edindi
 Ve, tahtımızın güç ve güvenliğini sarsan
 İsyankâr sesler korosuna ekledi.
 Buna ne diyorsun? Percy, Northumberland,
 York Başpiskoposu, Douglas, Mortimer,
 Bize karşı birleşip silahlanmışlar.
 Ama bu haberleri sana niye veriyorum ki?
 Benim düşmanlarımdan niye söz ediyorum sana,
 Sen benim en yakın, can düşmanımken?
 Belki sen de,
 Korkudan, fesatlıktan veya hırstan,
 Percy'nin hizmetine girer,
 Köpeği gibi peşinden hiç ayrılmaz,
 Kaşını çattığında yaltaklanır
 Ve bana karşı dövüşerek
 Ne denli yozlaştığını gösterirsin.

PRENS

Öyle düşünmeyin; göreceksiniz, öyle olmayacak:
 Siz majestelerinin iyi düşüncelerini
 Bu denli benden uzaklaştıranları Tanrı bağışlasın.
 Percy'nin başını getirerek her şeyi düzeltereğim.
 Ve muhteşem bir günün sonunda,
 Size gelip, "oğlunuzum," deme cüretini bulacağım.

Giysilerim kana bulanmış,
 Yüzümde kandan bir maske olacak; yıkandığında,
 Utancım da akıp gidecek;
 İşte o gün ne zaman gelirse gelsin,
 Bu onurlu ve şanlı çocukla,
 Övgülere sığmayan bu mert Hotspur'le
 Sizin adsız Harry'niz karşı karşıya gelecek.
 Keşke tepesine onur yığılsa,
 Ve benim başıma daha da ayıp yağsa!
 Çünkü gün gelecek bu kuzeyli gencin onurlarıyla
 Benim kusurlarım yer değiştirecek.
 Percy benim aracım, sayın lordum.
 Benim adıma nam topluyor;
 Ama günü gelince,
 Ondan öyle bir hesap soracağım ki,
 Topladığı tüm şan-şerefi, en küçüğü dahil,
 Bana devredecek.
 Yoksa, yüreğini söker alırım yerine.
 Tanrı adına buna söz veriyorum.
 Eğer Tanrı'nın izniyle amacıma ulaşırsam,
 Dilerim başarım, başıbozuk davranışlarımın açtığı
 Azmış yaralara merhem olur.
 Olmazsa, yaşam bitince borçlar da biter;
 Ama ben şu ettiğim yemini bozmaktansa
 Yüz bin kere ölürüm daha iyi.

KRAL

Yüz bin asinin ölüm fermanı bu
 – Sana tam yetki ve güvenle görev verilecek.

(Blunt girer.)

Ne o Blunt, telaşlı görünüyorsun?

BLUNT

Konu öyle gerektiriyor.
 İskoçya'dan Lord Mortimer'ın gönderdiği habere göre,
 Douglas'la İngiliz asiler
 Ayın on birinde Shrewsbury'de buluşmuş:

Eğer hepsi birbirine verdiği sözü tutacak olursa,
Şimdiye kadar devlete karşı ayaklanan orduların
En büyüğü ve ürkütücüsü bu.

KRAL

Westmoreland Kontu,
Oğlum Lancaster Lordu John'la birlikte
Bugün yola çıktı bile;
Bu haber beş günlük çünkü.
Çarşamba'ya, Harry, sen hareket edersin;
Perşembe'ye de biz yola çıkarız.
Buluşma yerimiz Bridgnorth.
Harry, sen Gloucestershire yoluyla gidersin.
Sonuçta, yaklaşık on iki gün sonra,
Tüm birliklerimiz Bridgnorth'ta toplanır.
İşimiz çok, hadi gidelim;
Geçen her an kayıp sayılır.
(Çıkarlar.)

Ü ç ü n c ü S a h n e

(*Eastcheap. Yabandomuzu Kellesi Meyhanesi.*)

(*Falstaff ve Bardolph girer.*)

FALSTAFF

Bardolph, şu son işten bu yana kötü inceldim değil mi? Hafifledim, sıskalaştım. Kocakarı geceliği gibi derim her yanımdan sarktı yahu! Pörsük elma gibi buruştum. Vazgeçiyorum artık, hem de şimdi, her şeyimi kaybetmeden! Yakında içim geçecek, pişman olmaya bile gücüm kalmayacak. Kilise havasını bile unutmadıysam, kaysı kurusundan, sütçü beygirinden beter olayım. Ah, kilise havası! Yoldaşlarım, evet aşağılık yoldaşlarım yaktı beni!

BARDOLPH

Sir John, bak bu vıdı vıdıyla çok yaşamazsın.

FALSTAFF

Bak, gördün mü! Hey, bana şöyle cilveli bir şarkı söyle; eğlendir beni. Geçmişte ne namuslu efendi insandım ben! Yani yeterince

namusluydum. Çok az küfredirdim. Yedi kereden fazla barbut oynamazdım – yani, haftada. Geneleve birden fazla gitmezdim – her çeyrek saatte. Aldığım borcu öderdim – arada bir. İyi yaşardım ve ölçülü. Şimdiyse, ne düzen kaldı ne ölçü hayatımda.

BARDOLPH

Yahu, öyle şişkosun ki, Sir John, ölçüye gelmen mümkün değil; yani makul ölçüye.

FALSTAFF

Sen suratını düzelt, ben hayatımı. Kışında fenerle, sözüm ona sancak gemimiz olacaksın; ama fener senin burnunda. Çakan Fenerli Şövalyesin sen.

BARDOLPH

Ama Sir John, yüzümün sana ne zararı var?

FALSTAFF

Ne olacak, hiç; bir kurukafa veya "memento mori" ⁽²⁴⁾ insanların ne kadar hoşuna giderse, suratın da o kadar hoşuma gidiyor. Yüzünü gördüğüm anda aklıma cehennem ateşi geliyor ve varlık içinde yaşayan Dives ⁽²⁵⁾ gibileri; giyinmiş kuşanmış yanıyor alev alev. Eğer sende namusun kırıntısı olsaydı yüzüne karşı yeminle söyledim: "Şu ateş hakkı için işte Tanrı'nın bir meleği!" diye. Ama sen eni konu kokuşmuşsun. Yüzündeki ışık hariç, zifiri karanlıkların çocuğusun sen. Geçen gece Gad's Hill'de atımın peşinden koşarken seni şeytan ateşi ya da havai fişek sanmadıysam yüzüme tükür. Oo, sen ölümsüz bir meşale, sönmeyen bir şenlik ateşisin. Geceleri beraber meyhane meyhane dolaşırken, sayende meşale ve ışık parasından bin mark tasarruf ettim – tabii benim kesemden içtiğin şarabın parasıyla dünyanın en pahalı mumlarını alabilirdim, o da başka. Otuz iki yıldır senin ejderhanın alevini ben besledim. ⁽²⁶⁾ Tanrı ödülümü verir umarım.

BARDOLPH

Keşke, suratım midende olsaydı.

FALSTAFF

Aman ha, hemen midem kaynardı.

(Meyhaneci kadın girer.)

Hey, Bayan Gıtgıdak, sordun mu beni kim çarpmış?

MEYHANECİ KADIN

Ah Sir John, ne demek istiyorsun yani, evimde hırsız mı besliyorum? Ben de kocam da araştırdık, sormadığımız adam, çocuk, hizmetkâr kalmadı. Bu evde saç kılı bile kaybolmamıştır.

FALSTAFF

Seni yalancı: Bardolph traş olurken kıllarını kaybetmedi mi? Ben soyulduğumu bilmez miyim be kadın; hadi ordan sen de!

MEYHANECİ KADIN

Ne, ben mi? Sen kim oluyorsun da bana yalancı diyorsun?

FALSTAFF

Hadi, seni iyi tanırım.

MEYHANECİ KADIN

Yo, Sir John, sen beni değil, ben seni tanırım Sir John. Bana borcunu vermemek için hır çıkarıyorsun Sir John. Sırtına on iki gömlek aldım ben.

FALSTAFF

Çuval bezi, adi bez. Un elesinler diye fırıncı karılarına verdim onları.

MEYHANECİ KADIN

Namusum hakkı için yardası sekiz şiline en âlâ ketendi hepsi. Hem burdan da borcun var Sir John. Yediğin, içtiğin ve aldığın borç karşılığı: Yirmi dört pound.

FALSTAFF

Onun da payı var; o ödesin.

MEYHANECİ KADIN

O mu? Yoksul zavallının biri o.

FALSTAFF

Yoksul mu? Suratına baksana şunun; varsıl değil de ne bu surat? Burnundan da yanaklarından da para damlıyor! Kuruş vermem. Beni çaylak mı sandınız? Malım çarpılmadan rahat rahat meyhanemde oturamayacak mıyım? Dedemin kırk mark değerindeki mühürlü yüzüğü kayıp.

MEYHANECİ KADIN

Hey Tanrım, Prens'ten kaç kere duydum, o yüzük bakırmış.

FALSTAFF

Ne? Prens sinsi zevzeğin biridir. Şimdi burda olsa ve bunu söylese keşke: Böyle köpek gibi sopa çekerdim ona.

(Asker yürüyüşüyle, Prens'le Peto girer. Falstaff elindeki sopayı kaval gibi çalarak onları karşılar.)

FALSTAFF

Ne haber evlat! Rüzgâr o yönden esiyor galiba. Herkes yürüyor mu?

BARDOLPH

Evet, ikişer ikişer, Newgate⁽²⁷⁾ usulü.

MEYHANECİ KADIN

Lordum, bakar mısınız?

PRENS

Ne var, Bayan Quickly? Kocan nasıl? Onu severim; namuslu adamdır.

MEYHANECİ KADIN

Afedersiniz...

FALSTAFF

Onu bırak da beni dinle.

PRENS

Ne diyorsun Jack?

FALSTAFF

Geçen gece burda perdenin arkasında uyuyakaldım ve soyuldum; burası geneleve döndü, çarpıyorlar adamı.

PRENS

Ne kaybettin Jack?

FALSTAFF

İnan Hal, her biri kırk pound değerinde üç-dört senet ve dedemin mühürlü yüzüğü gitti.

PRENS

Boşver onu, sekiz peni etmez.

MEYHANECİ KADIN

Ben de öyle dedim Lordum; sizin de öyle dediğinizi söyleyince,

her zamanki bozuk ağzıyla hakkınızda atıp tutmaya başladı; sizi döveceğini söyledi.

PRENS

Ne! Olamaz!

MEYHANEÇİ KADIN

Doğru, dinim, imanım ve namusum hakkı için.

FALSTAFF

Erik hoşafında ne kadar din iman varsa, sende de o kadar var. Köşeye kısıtılmış tilki senden daha doğru konuşur. Namusa gelince, senin yanında, kasaba yosması rahibin karısı kadar temiz kalır. Hadi yürü, seni şey ...

MEYHANEÇİ KADIN

Ney? Söyle hadi, ney?

FALSTAFF

Şükür ki bizim olan şey.

MEYHANEÇİ KADIN

Ağzını topla, şükür ki sizin filan değilim ben. Namuslu bir adamın karısıyım. Şövalyeliğin bir yana, böyle konuştuğun için alçağın birisin.

FALSTAFF

Namusun bir yana, sen de böyle dediğin için hayvanın birisin.

MEYHANEÇİ KADIN

Hangi hayvanmış, alçak?

FALSTAFF

Tabii su samuru.

PRENS

Samur mu, Sir John? Nedenmiş o?

FALSTAFF

Ne et, ne balık; onunla ne yapılız bilemezsin.

MEYHANEÇİ KADIN

Doğru değil bu: Herkes bilir benimle ne yapılacağını, alçak herif.

PRENS

Haklısın bayan, iftira ediyor sana.

MEYHANECİ KADIN

Size de Lordum. Geçende bana bin pound borcu var dedi.

PRENS

Sana bin pound borçluyum, öyle mi?

FALSTAFF

Ne bini Hal? Bir milyon, bir milyonluk sevgi borçlusun bana.

MEYHANECİ KADIN

Yoo, Lordum; herife basacağım sopayı dedi.

FALSTAFF

Dedim mi, Bardolph?

BARDOLPH

Doğrusu, Sir John, dedin.

FALSTAFF

Ama, yüzüğün bakır derse, döverim dedim.

PRENS

Peki, yüzüğün bakır diyorum; hadi sözünü tut.

FALSTAFF

Bak Hal, sıradan biri olsan tutardım; ama prens olduğuna göre; aslan yavrusunun kükremesinden korkar gibi korkarım senden.

PRENS

Niye aslandan değil?

FALSTAFF

Aslandan korkar gibi kraldan korkulur: Babandan korktuğum kadar korkar mıyım sanıyorsun senden? Yo – korkanın kemeri kop-sun.

PRENS

O zaman da bağırsakların önüne dökülür. Aslında şu bağırsakta ne din, iman ne de onur var. İçin hep bağırsak, işkembe dolu. Şu namuslu kadına niye iftira atarsın? Seni kahpe, küstah, tombalak dalavereci. Eğer cebinde meyhane fişi, genelev adresi ve soluğunu artırıp seni diri tutsun diye üç kuruşluk şeker ⁽²⁸⁾ dışında bir şey varsa dünyanın en adi insanıyım. Ama hâlâ vazgeçmiyor, orda durup yalan atmaktan sıkılmıyorsun. Utanma yok mu sende?

FALSTAFF

Bak Hal; günah münah tanımadığı halde, Adem bile gözden düştü. Bunca sefillik arasında zavallı Jack ne yapsın? Gördüğün gibi, insanda yağ bol olunca zayıflık da bol oluyor. Beni soyduğunu itiraf ediyorsun demek.

PRENS

Anlatılanlardan öyle sonuç çıkıyor.

FALSTAFF

Bayan, bağışlandın. Git kahvaltımı hazırla, kocanı sev, adamlarına iyi bak, konuklarını iyi ağırla. Gördüğün gibi, ben laftan anlarım; bak nasıl yatıştım. Hadi hadi, yürü.

(*Meyhaneci Kadın çıkar.*)

Gelelim saray işlerine Hal; soygun ne oldu?

PRENS

Seni koca domuz, yine iyilik meleşine dua et. Para geri ödendi.

FALSTAFF

Geri ödeme işini sevmedim: çifte zahmet.

PRENS

Babamla barıştık; artık istediğimi yaparım.

FALSTAFF

İlk iş hazineyi soyalım, hadi hemen.

BARDOLPH

Hadi Lordum.

PRENS

Sen piyadeye katılıyorsun Jack.

FALSTAFF

Keşke süvari olsaydı. İyi bir hırsız nerden bulabilirim acaba? Ah, şöyle yirmi iki yaşlarında filan, sıkı bir hırsız olsaydı! Çaresiz bir yokluk içindeyim. Allah'tan şu ayaklanma işi çıktı. Yalnızca namuslular bozulur bu işe. Bence, çok yaşasınlar, bin yaşasınlar.

PRENS

Bardolph!

BARDOLPH

Lordum?

PRENS

Al şu mektubu Lancaster Lordu John'a götür,
Kardeşim John'a; şunu Westmoreland Lordu'na.

(Bardolph çıkar.)

Hadi Peto, atları al atları;

(Peto çıkar.)

Yemekten önce seninle otuz mil yolumuz var.

Jack, yarın öğleden sonra ikide

Temple Hall'da buluşalım.

Birliğin sana orda söylenecek;

Donanımı için para ve talimat alacaksın.

Ülke alevler içinde. Gün Percy'nin;

Ya onlar altta kalacak, ya biz.

(Çıkar.)

FALSTAFF

Ne sözler! Ne dünya! Bayan, kahvaltım gelsin!

Ah, keşke karargâhım bu meyhane olsaydı.

(Çıkar.)

DÖRDÜNCÜ PERDE

Birinci Sahne

(Shrewsbury. Asi Ordugâhu.)

(Hotspur, Worcester ve Douglas girer.)

HOTSPUR

Çok doğru, soylu İskoç. Eğer bu devirde
Doğru söz yaltakçılık sayılmasa,
Dünyada benim övgümü Douglas'tan çok hak edecek
Hiçbir asker yoktur derdim.
Hay Allah, dilim övgüye yatkın değil;
İltifatı sevmiyorum işte.
Ama kalbimde, yeri senden daha saygın kimse yoktur.
Kanıtlarını da tek tek sayarım istersen.

DOUGLAS

Bizim onur kralımız sensin:
Senden başka şu dünyada karşısına çıkmayacağım
Tek adam yok.

HOTSPUR

Öyle mi, çok iyi.
(Elinde mektuplarla bir Haberci girer.)

Kimden o mektuplar? – Desteğin için sağol.

HABERCI

Babanızdan geliyor Lordum.

HOTSPUR

Babamdan mı? Kendisi nerde peki?

HABERCİ

Gelemiyor Lordum, çok hasta.

HOTSPUR

Allah kahretsin! Hastalanacak zamanı buldu.

Adamlarının başında kim var?

Kimin komutasında geliyorlar?

HABERCİ

Planları mektupta, Lordum, bende değil.

WORCESTER

Söylesene yatağa mı düştü?

HABERCİ

Evet Lordum, ben gelmeden dört gün önce.

Ben ayrılacağım sırada da

Doktorlar çok endişeliydi.

WORCESTER

Keşke hastalanmadan önce

İşler yoluna girebilmiş olsaydı:

Sağlığı hiç bugünkü kadar önemli olmamıştı bizim için.

HOTSPUR

Hasta ha! Halsiz ha! Bu hastalık

Eylemin can damarını etkiler;

Buraya, bu ordugağa bile bulaşır.

Burada yazdığına göre hastalığı...

(Bu kısmı içinden okur.)

Adamları da onun yerine başkasının komutasında

Bize katılamazlarmış. Ayrıca,

Bu kadar tehlikeli ve önemli bir işi

Kendinden başkasına emanet edemezmiş.

Ama bizi yüreklendiriyor;

Toplayabildiğiniz birliklerle siz yürüyün ve

Talihinizi deneyin, diyor,

Çünkü, ona göre, artık geriye dönmek olmazmış;

Kral tüm planlarımızı biliyormuş.

Ne diyorsunuz bu işe şimdi?

WORCESTER

Bu hastalık bizi sakatlar.

HOTSPUR

Onulmaz yara açar, kolumuzu koparır
– Yo hayır, koparmaz! Önemini büyütüyoruz.
Bir seferde varımızı yoğumuzu ortaya koymak
Akıllıca olur muydu? Olan varlığımızı,
Kuşkulu bir saatin belirsiz sonucuna bağlamak?
Olmazdı; çünkü böylelikle
Tüm ümit ve beklentilerimizi, her şeyimizi,
Son sınırına dek tehlikeye atmış olurduk.

DOUGLAS

Hem de nasıl? Oysa şimdi bir ümidimiz,
Güvendiğimiz bir kapı var.
Evet, içimizi rahatlatacak bir ümit kapısı.

HOTSPUR

Eğer işe şeytan karışır, talihimiz dönerse
Ve baştan bozulursa planlarımız;
Kaçıp sığınacak bir çatı bizim için.

WORCESTER

Yine de, keşke baban burda olsaydı:
Kalkıştığımız iş bölünmeyi kaldırmaz.
Onun niye gelmediğini bilmeyen bazıları,
İhtiyat, sadakat, gibi nedenlerle
Ya da sırf yaptığımız işi beğenmediğinden
Bize katılmadı sanacaklar.
Düşünebiliyor musunuz, böyle bir şey
Kararsız taraftarları nasıl etkiler
Ve devamıza nasıl gölge düşürür:
Biliyorsunuz, bu işi başlatan bizler
Dışa karşı açık vermemeli,
Bütün delik ve gedikleri
Meraklı gözlere karşı tıkamalıyız.
Babanın yokluğu şimdi bir perde aralıyor
Ve işin acemisi olanlara hiç hayal etmedikleri
Korkular gösteriyor.

HOTSPUR

Fazla dertleniyorsun.

Bence yokluğu işe yarayabilir:

Davamızı daha parlak, daha önemli,

Daha cüretkâr kılar.

Eğer onun yardımını olmaksızın bir ilerleme sağlar,

Krallıkta bir gedik açabilirsek,

Onun yardımıyla da devirebiliriz.

Herşey yolunda hâlâ; bütün eklemelerimiz yerinde.

DOUGLAS

Hem de nasıl!

İskoçya'da "korku" diye bir kavram yoktur.

(*Sir Richard Vernon girer.*)

HOTSPUR

Kuzen Vernon! Hay Allah, hoş geldin!

VERNON

Umarım getirdiğim haber de hoş gelir lordum:

Westmoreland Kontu, yedi bin kişiyle

Bu tarafa yürüyor, Prens John da yanında.

HOTSPUR

Zararı yok; başka?

VERNON

Ayrıca, Kral da bizzat yola çıkmış,

Büyük ve güçlü bir orduyla

Hızla bu yöne geliyormuş.

HOTSPUR

O da hoşgeldi. Oğlundan ne haber?

O yerinde duramayan, delişmen Gal Prensi'yle

Dünyaya metelik vermeyen yoldaşları nerede?

VERNON

Hepsi donanmış, silahlanmış;

Rüzgârı arkasına almış devekuşları gibi cakalı;

Yeni yıkanmış kartallar gibi

Tüylerini tarayarak geliyorlar;

Sırmalı ceketler içinde heykel gibi parılıyorlar.

Hepsi Mayıs coşkusuyla,
 Yaz güneşinin ihtişamıyla dolu;
 Oğlak gibi sekiyor, boğa gibi eşiniyorlar.
 Genç Harry'yi gördüm: tolgası başında,
 Bacakları zırlı, baştan başa silahlı,
 Kanatlı Merkür ⁽²⁹⁾ gibi yerden yükseldi;
 Eğere öyle tüy rahatlığıyla sıçradı ki;
 Sanki azgın Pegasus'a ⁽³⁰⁾ ustalıkla binmek
 Ve binicilik neymiş âleme göstermek için
 Bulutlardan inmiş bir melekti.

HOTSPUR

Yeter, yeter! Bu övgüler Mart güneşinden beter,
 Ağrılar saldı her yanıma. Gelsinler bakalım!
 Madem kurbanlık gibi süslenmiş geliyorlar,
 Biz de onları, zırlı Mars sunak taşına oturmuş,
 Kulaklarına ulaşan kan gölünün üstünden bakarken,
 Dumanlı savaşın alev gözlü tanrıçasına ⁽³¹⁾,
 Sıcak sıcak ve kanlı kanlı kurban ederiz.
 Böyle dolgun bir ödül bu denli yakinken
 Yerimde duramıyorum. Neden hâlâ bizim değil!
 Hadi, şu atımın tadına bir bakayım;
 Alsın beni, yıldırım gibi Gal Prensi'ne götürsün.
 Harry, Harry'yle; deli at, atla kapışsın;
 Biri can verip düşene dek, dönmek olmasın!
 Ah, şu Glendower nerde?

VERNON

Haberlerim bitmedi:
 Atımla Worcester'dan geçerken duyduğuma göre,
 Kuvvetlerini daha on beş gün toplayamayacakmış.

DOUGLAS

İşte duyduğum en kötü haber bu.

WORCESTER

Doğrusu insanın iliklerini donduruyor.

HOTSPUR

Kralın toplam kaç adamı vardır?

VERNON

Otuz bin kadar.

HOTSPUR

İsterse kırk olsun.

Babamla Glendower olmasa da

Elimizdeki kuvvetler bu işe yeter.

Hadi hemen toplayın askerleri

~ Kıyamet günü yakın: Ölmek var, dönmek yok,

DOUGLAS

Ölüm de neymiş! Kaç ay oldu,

Ölüm beni ürkütmüyor artık.

(Çıkarlar.)

İ k i n c i S a h n e

(Coventry yakınında bir yol.)

(Falstaff ve Bardolph girer.)

FALSTAFF

Bardolph, sen Coventry'ye önden git. Bana bir şişe şarap doldur. Biz askerlerle yürüyüşe devam edip akşam Sutton Coldfield'de olacağız.

BARDOLPH

Para verecek misin, Yüzbaşım?

FALSTAFF

Hesaba yaz, hesaba yaz.

BARDOLPH

Bu şişe bir melek yapıyor.⁽³²⁾

FALSTAFF

Eh, yapıyorsa zahmetine karşılık melek senin olsun; yirmi melek yaparsa yirmisini de alabilirsin. Para basılacaksa, sorumluluğu ben alırım. Teğmen Peto'ya söyle beni şehir dışında bulsun.

BARDOLPH

Olur yüzbaşım. İyi günler.

(Çıkar.)

FALSTAFF

Şu askerlerin halinden utanmıyorsam hıyar turşusuyum. Kralın emirlerini de iyice yüzüme gözüme bulaştırdım. Askere aldığım yüz elli adam karşılığı üç yüz pound kadar girdi cebime. Hep mal mülk sahibi, varlıklıların çocuklarını yazdım askere. Bekârlığı sona ermiş, evlenme ilanları iki defa askıya çıkmışları buldum; şeytanın sesini davul sesine yeğleyen, tüfek sesi duydu mu saçma yemiş çulluk ya da yaban ördeği gibi ödü patlayan tipler; yürekleri hem göbeklerinde hem de toplu iğne başı iriliğinde, tuzu kuru alıklar yani. Bunlar da parayı bastırıp terhis oldular. Şimdi bütün birliğim bayraktarlarla onbaşılardan, gediklilerden, teğmenlerden – duvar örtülerindeki Lazarus ⁽³³⁾ gibi aşağılık sefillerden oluşuyor: Hani, yarasını obur herifin köpekleri yalar ya! Askerliğin A'sından haberi olmayan herifler hepsi: Hırsızlık ederken yakalanıp kovulmuş uşaklar, küçük kardeşlerin küçük oğulları ⁽³⁴⁾, kaçak meyhaneci çıraqları, meteliksiz kalmış seyisler; huzurlu bir dünyanın ve uzun süreli barışın asalak kurtları. Yırtık paçavraya dönmüş bayraktan on kere daha partial kılıklı adamlar. Kendilerinden rüşvet alıp salıverdiğim heriflerin yerine aldıklarını görse-niz; domuz bakmaktan, domuz yemiyle ağaç kabuğu yemekten yeni dönmüş yüz elli mirasyedi ⁽³⁵⁾ sanırsınız. Yolda kaçığın biri çıktı karşıma ve ne kadar darağacı varsa boşaltıp cesetleri askere almışsın dedi. Bunca korkuluğu bir arada gören olmamıştır. Bunlarla Coventry'den geçilmez, burası kesin. Üstelik herifler bacaklarını aça aça yürüyor, sanki ayaklarında köstek var. Aslında çoğunu da hapishanelerden topladım. Bütün birliği arasan bir buçuk gömlek bulamazsın; buçuk dediğin de, uç uca eklenmiş ve yensiz ulak mintanı gibi omza atılmış bir çift mendil. Gömleğe gelince, o da aslında, Saint Albans'daki hancıdan ya da Daventry'deki kırmızı burunlu meyhaneciden yürütme. Her neyse, çitlerin üstündeki çamaşırlar ⁽³⁶⁾ bunlara yeter de artar bile.

(Prens'le Westmoreland Lordu girer.)

PRENS

Ne haber tulum Jack? Ne haber yorgan?

FALSTAFF

Vay, Hal! Ne haber zırzop oğlan? Warwickshire'da işin ne yahu? Ah, Lord Westmoreland, kusura bakmayın; siz Sayın Lordumu Shrewsbury'ye vardı sanıyordum.

WESTMORELAND

Aslında Sir John, çoktan orda olmalıydık; siz de öyle; ama birliklerimiz oraya vardı. Eminim Kral bizi bekliyordur. Bütün gece yol almalıyız.

FALSTAFF

Merak etmeyin, kaymak başı bekleyen kedi gibi uyanık olurum.

PRENS

Kaymak çalmakta üstüne yoktur: yağa dönüştüğünden de belli zaten. Hey Jack, şu arkamızdan gelenler kimin adamları?

FALSTAFF

Benim Hal, benim.

PRENS

Bu kadar zavallı sefili bir arada görmemiştim.

FALSTAFF

Yok yok, kargı talimi için güzel hedef olurlar! Top yemi işte canım, top yemi! Sonuçta çukur doldurmayacaklar mı? Ha başkası doldurmuş ha bunlar, ne farkedir. Ne olmuş yani, onlar da insan, yaşıyorlar işte.

WESTMORELAND

İyi ama Sir John, çok yoksul, zavallı ve sıksa bunlar, çok dilenci kılıklı.

FALSTAFF

Vallahi, yoksulluklarını kimden aldılar bilemem; ama sıksalıklarını benden öğrenmedikleri kesin.

PRENS

Bence de öyle, meğer ki üç parmak yağın adı "sıksalık" olsun. Hadi hadi, yürüyün; Percy savaş alanına çıktı bile.

FALSTAFF

Ne, Kral da ordugâha geldi mi?

(Çıkar.)

WESTMORELAND

Tabii, Sir John; korkarım kaybediyoruz.

(Çıkar.)

FALSTAFF

Eh, gönülsüz askerle iştahlı konuk,
Savaşın sonuyla şenliğin başını sever.

Ü ç ü n c ü S a h n e

(*Shrewsbury. Asi ordugâhı.*)

(*Hotspur, Worcester, Douglas, Vernon girer.*)

HOTSPUR

Bu gece savaşırsız onunla.

WORCESTER

Olamaz!

DOUGLAS

O zaman kazançlı çıkar.

VERNON

Hiç de çıkmaz.

HOTSPUR

Niye? Takviye beklemiyor mu?

VERNON

Biz de bekliyoruz.

HOTSPUR

Onunki kesin, bizimki şüpheli.

WORCESTER

Sevgili kuzen, beni dinle, bu gece harekete geçme.

VERNON

Evet Lordum.

DOUGLAS

Öğüdünüz hoşuma gitmedi;
Korku ve gönülsüzlük sizi böyle konuşturana.

VERNON

Bana iftira etme Douglas;
Şu canım üstüne yemin ederim,
İşin ucunda onur varsa,
Ve anlamı enine boyuna düşünülmüşse,
Sen dahil, duyguları benim kadar korkudan arınmış
Bir iskoç gösteremezsin bana.
Kimin korktuğunu yarın savaş alanında görürüz.

DOUGLAS

Ya da bu gece.

VERNON

Öyle olsun.

HOTSPUR

Bu gece, derim ben.

VERNON

Hadi canım, olamaz. Anlamıyorum,
Sizin gibi büyük komutanlar nasıl oluyor da
Önümüzdeki engelleri göremiyor:
Kuzenim Vernon'un süvarilerinden bir bölümü
Henüz cepheye ulaşmadı. Amcanız Worcester'ın atları
Daha bugün geldi. Zorlanıp koşturulmaktan
Bitkin durumdalar. Hiçbiri,
Kendi yarı gücünde bile değil.

HOTSPUR

Düşman atları da öyle:
Hepsi yürümekten yorulmuş ve kesilmiş.
Bizimkilerin çoğu dinlendi.

WORCESTER

Kralın kuvvetleri bizden sayıca üstün.
Allah aşkına kuzen, herkes gelinceye kadar bekle.
(*Borazanlar çalar.*)
(*Sir Walter Blunt girer.*)

BLUNT

Eğer dinlemek lütfunda bulunursanız,
Kral'dan cömert tekliflerle geliyorum.

HOTSPUR

Hoşgeldiniz Sir Walter Blunt;
 Keşke siz de bizden yana olsaydınız!
 İçimizde sizi çok sevenler var;
 Sizin gibi adı sanı büyük bir insanın,
 Aramızda değil, düşman olarak karşımızda olması
 Ne kadar yazık, diyorlar.

BLUNT

Sizler, takdis edilmiş Majestelerine karşı,
 Her türlü sadakat ilkelerine
 Ve kanunlara aykırı bir şekilde baş kaldırdıkça,
 Tanrı bilir başla şekilde davranmam söz konusu olamaz.
 Ama, görevime gelelim.
 Kral, derdiniz nedir, diye soruyor;
 Neden böyle ayaklanıp ortalığı karıştırıyor,
 Yasalara saygılı insanları kışkırtarak,
 Kendini bilmez davranışlara itiyorsunuz, bilmek istiyor.
 Kral diyor ki, eğer herhangi bir şekilde,
 Sizin meziyetlerinizi – ki kuşkusuz sayısızdır –
 Gözden kaçırdıysa,
 Şikâyetlerinizi bildirin,
 İstekleriniz derhal fazlasıyla yerine gelecek;
 Hem siz, hem de size uyup
 Yanlış yola sürüklenenler bağışlanacaksınız.

HOTSPUR

Kral çok nazik. Hepimiz biliyoruz ki,
 Kral ne zaman söz vereceğini
 Ve verdiği sözü nasıl tutacağını iyi bilir:
 Başındaki tacı ona biz verdik,
 Babam, amcam ve ben.
 Yanında belki yirmi-otuz kişiyle,
 Memlekete dönmeye çalışan,
 Kimsenin yüzüne bakmadığı bir düşkün,
 Zavallı, adsız bir kanun dışıyken,
 Babam bu sahillere buyur etti onu.
 Sonra, Tanrı adına yemin edip and içerek,

Yalnızca Lancaster Dükü olmak için geldiğini;
 Masumiyet gözyaşları ve sadakat sözleriyle,
 Kral'ın lutfuna sığınarak
 Topraklarını geri almaktan başka
 Bir emeli olmadığını söyleyince
 Yufka yürekli babam ona acıdı,
 Yardım etmeye söz verdi ve etti de.
 Sonra, ülkedeki lordlar ve baronlar
 Northumberland'in ona yakınlaştığını görünce,
 Her sınıftan insan; kasket elde, diz üstünde,
 Şehirde, kasabada, köyde ona yaltaklandı;
 Onu köprülerde karşıladılar, sokak aralarında beklediler;
 Armağanlar götürdüler; bağlılık yemini ettiler;
 Çocuklarını yanına uşak verdiler;
 Yığınlarla topuklarına yapışıp peşinden gittiler.
 O da hemen, büyük adam olduğunu fark edince,
 Daha önce, kanı canı yokken,
 Ravenspurgh'ün çıplak sahillerinde
 Babama ettiği yeminin birkaç adım ötesine geçiverdi.
 Şimdi de kalkmış, sözüm ona,
 Halka ağır gelen ferman ve kararları düzeltiyor;
 Kötü uygulamaları kınıyor;
 Ülkesindeki haksızlıklara gözyaşı döküyor.
 Takındığı bu tavırla, bu adalet maskesiyle,
 Kime olta attıysa, kalbini kazandı.
 Üstelik daha da ileri giderek,
 İrlanda savaşına katılan Kral Richard'ın,
 Yokluğunda geride görevli olarak bıraktığı
 Tüm gözdelelerinin kafasını kestirdi.

BLUNT

Ben bunları dinlemeye gelmedim.

HOTSPUR

O zaman sadede gelelim.

Çok geçmeden kralı tahttan indirdi,

Hemen ardından da canını aldı;

Sonra tüm ülkeyi vergiye bağladı.

Daha da beteri, hısımlı March'ın
 – Ki, herkes yerini bulabilse,
 Gerçek kral o olmalıydı –
 Fidyesini ödemeyerek
 Gal'de rehin tutulmasına göz yumdu.
 Zafer kazandığımda beni küçük düşürdü:
 Peşime casus takıp tuzağa düşürmeye çalıştı,
 Amcamı Kraliyet Meclisi'nden kovdu,
 Öfkesine kapılıp babamı saraydan uzaklaştırdı,
 Yemin üstüne yemin bozdu,
 Haksızlık üstüne haksızlık yaptı;
 Sonuç olarak bizi kendimizi savunmaya zorladı
 Bu ittifaka itti, tahttaki hakkını
 Sorgulamaya yöneltti – ki bu hakkı
 Fazla uzun sürmeyecek kadar
 Dolambaçlı bir hak olarak görüyoruz.

BLUNT

Krala götürmemi istediğiniz cevap bu mu?

HOTSPUR

Hayır değil, Sir Walter.
 Bu konuyu bir süre görüşeceğiz.
 Siz Kral'a gidin.
 Yarın sabah erken
 Amcam ona kararımızı götürecektir.
 Sağ salım geri dönebilmesi için
 Karşılığında bir rehine alınsın.
 Şimdi hoşçakalın.

BLUNT

Size sunulan bu iyi niyet ve hoşgörü mesajını
 Kabul etseydiniz keşke.

HOTSPUR

Belki de ederiz.

BLUNT

Tanrı'dan dileğim kabul etmeniz.

D ö r d ü n c ü S a h n e

(York. Başpiskopos'un Sarayı.)

(York Başpiskoposu ve Sir Michael girer.)

BAŞPİSKOPOS

Evet Sir Michael, hemen kanatların

Ve bu mektubu ivedilikle Lord Teşrifatçıbaşı'na götürün.

Bu kuzenim Scroop'a ve ötekiler de sahiplerine.

Bunların ne kadar önemli olduğunu bilerseniz,

Bir an durmazdınız.

SIR MICHAEL

Tahmin edebiliyorum, Lordum.

BAŞPİSKOPOS

Herhalde ediyorsunuzdur.

Yarın, Sir Michael, on bin kişinin kaderi belli olacak;

Çünkü, bayım, anlayabildiğim kadarıyla,

Kral ve süratle topladığı yaman ordusu

Shrewsbury'de Lord Harry'yle buluşuyor.

Korkarım ki Sir Michael, Northumberland'ın hastalığını

– Ki onun birlikleri ordunun belkemiği idi –

Ve önemli bir güç kaynağı olan

Ama kehanetlerin etkisiyle gelmekten cayan

Owen Glendower'ın yokluğunu düşünürsen,

Percy'nin ordusu şu anda

Kralınkiyle başa çıkabilecek gibi değil.

SIR MICHAEL

Korkmanız gerekmez Lordum,

Douglas'la Lord Mortimer da var ya.

BAŞPİSKOPOS

Hayır, Mortimer yok.

SIR MICHAEL

Ama Mordake, Vernon ve Lord Harry Percy var;

Ayrıca Lord Worcester ve bir sürü

Yiğit savaşçı ve soylu insan var.

BAŞPİSKOPOS

Öyle ama,
Kral ülkenin en seçkin kişilerini yanına topladı:
Gal Prensi, Lancaster Lordu John,
Soylu Westmoreland ve gözüpek Blunt
Ve bir sürü taraftar;
Hepsi de önemli kişiler, iyi savaşçılar.

SIR MICHAEL

Merak etmeyin Lordum,
Onların karşısına çıkacaklar da aşağı kalmaz.

BAŞPİSKOPOS

Umarım kalmazlar, ama korkmamak da elde değil.
Felaketi önlemek için elinizi çabuk tutun Sir Michael.
Çünkü, Lord Percy başaramazsa;
Kuvvetlerini dağıtmadan önce
Kral bizi ziyaret etmeye niyetli:
Asilerle işbirliği yaptığımızı duymuş;
Ona karşı silahlanmak akıllıca olur.
Onun için, çabuk ol – ben gidip
Öteki dostlara yazayım; hoşçakalın Sir Michael.
(Çıkartlar.)

BEŞİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(*Shrewsbury. Kral'ın ordugâhı.*)

(*Kral, Gal Prensi, Lord John Lancaster, Sir Walter Blunt, Falstaff girer.*)

KRAL

Nasıl da kanlı gözlerle bakmaya başladı güneş,
Şu koca tepenin ardından! Alevli bakışları altında
Gün solgun kaldı.

PRENS

Güney rüzgârı boru çalıp duyuyor gelişini;
Yapraklar arasında çaldığı ıslığın uğultusuna bakılırsa,
Fırtınalı ve gümbürtülü bir gün var önümüzde.

KRAL

Kaybedenlere tam uygun düşer herhalde;
Çünkü kazanana hiçbir şey kötü görünmez.

(*Borazanlar çalar.*)

(*Worcester ve Vernon girer.*)

Ah, nasılsınız Lord Worcester?

Bu şartlarda karşılaşmamız ne kadar yazık.

Güvenimizi kötüye kullandınız ve bu yüzden,

Rahat barış giysilerimizi çıkarıp

Kocamış kemiklerimizi hoyrat çeliğe ezdirdik.

Hiç hoş değil bu iş Lordum, hiç hoş değil.

Ha, ne diyorsunuz?

Herkesin nefret ettiği bu savaşın

Hoyrat düğümünü yeniden çözüp;
 Başboş bir göktaş, uğursuz bir ucube,
 Henüz doğmamış çağlar üzerine salıverilmiş
 Bir fesat işareti olmaktan çıkacak,
 Ilımlı ve doğal ışıığınızla
 Yine o uyumlu yörüngeye girecek misiniz?

WORCESTER

Beni de dinleyin majeste:
 Bana kalsa şu son günlerimde
 Sakin ve huzurlu bir yaşam dışında
 Bir şey aramazdım. Bilin ki,
 Bu tatsız işin peşine
 Ben kendi isteğimle düşmüş değilim.

KRAL

İsteyerek düşmedin mi? Nasıl oldu peki?

FALSTAFF

Ayaklanma onun yoluna çıktı, o da içinde buldu kendini.

PRENS

Kes sesini zevzek! Sus.

WORCESTER

Majesteleri, benden ve ailemden ilginizi esirgediniz.
 Ama unutmayın ki lordum,
 Biz sizin ilk ve en yakın dostlarınızдық.
 Richard'ın zamanında, sizin için,
 Görev simgesi olan asamı kırdım;
 Sizi yolda karşılamak ve elinizi öpmek için
 Gece gündüz durmadan koşturarak geldim,
 Ki o zamanlar siz, ne mevkide ne şöhrette
 Benim kadar güçlü ve talihliydiniz.
 Sizi memlekete ben, kardeşim ve onun oğlu getirdik;
 Karşılaşabileceğimiz tehlikeleri
 Gözümüzü kırpmadan göğüslemeye hazırдық.
 Devlete karşı hiçbir işe kalkışmayacağınıza dair
 Doncaster'de bize yemin ettiniz.
 Gaunt'un size düşen emlakı ve mevkii, yani o zaman

Yeni boşalan Lancaster Dukalığı dışında
 Bir iddiam da yok dediniz.
 Biz de size yardım sözü verdik.
 Ama sanki başınıza talih kuşu konmuştu:
 Şan ve şöhret sel gibi yağmaya başladı üstünüze;
 Bir yandan bizim desteğimiz,
 Bir yandan Kral'ın yokluğu,
 Kötü yönetimin getirdiği hoşnutsuzluklar,
 Görünüşte size yapılan haksızlıklar,
 Kralı, uğursuz İrlanda savaşlarında,
 Uzun süre tutan ters rüzgârlar,
 İngiltere'de herkesin onu öldü sanması filan, derken,
 İşte böyle her türlü kısmet başınıza yağınca,
 Fırsattan yararlanıp insanların gözüne girdiniz
 Ve hemen dizginleri ele geçirdiniz;
 Doncaster'de ettiğiniz yemini unuttunuz.
 Sizi o kadar besleyen bize,
 Nankör guguk kuşu yavrusunun
 Serçeye yaptığını yaptınız: yuvamızı gaspettiniz
 Ve bizim verdiğimiz yiyeceklerle beslenerek
 O denli büyüdünüz ki,
 Sizi seven bizler bile, bizi de yutarsınız diye
 Yanınıza yaklaşmaktan korktuk.
 Sonuçta kendi güvenliğimiz için
 Çareyi kanat açıp uzaklaşmakta bulduk
 Ve bu orduyu topladık.
 Onur kırıcı davranışlarınız ve tehditkâr tutumunuzla,
 Daha önce ettiğiniz yeminleri bozarak,
 Verdiğiniz her türlü söz ve güvenceyi unutarak,
 Bu ayaklanmaya yol açan sizsiniz.

KRAL

Evet, bunları hep söylediniz,
 Pazar yerlerinde haykırdınız, kiliselerde anlattınız;
 Ayaklanma dendi mi şaşkına dönüp
 Hemen kucaklaşmaya başlayan,
 Ne istediğini kendi de bilmeyen yanar-dönerlerle

Zavallı hoşnutsuzların gözüne hoş görünsün diye
 Başkaldırı giysilerini allayıp pulladınız.
 Ayaklanmalardan hiçbir zaman,
 Davaya süs katacak bu tür sulu boyalar
 Veya patırtı ve kargaşadan medet uman
 Küskün dilenciler eksik olmamıştır.

PRENS

Eğer savaşa girilirse, her iki tarafın ordusunda
 Bu çatışmanın bedelini pahalı ödeyecek çok kişi var.
 Yeğenine söyle, Henri Percy'ye yağıdırılan övgülere
 Gal Prensi de katılıyor:
 Bence, giriştiği şu işi saymazsak,
 Yeryüzünde ondan daha yürekli,
 Daha atak, yaşına göre daha gözüpek,
 Daha yiğit, daha mert,
 Çağımıza şanlı sayfalar katabilecek biri yoktur.
 Kendi adıma, utanarak kabul etmeliyim ki,
 Şövalyeliğe ihanet ettim.
 Duydum ki, o da böyle düşünürmüş..
 Ama işte babam Majestelerinin huzurunda söylüyorum:
 Onun adı ne denli büyük ve ünü yaygın olursa olsun,
 Her iki taraftan kan dökülmesini önlemek için,
 Onu teke tek dövüşe çağırıyorum.

KRAL

Evet, Gal Prensi, biz de seni destekliyoruz;
 Gerçi bunu yapmamak için her türlü nedenimiz var ya!
 Yok, Sayın Worcester yok,
 Biz halkımızı çok severiz;
 Hatta yanılıp kuzeninizden yana olanları da.
 Affımıza sığınıp teklifimizi kabul ederlerse,
 O ve siz de dahil herkes
 Yine benim dostum olacak, ben de onların dostu.
 Şimdi kuzeninize bunu iletin
 Ve sonra bana gelip kararı bildirin.
 Ama eğer kabul etmezse,
 En sert tedbirlerle en ağır cezanın

Kendisini beklediğini bilsin.
Artık gidebilirsiniz;
Şu anda cevap vermenize gerek yok.
Size hakça bir teklifte bulunduk,
Kabul etmeniz iyi olur.

(Worcester ve Vernon çıkar.)

PRENS

Yemin ederim kabul etmeyecekler;
Douglas'la Hotspur birlikte,
Dünyaya karşı koyabiliriz sanıyorlar.

KRAL

Yürüyün o zaman, komutanlar görevi başına;
Verecekleri cevaba göre saldırıya geçeriz;
Haklı davamızda Tanrı yardımcımız olsun!

(Prens ve Falstaff dışında herkes çıkar.)

FALSTAFF

Hal, savaş alanında düşersem, başımda dur, olur mu;
Dostluk dediğin burda belli olur.

PRENS

Sen dost değil azman bir heykel istiyorsun; en iyisi duanı et ve hoşçakal.

FALSTAFF

Keşke yatma zamanı gelseydi ve her şey yolunda olsaydı.

PRENS

Niye, Tanrı'ya bir can borcun var.

(Çıkar.)

FALSTAFF

Ama günü gelmedi. Günü gelmeden de ödemenin hiç lüzumu yok. Daha hesap gelmeden parayı niye ödeyeyim? Neyse, boş ver. Onur kulağıma, "İleri!" diyor. İyi de, ya tam ilerlerken, bu defa da "geri!" derse; o zaman ne olacak? Onur kırık bacağı yerine takabilir mi? Takamaz. Kopan kolu yapıştırabilir mi? Yapıştıramaz. Ağrıyan yarayı ağrıtmayabilir mi? Hayır. Onurun doktorluğu filan yok yani. Neymiş onur o halde? Bir kelime. Ne var bu onur keli-

mesinde? Ne yani bu onur? Hava. Harika bir ödül! Kim almış bu ödülü? Geçen çarşamba ölen adam. Hissediyor mu aldığı ödülü? Yoo. İşitiyor mu? Yoo. Varlığıyla yokluğu bir yani. Evet, hem de öteki dünyada. Peki yaşayanlarla yaşamıyor mu? Yoo. Niye? İftira canına okuyor. O halde benim işime yaramaz. Onur dediğin şey bir mezar yazıtı, o kadar ve benim soruşturma da burda biter.

(Çıkar.)

İ k i n c i S a h n e

(Shrewsbury. Asi Ordugâhı.)

(Worcester ve Sir Richard Vernon girer.)

WORCESTER

Yo hayır, Sir Richard,
Kralın cömert ve iyi niyetli önerisini
Yeğenim bilmemeli.

VERNON

Bilse iyi olurdu.

WORCESTER

O zaman hepimiz mahvoluruz.
Kralın, verdiği sevgi sözünü tutması
Mümkün değil, düşünülemez.
Her zaman bizden şüphelenecek
Ve başka kusurlarımızı bahane edip
Bizi bu suçtan cezalandıracak;
Ömür boyu şüphesi gözlerle donanmış olacak⁽³⁷⁾.
İnsanlar tilkiye ne kadar güvenirse,
Hainlere de o kadar güvenir.
Tilki ne kadar ehlileşmiş, iyi bakılmış,
Kapalı tutulmuş olsa da,
Soyundan gelme kurnazlığı kalacaktır, diye düşünülür.
Mahzun da olsak, neşeli de,
Görünüşümüz hep kötüye yorulacak;

Ahırda yemi bol tutulan sığırlar gibi,
 Bize ne kadar iyi davranılırsa,
 Ölüme o kadar yakın olacağız.
 Yeğenimin kusurları unutulabilir;
 Gençliğine, delikanlılığına verilebilir.
 Takma adı da ona boşuna verilmedi:
 Tavşan beyinli Hotspur'dür o,
 Dalağının ⁽³⁸⁾ buyruğundadır.
 Bütün suçları sonunda
 Benim ve babasının üstüne kalacaktır.
 Onu biz yetiştirdik
 Kötü huylarını da bizden aldığına göre,
 Hepsinin kaynağı olan bizler
 Hepsinin bedelini de ödeyeceğiz:
 İşte bu yüzden, sevgili kuzen, ne olursa olsun,
 Kral'ın teklifinden Harry'ye söz etme.

VERNON

Peki, ne istersen onu söyle, seni desteklerim.
 İşte kuzenin geliyor.

(Hotspur ve Douglas girer.)

HOTSPUR

Amcam döndü;
 Lord Westmoreland'ı serbest bırakın.
 Evet amca, haberler nasıl?

WORCESTER

Kral'ın savaşı başlaması an meselesi

DOUGLAS

Lord Westmoreland aracılığıyla meydan okuyun ona.

HOTSPUR

Lord Douglas, gidin ona söyleyin

DOUGLAS

Hemen ve seve seve.

(Çıkar.)

WORCESTER

Kral'ın bağışlamaya hiç niyeti yok gibi.

HOTSPUR

Yoksa aman filan mı dilediniz? Sakın ha!

WORCESTER

Sükûnetle şikâyetlerimizi ilettim;
Tutmadığı sözlerden bahsettim;
O da hiçbir söz vermediğini iddia etti.
Bize asi ve hain diyerek,
Kuvvetlerinin vereceği dersten sonra
Aklımızın başımıza geleceğini söyledi.

(*Douglas girer.*)

DOUGLAS

Hadi silah başına baylar! Silah başına!
Çünkü Kral'a meydan okurken sözümü sakınmadım.
Mesajı, rehin tuttuğumuz Westmoreland götürdü.
Bu onu kışkırtacak ve derhal harekete geçmeye zorlayacaktır.

WORCESTER

Gal Prensi Kral'ın önünde ortaya gelerek .
Sizi teke tek dövüşe davet etti.

HOTSPUR

Ah, keşke bu kavga yalnız ikimiz arasında olsaydı
Ve Harry Monmouth'la benden başka kimse
Soluksuz kalmasaydı! Hadi söyle söyle,
Tavrı nasıldı? Küçümser gibi miydi?

VERNON

Tanrı şahittir ki hayır;
Hayatımda hiç böyle kibar meydan okuma görmedim;
Sanki kardeş kardeşi
Dostça bir karşılaşmaya ve güç sınamasına çağırıyordu.
Sizin bütün erkekçe niteliklerinizi saydı.
Prene yakışır bir şekilde sizi övdü;
Bir tarih kitabı gibi, erdemlerinizden söz etti,
Onu övmek için övgüler yetersiz kalır, dedi.
Ama onu asıl prens yapan şey,
Utanarak kendini suçlaması

Ve sanki hem öğretme hem de öğrenme sanatının
 İnceliklerini kavramış gibi,
 Boşa harcanmış gençliğini
 Zarif bir şekilde kınamasıydı.
 Orda durdu. Ancak dünyaya şunu söylemek isterim:
 Bu çarpışmalardan sağ çıkarsa,
 İngiltere hiçbir zaman,
 Uçarı yaşamından dolayı böylesine yanlış tanınmış,
 Ama geleceği böylesine parlak bir prens görmemiş olacak.

HOTSPUR

Kuzen, sen galiba onun kusurlarına vurulmuşsun.
 Bir prensin bu denli başıboş yaşadığı duyulmamıştır.
 Ama her ne olursa olsun, gün sona ermeden önce
 Onu öyle askerce kucaklayacağım ki,
 Kibarlığım altında ezilecek.
 Silah başına, hadi, durmayın!
 Arkadaşlar, askerler, dostlar,
 Kanınızı coşturacak dil hüneri bende yok;
 Ama hepiniz yapmanız gerektiğini biliyorsunuz.

(Bir Haberci girer.)

HABERCİ

Lordum, size mektup var.

HOTSPUR

Şimdi okuyamam.
 Ah baylar, hayatın süresi kısa.
 Ama hayat, saatin koluna binip,
 Yolculuğunu bir saatte bile tamamlayacak olsa,
 O kısa süre şerefsizce geçirilmişse, çok uzundur.
 Eğer yaşarsak,
 Kralların üstüne basıp geçmek için yaşayacağız;
 Ölürssek, prenslerle ölmekten iyisi var mı?
 Vicdanınıza gelince:
 Silaha sarılma gerekçemiz haklıysa,
 Savaşımız da haklı demektir.

(Başka bir Haberci girer.)

HABERCI

Lordum hazır olun, Kral süratle geliyor.

HOTSPUR

Masalımı kısa kestiği için ona şükran borçluyum;

Konuşmayı beceremiyorum çünkü: Ancak şu var

– Herkes elinden geleni yapsın;

İşte ben çekiyorum kılıcımı

Ve niyetim onu, bu yaman günün serüveninde

Karşıma çıkacak en soylu kana bulamak.

Evet, ah, ümit! Percy!

Haydi, ileri! Çalsın tüm savaş boruları, davulları!

Ve bu müziğin eşliğinde hepimiz kucaklaşalım.

Çünkü, Tanrı bilir,

İçimizde bu fırsatı bir daha bulamayacaklar olacak.

(Kucaklaşırlar. Borazanlar çalar. Çıkarlar.)

Ü ç ü n c ü S a h n e

(Shrewsbury. Savaş Alanı.)

(Kral kuvvetleriyle birlikte girer. Savaş borusu çalar. Sonra Douglas ve Kral kılığına girmiş Sir Walter Blunt girer.)

BLUNT

Bu savaşta böyle karşıma çıkan sen,

Adın ne, söyle! Benim kelleme alarak

Nasıl bir nam kazanma peşindesin?

DOUGLAS

Adım Douglas, çok bilmek istiyorsan.

Bazıları bana, senin Kral olduğunu söylediği için

Bu savaşta peşine düştüm.

BLUNT

Doğru söylemişler.

DOUGLAS

Lord Stafford bugün

Senin kılığına girmenin bedelini ağır ödedi.

Çünkü, Harry, bu kılıç senin yerine
Onun sonunu getirdi; teslim olmazsan,
Senin sonun da aynı olur.

BLUNT

Ben teslim olmak için doğmamışım, kibirli İskoç
Ve sen göreceksin, karşındaki Kral
Lord Stafford'ın öcünü nasıl alacak.

(Çarpışmalar. Douglas Blunt'ı öldürür.)

(Hotspur girer.)

HOTSPUR

Oo Douglas, Holmedon'da böyle dövüşseydin,
İskoçları asla yenemezdin.

DOUGLAS

Bu iş tamam. Hepsi bitti! İşte cansız yatıyor Kral.

HOTSPUR

Nerde?

DOUGLAS

Burda.

HOTSPUR

Bu mu, Douglas? Yoo, bu yüzü iyi tanırım;
Mert bir şövalyeydi; adı da Blunt;
Kral'ın kılığına girmiş.

DOUGLAS

Soytarılar yoldaş olsun canına, nereye gidiyorsa!
O ödünç aldığı kimlik pahalıya patladı sana.
Neden, bana Kral olduğunu söyledin!

HOTSPUR

Kralın giysileriyle dolaşan çok adam var.

DOUGLAS

Kılıcım hakkı için, kendisini bulana kadar,
Her kılığını, tüm gardrobunu parça parça öldüreceğim.

HOTSPUR

Hadi gidelim,
Gün askerlerimizin anlaşılan.

(Çıkarlar.)

(Borazanlar. Falstaff girer.)

FALSTAFF

Londra'da hep kurtarırdım paçayı, ama burda pabuç pahalı; hesaplar kelleye yazılıyor. Hey! Sen de kimsin? Sir Walter Blunt – işte sana onur! Hiç şakası yok işin. Erimiş kurşun gibi sıcak ve ağır hissediyorum kendimi. Tanrı kurşunu uzak tutsun benden; kendi midem yeterince ağır zaten; daha fazla ağırlığa gerek yok. Benim çapulcuların hepsi öbür dünyayı boyladı; yüz elli kişiden üçü bile sağ kalmadı; onların da sonu, şehir çıkışında ömür boyu dilencilik. Şu gelen de kim?

(Prens girer.)

PRENS

Aylak aylak ne dikiliyorsun orda! Kılıcını ver bana. Kimbilir kaç soylu, kibirle şişinen düşmanlarımızın Atlarının ayakları altında kaskatı yatıyor. Hepsinin öcü alınmalı. Hadi, ne olur, ver kılıcını.

FALSTAFF

Oh Hal, ne olur bırak biraz soluk alayım. Bugün şu kılıçla yaptığım işler yanında Türk Gregory'ninkiler⁽³⁹⁾ bile hiç kalır. Percy'nin hesabını gördüm, işi tamam.

PRENS

Çok doğru, işini tamamlamış,
Sıra senin canını almaya gelmiş.
Hadi, ver şu kılıcını.

FALSTAFF

Yoo, Tanrı'nın izniyle. Hal, eğer Percy yaşıyorsa Kılıcımı alamazsın. İstersen tabancamı al.

PRENS

Peki ver: Hani nerde, kınında mı?

FALSTAFF

Evet, Hal, dikkat et, hâlâ sıcak; ordaki şey bir şehri duman eder.

(Prens silahın kınına elini atar ve oradan bir şişe şarap çıkarır.)

PRENS

Bu ne, maskaralığın sırası mı şimdi?

(*Şişeyi Falstaff'a fırlatır. Çıkar.*)

FALSTAFF

Eh, Percy hayattaysa, karnını deşerim. Eğer yoluma çıkarsa, kendisi bilir. Eğer ben onun yoluna çıkarsam, o beni kuşbaşı yapar. Sir Walter'ınki gibi böyle sırtkan ⁽⁴⁰⁾ onur benden uzak dursun. Bana can lazım; onu kurtarabilirsem, ne âlâ; kurtaramazsam, onur nasıl olsa kendiliğinden gelecek, bu iş de bitecek.

D ö r d ü n c ü S a h n e

(*Aynı yer.*)

(*Borazanlar. Çarpışmalar. Kral, Prens, Lord John Lancaster, Westmoreland Kontu girer.*)

KRAL

Harry, lütfen çekil; kan içindesin.

Lord John Lancaster, siz de onunla gidin.

LANCASTER

Benim de kanım akmadan gidemem lordum.

PRENS

Ne olur Majesteleri, cepheye gelin;

Dostlarınız yokluğunuzu yadırgayabilir.

KRAL

Geliyorum.

Lord Westmoreland, onu çadırına kadar götürün.

WESTMORELAND

Gelin Lordum sizi çadırınıza götüreyim.

PRENS

Götürmek mi, Lordum? Yardıma ihtiyacım yok.

Tanrı adına, böyle önemsiz bir çizik yüzünden,

Lekelenmiş soylular böyle çiğnenirken,

Ve asiler bu katliamın keyfini çıkarırken
Gal Prensi savaş alanını terk eder mi?

LANCASTER

Fazla oyalandık: Gel kuzen Westmoreland,
Görevimiz bizi bu yöne çağırıyor: Tanrı aşkına gel!
(*Lancaster ve Westmoreland çıkar.*)

PRENS

Allah için, seni tanımamışım Lancaster;
Bu kadar yürekli olduğunu sanmazdım:
Seni eskiden kardeş gibi severdim,
Şimdi ise cankardeşi sayıyorum.

KRAL

Lord Percy ile öyle bir kapıştı ki!
Doğrusu bu kadar toy bir askerde
Böyle cesaret az görülmüştür.

PRENS

Oo, bu çocuk hepimizi yüreklendiriyor.
(*Çıkar.*)
(*Douglas girer.*)

DOUGLAS

Bir Kral daha! Hidra'nın kafaları gibi çoğalıyorlar!
Benim adım Douglas; o giysileri taşıyan herkes için
Ölüm demektir bu ad.
Kral kılığında gezen sen, kimsin söyle!

KRAL

Kral'ın ta kendisi! Ve üstelik, Douglas,
Şimdiye dek kendisine değil de,
Bunca gölgesine rastladın diye yürekten üzülüyor.
İki oğlum seni ve Percy'yi savaş alanında arıyor
Ama madem talih seni benim karşıma çıkardı,
İşte geliyorum, koru kendini.

DOUGLAS

Yoksa sen de mi sahtesin?
Aslında tavırların kralca.

Ama kim olursan ol, kesinlikle benimsin;
İşte al bakalım!

(Çarpışır. Kral tehlikeye düşer.)

(Gal Prensi girer.)

PRENS

Hey, kaldır başını seni hain İskoç;
Yoksa bir daha hiç kaldıramazsın!
Kahraman Shirley, Stafford ve Blunt'ın canı
Şimdi benim kollarımda.
Gal Prensi, karşında sana meydan okuyan;
Tutamayacağı sözü vermeyen Prens!

(Çarpışır. Douglas kaçır.)

Cesaret, Lordum. Nasılsınız efendim?
Sir Nicholas Gawsey yardım çağırıyor;
Clifton da öyle – Ben hemen Clifton'a gidiyorum.

KRAL

Biraz dur da nefes al;
Yitirdiğin ünü geri kazandın
Ve yardımına gelmekle,
Canıma değer verdiğini gösterdin.

PRENS

Oh Tanrım, sizin ölümünüzü istediğimi söyleyenler
Beni çok incittiler.
Eğer öyle olsaydı,
Douglas'ın küstahça size kalkan eline ilişmez,
Bırakırdım yapacağını yapsın.
Bu sizi, dünyanın en zehirli iksirlerinden
Daha çabuk öldürür,
Oğlunuzu da haince bir zahmetten kurtarırdı.

KRAL

Sen Clifton'a git, ben de Nicholas Gawsey'e.

(Çıkar.)

(Hotspur girer.)

HOTSPUR

Yanılmıyorsam, sen Harry Monmuth'sun.

PRENS

Sanki adımı inkâr edecekmişim gibi konuşuyorsun.

HOTSPUR

Benim adım Harry Percy.

PRENS

Oo, demek bu adı taşıyan yiğit asi duruyor karşımda.

Ben de Gal Prensi.

Benim şanımlı paylaşmaktan ümidi kes artık Percy.

Tek yörüngede iki yıldız nasıl dönemezse,

Tek İngiltere de,

Harry Percy ve Gal Prensi gibi iki başı kaldıramaz.

HOTSPUR

Kaldırmayacak da, Harry; çünkü,

Birimizin son saati çaldı.

Dilerim Tanrı'dan,

Dövüşte de senin adın benimki kadar büyük olsun.

PRENS

Senden ayrılmadan önce daha da büyümüş olacak

Ve göğsündeki tüm onur çiçeklerini koparıp

Kendi başıma taç yapacağım.

HOTSPUR

Bu böbürlenmeye daha fazla dayanamam.

(Çarpışırlar.)

(Falstaff girer.)

FALSTAFF

Çok iyi Hal; vur Hal; hele bak bak, çocuk avutmuyoruz burda.

(Douglas girer. Falstaff la çarpışırlar. Falstaff ölmüş gibi yaparak düşer. Douglas çıkar. Prens, Hotspur'ü ölümcül olarak yaralar.)

HOTSPUR

Oh Harry, gençliğimden ettin beni!

Savaş alanında kazandığım onurları yitirmek,

Önemsiz bir canı yitirmekten daha zor:

Onların düşüncelerimi acıttığı kadar
 Kılıcın bedenimi acıtmıyor:
 Ama düşünceler yaşamın kölesidir;
 Yaşamsa zamanın soytarısı;
 Tüm dünyanın dökümünü çıkaran zamana gelince,
 Onun da bir durağı olmak zorunda.
 Oh, kehanetlerde bulunabilirdim şimdi,
 Ama ölümün topraklı ve soğuk eli
 Dilimi susturuyor. Yoo Percy,
 Sen topraksın artık ve toprak kurtlarına ...

(Ölür.)

PRENS

Yem olacaksın kahraman Percy. Elveda, büyük adam!
 Ah, kötü dokunmuş ihtiras, nasıl da çekip ufaldın!
 Bu bedende bir can varken,
 Krallığın sınırları ona dar geliyordu;
 Ama şimdi en kötü toprağın iki adımı
 Yetiyor da artıyor bile.
 Senin ölünü taşıyan bu toprak,
 Senden daha yürekli bir canlı taşımıyor.
 İltifatları duyabilecek durumda olsaydın,
 Bunları böyle açık söyleyemezdim.
 Ama şimdi şu yaralı yüzünü örteyim;
 Merak etme, bu iyiliğim için
 Senin adına kendime teşekkür ederim.
 Güle güle git ve övgülerini de gökyüzüne götür!
 Utancın mezarda senin yanında yatsın,
 Ama yazıtında hatırlanmasın!

(Yerde yatan Falstaff'ı görür.)

O ne, eski dost, nasıl oldu da bunca et,
 Ufacık bir canı koruyamadı? Elveda zavallı Jack!
 Senden daha iyi birini kaybetmek
 Bu kadar zor olmazdı benim için:
 Ama, yükte ağır pahada hafif şeyleri sevseydim
 Seni kaybetmek ağır gelirdi bana.

Bu kanlı savaşta ölümün pençesine düşen
 En değerli geyik olmasan da,
 En şişkosu olduğun kesin.
 Yakında için boşalmış olacak;
 O zamana kadar, soylu Percy'nin yanında
 Kendi kanının içinde yat.

(Çıkar.)

FALSTAFF

Kimin içi boşalıyor? Bugün boşaltıver içimi bari; yarın da istersen
 turşumu kurar afiyetle yersin beni. Allah kahretsin, ne olmuş ya-
 ni, biraz ölü takliti yapmasaydım o kana susamış İskoç hesabımı
 hepten görecekti. Taklit mi? Taklit maklit değilim ben. Taklit di-
 ye ölümlere denir. Çünkü bir adamda can yoksa, o adam değil
 adam taklididir. Ama insan eğer yaşamak için ölü taklidi yapıyor-
 sa, ona taklit denmez: Yaşamın aslı ve ta kendisi denir ona. Cesa-
 retin en iyi yanı ihtiyattır; işte beni kurtaran da bu iyi yan oldu.
 Hay Allah, bu barut gibi Percy'nin ölüsü bile ödümü patlatıyor.
 Ya o da ölü taklidi yapıyorsa ve birden doğruluverirse? Vay canı-
 na, aktörlüğü muhakkak benden iyidir; en iyisi işi sağlama bağla-
 mak. Tabii, onu öldürdüğüme de yemin ederim. Ben kalktığıma
 göre o niye kalkamasın? Şimdi beni gören olmadığına göre, be-
 nim yapmadığımı da bilen olmayacak. Bu yüzden, ahbap

(Cesedi bıçaklar)

Kalçanda yeni bir yarayla benimle geliyorsun.

(Hotspur'ü sırtlar.)

(Prens ve Lord John Lancaster girer.)

PRENS

Hadi gel, kardeşim John;

Bakir kılıcınla ilk sınavını kahramanca verdin.

LANCASTER

Hey bakın, kim var burda:

Bu şişkonun öldüğünü söylememiş miydin bana?

PRENS

Evet, ölüsünü de görmüştüm;

Nefes almadan kan içinde yatıyordu. Yaşıyor musun sen;
Yoksa gözümüz mü aldanıyor?
Lütfen konuş. Kulaklarımızın yardımı olmadan
Gözlerimize inanamıyoruz.
Sen, gözümüze görünen sen olamazsın.

FALSTAFF

Olamam, orası kesin: Ben çift adam değilim. Ama, Jack Falstaff değilsem de, bir Jack'lik var bende. Alın, işte Percy.

(*Cesedi yere atar.*)

Eğer babanız buna karşılık bana ödül verirse ne âlâ; yoksa, bundan sonraki Percy'yi kendi öldürsün. Doğrusu ya bir Kont ya da Dük olmayı bekliyorum.

PRENS

Ama Percy'yi ben öldürdüm ve senin de cesedini gördüm.

FALSTAFF

Yaa, öyle mi? Hey Tanrım, şu dünyada da yalancından geçilmiyor artık. Evet, ben yerde yatıyordum ve nefesim de kesilmişti; o da öyle. Ama bir anda ikimiz de kalktık ve Shrewsbury saatiyle tam bir saat dövuştük. Eğer bana inanıyorsanız, mesele yok; inanmıyorsanız, o zaman kahramanlığı ödüllendirme sorumluluğu kimdeyse, bu işin günahı da onun boynuna. Canım pahasına yemin ederim, kalçasındaki şu yarayı ben açtım; eğer adam canlı olup bunu inkâr etseydi, yeminle, kılıcımın ucunu yedirirdim ona.

LANCASTER

Hayatımda duyduğum en tuhaf masal.

PRENS

Bu da gördüğün en tuhaf adam, kardeşim John.
Gel öyleyse, yükünü şöyle soyluca sırtla getir bakalım.

(*Falstaff'ın kulağına*)

Merak etme,
Eğer yalanlarından birinin sana yararı olacaksa
Elimden gelen desteği veririm.

(*Çekil borusu çalar.*)

PRENS

Çekil borusu çalıyor; gün bizim.
Hadi kardeşim, en yüksek tepeye çıkıp
Hangi dostlar yaşıyor, kimler ölmüş görelim.

(*Gal Prensi ve Lancaster çıkar.*)

FALSTAFF

Kokuyu aldım; işin ucunda ödül görünüyor. Beni ödüllendireni
Tanrı da ödüllendirsin. Kısmet olur büyürsem, küçülmüş olaca-
ğım; çünkü nedamet getirip şarabı bırakacağım ve soylu kişilere
yaraşır şekilde temiz yaşayacağım.

(*Cesedi taşıyarak çıkar.*)

B e ş i n c i S a h n e

(*Aynı Yer.*)

(*Borazanlar çalar. Kral, Gal Prensi, Lord John Lancaster, Westmore-
land Kontu ile, esir alınan Worcester ve Vernon girer.*)

KRAL

İşte ayaklanma böyle bastırılır.
Kötü ruhlu Worcester; hepinize,
Af, anlayış, hoşgörü mesajları göndermedik mi?
Siz ise tekliflerimizi geri çevirmediğiniz mi?
Akrabanızın güvenini kötüye kullanmadınız mı?
Bugün üç şövalyemiz öldü;
Eğer bir Hristiyan gibi,
Ordularımız arasında doğru bilgi taşısaydınız,
Soylu bir Kont ve daha pek çok kişi
Bu saatte yaşıyor olacaktı.

WORCESTER

Güvenliğim ne gerektirdiyse onu yaptım
Ve kaderimden kaçamayacağıma göre,
Başıma geleceğe katlanmak zorundayım.

KRAL

Worcester'ı götürün ölümüne, Vernon'u da.

Öteki isyancıları düşüneceğiz.

(Muhafızlar eşliğinde Worcester ve Vernon çıkar.)

Savaş alanı nasıl?

PRENS

Soylu İskoç Lord Douglas

Talihin kendisine sırt çevirdiğini,

Soylu Percy'nin öldürüldüğünü

Ve adamlarının paniğe kapılıp dağıldığını görünce,

O da kaçmaya başlamış, bir tepeden aşağı yuvarlanmış

Ve öyle yara bere içinde kalmış ki,

Peşindekilere yakalanmış.

Douglas şimdi çadırımda. İzniniz olursa

Onunla ilgili kararı ben vereyim.

KRAL

Bütün kalbimle sana bırakıyorum kararı.

PRENS

O halde, kardeşim John Lancaster,

Bu şerefli görev size düşüyor:

Lord Douglas'a gidin ve,

Şartsız ve fidesiz serbest bırakın onu.

Bugün askerlerimize karşı gösterdiği kahramanlık,

Karşımızdaki düşman bile olsa,

Yapılan büyük işlerin değerini bilmeyi öğretti bize.

LANCASTER

Bu yüce davranışınızdan dolayı

Size şükranlarımı sunuyorum majesteleri.

Dediğiniz derhal yapılacaktır.

KRAL

Öyleyse şimdi kuvvetlerimizi bölelim:

Sen, oğlum John ve kuzen Westmoreland,

Northumberland ve Başpiskopos Scroop'la savaşmak üzere

Hiç vakit geçirmeden York'a gidin;

Duyduğumuza göre ikisi de harıl harıl silahlanıyormuş.

Ben ve sen, oğlum Harry, Gal'e giderek
Glendower ve March Kontu'yla çarpışacağız.
Bugünkü gibi bir zafer daha kazanırsak
Ayaklanmanın kökünü kuruturuz.
Bugün iyi iş başardık,
Sonunu getirene dek peşini bırakmayalım.
(Çıkarlar.)

NOTLAR

- (1) Moorditch: Dar, çamurlu, karanlık bir kanal. Yörede yaşayanlara iç sıkıntısı verirmiş.
- (2) Kokulu otlardan yapılmış bir tür "enfiye" kullanımı, tütünün gelişinden önce oldukça yaygınmış.
- (3) "Dank as a dog": (" köpek gibi ıslak") "d" sesinin tekrarıyla oluşan tını etkisi için kullanılan, anlamsız bir benzetme.
- (4) "Çıkamaz ayın son çarşambası" türünden kırsal bölge nüktesi.
- (5) Soyguncular için kullanılan bir tabir.
- (6) Soyguncu olduklarından.
- (7) "Çıkın paraları" der, içkiyi (soygundan ele geçirdikleri parayla) sonra içerler.
- (8) İçkiyi duaya (gününü gün etmeyi sofuluğa) yeğ tutarlar.
- (9) "Ayak": 30.5 cm uzunluğunda ölçü birimi. Falstaff, aynı kelimeyi iki ayrı anlamda kullanarak kelime oyunu yapıyor.
- (10) Tenekeçiler içkicilikleriyle ünlüymüş ve kendilerine özgü bir argo kullanırlarmış.
- (11) Şeker, şarabı tatlandırmak için kullanılır ve meyhanelerde küçük paketler içinde satılmış.
- (12) Meyhaneciyi kastediyor. Kalın ve sağlam İspanyol derisinden yapılmış keseler, meyhanecilerin sürekli yanlarında taşıdıkları ve nerdeyse onların simgesi haline gelen eşyalar arasındaymış.
- (13) Titan: Klasik mitolojide, Güneş Tanrısı.
- (14) Şarabın yapay olarak köpüklenmesini sağlamak için kireç kullanılmış.
- (15) Dokumacılar arasında Puritan olan çokmuş ve bunlar çalışırken dini şarkılar söylermiş.
- (16) "İçince ciğerin ısınır; ama paralar gittikçe de kesen soğur," diyor Prens.
- (17) Burada bir dizi (çevrilemeyen) kelime oyunu var. Bardolph, öfkeli, çabuk parlayan, ateşli (dolayısıyla yüzü kırmızı) insanı, alevden kuyruklu gök cisimlerine benzetiyor. Prens ise, bu tür insanlar yalnızca idamlık ser-seridir demeye getiriyor.
- (18) Amamon : "Cehennem zebanisi".
- (19) Lucifer : Şeytan.

- (20) Mavi Bereli : Mavi bere/ başlık giyen İskoç.
- (21) Kral Cambyzes: Thomas Preston adlı yazarın 1569 yılında yazdığı *Pers Kralı Kambyzes'in Hayatı* adlı oyunda adı geçen Kral. "Kral Cambyzes gibi," aşırı ve abartılı duygusal konuşmaları nitelemekte kullanılan bir ifade.
- (22) Prens diz kırarak eğilir.
- (23) Terziler çalışırken şarkı söylerlermiş.
- (24) "Memento mori" : "Ölümü unutma" (Latince'den): insanlara ölümlü olduklarını hatırlatan bir nesneye verilen ad; örneğin bir kurukafa.
- (25) İncil'de adı geçen, zenginliğiyle tanınmış biri.
- (26) "İçki paran benden çıktı," diyor.
- (27) Mahkûmlar Newgate cezaevine ikişer ikişer bağlanarak götürülürlermiş.
- (28) Dövüş horozlarına solukları çabuk kesilmesin diye şeker yutturulurmuş.
- (29) Merkür: Klasik mitolojide, tanrıların habercisi.
- (30) Pegasus: Klasik mitolojide, ölümsüz kanatlı at.
- (31) Bellona: Klasik mitolojide, savaş tanrıçası.
- (32) Melek: Üzerinde melek Michael'ın kabartması olan para.
- (33) İncil'de adı geçen bir dilenci.
- (34) Ailenin varlığı genellikle en büyük erkek çocuğa kalırmış. "Küçük kardeşlerin, küçük oğulları": Meteliksizler.
- (35) Yine İncil'den bir kıssaya değiniliyor: Zengin adamın oğlu babasından kalan mirası kısa zamanda yiyip bitirince, domuz bakmak ve kamını domuz yemiyle doyurmak zorunda kalır.
- (36) Çitlerin üstüne kurusun diye asılan çamışırılar, işsiz güçsüz ve serseriler tarafından sık sık çalınmış.
- (37) "Bize şüpheyle bakacak," diyor.
- (38) Shakespeare'in zamanında insanın çabuk öfkelenmesine parlamasına, irkilmesine yol açan duyguların kaynağının "dalak" olduğuna inanılmış.
- (39) "Türk" Shakespeare'in zamanında acımasızlığı ve zorbalığı simgeleyen bir sıfat olarak kullanılmış. "Gregory"den ise, Protestan düşmanı ve Kraliçe I. Elizabeth'e suikast düzenlenmesine önayak olmuş iki Papa'nın kastedildiği sanılıyor. Falstaff böylece "Türk Gregory" derken, Protestan Hristiyanların iki can düşmanını bir anlamda birleştirmiş oluyor.
- (40) Walter Blunt'ın cesetinin suratındaki ifadeden söz ediyor.
- (41) Hidra: Klasik mitolojide, dokuz başlı canavar. Kesilen her baş yerine iki yeni baş çıkarmış.

IV. HENRY

2. Bölüm

KİŞİLER

SÖYLENTİ: Sunucu

KRAL IV. HENRY

KRAL IV. HENRY'NİN OĞULLARI:

PRENS HENRY (HAL) (daha sonra Kral V. Henry olarak taç giyer.)

PRENS JOHN LANCASTER

HUMPHREY: Gloucester Dükü

THOMAS: Clarence Dükü

KRAL IV. HENRY'YE KARŞI OLANLAR:

HENRY PERCY: Northumberland Kontu

YORK BAŞPİSKOPOSU

LORD MOWBRAY

LORD HASTINGS

LORD BARDOLPH

TRAVERS

MORTON

SIR JOHN COLEVILE

KRAL TARAFTARLARI:

WARWICK KONTU

WESTMORELAND KONTU

SURREY KONTU

SIR JOHN BLUNT

GOWER

HARCOURT

LORD BAŞYARGIÇ

LORD BAŞYARGIÇ'IN HİZMETKÂRI

DİĞERLERİ:

POINS

SIR JOHN FALSTAFF

BARDOLPH

PİŞTOV

PETO

FALSTAFF'IN UŞAĞI

ROBERT ALIK: Köy Yargıcı

SUSKUN: Köy Yargıcı

DAVY: Alık'ın uşağı

KISKAÇ ve PUSU: Polis Memurları

RALPH KÜFLÜ

SIMON GÖLGE

THOMAS SİĞİL

FRANCIS HALSİZ

PETER BUZAĞI

LADY NORTHUMBERLAND: Northumberland'ın Eşi

LADY PERCY: Percy'nin Dul Eşi

MEYHANECİ KADIN (QUICKLY)

DOLL ÇARŞAFYIRTAN

SONSÖZ

FRANCIS ve Öteki Garsonlar

Mübaşirler ve Öteki Görevliler, Seyisler, Hamal, Haberci, Askerler,
Lordlar, Müzisyenler, Saraylılar.

OLAYLARIN GEÇTİĞİ YER:

İngiltere

GİRİŞ

(Warkworth. Northumberland'in Şatosu'nun Önü.)

(Her yanı dillerle boyanmış halde Söylenti girer.)

SÖYLENTİ

Açın kulaklarınızı!

Hem, yaygaracı söylenti konuştuğunda,
Hanginiz tıkayabilir ki sözlerin giriş deliğini?

Ben Doğu'dan başlar, sarkan Batı'ya dek

Posta atım Rüzgâr üstünde gezer,

Bu yerküre üzerinde oynanan sahneleri

Hiç bıkmadan gözler önüne sererim.

Dilimde sürekli iftiralar dolaşır;

Her dilde iftira nasıl atılır bilirim;

Asılsız söylentilerle doldururum kulakları.

Düşmanlık, güven veren gülücükler ardında

Sinsi sinsi yaralar açadururken dünyada,

Ben barıştan söz ederim.

Üstelik Söylenti'den – benden – başka kim

Ürkütür insanları, asker toplatır, siper kazdırır?

Kimbilir hangi acıyla şişip kabarmışken devir;

Amansız zorba Savaş onu olaylara gebe sanır benim yüzümden;

Hem de hiç ilgisi yokken! Söylenti bir kavaldır;

Sanılarla, kuşkularla, tahminlerle öter.

Çalması öyle kolay, öyle basittir ki;

O sayısız başlı ve her başından ayrı ses çıkan

Akılsız canavar, o değişken kalabalık ⁽¹⁾ bile

Becerir onu çalmayı. Ama beni bilmeyen var mı ki,

Kendimi ev halkıma tanıtmaya çabalıyorum?
Peki şimdi Söylenti'nin burda işi ne?
Kral Harry'nin zaferinin önünde koşuyorum.
Shrewsbury yakınındaki kanlı savaş alanında,
Genç Hotspur ve birliklerini bozguna uğrattı;
Bu küstah ayaklanmanın alevini,
Asilerin kendi kanıyla söndürdü.
Ama niye daha başta böyle doğru konuşuyorum?
Benim işim tam tersini yapmak: Harry Monmouth'un,
Soylu Hotspur'ün öfkeli kılıcına kurban gittiğini;
Kralın da, Douglas'ın gazabı önünde,
Kutsanmış başını ölüme kadar eğdiğini yaymak.
Şimdiye dek yaptığım da bu:
Shrewsbury'deki savaş alanıyla,
Hotspur'ün babası yaşlı Northumberland'ın
Hastaymış gibi yattığı, köhne duvarlı,
Yıkık dökük kale arasındaki
Tüm kasaba ve köylere yaydım bu söylenti.
Ulaklar at çatlatacak gelip duruyor;
Ama aralarında, benden aldıklarından öte
Tek bir haber getirebilen yok.
Hepsi, Söylenti'den duydukları,
Huzur verici sahte haberlerle geliyorlar;
Gerçek kötülükten beter haberlerle.

(Çıkar.)

BİRİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(Aynı Yer.)

(Lord Bardolph girer.)

LORD BARDOLPH

Kim bakıyor bu kapıya? Hey!

(Kapıcı girer.)

Kont nerde?

KAPICI

Ne diyeyim sizin için?

LORD BARDOLPH

Lord Bardolph bekliyor de Kont'a.

KAPICI

Sayın Lord bahçeye çıktı.

Lütfen efendim kapıya vurursanız,

Kendi cevap verir.

(Northumberland girer.)

LORD BARDOLPH

İşte kont geliyor.

(Kapıcı çıkar.)

NORTHUMBERLAND

Haberler nasıl Lord Bardolph?

Her dakika bir dolap düzen doğurabilir.

Devir cığırından çıktı. Çekişme,
Yemi keskin kaçmış at gibi,
Gemi azıya almış, önüne geleni çiğneyip geçiyor.

LORD BARDOLPH

Soylu Kont,
Shrewsbury'den güvenilir haberlerim var size.

NORTHUMBERLAND

İyi haberdur inşallah!

LORD BARDOLPH

Daha iyisi can sağlığı.
Kral nerdeyse ölüm derecesinde yaralı
Ve, oğlunuz sayın Lordumun şansına,
Prens Harry de kesin öldürülmüş;
Her iki Blunt'ın canını ise Douglas almış.
Genç Prens John, Westmoreland ve Stafford
Savaş alanından kaçmışlar.
Harry Monmouth'ın arkadaşı, o domuz yavrusu,
Semiz Sir John'a gelince: oğlunuza esir düşmüş.
Oo, böyle şanlı bir gün;
Kavganın, kapışmanın, zaferin böylesi,
Sezar'ın başarılarından bu yana
Hiçbir çağı onurlandırmadı.

NORTHUMBERLAND

Bu haberler nerden geldi?
Siz savaş alanını gördünüz mü?
Shrewsbury'den mi geliyorsunuz?

LORD BARDOLPH

Ordan gelen biriyle konuştum Lordum;
İyi aileden, tanınmış biri.
Bütün bu haberlerin doğru olduğunu
Bana açıkça söyledi.

NORTHUMBERLAND

İşte uşağım Travers geliyor;
Geçen salı onu haber getirmeye göndermiştim.
(Travers girer.)

LORD BARDOLPH

Lordum, ben yolda onu geçmiştim;
Sanmam ki, benden aldıkları dışında
Size verecek daha güvenilir haberleri olsun.

NORTHUMBERLAND

Eh, Travers, hangi hayırlı haberlerle geldin?

TRAVERS

Lordum,
Sir John Umfrevile beni iyi haberlerle çevirdi;
Atı daha iyi olduğundan da beni geçti.
Arkasından da atını çatlatırcasına koşturan
Bir beyefendi geldi
Ve kan içinde kalmış atına
Soluk aldirmek için yanımda durup
Chester yolunu sordu.
Ona, Shrewsbury'den haber var mı diye sorduğumda,
Asilerin şansı iyi gitmiyor dedi bana;
Genç Harry Percy'nin de mahmuzu soğumuş.
Sonra da yaman atının başını çevirdi,
Öne eğilip zavallı atın
Yorgunluktan inip kalkan karnına
Mahmuzlu topuğunu geçirdiği gibi,
Başka bir şey sormama fırsat vermeden
Yolu yutar gibi fırladı gitti.

NORTHUMBERLAND

Ne? Bak işte!
Genç Harry Percy'nin mahmuzu soğumuş mu dedi?
Hotspur, yani sıcak mahmuz, Coldspur,
Yani soğuk mahmuz olmuş öyle mi?
Asilerin talihi yaver gitmemiş demek.

LORD BARDOLPH

Lordum, bakın bence,
Gün, oğlunuz genç Lordumun olacak;
Şerefimle söylüyorum, olmazsa,
Bir ipek ipliğe baronluğumu veririm,
Siz hiç merak etmeyin.

NORTHUMBERLAND

Peki, Travers'in yanından geçen adam
Niye öyle kaybetmekten söz etmiş?

LORD BARDOLPH

Kim, o mu?
Bindiği atı çalmış beş para etmez biri o.
Kafasından uydurmadıysa adam değilim.
Bakın, yeni haberler var.

(Morton girer.)

NORTHUMBERLAND

Oo, adamın yüzüne bak;
Kitabın başlık sayfası gibi,
Trajedinin özetini anlatıyor.⁽²⁾
Dalga dalga gelen selin açtığı izler de
Kıyılarda böyle belli olur.
Söylesene Morton, Shrewsbury'den mi geliyorsun?

MORTON

Shrewsbury'den koşarak geldim soylu lordum:
İğrenç ölüm bizimkileri ürkütme için
En çirkin maskesini takmıştı orda.

NORTHUMBERLAND

Peki oğlum nasıl; ya kardeşim?
Titriyorsun ve yüzündeki sarılık,
Dilinden daha iyi açığa vuruyor aklındakini.
Herhalde gece yarısı Priamos'un perdesini açıp,
Ona Troya'nın yarısının yandığını söyleyecek kişi de,
Böyle bitkin, ruhsuz, cansız, ezik,
Gözlerinin ferri kaçmış, üzüntüden çökmüş biriydi.
Ama o daha söyleyecek söz bulamadan,
Priamos yangını bulmuştu bile;
Ben de, senin söylemene gerek kalmadan,
Percy'min öldüğünü anladım.
Sen diyecektin ki, "Oğlun bunu bunu yaptı,
Kardeşin şunu yaptı; soylu Douglas şöyle çarpıştı"
- Ve benim obur kulaklarımı

Onların yürekli dövüşleriyle dolduracaktın.
 Sonunda da, gerçekten kulağımı tıkamak için,
 Bütün bu övgüleri bir solukta üfleyip savuracak
 Ve sözünü, "Kardeş, evlat, hepsi öldü,"
 Diye bitirecektin.

MORTON

Douglas yaşıyor, kardeşiniz de şimdilik öyle;
 Ancak, oğlunuz Lorduma gelince ...

NORTHUMBERLAND

Tabii o öldü.
 Gördün mü, şüphe nasıl hazırcevap oluyor!
 Bilmek istemediği şeyden korkan kişi,
 Korktuğunun başına geldiğini
 Başkalarının gözünden içgüdüleriyle anlar.
 Yine de, konuş Morton,
 Bir Kont'a, kehanetinin yalancı olduğunu söyle;
 Merak etme, ben bu hakareti hoşgörür,
 Bana yaptığın karşılığında seni zengin ederim.

MORTON

Öyle büyüsünüz ki,
 Sözünüzü yalanlamak benim haddime değil;
 Sezileriniz çok keskin, korkularınız çok haklı.

NORTHUMBERLAND

Yine de, Percy öldü deme bana.
 Gönülsüz bir itiraf görüyorum gözünde.
 Başını sallıyorsun; doğruyu söylemekten korkuyor,
 Ya da onu günah sayıyorsun. Öldürüldüyse, söyle;
 Ölümü haber veren dilde suç aranır mı?
 Günah işleyen kişi, ölmüşü inkâr edendir,
 Ölüye cansız diyen değil.
 Yine de, kötü haberi ilk getiren
 Kazançlı da çıkmaz bu işten:
 Onun sesi artık hep,
 Ayrılan bir dostun ardından çınlayışı hatırlanan
 Buruk bir çan sesi gibi gelecektir kulağa.

LORD BARDOLPH

Oğlunuzun öldüğünü hiç sanmıyorum Lordum.

MORTON

Tanrı bilir görmemiş olmayı istediğim şeye
 Sizi inandırmak zorunda olduğum için üzgünüm.
 Ama şu gözlerim onu kanlar içinde gördü;
 Harry Monmouth karşısında
 Halsiz, bitkin ve soluk soluğaydı;
 O hiç kimseden yılmayan Percy'yi,
 Amansız bir öfkeyle yere vurmuştu hasmı.
 Yıkıldığı yerden de bir daha doğrulamadı.
 Kısacası; hayattayken,
 Ordugâhtaki en uyuşuk köylünün bile
 Kanını tutuşturmaya yeten oğlunuzun ölümü, duyulduğu anda,
 En çelik yürekli askerinin bile
 Ateşini, tavını aldı götürdü.
 Adamlarının benliği de,
 Onunkiyle aynı çelikten dövülmüştü çünkü:
 Ondaki çeliğin tayı kaçıp zayıflayınca,
 Geri kalan herkes de, ağır ve yumuşak kurşun gibi,
 Gerisin geri kıvrılıverdiler
 Ve, özünde ağır şeyler,
 Fırlatıldıklarında nasıl daha hızlı uçarsa,
 Hotspur'ün kaybıyla ağırlaşan adamlarımız da,
 Bu yükü, korkularıyla öyle hafiflettiler ki,
 Ok bile hedefine,
 Can güvenliklerini hedefleyen adamlarımızın
 Savaş alanından kaçarken uçtuğu kadar hızlı uçamazdı.
 İşte, soylu Worcester tam o sıra tutsak alınmış.
 Durmadan işleyen kılıcı
 Kralın benzerini üç defa öldüren
 Kanlar içindeki Douglas da,
 O zaman gevşemeye başlamış.
 Böylece de, arkalarını dönenlerin utancına su serpmiş,
 Kaçarken korkuyla tökezleyince yakalanmış.
 İşin özeti şu ki,

Kral kazandı ve size karşı,
 Hiç vakit kaybetmeden,
 Genç Lancaster'le Westmoreland'ın komutasında
 Asker gönderdi. Haberlerin hepsi bu kadar.

NORTHUMBERLAND

Bunun için yas tutmaya yeterince vaktim olacak.
 Kimine zehir derman olur:
 Eğer iyi olsaydım, bu haberler beni hasta edebilirdi;
 Ama hasta olduğum için beni biraz iyileştirdiler.
 Hastalıktan zayıf düşmüş eklemeleri,
 Gevşemiş menteşeler gibi,
 Yaşamın yükü altında çözülürken,
 Nöbetin etkisiyle çılgına dönüp,
 Bakıcısının kollarından ateş gibi fırlayan
 Zavallılarda olduğu gibi,
 Benim üzüntüyle zayıflayan eklemelerim de,
 Şimdi üzüntüyle kamçılandı ve üç kat daha güçlendi.
 Haydi yok ol öyleyse, kibar baston!
 Bundan böyle bu elleri,
 Çelik pullardan yapılma eldivenler saracak.
 Ve sen de çek git, hastalıklı rakke!
 Kan kokusu alan prenslerin hedef aldığı
 Bu baş için fazla şirin bir örtüsün sen:
 Demir kelepçe sarılsın başıma şimdi;
 Zaman ve kinin kotarabileceği en çetin saatler
 Varsın gelsin artık
 Gözü dönmüş Northumberland'in üstüne!
 Gök kubbe toprağı öpsün isterse!
 Doğanın eli, azgın sellere gem vurmasın!
 Yok olsun düzen!
 Ve artık bu dünya, uzayıp giden bir perdede,
 Tükenmeyen kavgalara sahne olmaktan çıksın.
 Tüm insanlıkta, ilk çocuk Kabil'in ruhu egemen olsun;
 Herkesin gözünü kan bürüsün,
 Ki bu şiddet dolu sahne son bulsun
 Ve ölüleri de karanlık gömsün.

LORD BARDOLPH

Bu zorlu üzüntü

Size haksızlık ediyor Lordum. (3)

MORTON

Sevgili Kont,

Şeref duygusuyla aklın buyruğunu birbirinden ayırmayın;

Sizi seven tüm yandaşlarınızın hayatı

Sizin sağlığınıza bağlı; sağlığınıza ise,

Böyle fırtınalı duygulara kendinizi kaptırırsanız

İster istemez çökecektir.

“Haydi asker toplayalım,” demeden önce,

Savaşın sonucunu hesaplamış

Ve bu arada olabilecekleri de göze almıştınız.

Çarpışmalar sırasında, darbelerden birinin de

Oğlunuza rastlayabileceğini düşünmüş olmalıydınız.

Tehlikeden tehlikeye koştuğunu,

Uçurumun kenarında dolaştığını ve düşmesi ihtimalinin

Kurtulması ihtimalinden yüksek olduğunu biliyordunuz.

Bedeninde yara, kesik açılabilceğinin,

Gözüpek ruhunun onu, en amansız çarpışmaların

Ortasına atacağını farkındaydınız.

Ama yine de, “Hadi git!” dediniz;

Var olduğu pekâlâ bilinen tehlikelerden hiçbiri,

Bu davanın inatla sürdürülmesini engelleyemedi.

Öyleyse, olması muhtemel olanın ötesinde,

Ne oldu, ya da bu yaman dava ne getirdi?

LORD BARDOLPH

Bu kayıpta payı olan hepimiz

Tehlikeli denizlerde dolaştığımızı

Ve hayatta kalma şansımızın onda bir olduğunu biliyorduk;

Ama çıkarımızı düşünerek her şeyi göze aldık,

Endişelerimize kulak tıkadık

Ve şimdi yenildiğimize göre, baştan başlayalım.

Haydi, canımızı da, malımızı da koyalım ortaya.

MORTON

Vakti geldi de geçiyor bile. Yüce Lordum,

Kesin olarak duyduğuma göre,
 Sayın Başpiskopos, seçme askerlerle başkaldırmış.
 Adamlarını kendine çifte güvenceyle bağlayan biridir o.
 Lordum, oğlunuzun ardında savaşçı diye
 Yalnızca birer beden, birer gölge ve hayalet vardı.
 Çünkü o "ayaklanma" denen söz,
 Ruhlarını, eylemi yapacak bedenlerinden ayırmıştı.
 Bu yüzden kerhen, zorla dövüştüler, ilaç içer gibi.
 Aslında, bizden yana olan yalnızca silahlarıydı.
 Ruh ve gönüllerine gelince; bu "ayaklanma" sözü,
 Göldeki balıklar gibi dondurmuştu onları.
 Ancak, şimdi Piskopos ayaklanmayı dine dönüştürüyor;
 Düşüncelerini içten ve kutsal saydıkları için,
 Hem bedenleriyle, hem de kafalarıyla gidiyorlar peşinden;
 Taraftarlarını da, Kral Richard'ın,
 Pomfret'in taşlarından kazınmış kanıyla artırıyor.⁽⁴⁾
 Davası ve kavgası için desteği Gökyüzünden alıyor;
 Topladığı adamlara, ülkenin baştan başa,
 Büyük Bolingbroke'un ayaklarının altında,
 Kanlar içinde can çektiğini söylüyor.
 Bu yüzden de her cinsten adam onun peşine takılmış.

NORTHUMBERLAND

Bunları önceden de biliyordum, ama, doğrusu,
 Üzüntüm hepsini aklımdan silmişti.
 Haydi, gelin benimle ve herkese,
 Güvence ile intikamın en uygun yolunu gösterin.
 Ulaklar, mektuplar gönderin,
 Vakit geçirmeden taraftar toplayın.
 Adama en çok ihtiyacımız varken,
 Kimse kalmadı yanımızda

(Çıkarlar.)

İkinci Sahne

(Londra. Bir Sokak)

(Sir John Falstaff ve Falstaff'ın kılıcıyla kalkanını taşıyan Uşağı girer.)

FALSTAFF

Hey, dev adam, ⁽⁵⁾ ne diyor doktor döktüğüm suya?

UŞAK

Dedi ki, efendim, suyun kendisi iyi ve sağlıklıymış; ama sahibinde sayamayacağı kadar çok hastalık olabilirmiş.

FALSTAFF

Herkesin derdi benimle. Harcı ahmaklıkla karılmış bu insan denen varlığın beyni, benim yarattığımdan, ya da benimle yaratılandan öte, güldürüye yakın bir şey yaratabilmekten aciz. Kendim zeki olmaktan başka, herkesteki zekânın da kaynağı ve nedeniyim. Şimdi de burda, senin önüne düşmüşüm, yavrularının hepsini ezip öldürmüş, yalnızca birini bırakmış domuz gibi yürüyorum. Eğer Prens seni, benim boyutlarım daha iyi görünsün diye hizmetime vermediyse ben de-bir şey bilmiyorum. Seni kahpe bücür; aslında arkamdan geleceğine, süs olup şapkama ilişsen daha uygun olurdu. Şimdiye dek hiç akik takmamıştım; ama seni altın ya da gümüş yuvaya oturtacağımı sanma; en adi kılığa sokup mücevher diye efendine geri göndereceğim seni; efendin olacak o tüysüz toy Prense. Onun çenesinde tüy bitinceye kadar benim avucumda çoktan sakal çıkar; ama ona sorsan, suratının kral suratı olduğunu iddia etmekten geri durmaz. Tanrı bir gün o işi de tamamlar elbet, henüz kaybolmuş bir şey yok. Bence kral suratını kendine saklayabilir, çünkü berbere üç kuruşluk iş yok orda. Yine de, sanki babasının bekârlığından beri erkek olagelmış gibi horozlanıp duruyor. Teveccühü kendinin olsun, ama inan benimkini kaybetmek üzere. Gocuğumla poturum için istediğim satene ne diyor Dommeldon Usta?

UŞAK

Bardolph'tan daha iyi bir kefil bulman gerekiyormuş. Onun senedini de, seninkini de sağlam değil diye kabul etmiyor.

FALSTAFF

Allah belasını versin açgözlü herifin! Umarım ağzı daha da yanal! Kahpe dölü Achitophel!⁽⁶⁾ Su katılmamış aşâğılık bir herif bu: Beyefendileri bulmuş da senetlerini beğenmiyor! Babası belirsiz kel kafalar! Topuklu pabuçtan başkasını giymez, kuşaklarında bir tomar anahtarla gezerler. Heriflerle namuslu bir iş yapmaya kalkıştığında da güvence diye tuttururlar. Ağzımı "güvence"yle tıkayıp sesimi keseceklerine, fare zehiri verseler daha iyiydi. Benim gibi bir katıksız şövalyeye yirmi iki yarda saten gönderecek diye beklerken, çıkıp gelen "güvence" oluyor. Eh, güvencesiyle rahat uyusun, boynuzu dolu⁽⁷⁾ nasıl olsa; kendisi fenerle göremese de, karısının cömertliği günüşiği gibi ortada. Bardolph nerde?

UŞAK

Siz ekselanslarına at almak için Smithfield'e gitti.

FALSTAFF

Ben herifi Paul's'dan almıştım, o da bana Smithfield'den at alıyor. Kendime kerhaneden bir de karı bulabilsem, uşaklanmış, atlanmış ve karılanmış olurum.

(*Lord Başyargıç'la Hizmetkâr girer.*)

UŞAK

Efendim, bakın, Bardolph yüzünden kendisine vurdu diye Prens'i tutuklayan soylu bey geliyor.

FALSTAFF

Hadi gel, bizi görmesin.

BAŞYARGIÇ

Kim şu giden?

HİZMETKÂR

Falstaff, Sayın Lordum.

BAŞYARGIÇ

Şu soygunda adı geçen mi?

HİZMETKÂR

Evet, Lordum, ama o günden beri Shrewsbury'de önemli epey

hizmeti olmuş. Duyduğuma göre şimdi de bir miktar askerle Lord John Lancaster'e gidiyormuş.

BAŞYARGIÇ

Ne? York'a mı? Çabuk çağır onu.

HİZMETKÂR

Sir John Falstaff!

FALSTAFF

Oğlum, sağır olduğumu söyle ona.

UŞAK

Daha yüksek sesle konuşun; efendim sağırdır.

BAŞYARGIÇ

İyi şeyleri duymadığına hiç şüphe yok.

Git kolundan çek; onunla konuşmam gerekiyor.

HİZMETKÂR

Sir John!

FALSTAFF

Ne! Genç yaşta dileniyor musun? Savaş yok mu? İş yok mu? Kralın kurallara ihtiyacı yok mu? Asillere asker gerekmiyor mu? Tabii karşı tarafa katılmak ayıp olur, ama dilenmek, en kötü tarafta olmaktan beterdir; hatta, "ayaklanma" sözü bu işin kötülüğünü anlatmaya yetersiz kalsa bile.

HİZMETKÂR

Beni karıştırıyorsunuz efendim.

FALSTAFF

Nedenmiş; sana namuslu adamsın mı dedik? Şövalyeliğim ve askerliğim bir yana, öyle dediysem, adi bir yalan söylemişim demektir.

HİZMETKÂR

O zaman efendim, izninizle, şövalyeliğiniz ve askerliğiniz bir yana; eğer benim namuslu bir adam olmadığımı söylüyorsanız, adi bir yalan söylüyorsunuz demek zorundayım.

FALSTAFF

İznimle mi? Benim ayrılmaz parçam olan şeyleri bir yana bırakmak ha? Buna izin vermektense, asılmaya razı olurum; eğer sen

de izin alırsan, asılmaya layıksın. Yanlış koku aldın sen. Hadi yürü, bas bakalım!

HİZMETKÂR

Efendim, Lordum sizinle konuşmak istiyor.

BAŞYARGIÇ

Sir John Falstaff, biraz konuşabilir miyiz?

FALSTAFF

Oo Sayın Lordum! Size hayırlı günler dilerim. Sizi dışarda gördüğümde sevindim – Rahatsız olduğunuzu duymuştum. Umarım izinsiz çıkmadınız. Sayın Lordum, gençlik günleriniz çok geride kalmamış olmakla birlikte, yaş ilerliyor gibi; hafif olgunluk belirtileri var. Sizden rica ediyorum, sağlığınıza çok, çok dikkat edin.

BAŞYARGIÇ

Sir John, Shrewsbury'ye gitmeden önce sizi aratmıştım.

FALSTAFF

Saygıdeğer Lordum, duyduğuma göre Majesteleri, Gal'den biraz huzursuz dönmüş.

BAŞYARGIÇ

Ben Majestelerinden söz etmiyorum. Sizi çağırttığımda gelmediniz.

FALSTAFF

Ayrıca kulağıma geldiğine göre, Ekselanslarına yine şu kahpe dölü felç gelmiş.

BAŞYARGIÇ

Eh, Tanrı yardımcısı olsun. Şimdi söyleyeceklerimi dinleyin lütfen.

FALSTAFF

Bu felç, galiba, bir tür uyuşuklukmuş; yani sayın lordları, kanda bir çeşit uyumaymış, kahpece bir karıncalanma yani.

BAŞYARGIÇ

Olabilir, ama bana niye anlatıyorsunuz bunu?

FALSTAFF

Bunun nedeni, fazla üzüntü, çalışma ve beyindeki rahatsızlık. Et-kilerinin kaynağını Galen'de ⁽⁸⁾ okudum; bir çeşit sağırılık.

BAŞYARGIÇ

Bence bu hastalığa siz de yakalandınız, çünkü ne dediğimi duymuyorsunuz.

FALSTAFF

Tamam Lordum, tamam. Aslında, izninizle, benimkisi dinleme hastalığı yani kulak vermeme demek istiyorum.

BAŞYARGIÇ

Bence, hapishane yönünde kışınıza yiyeceğiniz bir tekme, kulağınıza iyi gelir; doktorunuz olmaya da can atıyorum.

FALSTAFF

Hazreti Eyüp kadar yoksul olabilirim Lordum ama onun kadar sabırlı değilim. Yoksulluk açısından, sayın lordları bana mahkûmiyet iksiri sunabilirler; ancak sabır konusunda tavsiyelerinize harfi harfine uyacağıma ne bir gram ne de bir dirhem şüphe olabilir.

BAŞYARGIÇ

Sizin için ölüm kalım meselesi olabilecek konuları konuşmak için beni görmenizi istemiştim.

FALSTAFF

Bu ülkenin kurallarına göre, o sıra askerlik hizmeti yaptığım için gelmemiştim.

BAŞYARGIÇ

Doğrusu şu ki, Sir John, yaşamınız koca bir rezalet.

FALSTAFF

Şu kemerime bakın; böyle kemere, böyle rezalet!

BAŞYARGIÇ

Geliriniz cılız, ama göbeğiniz şişkin.

FALSTAFF

Keşke gelirim şişkin, göbeğim cılız olsaydı.

BAŞYARGIÇ

Genç Prensi yoldan çıkardınız.

FALSTAFF

O beni yoldan çıkardı. Ben koca göbekli adamım, o da köpeğim.⁽⁹⁾

BAŞYARGIÇ

Yeni kapanmış bir yarayı açmak istemiyorum. Shrewsbury'deki gündüz hizmetiniz, Gad's Hill'deki gece işinizin üzerine biraz yal-

dız çekti. Bu işten böyle huzurla sıyrılmayı, şu huzursuz günlere borçlusunuz.

FALSTAFF

Lordum! ...

BAŞYARGIÇ

Neyse, şimdilik durum iyi gidiyor; dikkat edin de öyle sürsün; uyuyan kurdu uyandırmayın.

FALSTAFF

Kurdu uyandırmak, tilki kokusu ⁽¹⁰⁾ almak kadar kötüdür.

BAŞYARGIÇ

Ne! Sizin bir mumdan farkınız yok: İyi tarafı yanıp bitmiş bir mum!

FALSTAFF

Azman bir mum, Lordum, saf donyağından yapılma; kaynağı da, gördüğünüz gibi, bende.

BAŞYARGIÇ

Yüzünüzdeki beyaz tellere bakan sizi daha ağırbaşlı sanır.

FALSTAFF

Tellerin ağırlığı daha aşağı vuruyor.

BAŞYARGIÇ

Kötülük meleği gibi, her yerde Prens'in peşindesiniz.

FALSTAFF

Yo hayır Lordum, melekler, melek resimli paralar gibi, hafif kaçar; ama umarım beni gören, tartmadan alacaktır. Ama doğrusu bazen de pek geçerli olmuyorum. Ne bileyim ben, şu kabızmallık çağında erdemın değeri öyle düştü ki, gerçek yiğıtlere ayı bakıcılığđ düşüyor; kıvrak zekâlar, meyhanelerde hesap almakta harcanıyor; insana vergi tüm niteliklerin, çağımızdaki yozlaşma yüzünden kuşburnu kadar değeri kalmadı. Siz yaşlılar biz gençlerin halinden anlamıyorsunuz; bizim ciğerlerimizdeki yangını kendi safaranızın acılığıyla ölçüyorsunuz. ⁽¹¹⁾ Gençliğin doruğunda olan bizler de, kabul etmeli ki, deli doluyuz.

BAŞYARGIÇ

Her halinizle yaşlılar hanesinde yer aldığınız halde, adınızı genç-

ler listesine mi yazıyorsunuz siz? Gözleriniz ıslak, elleriniz kuru, yanaklarınız sarı, sakalınız beyaz, dizleriniz bükük, göbeğiniz çıkık değil mi? Çatlak sesli, kesik soluklu, çifte gerdanlı, kıt akıllı, her yanından eskilik sarkan biri değil misiniz? Ve yine de kendinize genç mi diyorsunuz? Ayıp, Sir John, ayıp!

FALSTAFF

Lordum, ben öğleden sonra saat üçte doğmuşum, beyaz bir kafa ve yuvarlakça bir göbekte. Sesime gelince, onu seslenmekten ve ilahiler söylemekten kaybettim. Gençliğimi daha fazla kanıtlamaya gerek görmüyorum. Aslında, akıl ve zekâ yönünden yaşlıyım; eğer dansta benimle bin marka yarışacak varsa, bana parayı borç versin ve çıksın karşıma. Prens size attığı tokata gelince; o kaba bir prens gibi patlattı tokadı, siz de duyarlı bir lord gibi sineye çektiniz. Bu konuda onu payladım ve o aslan yavrusu da tövbe etti.

(Kendi kendine)

– tabii, tövbe elbisesi ve kül yerine, ipek ve yıllanmış şarap kullanarak!

BAŞYARGIÇ

Eh, dilerim Tanrı Prens'e daha iyi bir yoldaş gönderir!

FALSTAFF

Tanrı yoldaşa daha iyi bir Prens göndersin. Ondan paçamı kurtaramıyorum.

BAŞYARGIÇ

Kral sizinle Prens Harry'yi ayırdı zaten. Lord John Lancaster'la gi-deceğini duydum; Başpiskopos'la Kont Northumberland'a karşı.

FAISTAFF

Parlak zekânıza ne kadar teşekkür etsem azdır efendim. Ama bakın, evlerinde sayın bayan Barış'ı öpen hepiniz dua edin de, ordularımız sıcak bir günde çarpışmasın; çünkü, Tanrı hakkı için, yanıma iki gömlek alıyorum ve çok fazla terlememem gerekiyor. Eğer sıcak bir güne rastlarsa ve ben de şişem dışında herhangi bir şey sallamak durumunda kalırsam, bir daha hiç beyaz tüküremeyebilirim.⁽¹²⁾ Kralın ağzından ne zaman tehlikeli bir iş çıksa, hep bana kakalanıyor. İyi de, ben de sonsuza kadar yaşayamam ya – ama

bizim İngiliz milleti hep böyle olmuştur, ellerine iyi bir şey geçti mi, suyunu çıkarmadan edemezler. Eğer bana ille de yaşlısın diyorsanız, o zaman biraz huzur vermelisiniz. Hey Tanrım, keşke adım düşmanı bu kadar dehşete düşürmeseydi. Böyle koştura koştura aşınıp yokolmaktansa, paslanıp çürüyerek ölmeyi yeğlerdim.

BAŞYARGIÇ

Namuslu olun siz, namuslu. Haydi, Tanrı seferinizi başarılı kılsın.

FALSTAFF

Sayın Lordum, biraz malzeme almak için bana bin pound borç verirler mi acaba?

BAŞYARGIÇ

Bir kuruş bile vermem! Hiç sabır denen şey yok sizde – hemen para! Haydi, hoşçakalın; kuzenim Westmoreland'a selam götürün.

(Başyargıç'la Hizmetkâr çıkar.)

FALSTAFF

Götürürsem üç kişilik balyozla ⁽¹³⁾ dövsünler beni. Gençleri sevişmekten nasıl ayıramazsan, yaşlıları da açgözlülükten ayıramazsın. Ama, birinin başına gut musallat olur, ötekinin canına da frengi okur. Hey, oğlum!

UŞAK

Buyrun.

FALSTAFF

Kesemde ne kadar para var?

UŞAK

Yedi "groat" iki peni.

FALSTAFF

Kesemdeki şu cıızlık hastalığına da çare bulamadım gitti. Borç para işi uzatmaktan başka işe yaramıyor; hastalığın tedavisi yok. Al şu mektubu Lord Lancaster'a götür; şunu Prens'e; şunu Kont Westmoreland'a – şunu da Ursula denen o kocakarıya. Sakalımdaki ilk beyaz teli gördüğümünden beri her hafta kadınla evleneceğime yemin ediyorum. Hadi yürü beni nerde bulacağını biliyorsun.

(Uşak çıkar.)

Hay şu gutu frengi çarpsın! Ya da, hay şu frengiyi gut çarpsın! Çünkü ya biri ya ötekisi ayak başparmağıma musallat oldu. Topallasam da önemi yok; nasıl olsa savaştayız, emekliliğim için de bahane olur. Sivri zekâ dediğin, her şeyi çıkarına kullanmayı bil-meli; hastalığı bile!

(Çıkar.)

Ü ç ü n c ü S a h n e

(York. Başpiskopos'un Sarayı.)

(York Başpiskoposu, Teşrifatçısı Kont Thomas Mowbray, Lord Hastings ve Lord Bardolph girer.)

BAŞPİSKOPOS

İşte davamızı duydunuz ve imkânlarımızı gördünüz
Ve, pek soylu dostlarım, hepinizden rica ediyorum,
Ümidimiz ne olabilir, görüşlerinizi açıkça söyleyin.
Önce, Lord Teşrifatçısı, siz ne diyorsunuz?

MOWBRAY

Silaha sarılmakta haklı olduğumuz görüşündeyim;
Ancak, Kral'ın güç ve kuvvetine karşı,
Başımız dik ve yüreğimiz pek yürüyebilmek için
Elimizdeki imkân ve birlikleri kullanma konusunda
Daha tatmin edici bir yol izleyebiliriz.

HASTINGS

Şu anda topladığımız seçme asker sayısı
Yirmi beş bine ulaştı.
Başına gelenlerden sonra içinde körüklenen alevle
Yüreği yanan değerli Northumberland'dan da
Büyük ölçüde takviye birlikleri alma umudundayız.

LORD BARDOLPH

O halde, Lord Hastings, mesele,
Mevcut yirmi beş bin askerimizin,
Northumberland olmadan tutunup tutunamayacağında.

HASTINGS

O olursa tutunabiliriz.

LORD BARDOLPH

Evet, konu da bu ya.

Eğer onsuz zayıf kalacağımız düşünülüyorsa,

Bence onun yardımı bize ulaşmadan

Çok ileri gitmemeliyiz.

Çünkü, bu kadar kana bulanmış bir işte,

Belirsiz bir yardımla ilgili

Tahmin, beklenti ve varsayıma yer olmamalı.

BAŞPİSKOPOS

Çok doğru Lord Bardolph ve nitekim,

Shrewsbury'de genç Hotspur'un durumu buydu.

LORD BARDOLPH

Öyleydi Lordum:

Ümitten bir astar geçirmiş üstüne,

Yardım sözleriyle ve havayla besleniyordu;

Sonuçta düşündüklerinin en ufağından daha ufak çıkan,

Kocaman bir güç beklentisiyle kabarıyordu.

İşte böyle, delilere yakışır bir hayal gücüyle

Birliklerini ölüme götürdü ve

Felaketine gözü kapalı attı kendini.

HASTINGS

Yine de, izninizle, ihtimalleri araştırmanın

Ve akla yakın ümitler üzerinde durmanın da zararı yoktur.

LORD BARDOLPH

Evet, eğer şu andaki durumuyla savaş

– Hemen yapmamız gereken iş, süregiden çatışma –

Baharda ilk tomurcuklar görüldüğünde uyanan

Ümitlere benzer duygularla yürütülecekse;

Bilmeliyiz ki, tomurcuğa don vurur korkusu,

Meyve alacağımız ümidini bastırır.

Bina yapmak istediğimiz zaman,

Önce arsayı inceler sonra plan çizeriz;

Evin şeklini gördükten sonra da

İnşaat maliyetini hesaplarız.

Eğer bu maliyet ödeme gücümüzü aşıyorsa,
 Yapacağımız şey, ya oda sayısını azaltarak,
 Yeni bir plan yapmak,
 Ya da gerekiyorsa evi yapmaktan vazgeçmektir.
 Şimdi bu büyük işte – ki, nerdeyse,
 Bir krallığı yıkıp, bir başkasını dikmek demek –
 Durumu ve planı çok daha iyi incelemeliyiz;
 Sağlam bir temel üzerinde uyuşmalıyız;
 Kadastro memurlarına danışmalı,
 Kendi konumumuzu bilmeli,
 Böyle bir işin altından kalkıp kalkamayacağımızı,
 Engelleri de dikkate alarak araştırmalıyız.
 Yoksa, kâğıtlar ve rakamlardan destek alıyor,
 İnsanların kendileri yerine, adlarını kullanıyor oluruz:
 Gücünü ve imkânlarını aşan bir ev planı yapan ve,
 İş yarıldığında vazgeçerek, yarı bitmiş yapıyı,
 Ağlayan bulutlara çıplak bir kurban gibi sunarak
 Parçalansın diye hırçın kışın zorbalığına bırakan biri gibi.

HASTINGS

Diyelim ki ümitlerimiz, ki henüz sağlıklı doğabilir,
 Ölü doğmuş olsun; beklediğimiz son adam da gelmiş olsun.
 Bence yine de, şu anda olduğumuz kadarıyla,
 Kral'inkine eşdeğer güçte bir orduyuz.

LORD BARDOLPH

Ne? Yani Kral'ın yirmi beş bin adamı mı var?

HASTINGS

Bize göre, evet;
 Hatta o kadar bile değil Lord Bardolph.
 Çünkü birlikleri, şu kaynaşan günlerde,
 Üç başla yönetiliyor: Bir grup, Fransızlara karşı;
 Biri Glendower'a; üçüncüsü de tabii bize.
 Böylece zayıf Kral üçe bölünmüş durumda;
 Yoksulluktan bomboş kasaları da tın tın ötüyor.

BAŞPİSKOPOS

Kuvvetlerini toplayıp
 Tam güçle üstümüze gelir diye korkmaya gerek yok.

HASTINGS

Bunu yaparsa, arkasını korumasız bırakmış olur.
Fransızlarla Galliler de ensesinde hırlayıp durduklarına göre,
Hiç korkmayın.

LORD BARDOLPH

Bize göndereceği birliklerin başında kim olabilir?

HASTINGS

Lancaster Dükü ve Westmoreland;
Gallilere karşı da, kendisiyle Henry Monmouth;
Ama Fransızlara karşı kimin gideceğini kesin bilmiyorum.

BAŞPİSKOPOS

Haydi yürüyün,
Silaha sarıldığımızı duyuralım.
Halk seçtiği taraftan bezmiş durumda;
Gösterdikleri abartılı sevgi burunlarından geldi.
Halk tabakasının gönlünde kurulan yuvanın
Temeli çürük, ömrü kısa olur.
Ah şaşkın kitle; ne de coşkulu bir alkışla
Gökleri çınlatmıştın Bolingbroke'a arka çıkarken;
Hem de daha senin istediğin gibi biri olmadan önce!
Ama şimdi, senin zevkine göre donatınca kendini,
Hayvanca iştahınla tıksırıncaya dek yiyen sen,
Öyle tıkandın ki onunla,
Şimdi var gücünle geri kusmaya çalışıyorsun.
Ah, seni sokak köpeği, sen Kral Richard'ı da
O pis boğazından böyle kusup çıkarmıştın;
Şimdi de cansız kusmuğunu bulup, geri yemek istiyorsun;
Tüm uluman bundan.
Kime güvenmeli şu devirde?
Richard yaşarken ölümünü isteyenler,
Şimdi mezarına âşık oldu.
Richard, Bolingbroke'un tapındığınız topuklarının peşinde,
Kibirli Londra'nın sokaklarından inlereyek geçerken ⁽¹⁴⁾
Onun canım başına toprak atan sen,
Şimdi, "Ne olur Kralımızı bize geri ver
Ve yerine bunu al!" diye topırağa yalvarıyorsun.

Ah, şu insanların lanet olası düşünceleri!
Geçmişle gelecek hep en iyi görünüyor,
Mevcut her şeyse, en kötü.

MOWBRAY

Orduyu toplayıp harekete geçelim mi?

HASTINGS

Biz zamanın kullarıyız
Zaman da bize, yürüyün, diyor.
(Çıkarlar.)

İKİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(Eastcheap. Yaban Domuzu Kellesi Meyhanesi Civarı.)

(Meyhaneci Kadın'la, Kıskaç ve Pusu adlı memurlar girer.)

MEYHANECİ KADIN

Komiser⁽¹⁵⁾ Kıskaç, soruşturmaya başladınız mı?

KISKAÇ

Başlandı.

MEYHANECİ KADIN

Yardımcınız nerde? İyi biri mi? Tanıklık edecek mi?

KISKAÇ

Hey, Pusu nerde?

MEYHANECİ KADIN

Oh, Tanrım, tabii ya! Sayın Komiser Pusu.

PUSU

Burda, burda.

KISKAÇ

Pusu, Sir John Falstaff'ı tutuklamamız gerekiyor.

MEYHANECİ KADIN

Evet, Sayın Bay Pusu, onu dava ettim, hem de nasıl!

KISKAÇ

Bu bazılarımızın canına mal olabilir; adam şişliyor çünkü.

MEYHANECİ KADIN

Ah, ne demezsin! Çok dikkatli olun – beni kendi evimde şişledi⁽¹⁶⁾, hem de canavarca, inan olsun. Silahını bir çıkardı mı, ne hainlik

yapacağı bilinmez. İblis gibi batırır, ne erkek tanır, ne kadın, ne çocuk.

KISKAÇ

Yakına girdim mi, vuruşları umurumda değil.

MEYHANECİ KADIN

Evet, benim de öyle – ben de hemen arkada olurum.

PUSU

Bir tane patlatıp, kafasını kıstırdım mı ...

MEYHANECİ KADIN

Gidişi beni mahvetti, emin olun; ucu bucağı yok bana borcunun. Sayın Komiser Kıskaç, ne olur sıkı tutun onu, sakın kaçırmayın. Azcık sonra Börekçiler Köşesi'ne gelir –sözüm siz efendilerden dışarı – eğer almak için. Dahası, yemeğe davetli; Lumbert Caddesi'nde Panter Kellesi var ya, işte orda ipekçi Bay Smoot'a. Ne olursunuz, şimdi davam açıldı ve halim gözler önüne serildi; bunun hesabını vermeli. Ben zavallı yoksul bir kadını, nasıl dayanıyım yüz marka? Ama ben dayandım, dayandım, dayandım ve atlatıldım, atlatıldım ve atlatıldım, bir gün değil, beş gün değil; ayıptır bu kadar da olmaz yani. Nerde kaldı namus – meğer ki, kadınlar eşekler ve hayvanlar gibi her serserinin yaptığını kaldırmak zorunda kalsın.

(Falstaff, Bardolph ve Uşak girer.)

Hah, işte geliyor; o arsız patlıcan burunlu serseri Bardolph da yanında. Hadi, görev başına, görev başına Komiser Kıskaç ve Komiser Pusu; yapın bakalım görevinizi, hadi yapınıza!

FALSTAFF

Hey hey, kimin kısırağı ölmüş? Sorun ne?

KISKAÇ

Bayan Quickly'nin şikâyeti üzerine sizi tutukluyorum.

FALSTAFF

Savulun, adi herifler! Çek kılıcını Bardolph! Kes şu alçağın kellesini! Şu sürtüğü de at kanala!

MEYHANECİ KADIN

Beni kanala atmak ha! Asıl ben seni atarım kanala! Seni piç kurusu seni! İmdat, adam öldürüyorlar! Seni hundar⁽¹⁷⁾ canı; Tan-

rı'nın ve hem de Kral'ın adamlarının canına göz dikersin ha! Ah seni ölümcül serseri! Seni kana susamış adam kasabı – ve kadın kasabı.

FALSTAFF

Sür onları Bardolph!

KISKAÇ

İmdat, yardım çağırın!

MEYHANECİ KADIN

İyi insanlar, yardım eden yok mu? Al sana, yetti mi ha? Al sana, al bakalım! Elinden geleni ardına koma! Boynu kopası!

UŞAK

Savul, bulaşıkçı karı! Seni eli maşalı sırfıntı! Seni pasaklı! Kıcını bir kaşıyayım da gör!

(Lord Başyargıç ve adamları girer.)

BAŞYARGIÇ

Ne oluyor burda? Durun bakalım, hey!

MEYHANECİ KADIN

Sayın Lordum, acıyın bana – yalvarıyorum, yardım edin.

BAŞYARGIÇ

Ne oluyor, Sir John? Bu kavga da ne?

Sizin mevkiinize, durumunuza, işinize yakışır mı?

Şimdiye çoktan York'a doğru yola çıkmış olmalıydınız.

Sen de bıraksana adamı, ne asılıp duruyorsun?

MEYHANECİ KADIN

Ah benim çok muhterem Lordum, yüksek izniniz olursa, ben Eastcheap'ten zavallı bir dulum; bu da benim şikâyetim üzerine yakalandı.

BAŞYARGIÇ

Ne kadar verecekli?

MEYHANECİ KADIN

Vereceğini bilmem Lordum, ama olanımı götürdü. Neyim varsa yedi bitirdi; varımı yoğunu o şişko göbeğine doldurdu – ama bir kısmını geri çıkaracağım ordan; çıkarana kadar da geceleri rüyana girip azgın kısıraklar gibi tepineceğim başında.

FALSTAFF

O arada fırsat düşerse, bakarsın biz de bu kısağa biniveririz.

BAŞYARGIÇ

Nasıl oluyor bu iş, Sir John? Hangi iyi yürekli insan bu fırtınalı haykırıslara dayanabilir? Zavallı bir dulun elindeki avucundakini böyle kaba güçle almaktan utanmıyor musunuz?

FALSTAFF

Toparlık olarak, sana borcum ne?

MEYHANECİ KADIN

Yani – doğru sözlü biri olsaydın – sen ve bir de para derdim. Yortu haftasında çarşamba günü, Yunus Salonu'nda ⁽¹⁸⁾ kömür ateşinin önünde, yuvarlak masanın etrafında otururken, yarı yaldızlı bir kupa üzerine yemin etmiştin bana – hani babasını Windsorlu şarkıcıya benzettiğin için Prens kafanı kırmıştı ya – işte o gün, ben yarayı yıkarken, benimle evleneceğine yemin etmiştin, beni hanım karın alacaktın. Hadi, yalan de bakalım! Hani kasabın karısı Keech gelmişti de bana, komşu Quickly, demişti – karides yemeği yapıyordu da biraz sirke istemişti, sen de biraz yemek istemiştin, ben de taze açılmış yarayı karides azdırır demiştim. Sen de – kadın aşağı indiğinde – bana böyle yoksul insanlarla çok sıkılı fıkılı olma, çok geçmeden bunlar sana bayan diyecek dememiş miydin? Sonra beni öpmemiş miydin; sonra da benden otuz şilin istememiş miydin? Kitap üstüne yemin etmiştin bana hem de. Hadi, yalan de bakalım.

FALSTAFF

Lordum, bu zavallı kaçığın biri; kasabada herkese büyük oğlunun size benzediğini söyleyip duruyor. Zamanında gün görmüş biri, ama doğrusu yoksulluktan aklını oynattı. Şu aptal memurlara gelince, hadlerinin bildirilmesini talep ediyorum.

BAŞYARGIÇ

Sir John, Sir John, ben sizin gerçeği kendi çıkarınıza nasıl saptırdığınızı çok iyi bilirim. Sanmayın ki bu masum tavrınız ve bu kendini bilmez arsızlıkla ağzınızdan çıkan laf kalabalığı, benim konuyu gereği gibi değerlendirmemi engelleyebilir. Anladığım kadarıyla, siz bu kadının yufka yüreğini istismar ettiniz ve onu hem parasıyla hem de benliğiyle kendi çıkarınıza kullandınız.

MEYHANEÇİ KADIN

Tam öyle oldu lordum.

BAŞYARGIÇ

Lütfen susalım. Ona olan borcunuzu da, ettiğiniz kötülüğün bedelini de ödeyin – birinciye parayla, ikinciye ise içtenlikle tövbe ederek.

FALSTAFF

Lordum, bu azarlamaya cevap vermek zorundayım. Siz, onurlu bir yürekliliğe küstahça arsızlık diyorsunuz; yani insan baş eğip ses çıkarmazsa, erdemli oluyor. Yoo, lordum (naçiz görevimi unutmamakla birlikte) buna razı olamam. Derhal bu memurların beni serbest bırakmalarını istiyorum; acele, Kral'ın işlerini halletmem lazım.

BAŞYARGIÇ

Sanki haksızlık etme yetkiniz varmış gibi konuşuyorsunuz; şöhretinize yakışır şekilde davranın ve kadına olan borcunuzu ödeyin.

FALSTAFF

Buraya gel kadın.

(Onu kenara alır.)

(Gower girer.)

BAŞYARGIÇ

Evet, Bay Gower, haberler nasıl?

GOWER

Kral ve Gal Prensi Harry yaklaştılar Lordum;
Gerisini bu kâğıt söylüyor.

(Bir mektup verir.)

FALSTAFF

Beyefendi sözü!

MEYHANEÇİ KADIN

Yaa, bunu önce de söylemiştin.

FALSTAFF

Beyefendi sözü! Hadi hadi, aksilenmeyi bırak.

MEYHANEÇİ KADIN

Üstüne bastığım şu göksel toprak aşkına, hem kupaları hem de yemek odasındaki duvar örtülerimi rehin vermem gerekiyor.

FALSTAFF

Cam, cam, içki bardağı cam olmalı.⁽¹⁹⁾ Duvarlarına gelince: Ben-
ce komik bir resim, savurgan çocuğun hikâyesi,⁽²⁰⁾ Alman av
manzarası ya da örtü görünümlü boyama, senin o yatak örtüsü kı-
lıklı sinek yeniği bezlerinden bin kat iyidir. On pound da olsa
olur. Hadi, hadi, şu aksiliğin olmasa, İngiltere'de senden iyi kadın
yoktur. Git yüzünü yıka; davadan da vazgeç. Hadi, bana böyle
davranma – beni tanımıyor musun? Hadi hadi, seni başkalarının
kışkırttığını biliyorum.

MEYHANECİ KADIN

Ne olur Sir John, yirmi altın olsun; Allah aşkına, yalvarırım, ku-
palarımı rehin vermek istemiyorum, olur mu, ha?

FALSTAFF

İyi iyi, kalsın; başka bir yol bulurum. Sen de aptallığına doyma.

MEYHANECİ KADIN

Peki, olsun; olmazsa sabahlığımı rehin bırakırım. Yemeğe geliyor-
sun, değil mi? Hepsini toptan ödersin bana, ha?

FALSTAFF

Sağ olursam, tabii!

(*Bardolph'a*)

Hadi git onunla! Yapış koluna, hadi!

MEYHANECİ KADIN

Yemekte Doll Çarşafyırtan'ı⁽²¹⁾ ister misin?

FALSTAFF

Tamam, konuşma bitti; olur gelsin.

(*Meyhaneci Kadın, Kısaç, Pusu, Bardolph ve Uşak çıkar.*)

BAŞYARGIÇ

Daha iyi haberler almıştım.

FALSTAFF

Neymiş haber Lordum?

BAŞYARGIÇ

Kral bu gece nerde kaldı?

GOWER

Basingstoke'da Lordum.

FALSTAFF

Her şey iyidir inşallah Lordum. Ne haber var, Lordum?

BAŞYARGIÇ

Kuvvetlerinin hepsi geri geliyor mu?

GOWER

Hayır, bin beş yüz piyade, beş yüz atlı
Lord Lancaster'a gönderildi,
Northumberland ve Başpiskopos'a karşı.

FALSTAFF

Kral Gal'den dönüyor mu, Sayın Lordum?

BAŞYARGIÇ

Sana hemen bazı mektuplar vereceğim.
Hadi, gelin benimle Bay Gower.

FALSTAFF

Lordum!

BAŞYARGIÇ

Ne var?

FALSTAFF

Bay Gower, sizi yemeğe davet edebilir miyim?

GOWER

Sayın Lordumla gitmem gerekiyor, sağolun, Sayın Sir John.

BAŞYARGIÇ

Sir John, burada çok oyalandınız, geçtiğiniz yerlerden de asker toplamanız gerektiğine göre...

FALSTAFF

Akşam yemeğine ne dersiniz Bay Gower?

BAŞYARGIÇ

Bu tavırları hangi budala öğretti size Sir John?

FALSTAFF

Bay Gower, tavırlarım bana yakışmıyorsa, onları bana öğreten budalaymış demek. Tam kılıç tavrıdır bu: Darbeye darbe ve eşler denk.

BAŞYARGIÇ

Tanrı size akıl versin; azman bir soytarısınız siz.

(Çıkartlar.)

İ k i n c i S a h n e

(Londra. Prens'in evinde bir oda.)

(Prens Henry ve Poins girer.)

PRENS HENRY

Tanrı bilir yorgunluktan ölüyorum.

POINS

Siz de mi? Soylu kişiler yorgunluk duymaz sanırdım.

PRENS HENRY

Vallahi ben duyuyorum – bunu kabul etmek büyüklüğüme biraz gölge düşürse de, öyle. Şu hafif biraya düşkünlüğüm de biraz adi kaçmıyor mu?

POINS

Bence bir Prens'in eğitimi, böyle zayıf bir karışımında akıllı kalacak kadar gevşek olmamalı.

PRENS HENRY

Belki de bende Prense yaraşır bir iştah yaratılmamıştı – çünkü, hafif bira denen o zavallı yaratığı aklıma getirmeden edemiyorum işte. Öte yandan, bu aşağılık zevklerim de beni büyüklüğümden soğutuyor. Senin adını hatırlamam benim için ne ayıp şimdi! Ya da yarın senin suratını tanımam! Ya da kaç çift ipek çorabın ⁽²²⁾ olduğuna aldırmmam – mesela şunlar ve öteki şeftali rengi çorapların! Ya da gömleklerinin hesabını tutmam – mesela, biri yedek, öteki giymek için! Ama bunu, tenis kortu bakıcısı benden iyi biliyor, çünkü sen gömleklerin tükenmeden oynamayı bırakmazsın, uzunca bir süredir ara verdiğin gibi: Malum, alt bölgelerinin canı biraz oynaş çekince, bedelini üst bölgedeki gömlek rehine giderek ödedi. Ama bakalım o gömleğin artıklarıyla yapılan kundaklarda çığlık atan çocuklar cennetin yolunu bulabilecek mi – hoş, ebele-re bakılırsa çocukta günah olmazmış. İşte böyle nüfus artıp duruyor, hısım akrabadan da geçilmiyor.

POINS

Bu son hiç uymadı; bu kadar çabadan sonra bunca boş laf! Söyle-

sene, babası şimdi senin baban gibi hasta olan kaç genç prens yapardı senin yaptığını?

PRENS HENRY

Sana bir şey söyleyeyim mi Poins?

POINS

Söyle tabii, ama şimdiye kadarkilerden güzel olsun.

PRENS HENRY

Zekâsı seninkinden üstün olmayanlar için idare eder.

POINS

Hadi söyle de deneyelim bakalım.

PRENS HENRY

Pekâlâ, bence babam hasta diye benim şimdi üzgün olmam uygun düşmez. Gerçi ben sana – daha iyisinin yokluğunda dost bildiğim biri olarak – üzgün, gerçekten üzgün olduğumu söyleyebilirim.

POINS

Bu konuda, inanması biraz zor.

PRENS HENRY

Galiba sen beni, en az sen ve Falstaff kadar kötülüğe bulaşmış ve Şeytan'ın kitabından ayrılamaz sanıyorsun. Ama adam işin sonunda belli olur. Bak yine söylüyorum, babamın hastalığına içim kan ağlıyor; ama senin gibilerle dolaşa dolaşa, ister istemez acımı da dışa vuramaz oldum.

POINS

Nedenmiş?

PRENS HENRY

Ağlasaydım hakkımda ne düşünürdün?

POINS

Prensce bir ikiyüzlü olduğunu.

PRENS HENRY

Herkes de böyle düşünürdü. Sen de herkes gibi düşündüğün için harika bir adamsın. Dünyada kimsenin görüşü seninki kadar kamuoyunu yansıtmıyor – gerçekten, herkes beni ikiyüzlü olarak görürdü. Peki, siz ekselanslarının böyle düşünmesini icabettiren nedir?

POINS

Ettiğin haytalıklar ve Falstaff 'a böyle bağlanmış olman.

PRENS HENRY

Peki sana?

POINS

Tanrı şahittir hakkımda iyi konuşulur; kendi kulaklarımla da duyuyorum. Söyleyebilecekleri en kötü şey, küçük kardeş⁽²³⁾ olduğum ve kavgada yumruklarımı yaman kullandığımı; bu iki konuda da doğrusu elimden bir şey gelmez. Hey, işte Bardolph geliyor.

(Bardolph'la Uşak girer.)

PRENS HENRY

(Bardolph'a)

Gel bakalım seni namuslu eşek, seni utangaç soytarı; hep de böyle kızarır haspa. Şimdi niye kızarıyorsun acaba? Ne de kız gibi bir asker olmuşsun maşallah! Bir çanak biranın işini görmek bu kadar büyük bir mesele mi?

UŞAK

Az önce Lordum bana seslendi, kırmızı kafesin ⁽²⁴⁾ arasından, ama yüzünün hiçbir kısmını seçemedim. Sonunda gözlerini yakaladım; galiba biracı kadının etekliğinde iki delik açmış, ordan bakıyordu.

PRENS HENRY

Bu çocuk bir şey öğrenmemiş mi?

BARDOLPH

Defol, tavşan suratlı piçkurusu!

UŞAK

Defol, Althea'nın albasmış rüyası, defol!

PRENS HENRY

Anlat bize evlat, ne rüyası bu?

UŞAK

Şey rüyası Lordum; Althea⁽²⁵⁾ rüyasında kıpkızıl bir kor doğuruyor; onun için Althea'nın rüyası dedim.

PRENS HENRY

Bir altın eder bu yorum. Al bakalım evlat.

POINS

Ah, bu çiçeği asalak kurtlardan koru yarabbim! Al bakalım, bu altı peni seni korur.

BARDOLPH

Onu da sizinle birlikte astırmazsanız darağacı küser.

PRENS HENRY

Efendin ne âlemde Bardolph?

BARDOLPH

İyi, Lordum. Sizin buraya geleceğinizi duymuş, bir mektup gönderdi, buyrun.

POINS

Usulüne göre teslim edildi! Kurbanlık düşkünü efendinizden ne haber?

BARDOLPH

Bedensel sağlığı yerinde.

POINS

Aslında, ölümsüz yanı için doktor gerek – ama bunu umursamaz o: Hasta olsa da, ölmez çünkü bu yanı.

PRENS HENRY

Kabul etmeliyim ki, bu topak herif benimle köpeğim kadar samimi, üstelik mevkiini de belli ediyor. Bakın nasıl yazmış;

(Okur.)

“John Falstaff, Şövalye”

POINS

Adını söyleme fırsatını bulan herkes her defasında bunu yapmalı; mesela, Kral'ın yakınlarının yaptığı gibi: Parmakları çizilse, “Bakın, bu akan Kral kanı,” diyorlar. Anlamazlıktan gelen biri, “Nasıl yani,” diyecek olursa, cevap borçlu şapkası gibi hazır: “Ben nazizane Kral'ın kuzeni olurum da, bayım.”

PRENS HENRY

Evet, yakınımız olmanın meraklısı çok; bunu beceremezlerse, soy-larını Japhet'e ⁽²⁶⁾ kadar götürürler. Ama mektuba gelemim: “Sir John Falstaff, Şövalye; Kral'a en yakın oğlu Gal Prensi Harry'ye selamlar.”

POINS

Hey, bu bir onay belgesi!

PRENS HENRY

Susalım!

(Okur.)

“Şanlı Romalılar gibi, sözü kısa keseceğim.”

POINS

Herhalde nefesindeki kısalığı kastediyor, tıknafesliği yani.

PRENS HENRY

“Sana en iyi dileklerimi ve saygılarımı sunarak ayrılıyorum. Poins’le fazla samimi olma; teveccühü o kadar kötüye kullanıyor ki, kardeşi Nell’le evleneceğine yemin ediyor. Boş zamanlarında tövbe etmeyi unutma. Elveda. Her zaman – yani, ona ihtiyacın olduğu sürece – senin. Dostlarım için Jack Falstaff, kardeşlerim için John Falstaff ve bütün Avrupa için Sir John.”

POINS

Lordum, bu mektubu şaraba batırıp ona yedirmeli.

PRENS HENRY

Böylece ona yirmi kelime yutturmuş oluruz. Ama, dediği doğru mu, Ned? Kızkardeşinle mi evleniyorum şimdi?

POINS

Tanrı kızcağıza daha kötü kısmet göndermesin! Ama ben asla böyle bir şey söylemedim.

PRENS HENRY

İşte böyle, zamanın soytarısı rolünü oynuyoruz; bilge kişilerin ruhları da bulutlarda oturup bizimle eğleniyor. – Efendin burda, Londra’da mı?

BARDOLPH

Evet Lordum.

PRENS HENRY

Yemeğini nerde yiyor? Koca domuz yine o eski ahırda mı besleniyor?

BARDOLPH

Eastcheap’teki eski yerde Lordum.

PRENS HENRY

Kimlerle?

UŞAK

Eski kilisenin demcileriyle Lordum.

PRENS HENRY

Kadın oluyor mu yanında?

UŞAK

Bildiğiniz Bayan Quickly ile Bayan Doll Çarşafyırtan'dan başkası yok Lordum.

PRENS HENRY

O haspa da kim?

UŞAK

Tam bir hanımefendi Lordum; efendimin de yakını oluyor.

PRENS HENRY

Yörenin genç inekleri, kasaba boğasının nasıl yakını oluyorsa, o da öyle. Yemekte basalım mı onları Ned?

POINS

Gölge gibi peşinizdeyim lordum.

PRENS HENRY

Hey sen, evlat, sen de Bardolph; şehre geldiğimi efendinize söylemek yok! Alın bakalım, dilinizi tutmanız için.

BARDOLPH

Dilim yok efendim.

UŞAK

Ben de dilimi tutacağım efendim.

PRENS HENRY

Hadi güle güle öyleyse.

(Bardolph'la Uşak çıkar.)

Bu Doll Çarşafyırtan yosmanın biri olmalı.

POINS

Emin olun, Saint Albans-Londra yolu kadar işlek.

PRENS HENRY

Bu akşam, kendimiz görünmeden, Falstaff'ı gerçek davranışıyla nasıl görebiliriz dersin?

POINS

Birer deri ceket ve önlük giyer, masasına bira götürürüz.

PRENS

Boğaya dönüşen Tanrı ⁽²⁷⁾ gibi ha? Ağır bir düşüş! Jüpiter de böyle yapmıştı. Prensten çırağa. Düşük bir değişim olacak benimki – ama her işte amaç, yapılan aptallığı haklı çıkaracak ağırlıkta olmalı. Hadi gel Ned.

(Çıkarlar.)

Ü ç ü n c ü S a h n e

(*Warkworth. Northumberland'in Şatosu.*)

(*Northumberland, Lady Northumberland ve Lady Percy girer.*)

NORTHUMBERLAND

Ne olur, sevgili karım ve tatlı kızım,
Zaten zor olan işimi zorlaştırmayın;
Şu günlerin suratını takınıp,
Onlar gibi Percy'ye ⁽²⁸⁾ dert çıkarmayın.

LADY NORTHUMBERLAND

Ben vazgeçtim, artık konuşmuyorum.
Dilediğini yap; aklın kılavuzun olsun.

NORTHUMBERLAND

Tatlı karıcığım, yazık ki şerefim söz konusu
Ve benim gidişim dışında, hiçbir şey onu kurtaramaz.

LADY PERCY

Olsun, yine de Tanrı aşkına gitmeyin bu savaşılar.
Bir zamanlar, baba, daha da büyük bir söz vermişken
Bu sözü tutmayabilmiştiniz –
Hani sizin biricik Percy'niz, benim sevgili Harry'm,
Babası yardıma geliyor mu diye, boş yere,
Kuzeye bakıp kaldığı zaman
Kim razı etmişti sizi evde kalmaya?
İki şeref birden kaybolmuştu: sizinki ve oğlunuzunki.
Tanrı sizin şerefınızı parlak kılsın!
Onunkine gelince, mavi gökkübedeki güneş gibi,

Üzerine takılı kaldı ve onun ışıyla,
 İngiltere'de ne kadar asker varsa
 Kahramanca çarpıştılar. Soylu gençlerin
 Karşısına geçip kendilerine çeki düzen verdikleri
 Bir aynaydı o.
 Onun yürüdüğü gibi yürümeyenin bacakları yok sayılırdı.
 Onun doğal kusuru olan acele konuşma,
 Yürekli insanların konuşma tarzı oldu:
 Ağır ağır ve açık seçik konuşabilen insanlar,
 Ona benzesinler diye, zorla konuşmalarını değiştirdiler.
 Öyle ki, konuşmada, yürümede, yediği yiyecekte,
 Zevklerinde, gözettği ilkelerde, davranışta,
 Başkalarına yön veren
 Bir örnek, ayna, model, kitaptı o.
 Siz ise, o harika insanı, o mucize insanı,
 O eşsiz insanı, yardımınızı esirgeyerek,
 O meydanda, tek başına,
 Ardında Hotspur adından başka desteği olmaksızın
 Korkunç savaş tanrısıyla karşı karşıya bıraktınız.
 Sakın, ondan başkaları söz konusu olduğunda,
 Sanki şerefimize daha titizleniyormuş gibi yaparak
 Onun hayaline haksızlık etmeyin!
 Kendi başlarına bırakın onları.
 Teşrifatçibaşı ile Başpiskopos güçlü;
 Onlardaki askerin yarısı benim tatlı Harry'mde olsaydı,
 Bu gece ben, onun boynuna sarılmış,
 Monmouth'un mezarından söz ediyor olurdum.

NORTHUMBERLAND

Hay Allah, bak şu işe;
 Sevgili kızım, eski hatalara yeni ağıt yakarak
 Ruhumu karartıyorsun.
 Ama oraya gidip tehlikeyi göğüslemek zorundayım;
 Yoksa tehlike beni başka yerde arayacak
 Ve daha hazırlıksız yakalayacaktır.

LADY NORTHUMBERLAND

Oh, İskoçya'ya kaç;

Hiç değilse, soyluların ve silahlanan halkın
Kuvveti biraz belli oluncaya kadar.

LADY PERCY

Eğer Kral'a üstünlük sağarlarsa,
Güçlüyü daha güçlü kılmak için,
Çelik bir çember gibi, sen de onlara katıl;
Ancak, tüm sevgimiz bir yana,
Bırak önce onlar kendilerini sınısınlar.
Oğlun da öyle yapmıştı: Öyle yapmak zorunda kalmıştı.
Ben de dul kalmıştım ve soylu kocamın hatırı için,
Anılar filiz versin ve göğe uzansın diye
Onları gözyaşlarımla sulamaya
Ömrüm asla yetmeyecek.

NORTHUMBERLAND

Hadi hadi, konuyu değiştirme. Şu anda zihnim,
Kabarmış bir gelgit dalgası gibi kararsız:
Olduğu yerde duruyor, iki yöne de akamıyor.
Gidip Başpiskopos'a katılmayı çok istiyorum,
Ama binlerce neden beni alıkoyuyor.
En iyisi İskoçya'ya gitmek.
Vakit gelip fırsat çıkana kadar ordayım.
(Çıkarlar.)

D ö r d ü n c ü S a h n e

(Londra. Eastcheap'te Yaban Domuzu Kellesi Meyhanesi.)

(Francis ve bir başka Garson girer.)

FRANCIS

Bu ne bu getirdiğin – kuru elma mı? ⁽²⁹⁾ Sir John'un kuru elmaya tahammülü yoktur, biliyorsun.

2. GARSON

Çok doğru yahu. Bir gün Prens, işte sana beş Sir John daha diye, önüne bir tabak kuru elma koymuş, sonra da şapkasını çıkarıp, "Şimdi bu altı adet kuru, toparlak, geçkin, kırıışık şövalyeden mü-

saadelerini rica ediyorum," demişti. Sir John da illet olmuştu. Ama sonra unuttu bunu.

FRANCIS

Hadi o zaman, ört de koy bakalım onları. Bir de, bak bakalım Sneak'in çalgıcıları buralarda mı. Bayan Çarşafyırtan müzik dinlemek ister.

(Üçüncü Garson girer.)

ÜÇÜNCÜ GARSON

Hadisenize! Yemek yedikleri oda çok sıcak; şimdi gelirler.

FRANCIS

Bakin, Prens'le Bay Poins nerdeyse burda olurlar; bizim yeleklerle önlükleri giyecekler; Sir John bunu sakın bilmesin ha! Bardolph söyledi.

3. GARSON

Allaah, sen şimdi şamataya bak! Müthiş bir dolap olacak bu.

2. GARSON

Ben gidip Sneak'e bakayım.

(2. ve 3. Garson çıkar.)

(Meyhaneci Kadın'la Doll Çarşafyırtan girer.)

MEYHANECİ KADIN

Vallahi şekerim çok iyi bir form durumundasın bence. Nabzın mabzın anormal güzel atıyor; renginse, emin ol, gül gibi pembe, ay yeminle doğru. Ama, yani tatlı şarabı biraz fazla kaçırdın; insanın kusurunu açığa vurmakta da bu şarabın üstüne yoktur. Hem, daha "Ne oluyor," diyemeden de kanına karışır. Şimdi nasılsın?

DOLL

Daha iyi – hık!

MEYHANECİ KADIN

Hadi, yarasın yarasın. Hiç dert etme sakın. Hey, işte Sir John geliyor.

(Falstaff şarkı söyleyerek girer.)

FALSTAFF

Kral Arthur sarayında
– lazımlığı boşaltın –
(*Francis çıkar.*)

Harika bir kraldı ya
– ne haber, Bayan Doll?

MEYHANECİ KADIN

Hakla ten çok midesi bulanıyor.

FALSTAFF

Meslek hastalığı – fazla çalışmaktan olur.

DOLL

Frengiden geber inşallah, hımbıl geyik sen de. Verdiği teselliye bak!

FALSTAFF

Geyikleri şişmanlatan sizlersiniz Bayan Doll.

DOLL

Hadi canım sen de! Pisboğazlıkla hastalık onları şişiren, ben değilim.

FALSTAFF

Pisboğazlığımın nedeni ahçılar, hastalığımızın da sizler, Doll; sizden kapıyoruz Doll, sizden. Hadi kabul et benim zavallı masum kızım, kabul et.

DOLL

Evet canım, bizim zincirlerimizle takılarımızı kapıyorsunuz.

FALSTAFF

(*Şarkı söyler.*)

Broşlarınızı, incilerinizi, yaracıklarınızı – malum, askerın yiğiti savaşta aksak döner; kavgaya girdi mi, kargıyı da yiğitçe kırar; he-kime yiğitçe gider; ılıcaya yiğitçe girer – (30)

DOLL

Boynun kopsun e mi, bataklık yılanı, boynun kopsun!

MEYHANECİ KADIN

Bu ne biçim iş, ne zaman bir araya gelseniz başlıyorsunuz hırlaşmaya. Doğrusu ya, ikiniz de birer kızarmış ekmek gibi mülayimsi-

niz; birbirinizin zarflarına ⁽³¹⁾ hiç tahammülünüz yok. Ne olmuş yani! Birinizin pes demesi lazım ve

(Doll'a)

o da sensin; çünkü zayıf tekne sensin; hani derler ya, içi boş tekne.

DOLL

Peki, zayıf boş bir tekne, böyle dolu, azman bir fıçıyı taşıyabilir mi? Şundaki Bordo şarabı yüküne baksana. Böyle tıka basa yüklü gemi hayatında görmemiştir. Hadi gel, barışalım Jack – nasıl olsa savaşa gidiyorsun; bir daha görüşür müyüz, görüşmez miyiz Allah bilir.

(Garson girer.)

GARSON

Efendim, Bayraktar Piştov aşağıda, sizinle konuşmak istiyor.

DOLL

Boynu altında kalsın, çalım düşkünü şapşal, buraya hiç uğramasın. İngiltere'de ondan daha ağzı bozuk serseri yoktur.

MEYHANECİ KADIN

Çalımlıysa ⁽³²⁾ burdan uzak dursun. Yoo, vallahi olmaz. Ben burda komşularıyla yaşıyorum; çalımlı filan istemem. Benim adımlı sanımı en temiz insanlar bilir. Kapayın kapıyı. Bütün ömrümü evime çalım girsin diye geçirmedi ben! Rica ediyorum, kapıyı kapayınız.

FALSTAFF

Hey, beni dinle kadın!

MEYHANECİ KADIN

Lütfen kendinizi yatıştırın, Sir John; buraya çalımlılar giremez.

FALSTAFF

Dinlesene; bu benim bayraktarım.

MEYHANECİ KADIN

Ben anlamam Sir John, bayraktarın çalımlı türdense, bu kapıdan adımını atamaz. Geçen gün sivil memur görevlisi Bay Tisick'in yanındaydım; bana dedi ki – hatta, şu geçen çarşambaydı vallahi – “Komşu Quickly,” dedi – O sıralar bizim papaz Bay Dumb'dı –

"Komşu Quickly," dedi, "evine efendi insanları al, çünkü adın kötüye çıkıyor" – evet, böyle dedi işte. Şimdi anlıyorum niye öyle dediğini. "Çünkü," dedi, "sen namuslu bir kadınsın, iyi biliniyorsun, bunun için içeri aldığın kişilere dikkat et," dedi; "içeri çalımlı adam sokma," dedi. Yoo, buraya giremezler. Yani bir duysaydınız dediklerini ağzınız açık kalırdı. Yoo, çalımlı istemem.

FALSTAFF

Çalımlı filan değildir o be kadın; kendi halinde bir dolapçıdır; çok usludur billahi; istersen tazı yavrusunu okşar gibi okşa onu. Tavuk, tüylerini birazcık kabartıp karşı koydu mu, hemen çalımı filan bırakır o. Git çağır onu garson.

(Garson çıkar.)

MEYHANECİ KADIN

Dolapçı demek! Namuslu insanlara kapım açıktır, tabii dolapçılara da; ama Allah bilir çalımcılıktan hoşlanmam; biri "çalım" demeyegörsün, çok kötü olurum. Bakın, elleyin baylar, nasıl titriyorum, emin olun.

DOLL

Evet, titriyorsun.

MEYHANECİ KADIN

Değil mi? Yaa, hem de tir tir titriyorum, hazan yaprağı gibi. Çalımcılara tahammülüm yok.

(Piştov, Bardolph ve Uşak girer.)

PIŞTOV

Tanrı seni korusun Sir John!

FALSTAFF

Hoşgeldin Bayraktar Piştov! Al, sana bir kupa şarap doldurdum – sen de ev sahibemize boşalt.

PIŞTOV

İki atımda boşaltırım ona Sir John.

FALSTAFF

Ona piştov işlemez bayım; biraz zor incitirsin onu.

MEYHANECİ KADIN

Yoo yoo, ben öyle işleklerle atımlara içmem. Ben kendi iyiliğime içerim, hiç kimsenin keyfine değil.

PIŞTOV

O zaman size dolduruyorum, Bayan Dorothy.

DOLL

Bana mı dolduracaksın? Hadi ordan, balgam suratlı alık! Seni sefil, aşağılık, hayta, üç kâğıtçı, paspal herif! Hadi çek arabanı küflü serseri. Ben senin değil efendinin dişine göreyim.

PIŞTOV

Ben sizi tanırım Bayan Dorothy.

DOLL

Defol, seni yankesici uğursuz, pis murdar, defol! Bana sırnaşmaya kalkma, şu şarap hakkı için bıçağımı o kayış suratına yersin. Defol, kabadayı bozuntusu, titrek kılıçlı şaklaban seni! Sen ne zamandan beri asker oldun be? Omzuna da iki demir takmış! Pöh!

PIŞTOV

Senin o fırfırlarını yırtmazsam canım çıksın!

FALSTAFF

Yeter artık Piştov! Burası patlamanın yeri değil. Hadi şimdi dön arkanı da yaylan bakalım.

MEYHANECİ KADIN

Yo hayır, ne olur Yüzbaşı Piştov, burda yaylanma, gözünü seveyim!

DOLL

Yüzbaşı ha! Seni iğrenç lanet düzenbaz, kendine yüzbaşı demeye utanmıyor musun? Yüzbaşılarda benim aklım olsa hak etmeden rütbelerine el koyduğun için seni sopayla kovalarlardı. Sen, yüzbaşı ha! Sen bir kölesin! Neden mi? Genelevde zavallı bir orospunun fırfırını yırttığın için. O mu yüzbaşıymış! İdamlık serseri; adam küflü erik hoşafıyla peksimete talim ediyor. Yüzbaşıymış! İyi be, bu uğursuzlar "yüzbaşı" kelimesini de, kötülere yoldaş olmadan önce pek de güzel bir kelime olan "sarkma" gibi yozlaştıracaklar – Bence yüzbaşılar bu işe dikkat etmeli.

BARDOLPH

Hadi Bayraktar, ne olur git artık.

FALSTAFF

Bir dakika dinleyin Bayan Doll.

PIŞTOV

Olmaz – Bana bak Onbaşı Bardolph, bu kadını parçalayabilirim!
Öcümü almazsam!

UŞAK

Ne olur gidin.

PIŞTOV

Önce belasını bulacak! Pluto'nun⁽³³⁾ lanetli gölüne göndereceğim onu; taa cehennemin dibine, Erebus'un⁽³⁴⁾ yanına, o korkunç işkencelerin göbeğine! Hadi yavrum bana rasgele! Savulun köpekler! Savulun alçaklar! Hani o sürtük?

(Kılıcını çeker.)

MEYHANECİ KADIN

Kuzum Yüzbaşı Pişof, sakın ol; bak çok geç oldu. Sana istifram ediyorum, öfkeni biraz çatıştır.⁽³⁵⁾

PIŞTOV

Şu olanlara bakın! Yük beygirleriyle
Günde otuz mil gidemeyen,
Kemikleri çıkmış uyuz Asya atları,
Nerdeyse Sezarlarla, Haniballerle,
Troya kapılarındaki Yunanlılarla boy ölçüşecek!
Yoo, belalarını Kral Cerberus'tan⁽³⁶⁾ bulsunlar
Ve gökler gürlesin!
Böyle ufak tefek şeylerle
Uğraşacak kadar düştük mü?

MEYHANECİ KADIN

Vay canına Yüzbaşı, bunlar çok acı sözler.

BARDOLPH

Hadi git, uslu Bayraktar – birazdan bu iş kavgaya dönecek.

PIŞTOV

İnsanlar köpek gibi ölsün! Toplu iğne dağıtır gibi dağıtın taçları!
Hani Hiren⁽³⁷⁾ burda yok mu?

MEYHANECİ KADIN

Vallahi yok, Yüzbaşı, burda öyle kimse yok. Olsa, var demez miydin? Allaşkına artık sus.

PIŞTOV

O halde ye ve şişmanla, güzel Calipolis!(38)

Hadi, şarap verin bize.

Si fortune me tormente, sperato me contento. (39)

Düşman ateşinden kim korkar!

Yo, bırakın ateşlesin silahını iblis!

Şarap verin bana; sen de tatlım, şöyle uzan bakalım!

(Kılıcını yere koyar.)

Burda nokta koyuyor muyuz,

Yoksa vesaire vesaire var mı arkadan?

FALSTAFF

Piştov, ben olsam biraz sakinleşirdim.

PIŞTOV

Sevgili şövalye, elinizi öpeyim. Hey, epeyce hareket gördük bu gece.

DOLL

Atın şu adamı aşağı Allaşkına! Bu ciğeri beş para etmez soysuza tahammülüm yok.

PIŞTOV

Aşağı atmak mı? Biz kaltağı gözünden tanırız, değil mi?

FALSTAFF

Patlat şuna bir tane Bardolph, fırıl fırıl insin aşağı. Boş konuşma dışında hiçbir şey yapmadığına göre, burda da hiç yeri yok.

BARDOLPH

Hadi yürü, aşağı!

PIŞTOV

Ne yani, kesik mi istiyorsunuz? Kan mı aksın?

(Kılıcını kapar.)

Beşiğimi ölüm sallasın o zaman, acılı günlerimi kısaltсын!

Hadi öyleyse, dertli, dehşetli ve derin yaralar

Çözsün atsın Üç Kızkardeşin eğirdiği ipi!(40)

Hadi gel Atropos.

MEYHANECİ KADIN

Şimdi iş kızışıyor işte!

FALSTAFF

Kılıcımı ver evlat.

DOLL

Yalvarırım Jack, ne olur çekme kılıcını.

FALSTAFF

(*Kılıcını çeker.*)

İn aşağı.

MEYHANECİ KADIN

Al sana tam bir şamata. Bu bu kavga dövüş mövüş yüzünden evi kapatacağım artık.

(*Falstaff, Piştov'a hamle yapar.*)

Aa! Cinayet var! Vay canına! Yoo yoo, yapmayın, koyun yalın kılıçlarınızı kınına!

(*Bardolph, Piştov'u sürerek çıkarır.*)

DOLL

Jack ne olur sakin ol; gitti alçak herif. Ah, seni orospu dölü gözü-kara küçük serseri seni!

MEYHANECİ KADIN

Kasığından yaralanmadın değil mi? Sanki göbeğine doğru bir hamle yaptı gibi geldi.

(*Bardolph girer.*)

FALSTAFF

Onu dışarı attın mı?

BARDOLPH

Evet efendim, herif sarhoş. Omzundan yaralamışsınız efendim.

FALSTAFF

Serserideki cürete bak!

DOLL

Ah, seni tatlı minik şaşkın seni! Yazık zavallı maymunuma; nasıl da terliyor! Gel, yüzünü sileyim. Gelsene Allahın belası tombul yanak! Ah, haydut, seni seviyorum vallahi. Kahramanlıkta Hektor'dan farkın yok, beş Agamemnon edersin; Dokuz Komutan'dan da ⁽⁴¹⁾ on kat iyisin. Ah, alçak!

FALSTAFF

Aşağılık köle! Battaniyeye dolayıp atacağım herifi.

DOLL

Yap şu işi yapabilirsen. Yaparsan, ben de seni bir çift çarşaf arasında hoplatırım.

(Müzisyenler girer.)

UŞAK

Müzik geldi efendim.

FALSTAFF

Çalsınlar. Çalın beyler!

(Müzik)

Dizime otur Doll. Kendini bir şey sanıyor salak herif! Serseri cıva gibi kurtuldu elimden.

DOLL

Yani sen de bir kilise ⁽⁴²⁾ gibi fırlayıp düştün peşine! Seni piçkurusu minicik tombik kurbanlık domuz yavrusu. Gündüzleri dövüşmeyi, geceleri vuruşmayı ne zaman bırakıp, önceki dünya için şu yaşlı bedenine bir çekidüzen vermeye başlayacaksın?

(Arka taraftan, garson kılığında Prens ve Poins girer.)

FALSTAFF

Sus bakalım cici Doll, kuru kafa gibi konuşup sonumu hatırlatma bana.

DOLL

Yahu Prens ne âlemde?

FALSTAFF

Biraz safça bir çocukcağız. Kilerde iyi işe yarardı; ekmeğin kabuklarını filan keserdi. ⁽⁴³⁾

DOLL

Poins için epey kafalı diyorlar.

FALSTAFF

Kafalı mı? İpte sallansın o şebeğin kafası! Tewkesbury hardalı gibi koyu kıvamlı herifin aklı. Bir çekiçte bile ondan fazla zekâ vardır.

DOLL

Peki Prens onu neden o kadar seviyor?

FALSTAFF

Bacakları aynı boy da ondan, ayrıca halka atmada usta, dereotlu yılan balığı yiyor, mumu söndürmeden likörü içmeyi beceriyor,⁽⁴⁴⁾ uzun eşek oynuyor, iskemlelerin üstünden birdirbir atlıyor, iyi küfür ediyor, sımsıkı botlar giyip baldırını pazarlıyor; yalnızca mazbut hikâyeler anlatıp Prensi sıkırmıyor – işte böyle, zayıf bir kafa ve güçlü bir bedenin işareti olan başka şirin becerileri var; Prens'in onu tutuş nedeni bu. Kendisi de aynı hamurdan çünkü – ikisini teraziye koysan, tek bir kılın ağırlığı kefelere oynatmaya yeterdi.

PRENS HENRY

Şimdi bu tekerlek göbeği düzenbaz, kulaklarının kesilmesini hak etmedi mi?

POINS

Hadi, aftosunun önünde dövelim onu.

PRENS HENRY

Şu kocamış cınara bak saçını nasıl papağan gibi kıvırtmış.

POINS

Bedenin gücü gittikten sonra, arzunun bunca yıl yaşaması tuhaf değil mi?

FALSTAFF

Öp beni Doll.

PRENS HENRY

Saturn'le Venüs⁽⁴⁵⁾ bu yıl buluştu! Yıldız falı ne diyor bu konuda acaba?

POINS

Şu ateşli Üçgene⁽⁴⁶⁾ de bak, efendisinin eski manzarasıyla nasıl işi pişirmiş.

FALSTAFF

Öpüşlerinle mest oluyorum!

DOLL

Yemin ederim, kalbim her zaman senin.

FALSTAFF

Ben yaşlandım artık, yaşlandım.

DOLL

O tüysüz gençlerin hepsinden üstünsün benim gözümde.

FALSTAFF

Elbisen hangi kumaştan olsun? Perşembeye elime para geçecek – yarın bir şapka almalısın. Neşeli bir şarkı! Hadi, geç oldu; yatma vakti. Ben gidince unutursun beni artık.

DOLL

Böyle konuşursan ağlarım ama. Gör bak, sen dönene kadar hiç üstüme başıma bakacak mıyım. Kıymetimi o zaman anlayacaksın.

FALSTAFF

Şarap ver Francis.

PRENS HENRY VE POINS

(Öne çıkarlar.)

Geldim, geldim efendim!

FALSTAFF

Hey! Kral'ın bir piç oğlu mu varmış? Sen de Poin's'in kardeşi olmalısın!

PRENS HENRY

Seni günahkâr kıtalar dünyası; bu ne biçim hayat böyle!

FALSTAFF

Seninkinden iyi – ben bir beyefendiyim, sense bira çeken bir garson.

PRENS HENRY

Çok doğru bayım, seni de kulaklarından çekip dışarı atmaya geldim.

MEYHANECİ KADIN

Oh, Tanrım majestelerini korusun. Hay Allah, Londra'ya hoş geldiniz! Tanrı güzel yüzünüzü özenmiş de yaratmış! İsa aşkına, Gal'den döndünüz mü?

FALSTAFF

Seni piçkurusu üşütük mankafa majeste, şu kanı bozuk ve yollu dilber

(Eliyle Doll'la dokunur.)

aşkına hoş geldin.

DOLL

Ne! Seni şişko soytarı, sen de adam mısın!

POINS

Lordum, demiri tavında dövmezseniz, işi eğlenceye döküp intikamınızı unutturacak.

PRENS HENRY

Seni kahpe dölü mum madeni⁽⁴⁷⁾ seni, bu namuslu, masum ve kibar hanımefendinin yanında hakkımda ne biçim konuşuyordun ha?

MEYHANECİ KADIN

Tanrı temiz kalbinizi size bağışlasın – vallahi öyle bir hanımdır.

FALSTAFF

Söylediklerimi duydun mu?

PRENS HENRY

Tabii ya; sen de beni tanıdın; Gad's Hill'de kaçarken tanıdığın gibi; arkada olduğumu bildiğin halde, sabrımı denemek için söyledin hepsini.

FALSTAFF

Yo, yo, hayır; beni duyduğunu bilmiyordum.

PRENS HENRY

O zaman bu küfürleri bile ettiğini önce itiraf edeceksin; sonra sana ne yapacağımı biliyorum.

FALSTAFF

Küfür değil Hal, şerefim üzerine, küfür değil.

PRENS HENRY

Öyle mi? Beni aşağılamak, bana kilerciliği ve ekmek kabuğu ayıklamayı ve daha neleri layık görmek, ha?

FALSTAFF

Küfür değil Hal.

POINS

Değil ha!

FALSTAFF

Değil Ned, asla değil, şerefli Ned, hiç değil. Onu kötülerin önünde biraz aşağıladım;

(Prens'e döner)

kötüler seni sevmesinler diye – ve bunu yapmakla da, düşünceli

bir dosta ve sadık bir kula düşen ödevi yaptım, bunun için baban bana teşekkür borçlu. Küfür değil Hal – hiç değil Ned, hiç değil – vallahi değil çocuklar.

PRENS HENRY

Bak şimdi de sırf korku ve ödlelikten, bizimle barışasın diye, bu iffetli kadıncağıza nasıl haksızlık ediyorsun. O da mı kötülerden? Şu meyhaneci kadın da mı kötülerden? Yoksa uşağın olan çocuk mu? Yoksa, hevesi burnunda yanan, şerefli Bardolph mu kötülerden?

POINS

Cevap ver bakalım ölü karaağaç,⁽⁴⁸⁾ cevap ver.

FALSTAFF

İblis, Bardolph'a çoktan işaret koydu bile, kurtuluşu yok; suratı da tıpkı Lucifer'in⁽⁴⁹⁾ cehennemde ayaşları ızgara yapmak için kullandığı özel mutfağına benziyor. Çocuğa gelince, yanında bir melek var tabii,⁽⁵⁰⁾ ama şeytan onun da peşinde.

PRENS HENRY

Peki kadınlar?

FALSTAFF

Biri şimdiden cehennemde, zavallı ruhlara hastalık bulaştırıp onları yakıyor. Ötekine ise para borcum var, ama bu yüzden lanetlendi mi,⁽⁵¹⁾ bilemem.

MEYHANECİ KADIN

Lanetlenmedi tabii.

FALSTAFF

Haklısın, galiba bağışlanmıştın. Ama aleyhine bir suçlama daha var: Yasalara aykırı olarak evinde et yedirdiğin için; bunun cezasını uluyarak çekeceksin.

MEYHANECİ KADIN

Bunu her meyhaneci yapar. Koca bir oruç döneminde bir iki koyun budunun⁽⁵²⁾ ne önemi var?

PRENS HENRY

Hey sen, hanımefendi...

DOLL

Efendimiz ne diyorlar?

FALSTAFF

Efendimiz, bedenin istekleriyle çelişen şeyler söylüyorlar.

(*Peto kapıya vurur.*)

MEYHANECİ KADIN

Kapıya böyle güm güm vuran kim? Hey Francis, kapıya baksana!

(*Peto girer.*)

PRENS HENRY

Peto, ne var, haberler nasıl?

PETO

Babanız Kral Westminster'da;
Kuzeyden de yirmi halsiz ve bitkin ulak geldi.
Ayrıca yolda bir düzine yüzbaşıya rastladım;
Başları açık, ter içinde,
Her meyhanenin kapısını vurup
Sir John Falstaff'ı soruyorlardı.

PRENS HENRY

Aman Tanrım, Poins,
Kara bulutlar taşıyan güney rüzgârı gibi,
Fırtınalar eser ve gökler
Korumasız başımıza dökülmeye başlarken
Değerli zamanımızı böyle boşa geçirdiğimiz için
Kendimi çok suçlu hissediyorum.
Kılıcımı ve pelerinimi ver bana.
Falstaff, iyi geceler.

(*Prens'le Poins çıkar.*)

FALSTAFF

Şimdi gecenin en tatlı lokması geliyor, ama biz onu tadamadan ayrılmak zorundayız

(*Kapı sesi. Bardolph çıkar.*)

Gene kapı vuruluyor!

(*Bardolph girer.*)

Ne var, ne oluyor?

BARDOLPH

Hemen saraya gitmeniz gerekiyor efendim,
Bir düzine yüzbaşı kapıda sizi bekliyor.

FALSTAFF

(Uşağa)

Müzisyenlerin parasını ver evlat. Hoşça kal bayan, hoşça kal Doll. Gördünüz mü sevgili hanımlar, değerli insan nasıl aranıyor? Eylem adamları göreve çağrıldığında, layık olmayanlar uyuyabilir. Hoşça kalın sayın bayanlar. Eğer acele gönderilmezsem, gitmeden önce sizi yine görmeye gelirim.

DOLL

Konuşamıyorum; kalbim yerinden fırlayacak nerdeyse – hadi kendine iyi bak tatlı Jack.

FALSTAFF

Elveda, elveda.

(Falstaff, Bardolph, Peto, Uşak ve Müzisyenler birlikte çıkar.)

MEYHANECİ KADIN

Hadi güle güle. Bezelyeler olduğunda, seni tanıdığımdan bu yana yirmi dokuz yıl dolmuş olacak; hem daha şerefli ve daha hakikatli oldun bu arada – hadi güle güle.

BARDOLPH

(Kapıda)

Bayan Çarşafyırtan!

MEYHANECİ KADIN

Ne var?

BARDOLPH

Bayan Çarşafyırtan'a söyle, efendim çağırıyor.

MEYHANECİ KADIN

Koş Doll, koş! Koşsana kız Doll, hadi! – Şuna bak, gözyaşları içinde – Geliyor musun, Doll?

(Çıkartlar.)

ÜÇÜNCÜ PERDE

Birinci Sahne

(*Westminster. Saray.*)

(*Gecelikle Kral ve arkasından bir Uşak girer.*)

KRAL

Git, Surrey ve Warwick Kontlarını çağır;
Ama onlara söyle, gelmeden önce,
Şu mektupları okusunlar ve üzerlerinde düşünsünler.
Çabuk ol!

(*Uşak çıkar.*)

Zavallı halkımdan kimbilir kaç kişi
Şu saatte uykudadır! Ah uyku, tatlı uyku,
Doğanın yufka yürekli dadısı,
Seni nasıl ürküttüm ki,
Gözkapaklarımı ağırlaştırmıyorsun artık;
Duyularımı unutkanlığa batırmıyorsun?
Büyük insanların güzel kokulu odalarında,
Görkemli saçaklar altında,
En tatlı ezgilerin sesiyle kendinden geçeceğine;
Neden ey uyku, dumanlı kulübelerde,
Rahatsız yataklara uzanmayı ve
Gece sineklerinin vızıltısıyla dalıp gitmeyi yeğliyorsun?
Ah, sen, sersem Tanrı;
Neden kötülerin iğrenç yataklarında yatıyorsun da,
Kralı döşeginde, sanki bir saat kutusunda,⁽⁵³⁾
Ya da imdat çanıyla başbaşa bırakıyorsun?
Uğuldayan rüzgârlar, serkeş dalgaları enselerinden yakalayıp,

Canavar kafalarını boyunlarından bükerek,
 Onları, oraya buraya seyirtten bulutlara,
 Kulakları sağır eden bir yaygarayla
 Ve ölümü bile uyandıran bir şamatayla asarken;
 Baş döndüren direğin tepesindeki gemici çocuğun
 Gözlerini mühürleyip,
 Köpüklü ve heybetli dalgaların beşiğinde
 Beynini sallamakla ne uğraşıyorsun?
 Ey insafsız uyku, sırlıslıkla gemici çocuğa,
 Böyle kargaşa dolu bir saatte huzur bağışlarken;
 Gecelerin en sakın ve sessizinde,
 Her türlü imkân ve ortam hazırken,
 Kraldan bu huzuru niye esirgiyorsun?
 O zaman, siz mutlu kullar, uzanın döşeğinize!
 Başında taç olanın içinde huzur olmaz.

(*Warwick ve Surrey girer.*)

WARWICK

Majestelerine nice iyi sabahlar!

KRAL

Sabah oldu mu lordlar?

WARWICK

Saat biri geçiyor.

KRAL

O zaman, size de iyi sabahlar lordlarım.

Gönderdiğim mektupları okudunuz mu?

WARWICK

Okuduk Majeste.

KRAL

O halde krallığınızın ne kadar kötü durumda olduğunu,

Ne ağır hastalıklara yakalandığınızı

Ve kalbine yakın yerde

Hangi tehlikelerle karşı karşıya kaldığınızı görüyorsunuz.

WARWICK

Evet, hâlâ bazı hastalıkların etkisinde

Ve önceki gücüne kavuşabilmesi için

Akıllica görüşlere ve biraz ilaca ihtiyacı var.
Lord Northumberland'ın ateşi yakında soğur.

KRAL

Oh Tanrım, insan kader kitabını okuyabilseydi de,
Zamanın getirdiği değişimle
Dağların nasıl düzlendiğini ve karaların
Kendi ağırlığını taşımaktan yorulup
Denize aktığını görebilseydi;
Bir başka zaman da, okyanusun kumsal kuşağının,
Neptün'ün⁽⁵⁴⁾ kalçalarına ne denli bol geldiğini görseydi.
Talihin oynadığı oyunlar değişim kupasını
Nasıl da çeşit çeşit içkilerle dolduruyor!
Ah, bu görülebilseydi, en mutlu genç bile,
Ömür çizgisini incelerken, geçmişteki belaları,
Gelecekteki felaketleri görünce, kitabı kapatır
Ve oturup ölümü beklerdi.
İki yakın dost olan Richard ve Northumberland'ın
Birlikte oturup eğlenişinden bu yana on yıl geçmemişti ki,
Savaşa tutuşup iki yıl savaştılar.
Daha sekiz yıl önce
Şu Percy'yi kendime en yakın insan bilirdim;
İşlerimde bana bir kardeş gibi,
Canla başla yardım etmiş,
Sevgisini ve canını ayaklarımın dibine sermiştir.
Evet, benim uğruma, Richard'ın gözleri önünde,
Ona karşı çıkmıştır. Hanginiz ordaydınız

(*Warwick'e*)

– Sen, kuzen Nevil, hatırladığım kadarıyla –
Hani Richard, Northumberland tarafından paylanınca,
Gözleri yaşla dolu, şöyle demişti
– Ki sözleri doğru çıktı –
“Northumberland, sen, kuzenim Bolingbroke'un,
Tahtıma çıkmak için kullandığı bir basamaksın”
– Gerçi o sıra, Tanrı bilir, böyle bir niyetim yoktu,
Ama koşullar gerektirince,

Şöhretle ben öpüşmek zorunda kaldık –
 “Gün gelecek,” diye devam etmişti,
 “Gün gelecek, bu korkunç günah büyüyerek
 Çöküşe yol açacak.”
 Sonra da işte şu güncü durumu,
 Dostluğumuzun parçalanışını anlatmıştı.

WARWICK

Her insanın yaşamında, bazı dönemlerde,
 Geçmişteki olaylar aynen yaşanır
 – Eğer bu bilinirse, gelecekte nelerin olacağı da,
 Henüz tohumları filizlenmemiş olsa bile,
 Aşağı yukarı tahmin edilebilir.
 Artık bunların yeşerip ortaya çıkması zamana kalmıştır.
 Bu gelişme kaçınılmaz olduğuna göre,
 Kral Richard da, Northumberland’ın ihanetini görünce,
 Bu tohumdan daha büyük bir ihanet doğacağını
 Ve kök salması için de
 Sizin gibi bir toprağa gerek olduğunu tahmin edebilmişti.

KRAL

Yani bunların olması kaçınılmaz mıydı?
 O halde varsın kaçınılmaz olsunlar
 – İşte aynı söz yine karşımıza çıktı.
 Piskopos’la Northumberland’ın
 Elli bin askeri olduğunu söylüyorlar.

WARWICK

Olamaz Lordum.
 Söylenti, yankılanan ses gibi,
 Korkulan güçlerin sayısını iki katına çıkarır.
 Lütfen yatağınıza gidin efendim.
 İnanın, şimdiye kadar gönderdiğiniz birlikler
 Ödülü kolayca getirmeye yetecektir.
 Sizi daha da rahatlatacak bir şey daha:
 Glendower’ın öldüğüne ilişkin kesin bilgi aldım.
 Majesteleri, iki haftadır rahatsızsınız;
 Böyle geç saatlere kadar oturmak
 Durumunuzu kötüleştirebilir.

KRAL

Tavsiyenizi dinleyeceğim.

Şu iç çatışmalar bir bitseydi, sevgili lordlar,
Hedefimiz Kutsal Topraklar olacaktı.

(Çıkarlar.)

İ k i n c i S a h n e

(Gloucestershire. Yargıç Alık'ın evinin önü.)

(Yargıç Alık'la Yargıç Suskun ve Küflü, Gölge, Sigil, Halsiz, Buzağı ve
arkadan Hizmetkarlar girer.)

ALIK

Hadi, hadi, hadi – verin elinizi bayım, verin elinizi! Kutsal haç
hakkı için, erkencisiniz hani. Sayın kuzenim Suskun nasıllar?

SUSKUN

Günaydın, sayın kuzen Alık.

ALIK

Peki yatak yoldaşınız sayın kuzenim nasıllar? Ya pek şirin akça
kızınız ve kızım Ellen?

SUSKUN

Ah, yazık ki bir kara karga, kuzen Alık!

ALIK

Hadi canım siz de! Sanırım kuzen William iyi bir bilgin olmuştur
– hâlâ Oxford'da değil mi?

SUSKUN

Evet bayım, benim kesemden!

ALIK

Eh, o zaman çok geçmeden Staj Evlerine gider. Ben bir zamanlar
Clement Evi'ndeydim.⁽⁵⁵⁾ Belki orda hâlâ çılgın Alık'tan söz edi-
yorlardır.

SUSKUN

Sana o sıra "hovarda Alık" derlerdi kuzen.

ALIK

Hey gidi günler, her şey derlerdi bana – ben de her şeyi yapardım yani, hem de esaslı yapardım. Ben vardım, Staffordshire'lı ufak John Doit vardı, kara George Barnes, Francis Pickbone, Cotsole'lu Will Squele vardı. Staj Evlerinin tümünü arasan bu dört kabadayı gibisini bulamazsın. Dahası var; hepimiz yosmanın âlâsı nerde olur bilirdik ve istedik mi en iyisi hemen emrimizde olurdu. Bir de Jack Falstaff vardı – şimdi Sir John oldu – çocuktu o zamanlar; Norfolk Dükü Thomas Mowbray'ın hizmetindeydi.

SUSKUN

Birazdan buraya askerlerle ilgili olarak gelecek olan Sir John mu?

ALIK

Ta kendisi. Daha şu kadar bir delikanlıyken, saray kapısında Scoggin'in kafasını nasıl kırdığını gördüm. Aynı gün ben de, Gray Staj Evi'nin arkasında, manav Samson Stockfish'le kavga etmiştim. Hey gidi hey, ne çılgın günlerim olmuştu! Eski tanıdıklardan kaçının göçtüğüne bakıyorum da şimdi...

SUSKUN

Hep aynı yolun yolcusuyuz kuzen.

ALIK

Orası öyle tabii; yaa, doğru, çok doğru. Davut Peygamber'in dediği gibi; ölüm kaderde var; herkes ölecek. Şöyle iyisinden bir çift öküz Stamford panayırında kaç para ediyor?

SUSKUN

Ben oraya gitmedim vallahi.

ALIK

Ölüm kesin. Sizin oralı ihtiyar Double sağ mı?

SUSKUN

Öldü efendim.

ALIK

Vah vah, öldü ha! İyi ok çekerdi – demek öldü! İyi de vururdu. John a Gaunt onu çok severdi ve kellesine çok bahse girmişti. Öldü demek. İki yüz metreden attı mı, hedefi vururdu; iki yüz elli, üç yüz metre de oku dümdüz gönderirdi; yani görmeye değerd doğrusu. Kuzunun yirmisi kaç?

SUSKUN

Kuzusuna göre; iyisinden yirmi kuzu on pound filan.

ALIK

İhtiyar Double öldü ha!

SUSKUN

Şu gelen iki kişi Sir John Falstaff'ın adamları galiba.

(Yarında biriyle Bardolph girer.)

ALIK

İyi günler sayın baylar.

BARDOLPH

Lütfen söyler misiniz, hanginiz Yargıç Alık?

ALIK

Robert Alık benim, bayım, bu ülkenin naçiz bir beyi ve Kral'ın sulh hakimlerinden biri. Size nasıl bir yardımım olabilir?

BARDOLPH

Yüzbaşımın selamı var efendim – Yüzbaşım Sir John Falstaff hani. Tanrı şahittir uzun boylu bir bey ve çok mert bir komutandır.

ALIK

Selamını aldık bayım. İdmanlar sırasında iyi kılıç kullandığını bilirim. Sayın şövalyemiz nasıl? Eşi sayın hanımefendinin de nasıl olduğunu sorabilir miyim?

BARDOLPH

Bağışlayın efendim; asker adamın düzeninde eşe yer yoktur.

ALIK

Doğrusu çok güzel konuştunuz, çok güzel. “Asker adamın düzeni”! Çok iyi bir deyiş ve yerinde. İyi deyişler her zaman işe yaramıştır. “Asker düzeni” – “düzgün”den geliyor. Çok güzel deyiş, güzel deyiş.

BARDOLPH

Afedersiniz efendim, kelimeyi duymuştum – deyiş mi diyorsunuz siz? Bakın ben deyiş meyiş bilmiyorum; ama kelime bence askerce bir kelime ve bunu kılıcımla savunmaya hazırım; askere yaraşır bir kelime billahi. Adam düzenliyse, yani düzenini kurmuşsa; yani herkes tarafından düzgün ve düzenli olduğu biliniyorsa, düzeni tamam demektir ve tabii bu da harika bir şey.

ALIK

Çok doğru.

(*Falstaff girer.*)

Hey, işte Sir John geldi. Verin o güzel elinizi bana; o saygıdeğer insanın güzel elini verin bana. Hay allah, iyi gördüm sizi. Yıllar sizi olgunlaştırmış. Hoşgeldiniz Sayın Sir John.

FALSTAFF

Ben de sizi iyi gördüğüme sevindim Sayın Robert Alık. Sayın Durgun değil mi?

ALIK

Hayır, kuzen Suskun, Sir John; aynı görevdeyiz.

FALSTAFF

Sayın Suskun, sulh hakimi olmanız size ne kadar uygun düşmüş!

SUSKUN

Teveccühünüz beyefendi.

FALSTAFF

Yahu hava da amma sıcak beyler. Yarım düzine kadar sağlam adam buldunuz mu bari bana burda?

ALIK

Tabii bulduk efendim. Oturmaz mıydınız?

FALSTAFF

Ne olur hemen göreyim onları.

SHALLOW

Liste nerdeydi? Liste nerdeydi? Liste nerdeydi? Bakalım, bakalım, bakalım. Evet, evet, evet, evet, evet. Hah, işte bulduk Rafe Küflü! Adını söylediğim gelsin; duyan gelsin, duyan gelsin. Bakalım şimdi – Küflü nerde?

KÜFLÜ

Burda efendim.

SHALLOW

Ne dersiniz Sir John? Kolu bacağı yerinde, genç, güçlü, iyi aileden.

FALSTAFF

Adın Küflü mü?

KÜFLÜ

Evet efendim.

FALSTAFF

Yani, çok kullanılman lazım.

SHALLOW

Ha ha ha! Harikaydı vallahi. Kullanılmayan şey küflenir: Benzersizdi yani, çok güzel söylediniz Sir John, pek güzeldi.

FALSTAFF

Atın bir çentik.

KÜFLÜ

Zaten yeterince çentildim, bari siz yapmayın. Zavallı karım tek başına ne yapacak; tarlada kim çalışacak, ağır işi kim yapacak? Beni çentmeseniz de olurdu – benden daha sağlam adamlar var.

FALSTAFF

Yeter! Kes Küflü; alındın; kullanılma zamanın geldi.

KÜFLÜ

Ne kullanılması?

ALIK

Kes be adam, kes – açıl şöyle; nerde olduğundan haberin var mı? Ötekilere gelem Sir John – bakalım – Simon Gölge!

FALSTAFF

Güneşli havada işe yarar bu. Ama askerliği soğuk olur.

ALIK

Gölge nerde?

GÖLGE

Burda efendim.

FALSTAFF

Gölge, kimin oğlusun?

GÖLGE

Anamın oğluyum efendim.

FALSTAFF

Ananın oğlu mu? O zaman babanın gölgesi⁽⁵⁶⁾ olmalısın. Kadının oğlu, erkeğin gölgesi olur genellikle; ama babadan da fazla bir şey olmaz özünde.

ALIK

Beğendiniz mi onu, Sir John?

FALSTAFF

Yaz için işe yarar bu Gölge. Atın bir çentik; zaten celp defterine epey gölge geçirdik. (57)

ALIK

Thomas Siğil!

FALSTAFF

Hani nerde?

SIĞIL

Burda efendim.

FALSTAFF

Adın Siğil mi?

SIĞIL

Evet efendim.

FALSTAFF

Çok paspal bir Siğil'sin sen.

ALIK

Ona da atayım mı bir çentik Sir John?

FALSTAFF

Gerek yok. Bunun çulu sırtına yapışık, çatısı da iğnelerle tutturulmuş, bir de çentersen işi tamamdır.

ALIK

Ha ha ha! Ustasınız efendim ustasınız! Hayranım size. Francis Halsiz!

HALSİZ

Burda efendim.

FALSTAFF

Ne iş yaparsın Halsiz?

HALSİZ

Kadın terzisiyim efendim.

ALIK

Çentik atayım mı efendim?

FALSTAFF

At bakalım; ama erkek terzisi olsaydı, o sana çentik atardı. Kadınların eteklerinde açtığın delikleri düşman saflarında da açacak mısın?

HALSİZ

Elimden geleni yaparım efendim; fazlasını istemeyin benden.

FALSTAFF

Güzel konuştun kadın terzisi! Güzel konuştun kahraman Halsiz! Öfkeli kumru ya da gözünü kan bürümüş fare kadar yürekli olacaksın. At bir çentik bu kadın terzisine Bay Alık; derin olsun Bay Alık.

HALSİZ.

Bence Siğil alınsaydı iyi olurdu efendim

FALSTAFF

Bence sen erkek terzisi olsaydın iyi olurdu; ona çeki düzen verir, askere gidebilecek duruma sokardın. Binlerce askere komuta eden böyle birine erlik yaptırılmaz. Bu kadarı yeter, çelik yürekli Halsiz.

HALSİZ

Yetsin efendim.

FALSTAFF

Sağ olasın, muhterem Halsiz. Sıra kimde?

ALIK

Yayladan Peter Buzağı.

FALSTAFF

Hadi görelim bakalım şu buzağıyı.

BUZAĞI

Burda efendim.

FALSTAFF

Hey, şu delikanlıya bak! Hadi şuna bir çentik at da bir daha böğürsün.

BUZAĞI

Oh Tanrım, Sayın Lordum Yüzbaşı...

FALSTAFF

Ne, daha çentilmeden böğürmeye mi başladın?

BUZAĞI

Oh Tanrım, ben hasta bir adamım efendim.

FALSTAFF

Neymiş hastalığın?

BUZAĞI

İllet bir soğuk algınlığı efendim, öksürük efendim. Kralın taç giyme gününde çan çalarken kaptım efendim.

FALSTAFF

Hadi hadi, savaşa sabahlıkla gidersin. Soğuk algınlığını geçiririz; ayrıca ben tedbir alırım, arkadaşların senin çanını çalar. Hepsi tamam mı?

ALIK

Sizin sayınızdan iki fazla çağırıldı – şimdi burada dört olması gerekiyor, efendim; eh, artık benimle yemeğe gelir misiniz?

FALSTAFF

Sizinle içmeye gelirim, ama yemeğe kalamam. Hay Allah, sizi gördüğüme sevindim be Bay Alık.

ALIK

Oh Sir John, hatırlıyor musunuz Saint George's Field'deki Yeldeğirmeni'nde bütün gece nasıl şey yapmıştık?

FALSTAFF

Bu konuyu açmayın lütfen Bay Alık'a, bu konuyu açmayın.

ALIK

Ama ne keyifli geceydi ha! O Jane Geceişi sağ mı hâlâ?

FALSTAFF

Yaşıyor, Bay Alık.

ALIK

Bana hiç tahammülü yoktu.

FALSTAFF

Hem de hiç. "Bay Alık'a hiç tahammülüm yok," derdi hep.

ALIK

Hey gidi günler; nasıl da kızdıırırdım onu! İyi parçaydı o zamanlar. Şimdi nasıl durumu?

FALSTAFF

Yaşlı Bay Alık, yaşlı.

ALIK

Tabii, yaşlı olmalı, yaşlanmamak elde değil; yaşlandığı kesin; hem ben Clement Staj Evi'ne girmeden önce bir de çocuk doğurmuş, yaşlı Geceişi'nden Robin Geceişi'ni peydahlamıştı.

SUSKUN

Bu dediğin elli beş yıl önceydi.

ALIK

Ah kuzen Suskun, şu şövalyeye benim gördüğümü keşke sen de görseydin. Ha, Sir John, haklı mıyım?

FALSTAFF

Geceyarısı hep çanları dinlerdik Bay Alık.

ALIK

Dinlerdik tabii, dinlerdik, dinlerdik, hem de nasıl dinlerdik Sir John. Parolamız "Heeyyt Beyler!"di. Hadi yemeğe; yemeğe gidelim hadi. Hey be, ne günler gördük! Hadi gel, gel.

(Falstaff, Alık ve Suskun çıkarlar.)

BUZAĞI

Sayın Bay Onbaşı Bardolph, bana bir iyilik edin – alın işte size dört adet Harry on şilini, Fransız parasıyla. Aslında efendim, askere gitmektense asılmayı tercih ederim. Yine de benim için farketmez; ama yani şahsen hiç istemiyorum; arkadaşlarımla kalsam iyiymi; yoksa benim için şahsen o kadar farketmez efendim.

BARDOLPH

Peki, kenara çık.

KÜFLÜ

Ne olur Sayın Bay Onbaşı Yüzbaşı, benim kocakarının hatırına, bana bir iyilik et. Ben olmazsam ona bakacak kimsesi yok; yaşı da geçti, kendine bakamaz. İşte kırk şilin efendim.

BARDOLPH

Peki, kenara çık.

HALSİZ

Vallahi bence farketmez; insan bir kere ölür; Tanrı'ya bir can borcumuz var. Ben doğruluktan ayrılmam – kısmetim buysa sağ-

lık olsun, değilse de ne yapalım. Prens'e hizmet başta gelir; sonu nereye varırsa varsın; ölen ölür, kalan kalır.

BARDOLPH

Çok doğru söyledin; sen iyi bir insansın.

HALSİZ

Vallahi bilmem, ben doğruluktan ayrılmam.

(*Falstaff'la Yargıçlar girer.*)

FALSTAFF

Gelin bayım, hangilerini alıyoruz?

ALIK

Hangi dört kişiyi isterseniz.

BARDOLPH

(*Falstaff'a*)

Bir dakika efendim. Küflü ile Buzağı'yı bırakmak için üç pound aldım.

FALSTAFF

Peki, bakarız.

ALIK

Evet Sir John, hangi dördü alıyorsunuz?

FALSTAFF

Yerime siz seçin.

ALIK

İyi o halde, Küflü, Buzağı, Halsiz ve Gölge.

FALSTAFF

Küflü ve Buzağı; sen Küflü, hizmet dışı kalana kadar evinde otur; sana gelince Buzağı, biraz büyü de öyle gel. Bana yaramazsınız.

ALIK

Sir John, Sir John bir yanlışlık olması, bunlar en iyileri; çok işe yarayabilirlerdi.

FALSTAFF

Nasıl adam seçeceğimi bana siz mi öğreteceksiniz Bay Alık? Kol bacak, kas, boy pos, yapı çatıdan bana ne! Ben adamın ruhuna bakarım Bay Alık. İşte Siğil; ne paspal görünüşlü olduğu ortada

– ama bu adam göz açıp kapayıncaya kadar doldurup boşaltır; yıldırım hızıyla çekilip saldırır. Şu gördüğün yarım suratlı adama gelince; bu adamı aldın mı, düşmana hedef bile olmaz – düşman askeri onun yerine bıçak ağzına nişan alsın daha iyi. Çekilmede ise, bu kadın terzisi Halsiz kimbilir ne süratle kaçacaktır! Oo, bana ufak adam ver; iriler senin olsun. Siğil'in eline bir misket tüfeği ver Bardolph.

BARDOLPH

Tut bakalım Siğil; hadi şimdi. Bir kii, bir kii!

FALSTAFF

Hadi göster nasıl kullanıyorsun. Tamam, çok iyi! Oldu çok güzel! Şahane! Nişancı dediğin ufak, cılız, yaşlı, kavruk ve dazlak olmalı. Tabii ya, vallahi – Siğil, sende iş var. Hey, al bakalım şu parayı.

ALIK

Bu işin ustası değil; doğru dürüst yapamıyor. Hatırlıyorum da, Mille End Green'de, ben Clement Staj Evi'ndeyken – o sıra Arthur'un gösterisinde Sir Dragonet'i oynuyordum – ufak tefek, ele avuca sığmaz biri vardı: Şöyle silahını tuttuktan sonra yerini alır; sonra dolanır, yerini alır; dolanır ve yerini alırdı. "Ra ta ta!" derdi. "Dann!" derdi. Fırlar gider ve geri gelirdi. Böyle biri bir daha gelmez.

FALSTAFF

Bu adamlar iyidir, Bay Alık. Tanrı sizi korusun Bay Suskun; daha fazla söze gerek yok. Her ikiniz de hoşça kalın baylar. Teşekkür ederim. Bu gece on iki mil yolum var. Bardolph, askerlere ceket ver.

ALIK

Sir John, Tanrı yardımcınız olsun. Tanrı işlerinizi kazançlı kılsın. Tanrı bize barış göndersin. Dönüşünüzde evime beklerim; eski günlerimizi anarız. Belki ben de sizinle saraya gelirim.

FALSTAFF

Tanrım hakkı için, gelin tabii.

ALIK

Bakın ciddi söylüyorum. Tanrı sizinle olsun!

FALSTAFF

Hoşçakalın efendi beyefendiler.

(*Alık'la Suskun çıkar.*)

Yürü Bardolph, götür adamları.

(*Bardolph ve acemi erler çıkar.*)

Geri döndüğümde bu yargıçların hesabına bakarım. Yargıç Alık'ın içini görüyorum. Hey Tanrım, biz ihtiyarlar şu yalan denen günaha ne kadar yatkınız! Şu sıska yargıç gençliğinde ne çılgınlıklar yaptığını ve Turnbull Sokağı'nda ne haltdar yediğini anlattı durdu – sözlerinin üçte biri de yalan – Türk'e haraç verir gibi aklında ne var ne yok söylüyor insana.⁽⁵⁸⁾ Clement Staj Evi'nde hatırlıyorum onu – herif sanki yemekten arta kalan peynir kabuklarından yapılmış! Çıplakken, üzerine bıçakla acayip bir kafa kazınmış, çatal başlı bir turpa benziyordu tam. O kadar çelimsizdi ki, dikkatle bakmayanın gözünden kaçabilirdi. Kıdıktan çıkmış gibiydi, ama maymun gibi de seks düşkünüydü; orospular ona adamotu derlerdi. Modayı hep geriden izler, içi geçmiş sürtüklere arabacı şarkıları söyler; hepsine de yeminle kendi bestelerim derdi. Bu soytarı şakşağı şimdi başımıza efendi kesildi, John a Gaunt'tan sanki kan kardeşi gibi söz ediyor – aslında onu ömründe yalnız bir defa turnuva alanında görmüştü; o zaman da teşrifatçıbaşının adamları, kalabalık ediyor diye kafasını patlatmışlardı. Ben herifi orda görmüştüm de, John a Gaunt'a,⁽⁵⁹⁾ adınızı sizden çalacak, demiştim. Çünkü bu adamı giysisiyle birlikte bir yılan balığı derisinin içine tıkabilirsin – bir obua kılıfı onun için bir konak veya saray olabilir. Şimdi toprağı ve sığırları var. Eh, döndüğümde şunu biraz tanımalı; bakalım bir aksilik olmazsa ondan çifte filozof taşı⁽⁶⁰⁾ çıkarabilirim. Koca turnaya yem olmak minik gümüş balığının kaderiymiş, ne yapalım doğa yasaları böyle. Bana da artık ona bir hamle yapmak düşünüyor. Gerisini zaman gösterecek.

(*Çıkar.*)

DÖRDÜNCÜ PERDE

Birinci Sahne

(Yorkshire. Gaultree Ormanı.)

(Başpiskopos, Mowbray, Hastings ve ötekiler girer.)

BAŞPİSKOPOS

Bu ormanın adı ne?

HASTINGS

Gaultree Ormanı efendim.

BAŞPİSKOPOS

Lordlarım burda kalın

Ve düşmanın sayısını öğrenmek için keşifçi çıkarın.

HASTINGS

Çıkardık bile.

BAŞPİSKOPOS

Çok iyi.

Bu büyük davada dostlarım ve kardeşlerim,

Northumberland'dan yeni mektuplar aldım;

Bu mektupların soğuk içeriğiyle

Özünü ve amacını size iletmek isterim:

Kendisi, mevkiine yakışır nitelikte bir kuvvetle,

Şahsen burada olmayı istermiş;

Ancak bu kuvveti toplayamamış. Bu nedenle,

Filizlenen talihinin olgunlaşmasını beklemek üzere

İskoçya'ya çekilmiş. Mektubuna,

Her türlü tehlikenin üstesinden gelerek

Düşman karşısında başarıya ulaşmamız için

Yürekten dua edeceğini söyleyerek son veriyor.

MOWBRAY

Böylece ona bağladığımız tüm umutlar da
Dibe vurarak paramparça oluyor.

(*Haberci girer.*)

HASTINGS

Hey, haberler nasıl?

HABERCI

Bu ormanın bir mil kadar batısından,
Düzenli bir orduyla düşman yaklaşıyor.
Kapladıkları alana bakılırsa,
Sayıları otuz bin kadar olabilir.

MOWBRAY

Biz de böyle tahmin etmiştik.
Hadi ilerleyelim ve onları alanda karşılayalım.
(*Westmoreland girer.*)

BAŞPİSKOPOS

Kim bu karşıdan gelen iyi donanımlı komutan?

MOWBRAY

Sanırım Westmoreland Lordu.

WESTMORELAND

Generalimiz, Laңcaster Dükü Prens John'un
Sağlık dilekleri ve selamlarını getirdim.

BAŞPİSKOPOS

Söyleyin Lord Westmoreland, barış adına,
Nedir gelişinizin nedeni?

WESTMORELAND

O halde, Lordum,
Konuşmam özünde size yönelik olacak.
Eğer bu ayaklanma kendiliğinden gelseydi;
Hırsla kendinden geçmiş,
Gözü dönmüş gençlerin önderliğinde,
Peşlerine çoluk çocuğu ve dilencileri takmış,
Zavallı, sefil bir kalabalığın işi olsaydı;
Yani, eğer o lanetli guruh, kendi gerçek kimliğinde,

Her zamanki ve ona yaraşır kılığında ortaya çıksaydı,
 Siz, muhterem peder ve bu soylu lordlar,
 Şerefli benliğinizle, bu haince ve kanlı ayaklanmanın
 Çirkin görünümüne düzgün bir kılıf geçirmek için
 Burda olmazdınız. Siz, Lord Başpiskopos,
 Ki, mevkiinizin korunması iç barışa bağlı;
 Ki, sakalınıza barışın gümüş eli dokunmuştur;
 Ki, bilgi ve eğitiminizi barışa borçlusunuz;
 Ki, ak giysileriniz masumluğu,
 Barışın güvercinini ve kutsal ruhunu simgeler;
 Evet siz, neden böyle acı bir şekilde
 Barışın zarif dilini bir yana bırakıp
 Savaşın hırçın ve taşkın dilini yeğlediniz;
 Neden kitaplarınızı mezara, mürekkebinizi kana,
 Kalemlerinizi kargıya ve ilahi dilinizi
 Kulakları çınlatan bir savaş borusuna çevirdiniz?

BAŞPİSKOPOS

Bunu niye yapıyorum? Soru bu anlaşılan.
 Kısaca, şu amaçla: Hepimiz hastalıklıyız;
 Aşırılıklarımızla ve sorumsuzca geçirdiğimiz saatlerle,
 Ateş içinde yanar duruma getirdik kendimizi;
 Bunun için de kan akması gerek. Aynı hastalığa,
 Merhum Kralımız Richard da yakalanmıştı ve ondan öldü.
 Ancak, pek soylu Lord Westmoreland,
 Burada doktor görevi üstlenmiş değilim;
 Ne de barış düşmanı olarak
 Askerlerin saflarına katıldım;
 Sadece, zevk ve sefadan kokuşmuş kafaları temizlemek
 Ve can damarlarımızı tıkamaya başlayan engelleri
 Yok etmek amacıyla
 Bir süre için savaşçı kılığına girdim.
 Daha açık konuşayım.
 Ben, silahlarımızın hangi acılara yol açacağını
 Ve şu anda hangi acılara katlandığımızı dikkatle tarttım;
 Sonuçta çektiklerimizin,
 Kusurlarımızdan ağır geldiğini gördüm.

Zaman ırmağının ne yönde aktığını görüyoruz
 Ve olayların hırçın akıntısıyla
 Huzur dolu günlerimizden sökülüp alındık.
 Biz şikâyetlerimizi, zaman geldiğinde açıklamak üzere,
 Tek tek kaydedip bir araya toplamıştık;
 Hepsini de kısa süre önce Kral'a sunmuş,
 Ama hiç kabul görmemiştik.
 Haksızlığa uğradığımızda
 Ve derdimizi anlatmak istediğimizde,
 Yanına girmemize izin verilmiyor,
 Üstelik de bize en çok haksızlık edenler tarafından.
 Anısı, toprak üzerine,
 İzleri hâlâ silinmemiş kanla yazılı günlerin
 Dehşeti daha yeni geride kalırken;
 O günlerin her an karşımıza çıkan yeni örnekleri,
 Bu çirkin görünümlü silahları kuşanmamıza yol açtı.
 Barışı bozmak, ya da bir dalını kırmak için değil,
 Ama burda gerçek barışı,
 Adıyla ve özüyle gerçek barışı sağlamak için yaptık bu işi.

WESTMORELAND

Başvurunuz ne zaman geri çevrildi?
 Kral hangi isteğinizi yerine getirmedi?
 Sizi kışkırtmak için hangi lord ayartıldı
 Ki siz bu düzmece ayaklanmanın
 Kanunsuz, kanlı kitabına ilahi mühürünüzü bastınız?

BAŞPİSKOPOS

Her bireyi kardeşim olan halkın davası,
 Benim kişisel kavgamdır.

WESTMORELAND

Ortada düzeltilecek bir şey yok;
 Olsa da, bu iş size düşmez.

MOWBRAY

Neden biraz da ona düşmesin,
 Ona ve eski günlerden aldığı yaraları kapanmamış olan
 Ve bugün kendilerine yapılan ağır ve haksız muameleye
 Katlanmak zorunda kalan biz tüm şerefli insanlara?

WESTMORELAND

Oh, Sayın Lordum Mowbray,
 Zamana, zorunlulukların ışığında bakarsanız,
 Görürsünüz ki, size haksızlık eden Kral değil koşullardır.
 Yine de, size karşı,
 Gerek Kral gerekse başkaları tarafından
 En küçük bir şikâyetinizi gerektirecek
 Bir şey yapıldığı kanısında değilim.
 Soylu ve adı rahmetle anılan babanız,
 Norfolk Dükü'nün her türlü mal mülkü
 Size iade edilmedi mi?

MOWBRAY

Şeref yönünden, babam ne kaybetmişti ki,
 Bana iade edilip yeniden can bulacaktı?
 O günkü durumda babamı seven Kral,
 İsteği dışında onu sürgün etmek zorunda kaldı.
 Ayrıca, Henry Bolingbroke ve babam,
 Atlarına binmiş, eğer üzerinde doğrulmuşken,
 Kışneyen atları sabırsızlıkla mahmuzlanmayı beklerken,
 Mızrakları hazır, siperlikleri inmişken,
 Çelik tulganın deliklerinden
 Gözlerinde çakan kıvılcımlar görünürken
 Ve boru sesleri var gücüyle onları birbirine iterken
 – İşte, işte o an, Bolingbroke'un göğsünü deşmekten
 Babamı hiçbir şey alıkoyamayacakken,
 Ah, Kral asasını yere fırlattı;
 Kendi canı da o attığı asanın ucundaydı.
 İşte o an, kendiyle birlikte,
 O günden bu yana Bolingbroke'un yönetimi sırasında
 Yasal suçlama yoluyla ya da kılıç gücüyle
 Zulüm gören herkesin canını da yere atmıştı.

WESTMORELAND

Lord Mowbray, siz ne söylediğinizi bilmiyorsunuz.
 Hereford Kontu o sıralar,
 İngiltere'nin en yiğit insanı bilinirdi.
 Kim bilir kader kime gülecekti o gün.

Ama babanız oradan muzaffer çıksaydı bile,
 Zaferini Coventry dışına hiçbir zaman taşıyamazdı;
 Çünkü ülkede herkes, bir ağızdan,
 Ona nefretini haykırıyor; tüm dua ve sevgisini ise,
 Kral'dan da fazla hayran oldukları, tapındıkları,
 Üstüne titredikleri Hereford'a saklıyordu.
 Ama bunlar konunun dışına çıkıyor.
 Beni buraya prens generalimiz gönderdi;
 Sizin şikâyetlerinizi dinlemem ve Kral adına,
 Sizi kabul edeceğini bildirmem için. Eğer orada,
 İsteklerinizin haklı olduğu ortaya çıkarsa,
 Hepsi yerine gelecek
 Ve düşmanlık konusu olan her şey unutulacak.

MOWBRAY

Ama bizi, bu teklifi yapması için
 Ona karşı güç kullanmaya zorladı;
 Teklifin nedeni de hoşgörü değil kurnazlık.

WESTMORELAND

Mowbray, bu yorumunuzla küstahlık ediyorsunuz.
 Bu teklif merhametten geliyor, korkudan değil;
 İşte ordumuz orda duruyor
 – Sizi şerefim üzerine temin ederim,
 Kendine güveni o kadar çok ki,
 Korkunun düşüncesine bile yer vermez.
 Bizdeki namlı asker sayısı sizden çok,
 Bizim adamlarımız silah kullanmada sizden usta,
 Zırhlarımız delinmez, davamız haklı;
 Öyleyse akıl diyor ki, bizdeki yürek de daha sağlam.
 Demek ki bize, bu işi zor gücüyle yaptınız, diyemezsiniz.

MOWBRAY

Pekâlâ, ben görüşme yapmaktan yana değilim.

WESTMORELAND

Bu da saklanacak ayıbınız var demektir:
 Çürük kapla fazla oynamaya gelmez.

HASTINGS

Prens John, öne süreceğimiz şartlarla ilgili

Bağlayıcı karar alabilecek şekilde
Babasının tam yetkisine sahip mi?

WESTMORELAND

General rütbesinden bu kastediliyor.
Böyle önemsiz bir soru sormanıza şaşıtm.

BAŞPİSKOPOS

O zaman, Sayın Lord Westmoreland,
Şu beyanı alın: Genel şikâyetlerimiz orda.
Eğer sözü edilen her konuya çözüm getirilirse;
Burada olsun olmasın, bu harekete katılan herkes
Tam olarak bağışlanır
Ve isteklerimiz derhal karşılanırsa;
Biz de, Kral'a olan saygımızda kusur etmeyerek,
Kendi bölgelerimize ve işimize döner
Ve kendimizi barışın korunmasına adanır.

WESTMORELAND

Bunu Generale götüreceğim.
Sayın lordlar, her iki ordunun gözü önünde buluşalım
Ve ya bu işi barışla sonuçlandıralım
– Ki umarım Tanrı böyle uygun görür –
Ya da, kararı kılıçlar verecek olursa,
Savaş alanına çağıralım orduları.

BAŞPİSKOPOS

Öyle yapalım Lordum.
(*Westmoreland çıkar.*)

MOWBRAY

İçimden bir ses bana,
Barış için öne sürdüğümüz şartlardan
Hiçbiri kabul edilmeyecek diyor.

HASTINGS

Bundan korkmayın.
Eğer koyduğumuz şartlarda belirlediğimiz gibi,
Bizim için olumlu
Ve bağlayıcı bir anlaşma sağlayabilirsek,
Kurduğumuz barış kayalık dağlar gibi sağlam olacak.

MOWBRAY

Evet ama, bundan sonra,
 Dayanaksız da olsa en ufak bir şüphe,
 Herhangi bir boş, önemsiz, sudan gerekçe
 Kral'a bu olayla bağlantılı görünecek.
 Sevgimizi kanıtlamak için
 Onun uğruna ölmeye hazır olsak bile,
 Öyle sert bir rüzgârla savuracaklar ki bizi,
 Tanelerimiz de saman kadar hafif kalacak,
 İyiyle kötü birbirinden ayrılmayacak.

BAŞPISKOPOS

Yo yo, Lordum. Bakın,
 Kral onu sürekli huzursuz eden
 Bu ufak şüphelerden bıktı artık;
 Gördü ki, bir şüpheye ölümle son vermek,
 Sağ kalanlarda iki şüphe birden canlandırıyor.
 Bu yüzden, kayıtlarını silip temizleyecek Kral
 Ve ileride ona durmadan kayıplarını hatırlatacak
 Hiçbir iz bırakmayacak belleğinde.
 Çünkü çok iyi biliyor ki,
 Şüphelerinin ona gösterdiği her zararlı otu
 Bu ülkeden ayıklaması mümkün değil.
 Düşmanlarıyla dostlarının kökü öyle karışmış ki,
 Bir düşmanı söküpatmaya çalışırken,
 Bir dostu da yerinden oynatıp sarsabilir.
 İşte bu ülke de, kocasını kızdırıp
 Dayağa zorlamış huysuz bir kadın gibi,
 Adam tam vuracakken
 Bebeğini kaldırıp önüne tutarak
 Ceza vermeye kararlı eli havada bırakır.

HASTINGS

Ayrıca Kral, değneklerinin hepsini
 Son günlerde suç işleyenlerin üstünde kırdığı için,
 Artık kimseyi dövecek sopası da kalmadı.
 Bu nedenle, dişsiz bir aslan gibi şimdi o:
 Kükrer ama ısıramaz.

BAŞPİSKOPOS

Çok doğru;

Onun için, endişelenmeyin sayın Lord Teşrifatçibaşı;
Eğer anlaşmamızı iyi yapabilirsek, kuracağımız barış,
Kırıldıktan sonra yeniden kaynayan bir organ gibi
Daha da sağlam olacak.

MOWBRAY

Öyle olsun.

İşte Westmoreland Lordu da döndü.

(Westmoreland girer.)

WESTMORELAND

Prens buraya yaklaşıyor.

Acaba sayın lordlar kendisiyle

İki ordu arasında, yarı yolda buluşmak isterler mi?

MOWBRAY

Sayın York Başpiskopos'u, o halde Tanrı adına, yürüyün.

BAŞPİSKOPOS

Siz önden gidin ve selamımızı iletin.

Biz de geliyoruz Lordum.

(İleri doğru yürürler.)

İ k i n c i S a h n e

(Askerlerle birlikte Lancaster Prensi John girer.)

PRENS JOHN

Sizi gördüğüme sevindim kuzen Mowbray;

İyi günler Sayın Lord Başpiskopos;

Size de Lord Hastings ve herkese.

Sayın York Lordu, cemaatinizin,

Çan sesiyle çevrenize toplanıp,

Kutsal kitap yorumlarınızı dinlemesi

Size daha çok yakışıyordu.

Oysa şimdi sizi karşımda,

Davuluyla gürültücü bir isyancı kalabalığını kışkırtan,
 Sözü kılıca, yaşamı ölüme dönüştüren
 Demirden bir adam olarak görüyorum.
 Bir hükümdarın gönlünde oturan
 Ve onun teveccühünün güneşinde olgunlaşan kişi,
 Eğer bu teveccühü kötüye kullanırsa,
 Böyle bir haşmetin gölgesinde
 Ah, ne fesatlıklar çıkabilir ortaya!
 İşte sizin için de, Lord Piskopos, durum böyle.
 Tanrı'nın kitaplarına ne denli gömüldüğünüzü
 Duymayan var mıdır?
 Bizler için O'nun meclisinin sözcüsü,
 Tanrı'nın yeryüzündeki sesi sizsiniz.
 Tanrı'nın inayeti ve göklerin kutsal işaretleriyle
 Bizlerin cılız kavrayışları arasındaki
 Tek yorumcu ve aracısınız siz.
 Ah, kim inanır sizin mevkiinizi istismar ettiğinize,
 Tanrı'nın sıfat ve inayetini
 – Hükümdarın adını kullanan sahte bir gözde gibi –
 Şerefsizce işler yapmada kullandığınıza?
 Siz, kutsal bir davaya hizmet etme kisvesi altında,
 Tanrı'nın temsilcisi olan babamın
 Kullarını yanınıza çektiniz;
 Tanrı'nın ve babamın himayesindeki
 Huzur ve barış ortamına karşı
 Kitleleri kışkırtıp ayaklandırdınız.

BAŞPİSKOPOS

Sayın Lord Lancaster,
 Ben babanızın kurduğu barışa karşı değilim.
 Ancak, Lord Westmoreland'a da söylemiştim,
 İçinde bulunduğumuz kargaşalı günler,
 Herkesin bildiği gibi,
 Bizleri güvenlik endişesine düşürüyor,
 Ezip sıkıştırıyor ve bu acayip biçimlere sokuyor.
 Ben, siz Majestelerine,
 Şikâyetlerimizin özünü ve ayrıntılarını iletmiştim.

Ama hiçbiri sarayda önemsenmedi ve dikkate alınmadı.
 Savaş denen bu çok başlı yılan da burdan doğdu.
 Ama onun tehlike dolu gözleri,
 Haklı ve geçerli isteklerimiz yerine getirilirse,
 Pekâlâ büyülenip uykuya dalabilir.
 Bu çılgınlıktan arınan gerçek itaat de
 Uslu uslu Majestelerinin ayaklarına kapanır.

MOWBRAY

Aksi halde, son adamımıza kadar
 Talihimizi denemeye hazırız.

HASTINGS

Biz burada yenilsek bile,
 Arkamızda mücadeleyi sürdürecektir birlikleri var;
 Onlar da başaramazsa, yerlerine yenileri gelecek
 Ve felaket felaketi izleyecek.
 İngiltere evlat doğurdukça,
 Her gelen kuşak bu kavgayı devralacak.

PRENS JOHN

Bu yüzeysel düşüncelerinizle, siz kim,
 Gelecek zamanların derinliklerini görmek kim, Hastings!

WESTMORELAND

İsteklerinin hangileri sizce uygun,
 Acaba Majesteleri dosdoğru söylerler mi?

PRENS JOHN

Ben hepsini uygun ve geçerli buluyorum
 Ve burada soyumun şerefi üzerine yemin ediyorum ki
 Babamın amaçları yanlış anlaşılmıştır.
 Çevresindekilerden bir kısmı niyetlerini ters yorumlamış
 Ve otoritesini kötüye kullanmıştır.
 Lordlarım, sorunlarınız ele alınacak
 Ve haksızlıklar giderilecektir;
 Size söz veriyorum. Eğer bu sizin için yeterliyse,
 Karşılıklı adamlarımızı dağıtalım
 Ve memleketlerine gönderelim.
 Şimdi burada, iki ordu arasında,

Dostça içelim ve kucaklaşalım.
 Öyle ki, burada bulunan herkes,
 Aramızda yeniden kurulan dostluğa ve sevgi bağına
 Tanık olsun ve haberi memleketine götürsün.

BAŞPİSKOPOS

Verdiğiniz Prens sözü benim için yeterlidir.

PRENS JOHN

O sözü veriyorum ve sözümü de tutacağım.
 Bunu kutlamak için şerefinize içiyorum.

HASTINGS

Hadi Yüzbaşı, git barış haberini askere ilet.
 Paralarını alsın ve dağılsınlar.
 Biliyorum, bu iş hoşlarına gidecek. Hadi, durma Yüzbaşı.
(Yüzbaşı çıkar.)

BAŞPİSKOPOS

Şerefinize, soylu Lord Westmoreland!

WESTMORELAND

Sağlığınıza içiyorum efendim – hem,
 Şu barışı sağlayabilmek için
 Ne sancılar çektiğimi bilseniz
 Daha da sindire sindire içerdiniz bu içkiyi.
 Ancak, size olan sevgim
 Bundan böyle daha açıkça görülecek.

BAŞPİSKOPOS

Ondan hiç şüphem yok.

WESTMORELAND

Buna sevindim.
 Lordum ve sevgili kuzenim Mowbray'ın sağlığına!

MOWBRAY

Tam zamanında sağlık diliyorsunuz bana,
 Çünkü birden içime bir sıkıntı geldi.

BAŞPİSKOPOS

İnsanlar felaket öncesinde neşeli olur,
 Ama hüzün, güzel şeylerin habercisidir.

WESTMORELAND

Öyleyse neşeli ol kuzen,
Çünkü içine hüznü çöktüyse,
Yarın güzel şeyler olacak demek bu.

BAŞPİSKOPOS

İnanın, birden çok hafiflemiş hissettim kendimi.

MOWBRAY

Sizin kuralınıza göre bu kötüye işaret.

(İçerden bağırmaclar duyulur.)

PRENS JOHN

Barış haberi duyuldu. Bakın nasıl bağırıyorlar.

MOWBRAY

Zafer sonrası atılan sevinç çılgınlıkları gibi.

BAŞPİSKOPOS

Barış da bir tür zaferdir.
Çünkü her iki taraf da onurlu bir şekilde boyun eğmiş
Ve kimse kaybetmemiştir.

PRENS JOHN

Gidin söyleyin Lordum,
Bizim ordu da dağılsın.

(Westmoreland çıkar.)

Ve, Sayın Lordum, dilerseniz adamlarımız
Bizimle birlikte yürüsün;
Böylece kimlerle savaştığımızı görmüş oluruz.

BAŞPİSKOPOS

Gidin Sayın Lord Hastings, söyleyin,
Dağılmadan önce bizimle yürüsünler.

(Hastings çıkar.)

PRENS JOHN

Sanırım, lordlar, bu gece birlikte yatıyoruz.

(Westmoreland girer.)

Evet kuzen, ordumuz niye duruyor?

WESTMORELAND

Komutanlar beklemek için sizden emir almışlar;
Sizin emrinizi duymadan dağılmıyorlar.

PRENS JOHN

Görevlerini biliyorlar.

(*Hastings girer.*)

HASTINGS

Lordum, ordumuz dağılmış bile.
Boyunduruktan kurtulmuş genç öküzler gibi,
Her biri bir yana,
Doğuya, batıya, kuzeye, güneye seyirtiyor;
Ya da, dağılan okul çocukları gibi,
Hepsi evine ve oyun yerine koşuyor.

WESTMORELAND

İyi haberler bunlar Lord Hastings;
Bu yüzden de seni vatana ihanetten tutukluyorum.
Sizi de, Lord Başpiskopos ve sizi Lord Mowbray,
Her ikinizi de birinci derece ihanetten tutukluyorum.

MOWBRAY

Adil ve şerefli bir şey mi bu yaptığınız?

WESTMORELAND

Ya sizin topluluğunuz?

BAŞPİSKOPOS

Sözünüzü böyle mi tutuyorsunuz?

PRENS JOHN

Size hiçbir borcum yok.
Bana ilettiğiniz şikâyetlerle ilgili
Gerekli tedbirleri alacağıma söz verdim,
Ki bunu da, şerefim üzerine temin ederim,
Elimden gelen titizlikle yapacağım.
Ancak, siz asilere gelince,
Ayaklanmanın ve yaptığınız işlerin bedeli neyse,
Ödemeye hazırlanın.
Bu adamları düşüncesizce topladınız,

Akılsızca buraya getirdiniz ve aptalca dağıttınız.

Vurun davulları, kaçanları kovalayın.

Bugün kazanılan zafer Tanrı'nındır, bizim değil.

Alın bunları, son nefesi gelen her hainin hak ettiği döşeğe,

Ölüm kütüğüne götürün.

(Çıkarlar.)

Ü ç ü n c ü S a h n e

(Aynı Yer.)

(Borazanlar. Çarpışmalar. Falstaff'la Colevile girer.)

FALSTAFF

Adınız nedir bayım? Rütbenizi ve geldiğiniz yeri söyleyin.

COLEVILE

Şövalyeyim bayım; adım Colevile ve Dale'denim.

FALSTAFF

Demek adınız Colevile, rütbeniz şövalye, geldiğiniz yer Dale. O zaman adın Colevile kalacak, rütben hain, gideceğin yer de zindan – yani yeterince derin bir yer ⁽⁶¹⁾ olacak. Böylece hep Dale'li Colevile olarak kalacaksın.

COLEVILE

Siz Sir John Falstaff değil misiniz?

FALSTAFF

Her kimsem, onun kadar yaman biriyim. Teslim olacak mısın, yoksa beni terletecek misin? Eğer ter dökersem, seni seven ve ölümüne ağlayacak olanların gözyaşları olacak dökülen damlalar. O halde, titre ve kendine gel ve hemen benden aman dile.

COLEVILE

(Diz çöker.)

Evet siz Sir John Falstaff'sınız. Sizi tanıyor ve teslim oluyorum.

FALSTAFF

Şu göbeğimde bir okul dolusu dil var⁽⁶²⁾ ve içlerinde hiçbir be-

nim adım dışında bir tek söz etmez. Eğer herkesteki göbek bende olsaydı, Avrupa'nın en acar adamı olurdum. Ah şu göbek, göbek, göbek, mahvediyor beni. İşte komutanımız geliyor.

(Çekilme borusu. Prens John, Westmoreland, Blunt ve askerler girer.)

PRENS JOHN

Ateş geçti; kovalamayı bırakın.

Birlikleri toplayın, kuzen Westmoreland.

(Westmoreland çıkar.)

Eee, Falstaff, nerelerdeydin bakalım?

Her iş biter, sen çıkar gelirsin.

Bak bu kaytarma huyun yüzünden

Bir gün darağacını çökertebilirsin.

FALSTAFF

Olacağı varsa olsun lordum. Kahramanlığın ödülünün azarlanıp paylanma olduğunu bilmezdim. Beni kırlangıç, ok ya da kurşun mu sanıyorsunuz? Şu zavallı kocamış bedenden düşünce hızı mı bekliyorsunuz yoksa? Mümkün olan süratle koşturup geldim buraya. İki yüze yakın at çatlattım yolda ve burda da, yorgunluktan bitkin düşmüşken bile, katıksız ve kusursuz yiğitliğimle, Dale'li Sir John Coleville adlı azgın bir şövalye ve yaman bir düşmanı esir aldım. Nasıl mı oldu? Beni gördü ve teslim oldu; yani, o kanca burunlu Romalı ⁽⁶³⁾ gibi, "geldim, gördüm, yendim," desem yalan olmaz.

PRENS JOHN

Bence buna senin yiğitliğinden çok, adamın kibarlığı demek daha doğru.

FALSTAFF

Bilemem. İşte kendisi burda; buyrun size teslim. Ve size rica ediyorum Majesteleri, bu başarımla, günün öteki işleriyle birlikte kayda geçsin. Yoksa Tanrı hakkı için adıma bir türkü yaktırıp üstüne resmimi astırırım – Coleville ayaklarımı öperken! Bu işi yapmaya zorlanırsam, yanımda hepiniz kalp paraya dönmezseniz, ben de şöhretin mavi göklerinde ışıltı ışıltı parlayıp, dolunayın yıldızları toplu iğne başına çevirdiği gibi sizleri karartmazsam yuh olsun

soylu geçmişime. Bu nedenle, hakkımı verip beni layık olduğum yere koyarsanız iyi olur.

PRENS JOHN

Koyamayız, ağır kaçarsın.

FALSTAFF

Yaptığım iş görünsün öyleyse.

PRENS JOHN

Görünmez, postun çok kalın.

FALSTAFF

Kim olduğum bilinsin de, adı ne olursa olsun lordum.

PRENS JOHN

Adın Colevile mi?

COLEVILE

Evet Lordum.

PRENS JOHN

Namlı bir isyancısın sen Colevile.

FALSTAFF

Ve namlı bir yurttaş onu ele geçirdi.

COLEVILE

Üstlerimin peşine düşüp geldim buraya, Lordum;

Onlar neyse, ben de oyum.

Başlarında ben olsaydım,

Bu zafer size daha pahalıya mal olurdu.

FALSTAFF

Onlar kendilerini kaç sattı bilmiyorum; ama sen kendini neza-
ketle bedavaya verdiğin için teşekkürler.

(Westmoreland girer.)

PRENS JOHN

Ne o, peşlerini bıraktınız mı?

WESTMORELAND

Kaçtılar, biz de öldürmeyi durdurduk.

PRENS JOHN

Colevile'i ötekilerle birlikte York'a gönderin.

Derhal idam edilsinler.

Blunt, götürün onu ve iyi muhafaza edin.

(*Blunt ve Colevile çıkar.*)

Hadi şimdi hemen saraya dönelim lordlar.

Babam Kral'ın ağır hasta olduğunu duydum.

Haberimiz önden gitsin majestelerine

– Siz, kuzen, bu işi yapar, yüreğine su serpersiniz.

Biz de çok geçmeden arkadan geliriz.

FALSTAFF

Lordum, izin verin ben Gloucestershire'dan gideyim.

Siz de saraya varınca, ne olur,

Hakkımda iyi şeyler söyleyin.

PRENS JOHN

Hoşçakal Falstaff. Ben bir komutan olarak,

Hakkında, hak ettiğinden daha iyi şeyler söyleyeceğim.

(*Falstaff dışında herkes çıkar.*)

FALSTAFF

Keşke bunu yapabilecek akıl olsaydı sende; düklüğünden daha çok işine yarardı. Hay Allah, bu genç, ağır kanlı çocuk benden hoşlanmıyor; adamı güldürmek de mümkün değil. Ama buna şaşmamalı: Şarap içmiyor çünkü. Bu suratsız çocuklardan adam olmaz. Sulandırılmış içki kanlarını öyle soğutuyor ki, üstüne bir de durmadan balık yiyince, aslında kadınlara musallat olan o yeşil hastalığa⁽⁶⁴⁾ tutuluyorlar. Sonra evlenince de hep kız çocuk yapıyorlar. Bunlar genelde şapşal ve ödlele oluyor. İçki içimizi ısıtmasa bizden de çıkardı böylesi belki. İyi beyaz şarabın çifte yararı vardır: Bir kere, beyne çıkar ve orda ne kadar dangalak, avanak ve çökemiş gaz, duman varsa hepsini kurutur ve dağıtır; zihni kıvrak, canlı ve yaratıcı yapar; fıkır fıkır, harika, heyecanlı fikirlerle doldurur. Bunlar da dile dökülüp sese dönüşünce, eşi bulunmaz akıl olur çıkar. Bu muhteşem şarabın ikinci yararı, kanı ısıtmasında: Önce soğuk ve ağır olan kan, ciğerden sarı ve solgun çıkarken – ki bu ödlelelik ve sümsüklük işaretidir – şarapla ısınınca, iç bölgelerden uç bölgelere taşınır; suratı aydınlatır ve bir fener gibi, insan denen krallığın her yanına "silahlan!" komutunu gön-

derir. O zaman, kul, cin, ruh ne varsa ⁽⁶⁵⁾ hepsi, komutanları yüreğe koşar; yürek de, onca askeriyle kabarıp şişti mi, yapmayacağı kahramanlık kalmaz. İşte bu cesaret de şaraptan gelir. Şarap olmadı mı, silahta ustalık hiçbir işe yaramaz; çünkü ustalığı işleten şaraptır. Eğitimse, şeytanın elinde bir torba altındır – taa ki şarap onu açıp işe yarar hale getirinceye kadar. Prens Harry de işte bu yüzden gözüpek. Çünkü doğal olarak babasından gelme soğuk kanını, hiç yorulmadan yuvarladığı iyi cins şarapla, bereketsiz, çorak ve kıraç toprağı gübreler gibi gübreledi; sürdü, işledi ve sonunda böyle delifişek ve yiğit biri oldu. Eğer bin tane oğlum olsaydı, hepsine ilk iş, seyreltilmiş şuruplardan uzak durup kendilerini şaraba adamalarını öğütlerdim.

(*Bardolph girer.*)

Hey, ne o Bardolph?

BARDOLPH

Ordu dağıldı, herkes gitti.

FALSTAFF

Gitsin. Ben Gloucestershire'dan gidiyorum. Orda Sayın Bay Robert Alık'la görüşeceğim. Adamı iki parmağımın arasında yumuşatıp kıvama getirdim bile; iş mühür diye kullanmaya kaldı. Yürü gidelim.

(*Çıkıyorlar.*)

D ö r d ü n c ü S a h n e

(*Westminster. Kudüs Odası.*)

(*Kral koltukta taşınarak getirilir. Warwick, Clarence Dükü, Thomas, Gloucester Dükü Humphrey ve ötekiler girer.*)

KRAL

Sayın Lordlar, Tanrı'nın izniyle,
Kapılarımızın önünde kanayan bu çatışma
Hayırlı bir sona varırsa, niyetimiz,
Gençlerimizi daha yüce davalara peşine yollamak

Ve artık yalnızca kutsanmış kılıçlar çekmek.
 Gemilerimiz hazır, ordumuz toplandı;
 Yokluğumuzda yerimize bakacaklara tüm yetkiler verildi;
 Her istediğimize ulaşabilecek durumdayız.
 Ancak, biraz bizim kişisel gücümüz eksik
 Ve bir de, başımıza dert olan şu asilerin
 Boyunduruğa alınıp hizaya getirilmelerini bekliyoruz.

WARWICK

Hiç şüphemiz yok, Majesteleri,
 Her ikisine de kısa sürede çare bulunacak.

KRAL

Humphrey, oğlum,
 Kardeşin Prens nerde?

GLOUCESTER

Sanırım Windsor'a ava gitti, Lordum.

KRAL

Kiminle birlikte?

GLOUCESTER

Bilmiyorum Lordum.

KRAL

Kardeşi Thomas Clarence onunla değil mi?

GLOUCESTER

Hayır Lordum, burda huzurunuzda.

CLARENCE

Lordum ve babam ne istemişlerdi?

KRAL

Senin iyiliğinden başka hiçbir şey Thomas.
 Nasıl oluyor da kardeşin Prens'in yanında değilsin?
 O seni seviyor ama sen onu ihmal ediyorsun.
 Kardeşlerinin hepsinden ayrı bir yerin var onun gönlünde;
 Değerini bil evladım. Ben öldükten sonra,
 Onun yüce mevkii ile kardeşlerin arasında
 Sana çok onurlu aracılık görevleri düşebilir.
 Bu nedenle, onu ihmal etme;

Sevgisinin körlenmesine izin verme;
 Soğuk ya da kayıtsız davranarak
 Onun gözündeki yerini kaybetme.
 Eğer saygı görürse, lütfkâr bir insandır o;
 Merhametlidir ve muhtaçlara karşı eli açıktır.
 Ancak, üstüne varılırsa, taş gibi katılaşabilir de;
 Kış mevsimi gibi, havasına güvenilmez;
 Baharla ansızın boşanan sağanak gibi patlayabilir.
 Onun için, en iyisi huyuna gitmeli.
 Hata yaparsa yüzüne vur, ama bunu saygıyla yap
 Ve keyifli bir zamanını kolla.
 Ama aksiliği üstüneyse, bırak biraz vakit geçsin;
 Bekle, karaya vurmuş bir balina gibi yorgun düşsün,
 Heyecanı durulsun.
 Eğer sözümü dinlersen Thomas,
 Dostların için bir sığınak,
 Kardeşlerinin çevresinde altın bir çember olabilirsin.
 Böylece onların tek bir damarda birleşen kanına
 Çevrenin mutlaka akıtacağı iftira zehiri karışınca,
 Bu zehir Kurtboğan kadar etkili, barut gibi şiddetli de olsa,
 Damar asla delinmeyecektir.

CLARENCE

Tüm sevgim ve saygımla onun yanında olacağım.

KRAL

Neden onunla birlikte Windsor'da değilsin Thomas?

CLARENCE

Bugün orda değil, yemeğe Londra'ya gitti.

KRAL

Kimler var yanında, söylesene?

CLARENCE

Poins ile her zamanki arkadaşları.

KRAL

Bereketli toprağın ayrık otu bol olur;
 Gençliğimin soylu aynası oğlumu da sardı bu otlar.
 Bu yüzden üzüntüm, ölüm saatimin ötesine taşıyor.

Ben atalarımın yanına yatmış uyurken
Yaşayacağınız o kargaşa günleri
Ve felaket dönemleri gözümün önüne geldikçe
Yüreğim kan ağlıyor.
Çünkü onun başıboşluğuna gem vurulmadıkça,
Danışmanları çılgınlık ve damarında kaynayan kan oldukça,
Elindeki sınırsız imkânla
Başıbozuk davranış başbaşa gittikçe,
Ah, kimbilir hevesleri,
Onu bekleyen tehlikelere ve alçalışa doğru
Nasıl kanatlanıp uçacak!

WARWICK

Sayın Lordum, onu çok yanlış anlıyorsunuz.
Prens o arkadaşlarını inceliyor;
Bir yabancı dili inceler gibi.
Dili öğrenmek için en kötü anlamlı kelimelerin bile
Tanınıp bilinmesi gereklidir.
Ama bir kere öğrenildikten sonra,
Siz Majestelerinin de bildiği gibi,
Artık bu kelimelerin kullanılmasına gerek kalmaz:
Tanınır ve önemsenmezler, o kadar.
İşte Prens de, zamanı gelince,
Yandaşlarını, bu çirkin terimler gibi,
Atacak bir kenara; anılarını ise
Başka insanların yaşamını değerlendirmede
Bir ölçü ya da örnek olarak kullanmak üzere saklayacak.
Böylece, geçmişteki kötülüklerden
İyi yönde yararlanmış olacak.

KRAL

Arı, leş üstündeki peteğini zor terkeder.

(*Westmoreland girer.*)

Kim o? Westmoreland?

WESTMORELAND

Kralıma sağlık ve yeni mutluluklar diliyorum;
Çünkü sizi şimdi mutlu edecek haberler getirdim bile.

Oğlunuz Prens John siz Majestelerinin ellerinden öpüyor.
 Mowbray, Piskopos Scroop, Hastings, hepsi
 Yasalarınız uyarınca cezalandırıldılar.
 Kılıcı kınına girmemiş tek asi kalmadı;
 Her yerde barışın zeytin dalı görülüyor.
 Bütün bu işlerin nasıl olup bittiğini,
 Her bir aşamayla ilgili ayrıntılarla
 Kral hazretleri dilerlerse buradan okuyabilirler.

KRAL

Oh Westmoreland, sen bir bahar kuşusun:
 Bu şarkınla,
 Kış sona ererken aydınlanan günü müjdeliyorsun bize.
 (*Harcourt girer.*)
 Bakın, yeni haberler var.

HARCOURT

Tanrı sizi düşmanlardan korusun Majeste
 Ve karşınıza çıkanların hepsi
 Şimdi size haberini getirdiklerim gibi dökülsünler!
 İngiliz ve İskoçlardan oluşan koca bir orduyla
 Kont Northumberland ve Lord Bardolph
 Yorkshire Beyi tarafından bozguna uğratıldılar.
 Çarpışmanın nasıl geçtiği ve neler olduğu
 Bu pakette ayrıntılarıyla anlatılıyor efendim.

KRAL

Peki bu iyi haberler gelirken ben niye hastayım?
 Neden talih kuşu iki eli dolu gelmez de,
 En güzel şeyleri en çirkin harflerle yazar?
 Şu talih insana, ya sağlıklı yoksullarda olduğu gibi,
 Mide veriyor, yiyecekten kısıyor,
 Ya da, malı olup tadını çıkaramayan zenginlerdeki gibi,
 Ziyafet sunuyor, ama mideyi alıyor.
 Bu mutlu habere sevinmem gerekir;
 Ama gözlerim seçemiyor ve başım dönüyor.
 Of of! Yanıma gelin – çok hastayım şimdi.

GLOUCESTER

Geçer inşallah Majeste.

CLARENCE

Ah Majeste, babacığım!

WESTMORELAND

Ulu efendimiz, üzölmeyin, metin olun.

WARWICK

Sabırlı olun Prensler.

Biliyorsunuz bu nöbetler Majestelerine sık sık geliyor.

Biraz açılın, hava alsın; şimdi kendine gelir.

CLARENCE

Yo yo, bu ağırlara daha fazla dayanamaz.

Kafasındaki bitmez tükenmez dert ve sancılar,

Onu çevreleyen duvarı öyle inceltti ki,

Sanki burdan canı görünüyor ve her an dışarı çıkabilir.

GLOUCESTER

Halk beni ürkütüyor:

Babasız veliahtlar, hilkat garibeleri görüyor insanlar.

Mevsimler birden huy değıştirtiyor;

Sanki yıl, bazı ayları uykuda bulup atlamış gibi.

CLARENCE

Nehir üç kere taşıtı – arada su hiç alçalmadan!

Zamanın yaşlı kayıtları ihtiyarlara bakılırsa,

Büyükbabanızın babası Edward

Hastalanıp ölmeden hemen önce yine böyle olmuş.

WARWICK

Susun Prensler, Kral kendine geliyor.

GLOUCESTER

Bu inme artık sonu olur herhalde.

KRAL

Ne olur alın, kaldırın beni burdan,

Başka bir odaya götürün. Yavaş ne olur.

B e ſ i n c i S a h n e*

(Kral'ı kaldırıp yatağa yatırılırlar.)

Kimse ses çıkarmasın sevgili dostlarım,
Ama eğer sakın ve müşfik bir el
Yorgun ruhuma biraz müzik fısıldayabilirse...

WARWICK

Öteki odadaki müzisyenlere haber verin.

KRAL

Tacımı şuraya, yastığın üstüne koyun.

CLARENCE

Gözleri çukura kaçmış, rengi de hep değişiyor.

WARWICK

Daha yavaş, daha yavaş!

(Prens Henry girer.)

PRENS HENRY

Clarence Dükünü gören var mı?

CLARENCE

Burdayım ağabey; içim acı dolu.

PRENS HENRY

Dışarda hiçbir şey yokken, içerdeki bu yağmur niye?
Kral nasıl?

GLOUCESTER

Çok hasta.

PRENS HENRY

İyi haberi duydu mu? Söylesenize ona.

GLOUCESTER

Haberi duyunca çok kötüleşti.

* Bazı basımlarda burada sahne bölünmesi verilmez ve IV. Sahne devam eder (Çeviren).

PRENS HENRY

Lütfen gürültü yapmayın lordlarım.
Sevgili Prens, alçak sesle konuşun;
Babanız Kral uyumak istiyor.

CLARENCE

Hadi öteki odaya çekilelim.

WARWICK

Prens hazretleri bizimle gelmek isterler mi?

PRENS HENRY

Hayır, ben burda oturup Kral'ı bekleyeceğim.

(Prens Henry dışında herkes çıkar.)

Şu taç da, bu kadar baş belası bir yatak yoldaşıyken,

Niye yastığın üstünde duruyor acaba?

Ah cilalı sıkıntı! Yaldızlı dert!

Nice uykusuz gecede

Nasıl da ardına kadar açık tutarsın uykunun kapılarını!

Uyu şimdi onunla!⁽⁶⁶⁾

Ama ne o kadar da derin bu uyku; ne de,

Başına bir çaput sarmış,

Gece boyu horuldayan adamın uyuduğu uykunun

Yarısı kadar tatlı. – Ah Majeste!⁽⁶⁷⁾

Seni başında taşıyana ettiğin eziyetle,

Günün sıcağında taşınan ağır bir zırh gibi,

Hem güven verirsin hem de yakarsın insanı.

Nefes yollarının önünde bir tüycük var;

Hiç kıpırdamıyor. Nefes alıyor olsaydı,

Bu hafif, ağırlıksız tüy mutlaka kıpırdardı.

Sevgili Lordum! Baba!

Gerçekten derin bir uyku bu – onca İngiltere kralını

Şu altın çemberden ayırmış bir uyku.

Benim sana gözyaşı borcum var,

Bir de yürekten gelecek derin bir keder.

Bunları da, oh sevgili babacığım,

Doğal duygularımla, sevgimle ve evlat şefkatimle

Bol bol ödeyeceğim.

Senin bana borcunsa, bu krallık tacı,
Ki, soy ve kan bağıyla sana en yakın olduğuma göre,
Kendiliğinden başıma konacak.

(Tacı başına koyar.)

İşte yerine oturdu. Tanrı onu korur.
Dünyanın olanca gücü
Bir devin kolunda toplansa,
Soyumdan gelen bu şerefi alamaz artık benden.
Bu taç nasıl senden bana geçtiyse,
Benden de oğluma geçecek.

(Çıkar.)

KRAL

Warwick! Gloucester! Clarence!

(Warwick, Gloucester, Clarence ve ötekiler girer.)

CLARENCE

Kral mı çağırdı?

WARWICK

Majesteleri ne istemişlerdi? Efendimiz nasıllar?

KRAL

Beni niye burda yalnız bıraktınız lordlarım?

CLARENCE

Ağabeyim Prens burdaydı efendim;
Yanınızda oturup bekleyecekti.

KRAL

Gal Prensi mi? Nerde o? Gelsin göreyim.
Burda değil.

WARWICK

Bu kapı açık; burdan çıkmış.

GLOUCESTER

Bizim bulunduğumuz odadan geçmedi.

KRAL

Taç nerde? Yastığımdan kim almış onu?

WARWICK

Çıktığımızda burdaydı efendim.

KRAL

Prens almış burdan. Gidin bulun onu.
Uykumu ölüm sanacak kadar mı aceleci?
Bulun onu Lord Warwick, buraya çağırın.

(*Warwick çıkar.*)

Yaptığı bu iş, hastalığımla birleşip
Sonumu yaklaştırıyor.
İşte evlatlarım, ne olduğunuzu görün.
Hedef altın olunca,
Doğal duygular ne de çabuk çarpılıyor!
Akılsız babalar bunun için dertlenip
Uykularını endişeyle bölüyorlar.
Beyinlerini tasayla bulandırıyor,
Kemiklerini didinmeyle yıpratıyorlar;
Bunun için, her yola başvurup buldukları çürük altınları
Toplayıp öbek öbek yığıyorlar;
Bunun için, her ne yapıp
Evlatlarına sanat ve askerlik öğretiyorlar.
Bizler, arılar gibi, her çiçekten değerli öz suyunu toplayıp,
Bacaklarımız kat kat mumla kaplı,
Ağzlarımız tıka basa bal dolu
Kovana döneriz ve yine arılar gibi,
Çektiğimiz eziyetin karşılığını canımızla öderiz.
Topladığı bunca şey, ölüm döşeğindeki babanın ağzında
Yalnızca buruk bir tad bırakıyor.

(*Warwick girer.*)

Hani, dost bellediği hastalık
Benim sonumu getirene kadar bekleyemeyen o adam nerede?

WARWICK

Lordum, Prensi bitişik odada buldum;
Zarif yanaklarını evlat gözyaşlarıyla yıkıyordu.
Öyle içten ve yürekten bir keder içindeydi ki,
Kana susamış bir zalim bile onu görse,

O tatlı gözyaşı damlalarıyla bıçağını yıkadı.
Şimdi geliyor buraya.

KRAL

Peki tacı niye almış?

(*Prens Henry girer.*)

İşte geliyor. Buraya gel Harry.
Odadan çıkın; bizi yalnız bırakın.

(*Lordlar çıkar.*)

PRENS HENRY

Bir daha konuşabileceğinizi hiç düşünmemiştim.

KRAL

O düşüncenin babası, senin isteğindi Harry.⁽⁶⁸⁾
Yanında fazla uzun yaşadım; seni usandırdım.
Şu iskemlenin açlığını o kadar mı çekiyorsun ki,
Saatim gelmeden unvanlarımı kendine yakıştırma çabasındasın?
Ah akılsız çocuk!
Seni kahredecek ihtişamın peşindesin.
Biraz bekle yeter: Çünkü bende ki krallık bulutu
O kadar hafif bir esintiyle havada duruyor ki,
Nerdeyse düştü düşecek; günüm kararıyor.
Benden çaldığın şey,
Birkaç saat içinde zaten senin olacaktı.
Demek korktuğum şey gerçekleşecek ben öldükten sonra.
Yaşayışın, beni sevmediğini ortaya koydu
Ve şimdi bundan emin olarak öleceğim anlaşılan.
Düşüncelerinde binlerce hançer saklamışsın
Ve hepsini taş yüreğinde bilemişsin:
Ömrümün yarım saatine saptamak için!
Ne yani, yarım saat daha katlanamıyor musun bana?
O zaman git mezarımı sen kaz
Ve ben öldüm diye değil, sen taç giydin diye
Şenlik çanları çaldırıp dinle.
Tabutumun üstüne çiğ diye düşecek gözyaşları,
Senin başını kutsayacak yağ damlaları olsun.
Bırak toprağa karışıp unutulsun bedenim;

Sana can vereni, sen de toprak kurtlarına ver gitsin.
 Adamlarımı kov, yasalarımı çiğne;
 Yasaları hiçe sayma revaçta şimdi nasıl olsa.
 Beşinci Harry taç giydi! Yükselin kendini bilmezler!
 İnin aşağı Krallar! Uğurlar olsun bilge kişiler!
 Memlekette ne kadar aylaklık düşkünün varsa,
 İngiltere sarayında toplansın şimdi!
 Hadi, komşu ülkeler,
 Başıbozuklardan arınmanın zamanıdır şimdi.
 Sizde hiç serkeş yok mu; yiyip içip oynayacak, küfredecek,
 Sabahlara dek serserilik edecek,
 Soygun yapacak, adam öldürecek;
 Eski suçları yeni kalıplarda işleyecek kimse yok mu?
 Varsa üzülmeyin; başınıza bela olamaz artık.
 İngiltere onun üç kat suçuna çifte yaldız çeker;
 İngiltere ona mevki, unvan, yetki verir.
 Beşinci Harry, azgın köpeği dizginleyen burunluğu çıkardı mı,
 Etine diş geçmedik masum insan kalacak mı bakalım!
 Ah, iç savaşın dertleriyle hasta düşmüş zavallı krallığım!
 Ben sana bunca baktığım halde derdine çare bulamamışken,
 Kendine bile bakamayanlar yerime geçtiğinde
 Kimbilir halin ne olacak!
 Ah, yine bir bozkıra döneceksin;
 Eskisi gibi, kurtların kol gezdiği bir bozkıra.

PRENS HENRY

(Diz çöker.)

Oh, beni bağışlayın efendim!
 Eğer konuşmamı önleyen nemli engeller
 – Gözyaşlarım – olmasaydı,
 Böyle derin bir üzüntüyle bu kadar konuşmanızı beklemez,
 Yüreğinizden kopup gelen bu acı sözleri söyletmezdim size.
 İşte tacınız.
 Kendi tacını sonsuzluğa dek taşıyan o varlık,
 Bu tacı hep sizin kılsın.
 Eğer o taca, sizin şan ve ihtişamınızın
 Bir simgesi olmasından öte bir değer veriyorsam,

İçtenlikle sadık ve saygılı tabiatıma uyarak
 Bel büküp diz kıran bedenim
 Şu çöktüğü yerden bir daha doğrulamasın.
 Tanrı şahidim olsun, buraya gelip de
 Siz Majestelerinde hiç nefes alma izi görmeyince
 Öyle dondu kaldı ki yüreğim, bilemezsiniz.
 Eğer yalan söylüyorsam şu yabani halimle can vereyim;
 Hedef aldığım soylu değişimi
 Şu zor inanan dünyaya gösterecek kadar yaşamayayım!
 Size bakmak için geldiğimde, öldünüz sanınca,
 Ki nerdeyse ölü gibiydiniz efendim,
 Sanki beni anlayabilirmiş gibi şu taçla konuştum
 Ve onu şöyle suçladım:
 "Senin başına açtığın dertler yüzünden,
 Olan babamın bedenine oldu;
 Bunun için de; sen, altınların en âlâsı,
 Altınların en betersin.
 Nitelikçe senden düşük olanlar, senden daha değerli:
 Kimine iksir olup hayat kurtarıyorlar çünkü.
 Oysa sen, en katıksız, en saygın, en ünlü altın;
 Yiyip bitirdin seni taşıyanı."
 İşte yüce efendim, onu böyle suçlayarak başıma koydum;
 Gözümün önünde babamın canına kıymış
 Bir düşman gibi karşıma alarak,
 Onunla kozumu paylaşmak için.
 Ama eğer kanıma herhangi bir sevinç duygusu bulaştırdıysa,
 Ya da düşüncelerim bir gurur esintisiyle kabardıysa;
 İçimdeki herhangi bir asi veya haddini bilmez ruh,
 Bir hoş geldin kırıntısıyla
 Onun bana sağlayacağı gücün düşüncesini aklından geçirdiyse,
 Tanrı onu ebediyen başımdan uzak tutsun
 Ve beni, dehşet ve ürpertiyle onun karşısında diz çöken
 En zavallı bir kula çevirsin.

KRAL

Oh evladım,
 Onu almayı senin aklına Tanrı koymuş;

Babanın sana olan sevgisi daha da pekişsin diye,
Bilgece bir gerekçe çıkarmış karşına.
Gel buraya Harry, yakınıma otur
Ve belki de ağzımdan çıkacak son öğütü dinle.
Tanrı bilir evladım, ne dolaylı yollardan,
Ne ara sokaklardan geçerek bu taca ulaştım.
Başımda nasıl bir bela gibi oturduğunu da ben bilirim.
Senin başına inişi ise daha yumuşak,
Daha hakça ve güvenli olacak.
Çünkü ona ulaşma çabalarımın lekesi,
Olduğu gibi benimle birlikte toprak altına girecek.
O bende, haddini bilmez bir elin gaspettiği
Bir onur gibi görünüyordu.
Onu kazanmama yardım edenlerin çoğu da,
Sonraları beni eleştirmekten geri durmadı.
Bu eleştiriler çatışmaya ve kan dökmeye dönüştü
Ve iğreti barışı yıprattı.
Bütün bu korku odaklarına karşı, gördüğün gibi,
Kendimi tehlikeye atarak çarpışmaktan kaçınmadım.
Krallığım süresince baştan sona bu konu sahnelendi.
Şimdi ölümüm işi değiştiriyor.
Çünkü benim bu yollarla edindiğim şey,
Sana daha adil olarak kalıyor:
Sen bu tacı benden devralarak taşıyacaksın.
Ancak, senin ayakların benden daha sağlam basacak olsa da,
Yeterince güvencede değilsin; çünkü şikâyetler henüz taze
Ve bütün dostlarımla, ki hepsi senin de dostların olmalı,
İğneleri ve dişleri sökülmüş durumda.
Bu kişiler, başta beni el altından nasıl destekledilerse,
Güçlerini beni alaşağı etmek için de kullanabilirlerdi.
Bunu önlemek için onları saf dışı ettim.
Sonra da niyetim, adamlara aylıklık ve rahat batarsa
Krallığımla uğraşırlar diye,
Çoğunu Kutsal Topraklara sefere göndermekti.
Senin de aklında olsun oğlum Harry,
Bu gibi huzursuz adamları

Dış çatışmalarla meşgul etmeye bak.
 Bizden uzakta oyalanırlarsa,
 Geçmiş günlerle uğraşmayı da bırakırlar.
 Daha söylemek isterdim, ama ciğerlerim o kadar yoruldu ki,
 Artık hiç konuşacak halim kalmadı.
 Şu tacı elde edeceğim diye yaptıklarım için
 Tanrı beni bağışlasın;
 Sana da gerçekten huzurlu bir yaşam ihsan etsin.

PRENS HENRY

Ulu efendimiz,
 O tacı kazandınız, giydiniz, taşıdınız, bana verdiniz;
 O halde, benim olması gerektiği açık ve tartışılmaz.
 Ben de elimden gelen her çabayı gösterip,
 Hakkım olan bu tacı koruyacağım.

(Prens John'la Warwick ve ötekiler girer.)

KRAL

Bak bak, oğlum John Lancaster geliyor.

PRENS JOHN

Babam Majestelerine
 Sağlık, huzur ve mutluluk diliyorum.

KRAL

Huzur ve mutluluğu bana sen getiriyorsun, oğlum John.
 Sağlığa gelince, yazık ki,
 Bu kuru, buruşmuş bedenden, genç kanatlarla uçup gitti.
 Seni de gördükten sonra,
 Artık bu dünyadaki işim son buldu.
 Lord Warwick nerde?

PRENS HENRY

Lord Warwick!

KRAL

İlk bayıldığım odanın özel bir adı var mıydı?

WARWICK

Oranın adı Kudüs, Sayın Lordum.

KRAL

Tanrı'ya şükürler olsun!

Hayatım da orda sona ermeli.

Yıllar önce, Kudüs'te öleceğim kehanet edilmişti;

Ben de bunu safça Kutsal Ülke sanmıştım.

Hadi beni o odaya götürün; orda yatayım;

Harry hiç değilse bu Kudüs'te ölsün.

(Çıkarlar.)

BEŞİNCİ PERDE

Birinci Sahne

(Gloucestershire. Yargıç Alık'ın Evi.)

(Alık, Falstaff, Bardolph ve Uşak girer.)

ALIK

Dinim imanım için bayım, bu gece gidemezsiniz. Hey Davy, bak-sana!

FALSTAFF

Beni hoş görün Sayın Robert Alık.

ALIK

Sizi hoş göremem. Hoş görülmeyeceksiniz; gerekçe kabul edilmeyecek; hiçbir bahane istemiyorum; hoş görülmeyeceksiniz. Hey, Davy!

(Davy girer.)

DAVY

Geldim efendim.

ALIK

Davy, Davy, Davy, Davy, dur bakalım Davy, dur bakalım Davy, dur bakalım – haa, evet, aşçı William, söyle buraya gelsin. Sir John, hoş görülmeyeceksiniz.

DAVY

Bakın efendim, şöyle: O dedikleriniz uygulanamıyor. Şimdi efendim, tarlanın ucuna buğday ekelim mi?

ALIK

Kırmızı buğday, Davy. Aşçı William nerde – körpe güvercin yok mu hiç?

DAVY

Evet efendim. Bir de demircinin hesabı var. Nallarla saban demiri için.

ALIK

Hesaplanıp ödensin. Sir John, hoş görülmeyeceksiniz.

DAVY

Efendim, bir de, kovaya yeni halka lazım. Ayrıca efendim, William'ın yevmiyesinden kesecek misiniz, hani Hinckley panayırında kaybettiği torba için?

ALIK

Hesabını verecek. Birkaç güvercin, Davy; bir iki kısa bacaklı tavuk, bir koyun butu, biraz da şöyle güzel ıvır zıvır; git aşçı William'a söyle.

DAVY

Bu savaşçı gece kalıyor mu efendim?

ALIK

Evet Davy. Onu iyi ağırlayacağız – sarayda bir dost, kesede bir peniden iyidir. Adamlarına iyi davran Davy; hepsi safkan serseri, başımıza bela olabilirler.

DAVY

Bitleri onların başına bela olmuş zaten efendim. Giysilerini bir görseniz!

ALIK

Çok zekisin Davy. Hadi işine bak Davy.

DAVY

Ne olur efendim, Wencot'lu William Visor'ı, Hill'den Clement Perkes'e karşı biraz kayırın.

ALIK

O Visor hakkında bir sürü şikâyet var Davy. O Visor beş para etmez sefilin biri bildiğim kadarıyla.

DAVY

Sefilin biri olduğunu kabul ediyorum saygıdeğer efendim; ama bir dostun ricasıyla sefiller de anlayış görebilir efendim. Saygın bir adam kendini savunabilir efendim, ama sefiller savunamaz. Yedi yıldır size sadakatle hizmet ettim efendim; kırk yılda bir saygın

bir beyefendiye karşı bir sefili kayırmanızı isteyemeyeceksem, hizmetimin ne değeri kalır efendim. Bu sefil benim namuslu bir dostumdur efendim; onun için, ne olur biraz anlayış gösterin ona.

ALIK

Kes artık, haksızlık yapamayız dedik. Hadi işinin başına.

(*Davy çıkar.*)

Nerdesiniz Sir John? Hadi, hadi, hadi, çıkarın pabuçlarınızı. Elinizi sıkayım Sayın Bardolph.

BARDOLPH

Sizi gördüğüme sevindim Yargıç hazretleri.

ALIK

Tüm kalbimle teşekkür ederim nazik Bay Bardolph;

(*Uşağa*)

hoşgeldin delikanlı. Gelin Sir John.

FALSTAFF

Siz önden buyurun Sayın Robert Alık.

(*Alık çıkar.*)

Bardolph, atlara bak.

(*Bardolph'la Uşak çıkar.*)

Beni bölüp parçalara ayırsalar, şu Bay Alık denen sakallı çoban değneği gibi dört düzine çıkardı benden. Adamlarıyla da arasında harika bir anlayış ruhu var doğrusu. Herifler ona bakıp tıpkı şaşal yargıçlar gibi davranıyor; o da bu adamlarla düşüp kalkmaktan yargıç kılıkli bir hizmetkâra dönmüş. Birlikte yaşamaktan kafaları öyle birbirine uymuş ki, yaban kazları gibi kendiğinden bir araya toplanıyorlar. Bay Alık'tan bir şey isteyecek olsam, adamlarına, efendilerinin onları kendine ne kadar yakın gördüğünü söyler, pohpohlardım onları; adamlarına işim düşse, Bay Alık'a, kimse adamlarını senden iyi idare edemez, derdim. Akıllılığın da, aptallığın da hastalık gibi bulaşıcı olduğu kesin. Bunun için de, insan kiminle düşüp kalktığına dikkat etmeli. Bu Alık'tan çıkacak malzemeyi Prens Henry'ye bir aktardım mı, moda altı defa değişince-

ye kadar, yani dört dönem ya da iki dava süresince aralıksız gülmekten kendini alamaz. Şöyle hafif yeminle destekli bir yalan, ya da ifadesiz bir suratla patlatılmış bir espri, omuzunda yılların yükünü taşımamış birinde iyi işe yarar. Ooh, bak o zaman suratı, kurumadan gelişigüzel kaldırılmış ceket gibi kırış kırış oluncaya kadar nasıl güler!

ALIK

(İçerden)

Sir John!

FALSTAFF

Geldim Bay Alık, geldim Bay Alık!

(Çıkar.)

İ k i n c i S a h n e

(Westminster. Saray.)

(Warwick'le Lord Başyargıç ayrı ayrı girer.)

WARWICK

Ne o Başyargıç Lordum, nereye böyle?

BAŞYARGIÇ

Kral nasıl?

WARWICK

Çok huzurlu; dertlerinin hepsi sona erdi.

BAŞYARGIÇ

Ölmemiştir umarım.

WARWICK

Doğa'nın yolundan gitti;

Dünyasal açıdan artık yaşamıyor.

BAŞYARGIÇ

Keşke Majesteleri beni de götürseydi.

Sağlığında ona yaptığım hizmetler

Şimdi beni her türlü saldırıya karşı korumasız bıraktı.

WARWICK

Gerçekten de genç Kral sizden hoşlanmıyor.

BAŞYARGIÇ

Biliyorum

Ve yeni durumu karşılamak için de silahlanıyorum.

Ama gerçek durum hiçbir zaman

Hayalimde kurduğum kadar dehşet verici olamaz.

(*Prens John, Clarence, Gloucester ve ötekiler girer.*)

WARWICK

İşte merhum Harry'nin yaslı evlatları geliyor.

Ah keşke,

Bu üçünden en kötüsünün huyu yaşayan Harry'de olsaydı:

Şimdi kötü ruhların yanına yelken açmak zorunda olan

Kaç soylu yerinde oturacaktı kimbilir!

BAŞYARGIÇ

Oh Tanrım, her şey yerle bir olacak!

PRENS JOHN

Günaydın kuzen Warwick, günaydın.

GLOUCESTER ve CLARENCE

Günaydın kuzen.

PRENS JOHN

Konuşmasını unutmuş insanlar gibiyiz.

WARWICK

Unutmadık, ama aklımızda öyle acı şeyler var ki,

Kimsenin fazla konuşası gelmiyor.

PRENS JOHN

Neyse, bize bu acı şeyleri düşündüren

Huzur içinde yatsın.

BAŞYARGIÇ

Biz de, daha da acısını düşünmeden,

Huzur içinde yaşayalım.

GLOUCESTER

Ah Sayın Lordum, gerçekten bir dost kaybettiniz.

Yüzünüzdeki o hüznü ifade

Yapma olmadığına yemin edebilirim; içten gelme o.

PRENS JOHN

Kimse ne kadar teveccüh göreceğini bilemezse de,
Sizin durumunuz en umutsuz olanı.
Bu da çok acı. Keşke öyle olmasaydı.

CLARENCE

Eh, artık Sir John Falstaff 'la konuşurken
Saygılı olmak zorunda kalacaksınız.
Bu da sizin kişiliğiniz ve mevkiinizle bağdaşmaz.

BAŞYARGIÇ

Sevgili Prensler, ne yaptıysam,
Ruhumun tarafsız kılavuzluğunda, şerefimle yaptım.
Benim kimseden ve hiçbir zaman
Gidip kendimi alçaltarak aman dilediğimi görmeyeceksiniz.
Eğer dürüst ve namuslu olmak yetmezse,
Ölen efendim Kral'ın yanına gider,
Beni arkasından kimin gönderdiğini söylerim.

WARWICK

İşte Prens geliyor.
(Kral V. Henry ve yanındakiler girer.)

BAŞYARGIÇ

İyi günler. Tanrı Majestelerini korusun!

KRAL

Majeste denen bu yeni ve haşmetli giysi
Üstümde sandığınız kadar rahat durmuyor.
Kardeşlerim, acınız korkuyla karışmış.
İngiliz sarayı burası, Türk sarayı değil;
Murat'ın yerine de Murat geçmiyor;
Harry'nin yerine Harry geçiyor.
Ama, kederli olabilirsiniz sevgili kardeşlerim.
Tanrım hakkı için size de bu yaraşır.
Keder size öyle soylu bir görünüm vermiş ki,
Ben de sizler gibi yapıp, gönlümde taşıyacağım onu.
Kederli olun öyleyse;
Ancak, sevgili kardeşlerim, unutmayın ki,
Hepimizin omuzlarında ortak yük bu keder.
Tanrı adına size söz veriyorum;

Hem babanız olacağım, hem de ağabeyiniz.
 Benden sevginizi esirgemezseniz,
 Dertlerinize de sahip çıkacağım.
 Evet, Harry'nin ölümüne ağlayın;
 Ben de ağlayacağım;
 Ancak Harry⁽⁶⁹⁾ yaşıyor; bu da demek ki,
 Döktüğünüz her damla gözyaşına karşılık,
 Mutluluk dolu saatler de yaşayacaksınız.

PRENSLER

Biz de sizden başka bir şey beklemiyorduk Majeste.

KRAL

Hepiniz bana yabancı gibi bakıyorsunuz.

(Lord Başyargıç'a döner.)

Özellikle de siz.

BAŞYARGIÇ

Eğer değerlendirmelerini doğru yaparlarsa,
 Majestelerinin benden hoşlanmaması için
 Bir neden olmadığına inanıyorum.

KRAL

Öyle mi?

Benim gibi büyük ümitler taşıyan bir prens,
 Bana ettiğiniz hakaretleri nasıl unutulabilir?
 Hadi canım! Kınamalar, paylamalar,
 İngiltere tahtının varisini apar topar hapse atmalar!
 Kolay mıydı bunlara katlanmak?
 Bunlar Lethe'de⁽⁷⁰⁾ yıkanıp unutulabilir mi?

BAŞYARGIÇ

O zaman babanızı temsil ediyor,
 Onun yetkisini simgeliyordum.
 Ben onun yasalarını uygular,
 Devlet adına görev yaparken,
 Siz Prens hazretleri benim mevkiimi
 – Hak ve adaletin gücünü ve yüceliğini,
 Temsil ettiğim Kral'ın simgesel anlamını –
 Tanımazdan gelmiş

Ve yargı görevimi yerine getirirken bana vurmuştunuz.
 Ben de yetkimi kullanmış,
 Sizi babanıza karşı suç işlemiş biri olarak
 Hapse atmıştım.
 Eğer bir suç söz konusuysa,
 Şimdi tacı giyen siz,
 Oğlunuzun sizin buyruklarınızı hiçe saymasına,
 Adaletin, haşmetli katınızdan alaşağı edilmesine,
 Yasaların işleyişinin engellenmesine,
 Sizin huzur ve güvenliğinizin koruyucusu olan
 Kılıcın körletilmesine
 Göz yumar mıydınız?
 Peki ya kral kimliğinizin hor görülmesine
 Ve tüm iradenizin
 İkinci bir kişi aracılığıyla alaya alınmasına?
 Yeniden düşünün; kendinizi babanızın yerine koyun.
 Siz babasınız ve farzedin ki bir oğlunuz var;
 Onurunuzun ayaklar altına alındığını duyuyorsunuz,
 En kutsal yasalarınızın sorumsuzca çiğnendiğini görüyorsunuz.
 Evladınız tarafından
 Böylesine küçümsendiğinizi gözünüzün önüne getirin;
 Sonra da benim, sizin adınıza ve sizin yetikinizle,
 Oğlunuzu gürültü çıkarmadan susturduğumu düşünün.
 Şimdi bunların serinkanlı bir değerlendirmesini yaparak
 Cezamı verin.
 Ve, bir kral olarak, kraliyet makamından,
 Mevkiimle, kişiliğimle
 Ve Kral hazretlerinin iradesiyle bağdaşmayacak
 Ne yapmışsam söyleyin.

KRAL

Haklısınız Yargıç ve hakkınızı iyi savundunuz.
 Bu nedenle, hem adalet terazisini
 Hem de kılıcı taşımaya devam edeceksiniz.
 Ayrıca, dilerim kazandığınız şan ve şeref daha da artar.
 Umarım uzun yaşarsınız ve oğlunuzun da,
 Eğer size karşı gelirse, tıpkı ben gibi,

İtaat etmek zorunda kalacağı günü de görürsünüz.
Ben de, ömrüm oldukça, babam gibi diyeceğim ki:
“Ne mutlu bana ki,
Benim oğluma adaleti uygulamaya cüret edecek kadar
Yürekli bir adamım var
Ve Prens olduğu halde
Kendini adaletin eline teslim eden bir oğlum var.”
Siz beni adalete teslim ettiniz; ben de,
Hiç leke sürmeden taşıdığınız bu kılıcı
Size teslim ediyorum.
Bu kılıcı yine, bana karşı yaptığınız gibi,
Aynı cesur, adil ve tarafsız ruhla kullanın.
İşte elim. Benim gençliğime siz babalık edeceksiniz;
Siz kulağıma ne söylerseniz, benden o söz çıkacak;
Planlarım, sizin, uygulamayla sınanmış,
Bilgece talimatınıza göre biçim alacak.
Siz Prensler, inanın bütün çılgınlıklarım,
Gençlik saplantılarımın hepsi,
Babamla birlikte mezara gömüldü.
Ben artık onun ruhuyla yaşıyorum;
Niyetimse, herkesin beklentilerini boşa çıkarmak;
Kehanetleri çürütmek
Ve dış görünüşüme bakıp beni defterden silen
Kof düşünceleri silip atmak.
Damarlarımdaki kan şimdiye dek,
Hiç sıkılmadan kibirle taşıtı.
Şimdi artık alçalıp gerisin geri denize akıyor.
Orada engin sulara karışacak
Ve bundan böyle krallara yaraşır ihtişamla akacak.
Şimdi yüce saray meclisini toplayalım
Ve öyle soylu üyeler seçelim ki,
Dünyanın en iyi yönetimine denk bir devlet düzeni kurulsun.
Savaşın da, barışın da; hatta aynı anda her ikisinin
Ne olduğunu iyi tanıyalım ve bilelim.
Burada, baba, en büyük görev size düşüyor.
Taç giydikten sonra, önceden de söylediğim gibi,

Devletimizin seçkin kişilerini toplayacağız
 Ve Tanrı'nın yardımıyla iyi niyetimizi gerçekleştirebilirsek,
 Ne Prens, ne soylu, hiç kimse,
 "Harry'nin ömrünü Tanrı tek bir gün kısaltсын,"
 Demek için bile haklı gerekçe bulamayacak.

Ü ç ü n c ü S a h n e

(Gloucestershire. Alık'ın bahçesi.)

(Falstaff, Alık, Suskun, Davy, Bardolph ve Uşak girer.)

ALIK

Yoo, bahçemi göreceksiniz ve orda, çardak altında, geçen yıl kendi elimle aşıladığım elmayla çörek vesaire yiyeceğiz – gelin kuzen Suskun – sonra da yatağa.

FALSTAFF

Vallahi burada çok güzel bir yeriniz var; çok da gösterişli.

ALIK

Yoksuluz, yoksuluz, yoksuluz, hepimiz dilenciyiz, dilenciyiz hepimiz, Sir John – ama havası iyidir. Ört Davy, ört Davy, çok güzel Davy.

FALSTAFF

Bu Davy size güzel hizmet ediyor – hem hizmetkârınız hem de kâhyanız.

ALIK

İyi uşaktır, iyi uşaktır, çok iyi uşaktır Sir John – hay Allah, akşam yemekte şarabı fazla kaçırdım – iyi uşaktır. Hadi oturun, hadi oturun – gelin kuzen.

SUSKUN

Oturalım tabii; ne demişler:

(Şarkı söyler.)

Yiyip içip eğleniriz,

Şükür sana Tanrım deriz;

Et ucuz, kız pahalı,

Her köşede bir delikanlı.

*Bak işine, çat keyfini,
Tasalanma, unut gitsin derdini.*

FALSTAFF

Gönlünüz şen bakıyorum Bay Suskun! O halde hemen sağlığınıza
içelim.

ALIK

Bay Bardolph'a şarap ver Davy.

DAVY

Oturunuz canım efendim – hemen geliyorum. Oturunuz pek ca-
nım efendim; bay uşak, sayın bay uşak, oturun. Yarasın! Et yok
ama içki çok. Az veren candan, hoş görün artık.

(Çıkar.)

ALIK

Hadi eğlenin Bay Bardolph; hey, benim küçük askerim, eğlenin!

SUSKUN

(Şarkı söyler)

*Gül eğlen, gül eğlen; kanım varken kimim ben;
Boylu da olsalar bodur da; düşmez ellerinden maşa.
En iyisi meyhane; ver kafa kafaya dostunla,
Gününü gün et, gül eğlen, gül eğlen.*

FALSTAFF

Bay Suskun'un böyle marifetleri olduğunu bilmezdim.

SUSKUN

Kimin, benim mi? Yoo, ben de bir iki defa eğlenmişimdir.

(Davy girer.)

DAVY

(Bardolph'a)

Alın size bir tabak ...

ALIK

Davy!

DAVY

Yargıç hazretleri! Hemen geliyorum.

(Bardolph'a)

Bir kupa şarap, efendim?

SUSKUN

(Şarkı söyler.)

*Bir kupa şarap, hem de sertinden şöyle,
Doldur ver, içeyim benim sevdiğime;
Selam olsun gönlü şen, ömrü uzun sevenlere!*

FALSTAFF

Güzel söyledin Bay Suskun.

SUSKUN

Şen olmayı bilene, daha ne güzellikler var.

FALSTAFF

Sağlık ve uzun ömür diliyorum Bay Suskun.

SUSKUN

(Şarkı söyler.)

*Doldur kupayı, gönder buraya;
Dibini bulmazsam, yuh olsun bana!*

ALIK

Şanlı Bardolph, hoşgeldin! Eğer canın bir şey çeker de söylemezsen çok ayıp edersin.

(Uşağa)

Hoşgeldin, benim minik haydutum, hem de ne hoşgeldin! Bay Bardolph'a ve Londralı tüm kibar yiğitlere içiyorum!

DAVY

Keşke ölmeden Londra'yı ben de görebilsem!

BARDOLPH

Yani orda bir buluşsak Davy ...

ALIK

Hey be, ne kafa çekerdiniz değil mi, ha Bay Bardolph?

BARDOLPH

Ooo, fıçıyla yuvarlardık!

ALIK

Hay Allah, çok yaşa e mi. Bak bu adam senden geri kalmaz ha, bunu bilesin. Kesilir sanma sakın. Tam bir safkandır o.

BARDOLPH

Ben de ondan geri kalmam efendim.

ALIK

Oo, Kral gibi konuştun. Keyfinize bakın, eğlenin.

(Kapı vurulur.)

Hey kapıya bakın! Kim var orda?

(Davy çıkar.)

FALSTAFF

(Suskun'un içtiğini görür.)

Ooo, işte şimdi verdin hakkımı.

SUSKUN

(Şarkı söyler.)

Hakkımı versene,
Şövalyesin desene,
Samingo! (71)

Değil mi yani!

FALSTAFF

Tamam.

SUSKUN

Tamam mı? Eh, öyleyse yaş yetmiş her zaman iş bitmiş demek değil.

(Davy girer.)

DAVY

İzninizle efendim, Piştov diye biri saraydan haber getirmiş.

FALSTAFF

Saraydan mı? İçeri gelsin.

(Piştov girer.)

Ne oldu Piştov?

PIŞTOV

Sir John, Tanrı sizi korusun!

FALSTAFF

Hangi rüzgâr attı seni buraya Piştov?

PIŞTOV

Kimseye yaramayan uğursuz rüzgâr değil. Sevgili Şövalye,
Şu anda ülkenin en büyük adamlarından birisiniz.

SUSKUN

Vallahi bence, Barsonlu Püf efendi daha büyük.

PIŞTOV

Püf mü? Püf diye senin gibilere derler,
Adi, hain, alçak herif!
Sir John, senin Piştov'un ve dostunum.
Apar topar koşturup sana geldim;
Müjdeler, hayırlı haberler getirdim.
Pırıl pırıl bir gelecek, mutlu günler seni bekliyor.

FALSTAFF

Şimdi lütfen her şeyi, bu dünyadan biri gibi anlat.

PIŞTOV

Boş ver şimdi bu dünyayı da, bu dünyalıları da!
Ben Afrika'dan altın ufuklardan söz ediyorum.

FALSTAFF

Ey aşağılık Asur'un namlı şövalyesi,⁽⁷²⁾
Nedir haberlerin söyle!
Anlat gerçeği Kral Kopetua'ya!

SUSKUN

(Şarkı söyler.)

Ve Robin Hood, Scarlet ve John...

PIŞTOV

Esin perilerine⁽⁷³⁾ karşı çöplük köpekleri mi çıkıyor?
Güzel haber bastırılıp susturuluyor mu?
O halde Piştov, koy başını İntikam Tanrıçalarının kucağına!

ALIK

Şanlı beyefendi, eğitiminizi bilemedim.

PIŞTOV

Otur ağla o zaman.

ALIK

Afedersiniz efendim; şayet efendim, saraydan haber getiriyorsa-

nız, anladığım kadarıyla iki ihtimal var: Bu haberi ya söylersiniz, ya gizli tutarsınız. Ben de Kral'ın yetkili bir memuruyum.

PIŞTOV

Hangi Kral'ın, Besonyalı?⁽⁷⁴⁾ Konuş ya da öl!

ALIK

Kral Harry'nin.

PIŞTOV

Dördüncü Harry mi, Beşinci Harry mi?

ALIK

Dördüncü Harry.

PIŞTOV

Nah yetkili memursun o zaman!

Sir John, senin körpe kuzucuğun şimdi Kral oldu;

Yani Beşinci Harry. Doğru söylüyorum

– Yalanım varsa, sen de bana,

Palavracı İspanyol'a yaptıkları gibi, böyle, ⁽⁷⁵⁾

"Al sana!" diyebilirsin.

FALSTAFF

Nee, yaşlı Kral öldü mü?

PIŞTOV

Hem de kaçınıcı uykusunda! Bakın doğru söylüyorum.

FALSTAFF

Durma Bardolph, atımı eğerle! Robert Alık, bu memlekette dile-
diğin görev senindir. Piştov, seni unvanla çifte dolduracağım.

BARDOLPH

Oh mutluluk günü! Şövalyelik verseler vermem şimdi talihimi.

PIŞTOV

Nasıl, güzel haber getirmiş miyim?

FALSTAFF

Bay Suskun'u yatağa götürün. Bay Alık, Lord Alık – ne istersen
ol – talihin baş kâhyasıym şimdi ben! Giyin pabuçlarınızı – bü-
tün gece at sırtındayız. Ah canım Piştov! Durma Bardolph.

(Bardolph çıkar.)

Hadi Piştov, biraz daha anlat; bu arada kendine de iyi bir şeyler

düşün. Pabuçlar, pabuçlar, Bay Alık! Kral benim özlemimle yanıyordur şimdi. İstedığımız atı alalım. İngiltere'nin yasaları benim emrimde. Dostlarımın başına talih kuşu kondu. O Lord Başyargıç'ınsa vay haline!

PIŞTOV

Ciğerlerini leş akbabaları yesin!

"Nerde o eski günler!" derler ya

– İşte burda. Hoşgeldiniz tatlı günler!

(Çıkarlar.)

D ö r d ü n c ü S a h n e

(Londra'da bir sokak.)

(Bekçiler, Meyhaneci Kadın Quickly ile Doll Çarşafyırta'nı sürükleyerek getirirler.)

MEYHANECİ KADIN

Yapmasana alçak herif! Oh Tanrım keşke ölseydim; keşke asılsaydım! Kolumu çıkardın be adam!

1. BEKÇİ

Polislerden teslim aldım bunu; iyi bir kırbaç yiyeceği kesin. Onun yüzünden son günlerde birkaç kişi öldü.

DOLL

Yalan söylüyorsun pis gaddar. Bana bak işkembe suratlı serseri, şu karnımdaki çocuğu düşürürsem,⁽⁷⁶⁾ seni öyle pişman ederim ki yaptığına, keşke anamı dövseydim dersin. Kâğıt suratlı hayta seni!

MEYHANECİ KADIN

Oh Tanrım, Sir John burda olsaydı şimdi, bunun acısını çıkarırdı birilerinden. Dilerim Tanrı'dan şu karnımdaki meyveyi düşürsün!

1. BEKÇİ

Düşürürse yastıklarınızın⁽⁷⁷⁾ sayısı yine bir düzineye çıkar – şimdi on bir tane kalmıştır herhalde. Hadi bakalım, ikiniz de benimle gelin; Piştov'la bir olup dövdüğünüz adam ölmüş.

DOLL

Bana bak tütsü kabı kabartması sümsük herif, sana öyle bir sopa çektiririm ki! Seni şarap şişesi kılıklı içi geçmiş kabadayı! Sana kötek attırmazsam etek giymem bir daha.

1. BEKÇİ

Hadi hadi gel bakalım gece kuşu, gel.

MEYHANECİ KADIN

Oh Tanrım, görüyorsun adalet zorbalığı nasıl çiğniyor!
Eh, derdin sonu selamettir.

DOLL

Hadi bakalım serseri beni yargıça götür.

MEYHANECİ KADIN

Hadi bakalım seni aç köpek.

DOLL

Seni kemik yığını Azrail!

MEYHANECİ KADIN

Seni iskelek ⁽⁷⁸⁾ seni!

DOLL

Hadi bakalım, seni söğüt dalı rezil!

1. BEKÇİ

İyi iyi.

(Çıkarlar.)

B e ş i n c i S a h n e

(Westminster. Katedral civarı.)

(Ot serici üç Seyis girer.)

BİRİNCİ SEYİS

Biraz daha serin, biraz daha serin!

İKİNCİ SEYİS

Borazanlar iki kere çaldı.

ÜÇÜNCÜ SEYİS

Onlar taç giyme töreninden dönene kadar saat iki olur. Hadi hadi!

(Çıkarlar.)

(Borazanlar çalar ve Kral'la maiyeti sahnedan geçer. Arkalarından Falstaff, Alık, Piştov, Bardolph ve Uşak girer.)

FALSTAFF

Burda, yanımda durun Bay Alık. Bakın sayemde Kral sizi nasıl onurlandıracak. Yaklaşırken ona şöyle bir gülücük yapacağım – o sırada yüzünde bana karşı belirecek ifadeye dikkat edin.

PIŞTOV

Tanrı ciğerlerine kuvvet versin yaman şövalye!

FALSTAFF

Gel buraya Piştov, yanımda dur.

(Alık'a)

Ah vaktim olsaydı sizden aldığım bin poundla hepimize yeni üniforma yaptırdım. Ama olsun, bu sade giysiler daha iyi: Onu görmek için nasıl apar topar geldiğimi gösteriyor.

ALIK

Gösteriyor.

FALSTAFF

Duygularımın içten olduğunu gösteriyor.

ALIK

Gösteriyor.

FALSTAFF

Sadakatimi ...

ALIK

Evet, evet, evet.

FALSTAFF

Gece gündüz at binmişiz; durmadan, düşünmeden, üstümüzü bile değiştirmeye vakit bulamadan...

ALIK

Çok doğru, bulamadan.

FALSTAFF

Yolun tozuyla, teriyle, kiriyle burda duruyoruz. Tek isteğimiz onu görmek, başka düşüncemiz yok, her işi unutmuşuz, sanki onu görmek dışında dünyada yapılacak iş kalmamış gibi.

PIŞTOV

Evet, "semper idem," çünkü, "Obsque hoc nihil est;"⁽⁷⁹⁾

Her şey onun için

Her zaman ve yalnız onun için.

ALIK

Aynen öyle.

PIŞTOV

Şövalyem, soylu ciğerini tutuşturup

Seni çılgına çevireceğim.

Senin sevgili Doll'un

Ve ince düşüncelerinin Helen'i,

Aşağılık insanların pis elleriyle sürüklenerek

Adi bir şekilde tutuklanmış

Ve iğrenç bir hapishaneye atılmış durumda.

Karanlık mağaradaki korkunç İntikam'ı uyandır,

Saçı yılan kaynayan Alecto'yu ⁽⁸⁰⁾ çıkar dışarı

– Çünkü Doll içerde.

Piştov yalnızca doğruyu söyler.

FALSTAFF

Onu kurtaracağım.

(*Borazan sesleri, bağışmalar duyulur.*)

PIŞTOV

İşte deniz kükrüyor, borazanlar ötüyor.

(*Kral ve aralarında Lord Başyargıç da olmak üzere, maiyeti girer.*)

FALSTAFF

Tanrı Majestelerini, Kral Hal'i benim Kral Hal'imi korusun!

PIŞTOV

Tanrı yardımcın olsun! Sana uzun ömür versin, Kral soyunun göz bebeği!

FALSTAFF

Tanrı seni korusun sevgili yavrum!

KRAL

Lordum Başyargıç, konuşun şu budalayla.

BAŞYARGIÇ

Aklını başına al. Ne dediğini biliyor musun sen?

FALSTAFF

Kralım! İlahım! Seninle konuşuyorum ben, gönül dostum.

KRAL

Seni tanımıyorum ihtiyar. Git dua et.
 Ak saçlar budala bir soytarıya hiç gitmiyor.
 Buna benzer birini çoktandır rüyamda görüp duruyordum:
 Yiyip içip şişmiş, kocamış ve azgın birini.
 Ama şimdi uyandım ve rüyamdan tiksiniyorum.
 Bundan böyle gövdeni küçültüp erdemlerini büyütme bak.
 Tıkınmayı bırak; unutma ki mezarlar,
 Senin gibiler için ağızlarını üç kat geniş açıp bekliyor.
 Bana yine aptalca bir sululukla karşılık verme;
 Sanma ki ben artık eski bildiğin benim.
 Tanrı biliyor ve âlem de görecektir ki,
 Önceki benliğimi kovdum yanımdan;
 Önceki yoldaşlarıma da aynı şeyi yapacağım.
 Eğer bir gün benim eski ben olduğumu duyarsan, gel yanıma,
 O zaman sen de eski sen olabilirsin:
 Serkeşliklerimin akıl hocası ve kışkırtıcısı.
 O güne dek, seni kovuyorum
 – Beni yanıltanların hepsini kovduğum gibi –
 Canından olmak istemiyorsan,
 Yanımıza on milden fazla yaklaşmazsın.
 Rahat bir hayat sürebilmen için
 Gerekli geliri sağlayacağım sana.
 Böylece yoksulluk yüzünden kötü yola sürüklenmemiş olursun.
 Bu arada, doğru yola döndüğünüzü duyarsak,
 Yaptığınız işlere ve başarılarınıza göre sizi ödüllendirebiliriz.

(Lord Başyargıç'a)

Bu sözlerimin uygulamasını size bırakıyorum Lordum.
 Gidelim.

(Kral ve maiyeti çıkar.)

FALSTAFF

Bay Alık, size bin pound borçluyum.

ALIK

Yaa evet Sir John. Şimdi alıp yanımda götürebilir miyim lütfen?

FALSTAFF

Bu pek olamaz Bay Alık. Ama üzülmeyin, beni özel olarak çağır-tacak. Bakın, dışarıya karşı böyle görünmesi gerekiyor. Size söz verdiğim şeyler için merak etmeyin. Yine benim sayemde büyüyeceksiniz.

ALIK

Bana ceketinizi verip içini saman doldurmayacaksanız, bu nasıl olacak anlayamadım. Ne olur, kuzum Sir John, şu bin poundu-mun hiç olmazsa beş yüzünü verin.

FALSTAFF

Bayım, sözümü tutacağım. Biraz önce duyduğunuz şeyler göster-melikti.

ALIK

Ama siz de bu arada göstermelik olarak güme gidebilirsiniz.

FALSTAFF

Merak etmeyin. Hadi yemeğe gidelim. Gel Teğmen Piştov; gel Bardolph. Akşama doğru beni çağırırlar.

(Lord Başyargıç, Prens John ve görevliler girer.)

BAŞYARGIÇ

Sir John Falstaff' ı Fleet hapishanesine götürün. Yanındakileri de alın.

FALSTAFF

Lordum, lordum ...

BAŞYARGIÇ

Şimdi konuşamam. Daha sonra seni dinlerim. Götürün onları.

PIŞTOV

"Si fortuna me tormenta, spero me contenta."⁽⁸¹⁾

(Prens John ve Başyargıç dışında herkes çıkar.)

PRENS JOHN

Kralın adil davranışını beğendim.

Eski yandaşları yardımsız kalmayacak;

Ama hepsi, tutumlarını değiştirip,

Akıllarını başlarına toplayıncaya kadar buradan uzaklaştırıldı.

BAŞYARGIÇ

Doğru, öyle oldu.

PRENS JOHN

Kral meclisini toplantıya çağırdı Lordum.

BAŞYARGIÇ

Öyle.

PRENS JOHN

Bahse girerim, bu yıl çıkmadan,

İç savaştan kalma kılıçlarımızı ve doğal ateşimizi kuşanır,
Fransa'ya kadar uzanırız.

Bir kuş şakıyordu bu dediğimi.

Anladığım kadarıyla, Kral'ın da hoşuna gitmişti şarkısı.

Hadi, geliyor musunuz?

(Çıkarlar.)

SONSÖZ

Önce korkum, sonra selamım, sonra da konuşmam.

Korkum, belki de hoşunuza gitmemiştir diye; selam, ödevimiz; konuşmaya gelince, affınıza sığınmak için. Şimdi, iyi bir konuşma beklerseniz, yanılırsınız. Çünkü sözlerimi kendim hazırladım. Sonuçta maskara olmak da var; ama ne yapalım, kendi düşen ağlamaz. Gelelim konuya ve işin tehlikeli yanına. Sizce biline ki (ve çok iyi biliyor ki), geçenlerde, hoşunuza gitmeyen bir oyunun sonunda gene burdaydım: Sabrınıza sığınarak daha iyi bir oyun sözü vermek için. İşte bu oyunu kastetmiştim. Eğer bu da, bozgunla sonuçlanan başarısız bir sefer olduysa, ben sözümü tutamadım ve siz alacaklılar da kaybettiniz demek. Burada olacağım demiştim size ve işte bedenimi merhametinize sunuyorum. Siz biraz inerseniz, ben de size biraz ödeme yaparım ve çoğu borçlu gibi, istediğiniz kadar da daha sonra ödemeye söz veririm. İşte şimdi de diz çöküyor ve Kraliçe'ye şükranlarımı sunuyorum.

Eğer beni bırakmanız için sizi kandırmaya dilim yetmezse, "bacaklarını kullan" mı derdiniz bana? Ama borcumdan dans ede ede kaçıp kurtulmak çok cılız bir ödeme olurdu. Öte yandan, vicdanı temiz kişi ne ödeyebilirse öder. Benim de yapabileceğim bu. Burdaki bütün hanımefendiler beni bağışladı. Beyefendiler bağışlamıyorsa, hanımefendilerle aynı görüşte değiller demek. Şu karşımda gördüğüm toplulukta ise böyle bir şey söz konusu olamaz.

Lütfen bir kelime daha söylememe izin verin. Eğer yağlı etten çok bıkmadıysanız, naçiz yazarımız, Sir John'u da alarak bu hikâyeye devam etmek ve sizleri Fransa Kraliçesi güzel Katharine'le eğlendirmek istiyor.⁽⁸²⁾ Bu hikâyede, bildiğim kadarıyla, Falstaff ter illetinden ölüyor; tabii eğer o zamana kadar sizin kaya gibi eleştirilerinizden ölmemişse. Oysa, Oldcastle şehit düşmüştü;⁽⁸³⁾ yani bu adam aynı kişi değil. Eh dilim yoruldu; bacaklarım da kesilince, iyi geceler diyeceğim hepinize.

NOTLAR

- (1) "Çok başlı canavar", "değişken kalabalık": Halk, kitleler.
- (2) O çağda basılan kitapların bir kısmında, başlığın yer aldığı sayfada, oyunun kısa bir özeti anlatılmış.
- (3) "Böylesi ağır bir acıyla yıpranmayı hak etmediniz," demek istiyor olabilir.
- (4) Pomfret: Kral Richard'ın katletildiği kale. Morton, "Başpiskopos, Kral Richard'ın öldürülmesi olayını kendi amaçları için kullanıyor," demek istiyor.
- (5) Uşağın ufak tefek biri olduğu anlaşılıyor.
- (6) Achitophel: İncil'de, Davut peygambere ihanet ederek onu terkeden danışman.
- (7) "Boynuzu dolu": Dolu boynuz, klasik çağdan gelme çağrışımlarıyla; varlık, zenginlik belirtisi. Falstaff aynı zamanda, karısının terziyi "boynuzladığını" söylüyor.
- (8) Galen: Claudius Galenus: M.S. 2. yüzyılda yaşamış, eski Yunanlı bir hekim.
- (9) Burada bir nükte olduğu anlaşılıyor; ancak Falstaff'ın neyi ya da kimi kastettiği açıklığa kavuşmamış.
- (10) Tilki kokusu almak: Hakkında yasal işlem yapılacağını fark etmek.
- (11) Karaciğer, coşku ve sevginin; safra ise hüznün ve kayıtsızlığın kaynağı olarak bilinirmiş.
- (12) "Sağlığını yitirebilirim," demek istiyor olabilir.
- (13) Üç kişilik balyozların üç sapı olurmuş ve üç kişi tarafından kullanılmış.
- (14) Shakespeare'in *II. Richard* oyununa değiniliyor: Bolingbroke, Kral Richard'ı tahtından indirerek yerine geçtikten sonra; önde Bolingbroke, arkada Richard, Londra sokaklarında yürürlerken; halkın, Richard'ın başına taş ve toprak atmasından söz ediliyor.
- (15) Meyhaneci Kadın cahilliğinden veya, belki de, kurnazlığından, sıradan polis memuruna "komiser" diye hitap ediyor. Daha sonra da, aynı şekilde, Başyargıca "Başpiskoposluk" Piştov'a da "yüzbaşılık" yakıştırıyor.
- (16) "Şişledi": Meyhaneci Kadın, zaman zaman bazı terimleri karıştırarak onları kendince kafasında oluşturduğu anlamlarda veya farkında olmadan,

birkaç anlamda kullanıyor. Bu arada özellikle cinsellik ağırlıklı, komik ifadelerin de ortaya çıkmasına yol açıyor: “Şişledi,” “Silahını bir çıkardı mı,” “İblis gibi batırır,” örneklerinde olduğu gibi.

(17) Meyhaneci kadın “murdar”la “hunhar”ı karıştırıyor.

(18) Meyhanelerdeki odalara böyle ilginç adlar verilirmiş: “Yunus Salonu,” “Nar Salonu,” gibi.

(19) Shakespeare’in zamanında madeni kupa ve bardakların yerini yavaş yavaş cam bardaklar almaya başlamış.

(20) İncil’de, parasını düşüncesizce harcayan oğula ilişkin ünlü kıssa.

(21) Çevredeki fahişelerden biri. Soyadı, mesleki kişiliğinin bir yönünü yansıtıyor olabilir.

(22) O çağda modaya düşkün erkekler bacaklarını gösteren uzun ipek çoraplar giyerlermiş.

(23) Küçük kardeş olduğundan babasının mirasından mahrum kalan Poins geçimini zekâsı sayesinde sağlamak zorunda.

(24) Meyhanelerin kafesli pencereleri olurmuş. Uşak daha sonra, Bardolph’un suratıyla ilgili kendince nükteli bir benzetme yapıyor.

(25) Uşak burada Althea’yı, Homeros’un *İlyada*’sında Hektor’un annesi olan Hekuba ile karıştırıyor.

(26) Japhet: İncil’e göre tüm Avrupalıların atası.

(27) Klasik mitolojide, Baştanrı Jüpiter güzel Avrupa’ya aşık olur ve bir boğaya dönüşerek kızı sırtına alıp kaçıır.

(28) “Percy’ye”: Northumberland, kendini kastediyor.

(29) Kuru Elma: “Apple John” iki yıl süreyle bozulmadan kalabildiği, buruşup kurumakla birlikte lezzetini koruyabildiği söylenen bir cins elma.

(30) Burada kelime oyunları var: Cinsel ilişkiden sonra hastalığı kapınca, “kargı kırılıyor,” ve iyileşmek için “ılıcaya gidiliyor”.

(31) Meyhaneci kadın sık sık yaptığı gibi kelimeleri yanlış kullanıyor ve “katırsınız” yerine “mülayimsiniz,” “zaaflarına” yerine “zarflarına” diyor.

(32) Meyhaneci kadın yine “çalım”ı yanlış (kötü anlamalı bir terim olarak) anlıyor.

(33) Pluto: Klasik mitolojide yeraltı tanrısı.

(34) Erebus: Klasik mitolojide Kaos’un oğlu, “Gece”nin kardeşi, karanlığın kişileşmiş simgesi.

(35) “Pişof”: Piştov; “istifram”: istirham; “Çatıştır”: “yatıştır,” demek istiyor.

(36) Cerberus: Klasik mitolojide, yeraltı dünyasının bekçisi olan üç başlı köpek. Köpeğe “Kral”lığı Piştov yakıştırıyor.

(37) Hiren: "Yosma, fahişe" anlamına.

(38) "Ye ve şişmanla güzel Calipolis": Shakespeare'ın çağdaşı George Peele'in *Alcazar Muharebesi* adlı oyununda, kişilerden biri kılıcının ucunda getirdiği aslan etini, açlıktan ölmek üzere olan annesine bu sözlerle sunar. Burada bu oyuna alaylı bir değini var.

(39) "Kader acı olsa da, ümit tatlıdır" anlamında Latince bir söz.

(40) Üç Kızkardeş: Kader tanrıçaları Kloto, Lachesis, Atropos. Bunlardan ilki, üzerinde yaşam ipinin eğrildiği iği tutar, ikincisi ipi çeker, üçüncüsü de kesermiş.

(41) Dokuz Komutan: Üç Pagan; Hektor, Büyük İskender, Sezar. Üç Yahudi; Joshua, Davut (Peygamber), Judas Maccabeus. Üç Hristiyan; Arthur, Charlemagne, Bouillon'lu Godfrey.

(42) "Kilise" gibi: Anlam açık değil. Doll Falstaff'a "hantal" diyor veya yerinden kımıldamadığı için onunla alay ediyor olabilir.

(43) Hizmetkârların en zavallısı kilerde çalışmış. Ekmek kabuklarının, özellikle yanık kısımlarının zararlı olduğuna inanılır, bu kısımlar kesilip atılmış.

(44) Bir çeşit oyundan söz ediliyor. Likör üzerinde yüzen yanar bir nesneyi söndürmeden likörün tümünü içebilen oyunu kazanıyor.

(45) Yaşlılar Tanrısı Satürn'ün adını alan gezegenle, Güzellik Tanrıçası Venüs'ün adını alan gezegenin buluşması, zamanın astrologlarına göre çok az görülen ve şaşırtıcı bir durummuş.

(46) Zodyak'ın on iki burcu, dört "üçerli gruba" veya dört "üçgen"e ayrılıyor. Bardolph'un suratının çağrıştırdığı üçgende üç "ateşli burç" var: Koç, Aslan ve Yay burçları.

(47) "Bimmez tükenmez dünyağı deposu" demek istiyor.

(48) "Ölü Karaağaç": Çok iri bir ağaç olan Karaağaç, içi çürüdüğü zaman, çökme ihtimalinden dolayı, çevresindekiler için tehlikeli olurmuş. Ayrıca, geleneksel olarak, üzerinde sarmaşık barındıran bir ağaç olarak bilinirmiş.

(49) Lucifer: Şeytan

(50) Her insanın bir "koruyucu meleği" olduğuna inanılmış.

(51) Borç para vermenin günah olduğunu ima ediyor olabilir.

(52) O çağda, Hristiyanların oruç/perhiz döneminde et satışı yasakmış. (Tabii "et satışı" yine çift anlamlı kullanılıyor.)

(53) Burada tam olarak ne kastedildiği anlaşılmamakla birlikte, Kralın uyuklalarının kaçması ve huzursuzluğu; kutusu içinde, durmadan (dinlenmeden) çalışan bir mekanizmaya benzetiliyor. İmdat çanı ise halk arasındaki genel huzursuzluğu çağrıştırıyor.

(54) Neptün: Denizler Tanrısı.

(55) Clement Evi: Avukatlık stajı yapanlar için ikinci sınıf bir staj evi.

(56) Gölgesi: Benzeri.

(57) Falstaff'ın deftere asker diye hayali isimler yazdığı ve daha sonra bunlar için çıkacak ödeneği cebde indireceği anlaşılıyor.

(58) Türkler, egemen oldukları bölge halklarından yüklüce haraç/vergi alırlarmış.

(59) "Gaunt": "Zayıf," "sıska" anlamına da geliyor.

(60) Filozof taşı: Adi madenleri altına çevirme yöntemine verilen ad. Falstaff, Yargıç Alık'ı bir tür "altın madeni" gibi görüyor.

(61) "Dale," aynı zamanda "vadi" demek. Falstaff "derin bir yer" derken kelime oyunu yapıyor; "Derin vadiden gelip, derin zindana gidiyosun," diyor.

(62) "Göbeğim, kim ve nasıl biri olduğumu her dilden tüm dünyaya anlatıyor" demek istiyor.

(63) Kanca Burunlu Romalı: Sezar.

(64) Yeşil hastalık: Kansızlık. Daha çok evlenmemiş kızlarda görüldüğü sanılırmış.

(65) Kanda ve vücudun değişik bölgelerinde var olduğu düşünülen bazı özel madde ve sıvılardan söz ediliyor.

(66) Prens Henry, Kral'a hitap ediyor.

(67) Tacı kastediyor.

(68) "Konuşmamamı istediğin için öyle düşünmüşsün," diyor.

(69) Kendisini kastediyor. Ölen Kral'ın da, kendisinin de adı Henry (:Harry) olduğu için, bir kelime oyunu yapıyor.

(70) Lethe: Klasik mitolojide, yeraltı dünyasındaki nehirlerden biri. Ölen her insanın ruhu bu nehrin suyundan içiyor ve hayattayken olup biten her şeyi unutuyor.

(71) ...Samingo: o zamanlar ünlü olduğu anlaşılan (Fransızca aslı "Monsieur Mingo" adlı) bir meyhane şarkısından nakarat.

(72) Piştov "bu dünyadan biri" gibi konuşmaya yanaşmayınca, Falstaff onu konuşturabilmek için kendi tarzını değiştiriyor.

(73) Yani, kendisi gibi gerçek şairlere (!).

(74) Besonyalı: "Cahil" anlamına.

(75) Başparmağı, işaret ve orta parmak arasından çıkararak yapılan ma-lum işaret.

(76) Hamilelik, veya hamile olduğunu söylemek, ölüm cezasından kurtulmanın veya cezayı geciktirmenin yollarından biriymiş.

- (77) Bekçi, hamilelik masalını pek "yutmuş" benzemiyor.
- (78) İskelek: "İskelet" demek istiyor.
- (79) Latince: "Hep aynı," "Bunun dışında hiçbir şey yok."
- (80) Aleto: İntikam tanrıçalarından biri. Resimlerde, saçlarına yılanlar dolanmış ve gözlerinden kanlar akıyor olarak çiziliyor.
- (81) "Kader acı olsa da, ümit tatlıdır." anlamında Latince bir söz.
- (82) Shakespeare burada verdiği sözü daha sonra tutmuyor. Bundan sonra yazdığı *V. Henry* oyununda Falstaff'a yer verilmemiş.
- (83) Shakespeare, Falstaff'ın, Oldcastle adlı biri örnek alınarak yaratıldığı görüşünün dayanaksız olduğunu söylüyor.

William Shakespeare

- Antonius ve Kleopatra
- Atinalı Timon
- Bir Yaz Gecesi Rüyası
- Coriolanus
- Fırtına
- Hamlet
- IV. Henry
- Julius Caesar
- Kral Lear
- Macbeth
- Onikinci Gece
- Othello
- Romeo ve Juliet
- Soneler
- Venedik Taciri
- Yanlışlıklar Komedyası
- Yeter ki Sonu İyi Bitsin

ISBN 975-14-0345-6

9 789751 403452